

ကညီပိတ်မုန်ကရ

မီးကစံ

ကကြိုက်(၃)အဆင့်(၉),ဒေါယနူအေရ်-ဒေါယနူ (၂၀၀၇နှစ်)

Volume (3) Issue(9), January to June (2017)

တန်ဒ့ယုထီဂ်ာဂ်ထီဂ်

တန်ထဲပီးထုပီး

တန်သဟူ

Karen Women's Organization Magazine

ဘန်တော်ထူးထီဂ်ဂုလလီဒအိလောလိခာန်သး
ကညီပိတ်မုန်ကရ

ဖက်ဆိန်ကခုဒီးပိန်မုန်တဂ်ဒီသဒာသရုန်ဟ့ုန်တဂ်သိန်လိအတဂ်မးလိ

မိဂ်ဒီးမိဆံးလဂာအဒီးန့ုဂ်တဂ်တဂ်သိန်တဖုန်

မုၢ်တြီၢ်ကိၢ်ရၢၢ်ဖိၢ်မုၢ်ကရၢၢ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိၤအဆၢကတိၢ်

လိၤခၢၣ်သးကညီဖိၢ်မုၢ်ကရၢၢ်လိၤတၢ်ကရၢၢ်ကရိၤလၢကိၢ်မုၢ်

လိာ်ခါာ်သးကညိပိာ်မ့ာ်ကရါတါအိာ်ခိာ်ဖးခိာ်ခိကရဲး(၅) ခရီတခရီတါမးနီာ်မးသါတါဂီတဖာ်

(က)ကညီပိတ်မုတ်ကရားတော်ထံပိ

လောကီပယ်ဒံပိတ်မုတ်ကရားစံပိတ်ကိတ်စံပိတ်ဖျိတ်ကိတ်စံပိတ်အပူ ပုတဝတဖတ်အိတ်ဒီးမုတ်ခွါတော်တုသီးထဲသီး၊တော်ပတ်ကဲ၊ဒီသဒါဒီးစိတ်ကဖိထိတ်ပုထုလံဖိတော်ခွဲးတော်ယာ၊ပုဟိတ်ခိတ်ဖိတော်ခွဲးတော်ယာဒီးတော်တိတ်ကြါနုတ်လီ။

(ခ)ကညီပိတ်မုတ်ကရားတော်ဟ်လီတော်ဖဲးတော်မာမိတ်ပျါ

ကညီပိတ်မုတ်ကရားမုတ်ဝဲဒတ်ကလုတ်ခူတ်ပိတ်မုတ်ကံခိတ်ထံးတော်ကရားကရိတ်တဖုလောအဒုးသုထိတ်ဘတ်ထိတ်ပိတ်မုတ်ဒ်သီးကသုတ်ညါလီအသးလောအအိတ်ဒီးတော်သုတ်ဘတ်၊တော်တုသီးထဲသီးတော်စိတ်ကမိလောပုလောကဘျါရဲကွံတ်နိတ်ကစိတ်ဂုတ်ကိတ်ဒီးကနုတ်လီပတ်ယုတ်လောတော်မာတော်ဆါတော်ဂုတ်လောအဟဲဒိဘတ်အတော်အိတ်မူတမံဂုတ်တမံဂုတ်နုတ်လီ။ပဂဲလိတ်စုတ်ကီးလောတော်ကမာလီမာကွံတ်တော်ဆိတ်တံင်မာနာအကလုတ်ကလုတ်လောပိတ်မုတ်ဒီးဖိသုတ်အဖိခိတ်၊ဒီးဟုတ်တော်ဆိတ်ထွဲမာစာဆူပုတဝတလောအလိတ်ဘတ်တော်မာစာလောကိတ်ကွိတ်တဲတ်၊ကိတ်ပယ်၊ကိတ်ဆါဒီးကညီကိတ်ပုနုတ်လီ။

(ဂ)ကညီပိတ်မုတ်ကရားဖိတော်

- (၁).မာလီတော်လောကညီပိတ်မုတ်ကရားမုတ်ကရားတဖုလောအဂံဆူတ်ဘါဆူတ်အိတ်ဂါဆိးကျါ၊တုထိတ်ထိတ်ဘးဒီးအိတ်ဆူတ်အိတ်ချနုတ်လီ။
- (၂).ကညီပိတ်မုတ်တဖုတ်ကထုတ်ဖျဲးထိတ်ကွံတ်လောတော်ဆိတ်တံင်မာနာအကလုတ်ကလုတ်ဒီးအတော်အိတ်မူအတိတ်ပတိတ်အကထိထိတ်အဂိတ်
- (၃).ကညီပိတ်မုတ်တဖုတ်ကဒီးနုတ်ဘတ်မုတ်ခွါတော်တုသီးထဲသီးလောတော်အိတ်မူကိတ်ကပဒဲးလောအပတိတ်ပတိတ်ဒုတ်ဝဲ
- (၄).ကညီပိတ်မုတ်တဖုတ်အိတ်ဒီးတော်သုတ်ဆူတ်သးဂဲလောကနုတ်လီပတ်ယုတ်လောထံရုတ်ကိတ်သးတော်တိတ်ခိတ်ရိတ်မဲလောအပတိတ်ပတိတ်ဒုတ်ဝဲဒီး တော်သုတ်ထိတ်ဒံပိတ်မုတ်ကရားစံပိတ်ကိတ်စံပိတ်ဖျိတ်ကိတ်စံပိတ်အဂိတ်နုတ်လီ။
- (၅).ပပုတဝတအပုလီဆိတ်ဒုတ်တော်ပိတ်မုတ်ဒီးဖိသုတ်တဖုတ် ကမုတ်လသးခုဘတ်ပုထုလံဖိတော်ခွဲးတော်ယာအလောအပုအဂိတ်

(ဃ)ကညီပိတ်မုတ်ကရားတော်ဟ်လုတ်ဟ်ပု

- ၁.ဆိတ်ထွဲတော်ထဲသီးတုသီး
- ၂.အိတ်ဒီးတော်ပတ်ကဲလိတ်သးယာဒိယာဒိ
- ၃.အိတ်ဒီးတော်သုတ်ညါမူဒါ၊တော်ဟံးနုတ်မူဒါ၊တော်ဟုတ်နီလီမူဒါဒီးတော်မာလောအအိတ်ပျါရဲ
- ၄.ဆိတ်ထွဲပုတဝတတော်နုတ်ပုဘတ်ဆူတ်ဆူတ်ကလဲတ်
- ၅.လုတကု တော်တတုတ်လိတ်တော်သုတ်စုဆူတ်ခိတ်တကးအကလုတ်ကလုတ်လောပိတ်မုတ်ဒီးဖိသုတ်အဖိခိတ်ဘတ်
- ၆.အိတ်ဒီးတော်ဟုတ်လီသးဒီးတော်သုတ်တိတ်သးရလောတော်မာအပု
- ၇.တုလိတ်ဆိတ်ကါဒံပိတ်မုတ်ကရားစံပိတ်သနုတ်လီ။

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

★ အဲးဒဲးထၢၣ်တၢ်ကွဲး- ၂

★ လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုန်ကရၢခိၣ်အတၢ်ကတိၤ - ၄

★ လံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်

ဇ- လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုန်ကရၢအလံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်ဆူကညီပိတ်မုန်ကရၢအါမုာ်နံၤပုၤထီၣ် (၆၈)ဝိတဝီ ၂၀၁၇န့ၣ်,လၢယနူၤအါရံၣ်(၃၁) သီ - ၅

ဇ- ကညီပိတ်မုန်ကရၢလံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်ပိတ်မုန်မုာ်နံၤလၢမးၤ (၈)သီ, ၂၀၁၇န့ၣ် “အိၣ်ဒီးတၢ်သးဒုလၢတၢ်ဆိတလဲအဂီၢ်” - ၆

ဇ- လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုန်ကရၢအလံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်ဆူကညီပိတ်မုန်ကရၢမုာ်နံၤပုၤထီၣ်(၃၂)ဝိတဝီ ကညီန့ၣ်၂၇၅၆န့ၣ်,လၢချဲထီၣ်(၉)သီ ခရံၣ်န့ၣ် ၂၀၁၇န့ၣ်,လၢအ့ၣ်ဖြၣ်(၅)သီ - ၈

★ လံာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ

ဇ- လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုန်ကရၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်(၇)ဘျီတဘျီတၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ - ၉

★ ထါသနာ်

ဇ- ယမိမိလၢအဲၣ်ယၢဒိၣ် (ဆၢဆၢ) - ၁၀

ဇ- ပိတ်မုန်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် (စီမုနုာ်စ့) - ၁၁

ဇ- သိၣ်ဒုစိလၢအဲၣ်ထံကီၢ် (စီဒိၣ်မူ-မဲာ်ရၢမိာ်) - ၁၂

ဇ- သးစၢ်ဖိအတၢ်ကွၢ်စိ (မူ) - ၁၃

★ ကညီပိတ်မုန်ကရၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

ဇ- ကညီပိတ်မုန်ကရၢမၤလၢကပိာ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၢၣ်ပိတ်မုန်မုာ်နံၤ - ၁၄

ဇ- တၢ်မၤလၢကပိာ်ကညီပိတ်မုန်ကရၢမုာ်နံၤပုၤထီၣ်(၃၂)ဝိတဝီ -၁၆

ဇ- လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုန်ကရၢတၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိဆူမုာ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ် - ၁၈

ဇ- ကူၣ်သ့ပိညါလီၤဆိကွီၢ်တၢ်တိာ်ကျဲၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ(၆)လၢအတီၢ်ပူၤ - ၁၉

ဇ- ကညီပိတ်မုန်ကရၢတၢ်တိာ်ကျဲၤတနီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢယုလၢအတီၢ်ပူၤ - ၂၁

ဇ- တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်နၢ်တၢ်မၤလီ - ၂၅

ဇ- ကညီပိတ်မုန်ကရၢန့ၣ်ရဲၣ်တၢ်လဲၤမၤလီၤအါထီၣ်သးဘၣ်ပးကီၢ်စဲၣ်စၢ်ဖျိၣ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ် (Federalism) လၢကီၢ်ကွၢ်မနံၣ် - ၂၆

ဇ- လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုန်ကရၢန့ၣ်ရဲၣ်သယဲ(၂)လဲၤထီၣ်(WLB)တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် - ၂၈

★ ဖိဒဲးသံသနာ်

ဇ- သၣ်မံယီၤဖိဒီးသၣ်မံယီၤမိမိာ် (န့ၣ်သ့ၣ်ရံၣ်) - ၂၉

★ ပိတ်မုန်ပိတ်မၤသနာ်

ဇ- တၢ်လၢပိတ်မုန်ကိးဂၤဒဲးလိာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်မုာ်မနုၤလဲၣ်..(အ့ၣ်ထၢၣ်နဲး)- ၃၀

ဇ- ၂၀၁၇- ၂၀၂၀န့ၣ်,ကညီပိတ်မုန်လၢဒီးန့ၣ်ဘၣ်လီၢ်လၢဒိၣ်ထီၣ်လၢကညီဒိကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရၢတၢ်တိာ်ခိၣ်ရိၣ်မဲာ်ပူၤတဖၣ် (ကညီပိတ်မုန်ကရၢ) -၃၁

ဇ- ၂၀၁၇န့ၣ်,ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၢၣ်ပိတ်မုန်သးဒုတၢ်လၢကပိာ်ဆူပိတ်မုန်(၁၃)ဂၤ(အ့ၣ်ထၢၣ်နဲး) - ၃၃

ဇ- မါကြးဟံက့(နံ)စဲကၢၣ်အဂီၢ်(၁၈၈၄-၁၉၆၆)(အ့ၣ်ထၢၣ်နဲး) - ၃၅

★ သးသမူသနာ်

ဇ- ကညီပိတ်မုန်သးစၢ်ခိၣ်နၢ်တၢ်မၤလီၤကွီၢ်ခိၣ်အဆိကတၢ်သရၣ်မုာ်နံၤန့ၣ်ရံၣ် (၁၉၅၄- ၂၀၁၄) (ကညီပိတ်မုန်ကရၢ) - ၃၇

ဇ- ပှၤကွဲးလံာ်ဖိသရၣ်စီၤသ့ၣ် - ၃၉

★ သးစၢ်သနာ်

ဇ- ဆၢကတီၢ်လၢဒုးသယုာ်ယၢလၢနၤ (ဆၢဖိ) - ၄၁

ဇ- ပိတ်ခွါတၢ်အဲၣ်လၢအတီ (မုနုာ်စ့) - ၄၃

★ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲၤသနာ်

ဇ- တၢ်လၢပကြးသ့ၣ်ညါဘၣ်ပးန့ၣ်ဂံၢ်ပြု(ခဲစၢၣ်)တၢ်ဆါ(ဒီးကထာၣ်သးအူ) - ၄၅

ဇ- ဘဲဆံၣ်အတၢ်ရူသ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲၤအဂီၢ်_(လ့ၣ်ပံၣ်) - ၄၇

★ နီနီဆၢသနာ် - ၄၈

★ ရၢဖျိၣ်သနာ်

ဇ- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကီၢ်ပူၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤဒီးတၢ်လၢအတၢ်တဖၣ်(နီၢ်စံးဖိရၢစ့ၣ်) - ၅၀

ဇ- ခုၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဒိကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရၢခိၣ်နၢ်ဒိၣ်ထီၣ်(၃)ဂၤလၢမုာ်တ့ၢ်ခုၣ်အဲၣ်ယုာ်ကီၢ်ခိၣ်မၤတ့ၢ်တၢ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကညီပိတ်မုန်ကရၢ(နီၢ်စံးဖိရၢစ့ၣ်) - ၅၂

ဇ- အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟးသဒ့ၣ်ယၢ (မုာ်တြီၢ်ဖိလုလုာ်) - ၅၅

ဇ- ထံၣ်မ့ၣ်ကွၢ်ယဲလၢသးအမဲာ်ချဲၤပူၤ (ဖိတၢ်မုာ်ကွီၤတီ) - ၅၇

★ နံၤကမ့ၣ်သနာ် - ၆၁

ဇ- တၢ်ဒီးတၢ်

ဇ- စိရံစိရံ

ဇ- ပိတ်ခွါန့ၣ် မုာ်ဒုၣ်ပိတ်ခွါလီၤ

ဇ- တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ဒုးယာ်ယိာ်ပူၤ

ဇ- စုစုၣ်စုစု

ဇ- ဆိဒံၣ်ဆဲးသိဒိဖျၢၣ်

ဇ- တၢ်မၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်ကီၢ်

ဇ- မါဒီးတၢ်

ဇ- မတကဟ့ၣ်တၢ်သ့ဒိၣ်လဲၣ်.

ဇ- သ့ၣ်ခိၣ်တက့ၢ်ခဲဒီးတၢ်သမံသမိးတက့ၢ်ခဲ

★ တၢ်ကွဲးမုာ်နၢ်သနာ်

ဇ- ကျိကူၣ်ဖိအတၢ်တဲဖိ - ၆၃

★ တၢ်ကွဲးထီၣ်ရီၤသနာ်

ဇ- ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ် (ကျိတၢ်ရၢလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤ) - ၆၅

ဇ- တၢ်ခဲကွၢ်စီၤကွၢ်ကွၢ်ဒိတဲာ် (စီၤခုၣ်ဝါ-မဲာ်ရၢမိာ်) - ၆၆

ဇ- (EQ)တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကြးအိၣ်ဒီးပူၤ - ၆၇

ဇ- ဒ်သိးနဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤဒီးအိၣ်ဘၣ်မုာ်မုာ်ခုၣ်ခုၣ်ဖဲနသးအိၣ်(၅၀)န့ၣ်အဆၢကတီၢ်ကသ့အဂီၢ် တၢ်လၢနကဘၣ်မၤဆိအိၣ်အံၤတဖၣ် - ၆၇

ဇ- တၢ်ဟဲတၢ်ကွဲးတၢ်ကမ့ၣ်လၢနသးပူၤ - ၆၈

★ ကဗျာ

ဇ- မိုာ်တုတ်နေသောမီးအိမ် (အာကာမောင်မောင်) - ၆၉

ဇ- မပြောင်းလဲသောအရာ (ခိုင်စံရွှေမြိုင်) - ၇၀

ဇ- မျိုးချစ်သားကောင်း ဒါမှတကယ့်အမေ့သား (တောင်ငူ-အံ့မို့) - ၇၁

ဇ- ဖုန်းစိုးမြေပွဲတင်သံ(အက်ကလိုသိန်း) - ၇၂

★ ဧတၢ်ပါး

ဇ- ဖြတ်ထိုးဥာဏ်ကောင်းတဲ့ကရင်မလေး (တောင်ငူ - ဘွဲအံ့မို့) - ၇၃

ဇ- ကျနေ့ၣ်ဘဝန့ၣ်သံလွင်မြစ်ဖြတ်သန်းစီးဆင်းအကြောင်းအရာများ (တောင်ငူ - ဘွဲအံ့မို့) - ၇၄

★ တၢ်မၤနီၣ်မၤယါတၢ်ဂီၤတဖၣ် - ၇၉

လိဂ်ခရိုင်သားကညီပိန်မုန်ကရား၊ ကရားခိန်အတတ်ကတိဗ

တနံအံပထူးထီန်ကဒီးပမဲးကစံဖိတဘုန် ပဆာမုန်လါလုပုဖးတံဖဲလဲကဖးဘုန်ဒီးက
သုန်ညါဝဲ, ပဝဲကညီပိန်မုန်ကရားတံမအကျိအကျတဖန်ဒီးခါဆူညါဟုန်ဂံဟုန်ဘါစုန်ကီးပုအဂီ
နုန်လီၤ.

ပဝဲကညီပိန်သုန်တဖန်အံပဂုန်ကျးစးသကိးဒ်သိးပကဒီးနုန်ဘုန်တံထဲသိးတုးသိးဒီး ပက
နုန်ဘုန်ကုတံမုန်တံခုန်နုန်လီၤ.တံမုန်တံခုန်လုပလိန်ဘုန်အံအံ ပကဘုန်ဂုန်ကျးစးသကိးအံ
ယုယုနုန်လီၤ. ထံကီတံအိန်သးဆိတလဲဖအကြးလံအယိ နယပဝဲလဲလဲ ပကဂုန်ကျးစးသကိး
လုတံမနုန်အဂီနုန်လီၤ.

ပဝဲပိန်မုန်သုန်တဖန်လုပသနုန်ဒုန်ပကယုသုန်ညါအါထီန်တံအိန်သးလုပထံပကီပု
လုမုန်ဆါတနံအံပကစီန်မဲန်စီန်နုန်ဒီးပကဆိန်ထွဲသကိးတံမလုပပုကလုန်ခိန်နုန် ဂုန်ကျးစးဒီး
မဲဝဲသုန်တဖန်မုန်စုန်ကီးတံဒုးသုန်ညါလိန်ပသးနုန်လီၤ.

မုန်နံတဖန် ဘူးထီန်လု ပကတုလုတံမနုန်ဖိတုန်လံ, ဖိန်လိန်ပစုဒီးဂဲလိန်သကိးယုယု
မုန်.မုန်လုအလီၤ,ခါ,ခါလုအလီၤ လဲသကိးပုဒီးတံအိန်တံကွံ မိန်ပံဖုလုပုဆါထီန်ဒီးအိန်ခိး
ပုဖဲတံမနုန်ဖိတုန်ခိန်ထံးလံ.

နီၤဖိဒုတိ
ကညီပိန်မုန်ကရား
လိဂ်ခရိုင်သား

ကညီပိတ်မုတ်ကရလံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်ပိတ်မုတ်မုာ်န့ၣ် လၢမးရး(၈)သီ, ၂၀၁၇န့ၣ် “အိၣ်ဒီးတၢ်သးဖူလၢတၢ်ဆိတလဲအဂီၢ်”

လၢမုာ်တနံၤအံၤ, ပဲကညီပိတ်မုတ်လၢအအိၣ်ဟဲလၢကီၢ်ပယီၤ, အိၣ်ဆိးလၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤဒီးလၢပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ လၢအမုာ်ကီၢ်သူလၢအပူၤတဖၣ်, ပမၤလၢကပီၤပတၢ်မၤနၢတဖၣ်ဒီးပဟ်ပနီၣ်ပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢအပၢ်ဆၢထီၣ်တၢ်ဆိတလဲတၢ်မၤနၢလၢအအိၣ်ဖဲအံၤဒီးသက့ၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီးတဘျီန့ၣ်လီၤ. ပဆၢထၢ်ယုာ်ဒီးပဟ်ဖျါထီၣ်ပတၢ်သးတဖျါယီၤဆူပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢအယုထၢလၢကထီၣ်တၢ်ဆိတလဲတၢ်မၤနၢတဖၣ် လီၤဆိဒၣ်တၢ်ပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢအအိၣ်မူလီၤတဲာ်ဒီးလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် မုာ်လၢပလဲခိၣ်ဖျါဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢတဘျီစိးလံအယီၤန့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤတၢ်မၤလၢကပီၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်ပိတ်မုတ်အမုာ်န့ၣ်ပျဲထီၣ်(၁၀၆)ဘျီတဘျီဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိာ်ပျဲလၢတၢ်ယုထၢပဟ်လီၤအံၤအံၤမုာ်ဝဲ, “အိၣ်ဒီးတၢ်သးဖူလၢတၢ်ဆိတလဲအဂီၢ်” န့ၣ်လီၤ. မုာ်တၢ်ဂ့ၢ်တခါလၢအဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤပူၤလၢ ပမုာ်အဲၣ်ဒီးထံၣ်တၢ်ဆိတလဲလၢအဂ့ၢ်လၢပပူၤတတၢ်အပူၤဒီး ပကဘၣ်က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ဒုး, အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဒုးသးဖူ, မၤတၢ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ်အပူၤ, ယုထံၣ်န့ၢ်ဒီးမၤသကိးတၢ်ဒီးပသိၣ်မ့ၢ်တဖၣ်, ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်ဒီးဘျီသကိးအံၤတပူၤယီၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤအံၤပယုထီၣ်တၢ်ဆိတလဲလၢပအဲၣ်ဒီးထံၣ်အံၤလၢပပူၤတတၢ်အပူၤဒီးထံၣ်ကီၢ်ဒီးတဘျီအပူၤအိၣ်တဘျီခါဒ်အမုာ်-

- ၁. ပိတ်မုတ်တဖၣ်ကအိၣ်အါထီၣ်လၢခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဒီးကလုာ်စၢဖျါကရၢတၢ်တိခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤလၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒၣ်ဝဲကိးပတီၢ်ဒီး
- ၂. ပပူၤတတၢ်ဒီးခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢဒီးဆိၣ်တခုထီၣ်ပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢတၢ်တိခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤဒီးလၢတၢ်မၤကိးကပၤဒီးအပူၤ
- ၃. တၢ်ဒုးပၣ်ယုာ်ပၣ်ဂီၢ်ပိတ်မုတ်လၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်အပူၤနီၣ်နီၢ်ဒီးအနီၣ်ဂံၢ်ကအါထီၣ်လၢတၢ်စံးကတီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခ့ၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ
- ၄. တၢ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်မၤလီၢ်လုၤဒီးကတီၢ်လီၢ်လုၤပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢထးခိၣ်မုာ်ဂ့ၢ်, ခိၣ်ဖျါမိာ်ပျဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအယီၤမုာ်ဂ့ၢ်တဘျီယီၤ
- ၅. ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်အါလီၤသးလၢကီၢ်ဒီးတဘျီဒီးထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂပတီၢ်လၢကဒုးပၣ်ယုာ်ပိတ်မုတ်၃၀%လၢတၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒၣ်အပူၤ, လီၤဆိဒၣ်တၢ်လၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်ဝီအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပအဲၣ်ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤလၢထီၣ်ပျဲထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်အါလီၤသးအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးမုာ်လၢအတၢ်အါလီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ၆. ပအဲၣ်ဒီးထံၣ်ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ်လီၤတၢ်မၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢကမၤလၢထီၣ်ပျဲထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်အါလီၤဟ်သးလၢပိတ်မုတ်တၢ်ပၣ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်၃၀%အံၤန့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤ ပအဲၣ်ဒီးပဟ်ဖျါထီၣ်ကညီပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢပၢ်ဆၢထီၣ်တၢ်ဆိတလဲတၢ်မၤနၢလၢပတုာ်ဘၣ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ပအဲၣ်ဒီးမၤဖျါထီၣ်ပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢတၢ်တထၢန့ၣ်ယုာ်အံၤလၢတၢ်စံၣ်စိးတဲာ်စိးအပူၤ, တဟ်ပနီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်မၤနၢဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မုာ်ပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢဟ့ၣ်လီၤသးလၢာ်လၢာ်ဆုဆုလၢတၢ်ဆိတလဲအဂီၢ်, မၤတၢ်လၢအပူၤကလုာ်တၢ်ဘၣ်ဘျီအဂီၢ်, ဘၣ်က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်လီၤပျဲလီၤဖးဘၣ်ဆၢၣ် လဲၤခိၣ်ဖျါန့ၣ် မုာ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သးဖူဒီးတၢ်ဆိၣ်လီၤသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မုာ်ပိတ်မုတ်တဖၣ်လၢဟ့ၣ်လီၤသးလၢာ်လၢာ်ဆုဆု, အိၣ်မူလၢတၢ်ဖျါတၢ်ယၢ်အပူၤ, အံးထွဲကွၢ်ထွဲဟံၣ်ဖိယီၤဖိဒီးပူၤတတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သုဝဲလၢာ် သုသ့ၣ်ညါပျဲပိတ်မုတ်ဒီးအံၤအသိးတဖၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မုာ်ပမိာ်တဖၣ်, ပဒီပုာ်ဝဲမုာ်တဖၣ်, ပမုာ်ဂံၢ်တဖၣ်, ပဖိမုတ်တဖၣ်ဒီး ပဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မုာ်သဝီသးပုၤမုာ်တဖၣ်လၢအဆၢထၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဒုးသးဖူအပူၤ လၢပိတ်ခွါအလီၢ် ဖဲတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မုာ်ကွံာ်သရၣ်မုာ်တဖၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်မုာ်တဖၣ်, ပုၤကွံာ်ဖိတဖၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, တၢ်ကရၢကရိပုၤမၤတၢ်ဖိဒီးခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီပိတ်မုတ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်လံအသးဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျီတၢ်ဖျါလၢအလီၢ်အိၣ်လၢပပူၤတတၢ်အပူၤဒီးဆဲးဟူးဂဲၤဒီးဝဲလၢတၢ်ဆိတလဲတဆိဘၣ်တဆိအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပတၢ်မၤတဖၣ်ညီန့ၢ်တၢ်တထံၣ်အံၤဘၣ်ဒီးတၢ်တပတြၢပတၢ်ဖံးတၢ်မၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီန့ၢ်တၢ်တပျဲပၣ်ယုာ်ပုၤလၢတၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်လီၢ်လၢတဖၣ်အပူၤဘၣ်, တၢ်ဟ်ပုၤစိးစုၤယံၤဒီးတၢ်စိးတၢ်ကမီၤအစိးနီၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်ဖျါလၢပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ အိၣ်ဒီးတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်အယီၤ ပကထီၣ်ဘၣ်ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီဖိတဖၣ်ဂဲၤပျါဂဲၤဆုးလၢကအိၣ်မူဘၣ်ပျဲဒီးသူးသ့ၣ်လၢကပီၤလၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤအပူၤအံၤ အါန့ၢ်ဒီးအနံၣ်(၃၀)ဘျီန့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတၢ်အိၣ်မူအံၤတမုာ်တၢ်လၢအညီညီဖိဘၣ်ဒီးခိၣ်ဖျါလၢတၢ်မၤစုၤလီၤတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစုၤတဖၣ်လၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်စုာ်စုာ်အဖိခိၣ်အယီၤကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်တၢ်တပျဲဟးထီၣ်အံၤလၢဒဲကဝီၤလၢကယုဖံးယုမၤလၢကန့ၢ်ကျိၣ်န့ၢ်စုၤလၢဟံၣ်ပူၤယီၤပူၤဒီးမၤအါထီၣ်ပနီၣ်ကစၢ်တၢ်ပလီၤပတၢ်အိၣ်မူဘၣ်. ဘၣ်ဆၢၣ် ပဆဲးဂဲၤပျါဂဲၤဆုးဒီးလၢပအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢအလၢအိၣ်လၢအိၣ်, ဂဲၤစဲးဂဲၤကတီၢ်လၢပကန့ၢ်ပလီၤဘၣ်ပသးန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိလပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤအံၤတၢ်မုခ်တၢ်ခုဂ်ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢအပူၤဖျဲးတအိၣ်ဘၣ်လၢအနံၣ်ယံၣ်တၢ်မးလံအယံၣ်, ကညီပိတ်အိၣ်အါဂဘၣ်ပတ်တၢ်အဒူသဝီၤ,ဟံၣ်ယံၣ်ဒီးကဲထီၣ်ပူၤမတၢ်ဖိလၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤ, ဒီးညီနီၢ်ဘၣ်အိၣ်မူလၢတၢ်ဘၣ်ယံၣ်အပူၤ, မတၢ်မလၢတၢ်တပတ်ပနီၣ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်အိၣ်ယံၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိယံၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအါဂ မ့ၢ်ပိတ်မုခ်တဖၣ်လၢဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤက့ၤအဟံၣ်ဖိယံၣ်လၢအအိၣ်တၢ်လၢဒူသဝီၤန့ၣ်လီၤ. ကညီပိတ်မုခ်အါမးလၢကီၢ်သုလုၤအပူၤ လၢအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢဖးဒိၣ်လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မုခ်တၢ်ခုဂ်လၢအအိၣ်ဂါဆိးကျၢၤန့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤ မ်ပကအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢဒီး တဘၣ်ပျဲဟ့ၣ်အယၢၣ်ကွၢ်လၢပတၢ်မုၢ်လၢအပူၤတဂ့ၤ. ပျဲပကဆဲးထီၣ်တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၤတဖၣ်အံၤတက့ၢ်. ပအဲၣ်ဒီးလၢကညီပိတ်မုခ်ဒီးပိတ်ခွါလၢအအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးခဲလၢၢ်, လၢကကွၢ်လိပိတ်မုခ်လၢအသးဒူတဖၣ်အတၢ်ဒိဂုၤတံၢ်ဘၣ်ဒီးပိတ်ထွဲအိၣ်လီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ်ပကကွၢ်လိ ပဒိၣ်နီၢ်စံၣ်ဖိရၤစ့ၣ်လၢအမုၢ်ကရၢခိၣ်(၂), ကညီဒိကလုၢ်စၢၤဖျိၣ်ကရၢ, ပဒိၣ်နီၢ်မ့ၢ်ဖိလၢ အမုၢ်စံၣ်ညီၣ်ကွၢ်ခိၣ်ကျၢၢ်,ကညီဒိကလုၢ်စၢၤဖျိၣ်ကရၢအံၤတက့ၢ်. ပကကွၢ်လိစ့ၢ်ကိးသရၣ်မုၢ်လုၢ်ဝံးစ့ၣ်ဘဲစၢ်, ဖံမုၢ်ရံၤအိၣ်ဒီး သရၣ်မုၢ်ခိၣ်ရံၤပုၤလၢအလဲၤပူၤကွၢ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်. ပထံၣ်ဘၣ်အဲၣ်သ့ၣ်တၢ်မၤန့ၤတဖၣ်ဒီးပထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ် မၤန့ၤအဖိလၢၣ်ဒၣ်လဲၣ်တၢ်ဆိတလဲလၢအဂ့ၤတဖၣ်ကဲထီၣ်အသးသ့ဝဲမုၢ်လၢပိတ်မုခ်တဖၣ်ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်သဘျူ ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢအနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးပုၤဂုၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤပဆၢထၢၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပတၢ်သးတဖျၢၣ်ယီဆူပဒိၣ်ပုၢ်ဝဲၢ်မုၢ်တဖၣ်ခဲလၢၢ်လၢအဂဲၤပျုၢ်ဂဲၤဆုးထီၣ်တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၤတဖၣ်လၢကီၢ်သုလုၤအပူၤ, ပုၤလၢအမုၢ်ပုၤမတၢ်ဖိတဖၣ် မ့တမုၢ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်ဒီး ပဒိၣ်ပုၢ်ဝဲၢ်မုၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤသကုၤဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘုၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. တနံၤအံၤ ပယုၣ်ယီပစုလၢတၢ်ရဲလိၣ်မုၢ်လိၣ်သးအပူၤဒီး ပအာၣ်လီၤပသးလၢ ပကအိၣ်ဒီးတၢ်သးဒူလၢတၢ်ဆိတလဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဆဲးကျိးအဂီၢ်-

- ၁.နီၢ်ကညီပိတ်-၀၈၁၀၂၉၅၅၀၃(ကညီ,ကိၤလၢဝါကျိၣ်)
- ၂.နီၢ်စုစုဟဲ-၀၈၉၂၆၆၈၅၇၃(ကညီ,ပယီၤကျိၣ်)

လီၢ်ခါၣ်သးကညီပိာ်မုာ်ကရၢအလံာ်ဟ့ၣ်ဃုၣ်ဆူကညီပိာ်မုာ်ကရၢမုာ်နံၤပျဲထီၣ်(၃၂)ဝိတဝီ
မုာ်နံၤ-ကညီနံၣ် ၂၅၅၆နံၣ်,လါချဲထီၣ်(၉)သီ
ခရံၣ်နံၣ် ၂၀၁၇နံၣ်,လါအ့ၣ်ဖျၢၣ်(၅)သီ

ပပုၤကလုာ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်, တနံၤအံၤမုာ်ဝဲမုာ်နံၤလၢပျဲဒီးသူးသ့ၣ်လၢကပီတနံၤလၢ ကညီပိာ်မုာ်ကရၢအဂီၢ် မုာ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကရၢအံၤပျဲထီၣ်(၃၂)ဝိတဝီအမုာ်နံၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲမုာ်နံၤအဝဲအံၤ ပမုာ်လၢလၢပပုၤကလုာ်တဖၣ်ကလၢပျဲဝဲဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်,တၢ်အိၣ်တၢ်က့ၢ်,တၢ်အိၣ်ကုာ်အိၣ်ပျဲဒီးပူၤဖျဲးဒၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်မုာ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါသုန့ၣ်လီၤ.

ပဝဲကညီပိာ်မုာ်ကရၢတဖၣ်ဂဲၤလိာ်မၤသကိးတၢ်လၢပိာ်မုာ်ဒီးဖိသၣ်အဂီၢ်,ကမုာ်တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်ဒီးလၢထံၣ်ဂီၢ်သဲးတကယၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပထံၣ်ဘၣ်ပိာ်မုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်အတၢ်ဂုၤကျဲးစးအံၤတမ့ၢ်တၢ်ကလီၤဘၣ်ဒီးအလုၢ်အပူၤအိၣ်ဒီးကဲဘျုးလၢပိာ်မုာ်ဒီးဖိသၣ်ကမုာ်အဂီၢ်သပုၤပျဲန့ၣ်လီၤ.

ဝဲအပူၤကွံာ်သ့ၣ်ကီၤလါအပူၤ ကညီပိာ်မုာ်ကရၢမၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ခါၣ်စးလၢကီၢ်ရ့ၣ်, ကီၢ်ဆၣ်, ဒဲကဝီၤဒီးကီၢ်ချၢတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးယုထၢထီၣ်ခိၣ်နၢ်အသီမုာ်ဝဲထီၣ်ကမံးတံာ်(၄၅)၈.အကျါခိၣ်နၢ်ပိာ်မုာ်သးစၢ်အိၣ်ဝဲတတ်ဘျုးန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်နၢ်ထီၣ်သီတဖၣ်အံၤပနာ်လၢကမၤစၢ်ကညီပိာ်မုာ်ဂ့ၢ်ဝိတကးဒဲးဘၣ်လၢထံၣ်ဂီၢ်သဲးတကယၤဒၣ်လဲာ်ကန့ၣ်လီၤမၤသကိးဝဲန့ၣ်ပတၢ်သးဒုဒီတအိၣ်ဘၣ်.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤပပုၤကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်စံးကတီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ဒီးလဲၤဝဲလၢထံၣ်ဂီၢ်သဲးအကျဲအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်ကွံာ်စိလၢကသ့ၣ်ထီၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢခံၣ်, ကီၢ်စဲၣ်စၢ်ဖျိၣ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျုး, တၢ်တုၤသိးထဲသိး, တၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီးနီၢ်ကစၢ်တၢ်စံၣ်ညိၣ်ပၤလီၤသးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါဒီပုၤဝဲကလုာ်တဖၣ်ကအိၣ်မုၤသကိးဝဲထံၣ်ကီၢ်တဘျုးလၢအအိၣ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်တၢ်ဘျုးသဲးခိၣ်သ့ၣ်လၢအသ့ၣ်ညါဟံးပနီၣ်ပုၤကလုာ်အတၢ်လီၤဆိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ဂီၢ်သဲးတၢ်လဲၤကျဲးအဝဲအံၤပဝဲကညီပိာ်မုာ်လၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲသပုၤကတၢ်လၢပကဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နဲးသိးပနာ်လီၤမၤသကိးတၢ်ကသ့အဂီၢ် ပကဘၣ်ဂီၤကၢ်ထီၣ်ပသးလၢထံၣ်ဂီၢ်သဲးတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအမုာ်တၢ်ကယုသ့ၣ်ညါထံၣ်ဂီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သး, တၢ်ယုဖးလံာ်ဖးလဲာ်, တၢ်ကန့ၣ်တၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံးထံၣ်ဂီၢ်သဲးအကံၢ်အစီကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်အလီၢ်အိၣ်ဒိၣ်မးလၢပလီၢ်ပသနၢ်ဒၣ်ပဝဲပဘၣ်ဂုၤကျဲးစးကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ပဘၣ်မၤသကိးတၢ်လၢထံၣ်ဂီၢ်သဲးအတၢ်လဲၤကျဲးအပူၤဒုဒီဒီး ယုယုလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကန့ၣ်သပုၤကတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အရ့ဒိၣ်ကတၢ် ပဝဲပိာ်မုာ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဘၣ်မုာ်မုာ်ခုၣ်ခုၣ်ဒီး ကထုၣ်ဖျဲးထီၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်အဂီၢ် ပဝဲခဲလၢာ်ပကဖိၣ်လိာ်စုမၤသကိးတၢ်လၢသ့ၣ်တဖျၢၣ်ယီၤသးတဖျၢၣ်ယီၤဒဲးပကတုၤဆူပဖိတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယုယုဆူပတၢ်မၤန့ၢ်

ပၤဆူတၢ်ကမံးတံာ်
ကညီပိာ်မုာ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သး

လီၢ်ခါၣ်သးကညီပိတ်မုခ်ကရားတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်(၇)ဘျီတဘျီ တၢ်ဘိးဘာ်ရးလီ

မုခ်နံၤ-၂၁.၂.၂၀၁၇

- (၁) လီၢ်ခါၣ်သးကညီပိတ်မုခ်ကရားတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်(၇)ဘျီတဘျီအံၤ ဘာ်တၢ်မၤအိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်(၇)ဘျီတဘျီအံၤ (၁၃-၂၀)သီ, ၂၀၁၇နံၣ်, ဖဲလ့ဝါ, ဖၣ်အာ်ကီၢ်ရၣ်, ကီၢ်သူလုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီအံၤ ပှၤဟဲထီၣ်ခါၣ်စးဒီးပှၤထီၣ်ဒိကန့ၣ်တၢ်ခဲလၢာ်မုခ်(၁၅၀)ဂၤ, ပာ်ယုၣ်ကညီပိတ်မုခ်ကရားတၢ်စးလၢကီၢ်ရၣ်, ဒဲကဝီၤဒီးကီၢ်ချၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၂) တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်အံၤ တၢ်ဝဲထံနီၤဖးက့ၤကညီပိတ်မုခ်ကရားတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢလံာ်န့ၣ်အတီၢ်ပူၤတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်လၢအတၢတၢ်တဖၣ်, ဘျီဘာ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကညီပိတ်မုခ်ကရားတၢ်ဘျီခိၣ်သ့ၣ်, ဟံလီၤတၢ်ကူၣ်တရံးတၢ်မၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်ဆူမဲာ်ညါအဂီၢ်, ဟံလီၤခါဆူမဲာ်ညါတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢလံာ်န့ၣ်အတီၢ်ပူၤဒီးတၢ်ဝဲထံနီၤဖးတကီၢ်ခါထံရၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၃) ကညီပိတ်မုခ်ကရားကဲလိာ်အါထီၣ်ဒီးကမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိသအပိာ်မုခ်လၢအပာ်ယုၣ်ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၄) ကညီပိတ်မုခ်ကရားကဆဲးဂဲၤအာထၢာ်လၢကညီပိတ်မုခ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် လၢကကဲထီၣ်ခါၣ်စးဒီးကမၤဒိၣ်ထီၣ်ပိတ်မုခ်အကလုာ်လၢပိတ်မုခ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ပာ်ယုၣ်ပာ်ဂီၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢထံရၢ်ကီၢ်သဲးဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မုခ်တၢ်ခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၅) တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီအံၤအိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ယုၣ်ထီၣ်ခိၣ်နၢ်အသီလၢအမုခ်ထီၣ်တၢ်ကမံးတံာ်(၄၅)ဂၤအကျါ ပိတ်မုခ်သးစၢ်ပာ်ယုၣ်ဝဲတၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢထီၣ်တၢ်ကမံးတံာ်(၄၅)ဂၤအကျါ တၢ်ယုၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပၤဆုၢ်တၢ်ကမံးတံာ်ခဲလၢာ်(၁၁)ဂၤန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်နၢ်ဒိၣ်ထီ(၅)ဂၤန့ၣ်တၢ်ယုၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဖးခုသ့ၣ်လၢအမုခ်ဝဲ-

- ၁.ပဒိၣ်နီၢ်ဖိဒုတိ-ကရားခိၣ်
- ၂.သရၣ်မုခ်နီၢ်ဒါဒါ-ကရားခိၣ်(၂)
- ၃.သရၣ်မုခ်နီၢ်ကညီပိတ်-န့ၣ်ရဲၣ်
- ၄.သရၣ်မုခ်နီၢ်တၢ်မုခ်စီ-န့ၣ်ရဲၣ်သယဲ(၁)
- ၅.သရၣ်မုခ်နီၢ်စုစုဟဲ-န့ၣ်ရဲၣ်သယဲ(၂)သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးကျိး
 သရၣ်မုခ်နီၢ်ဒါဒါ(+6686827936)
 သရၣ်မုခ်နီၢ်ဝါခါဆဲးဆဲ(+66861182261)

ယမိမိလၢအဲဒ်ယၢဒိဒ်

ဆၢဆၢ

ခးထီဒ်လၢမိၢ်ဒၢထီဒ်သီ
ပးဆဲးဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
အိၣ်ဝဲဒ်တၢ်ဆၢကိၣ်အသး
ပၢ်ဖျါတၢ်အဲဒ်ယၢဒိဒ်မး

ဒၢပၢ်ယၢမၢဖျါဆူညါ
ပှၢကွၢ်ကဲတၢ်ဝဲဒ်တၢ်အိၣ်
သၢ်ဆၢဒၢကဲကစု
ကွၢ်လၢ်ဖိကဲလၢသးစု

သးကဆံးခၢ်ထီဒ်အခါ
ကွၢ်ဆၢဒ်မဲၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ
လီၤသးတၢ်ကဆူကစွါ
မဲၣ်နံၤကမံၣ်ဖိအိၣ်ဖျါ

ကိၣ်ဆူးဆါထဲလဲၣ်တၢ်ဆၢ
ထံၣ်ဖိမဲၣ်သးစုဝဲဒ်
သါပုၤနီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ
အိၣ်ဖိးတၢ်သးစုဒိၣ်အိၣ်

မိၢ်ထီဒ်ဖိလၢစုဝီၤလီၤ
တၢ်အဲဒ်နံၤကမံၣ်ထီဒ်
အသးဒိၣ်မ့ၢ်အဖိ
မ့ၢ်လၢအဲဒ်ဝဲဒ်အိၣ်အပိ

မိၢ်ထီဒ်ကန့ၢ်ကိၣ်သါ
ထီဒ်ဝဲဒ်ပှၢအဲဒ်အုထါ
စုတသးကိၣ်ယုၤတဆါ
ပုၤမံၣ်ပှၢလၢတၢ်အဲဒ်အိၣ်

တၢ်ခဲးမံၣ်မုၢ်ဆၢကတီၢ်
သၢ်ယိၣ်ဖိသံၣ်ကတၢ်စီၣ်
မိၢ်ထီဒ်သုတဆူးဆါ
ကိၣ်မံၣ်မုၢ်နုၤမုၢ်ဆါ

ပကအိၣ်မူသၢ်သီဒိၣ်ညါ
မိၢ်ယုၤလီၤသးလၢကိၣ်ညါ
ကဲးခးဆၢပှၢတၢ်ကညီသု
တလီၤကိၣ်အဂျိၣ်အစု

ယမိပှၢသ့ၣ်ဂုၤသးဝါ
ယံၣ်ယိၣ်တၢ်မၤဝဲဒ်တၢ်အိၣ်
တအိၣ်ဖိးကစူးကစု
တအိၣ်ဖိးအုၣ်အုၣ်နု

မိၢ်ကဲပှၢလုၤပှၢဒိၣ်
မ့ၢ်မိမိအတၢ်ပညိၣ်
ကန့ၢ်လီၤကိၣ်ဖိထီဒ်
ယမိမိလၢအဲဒ်ယၢဒိဒ်

ပိန်မုန်ခီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်

စိးမုန်န့ၣ်စ

န့ၣ်လၢအပူၤကွံၣ်တဖၣ်
 တခံးသီးဒီးခဲအံၤတၢ်
 စိးလၢစိးလၢညါတစီ
 ထီၣ်သၢတြီၤခဲအံၤလိၤစီ

ပိန်မုန်လၢညါသ့ၣ်တဖၣ်
 တၢ်မၤအာမၤန့ၣ်ဝဲခၣ်
 အခွဲးယၢ်ဒီးတၢ်သၢညါ
 တခေၣ်ဝဲခၣ်လ့ၤတက့ၤ

စိးပူၤကွံၣ်ပိန်မုန်တဖၣ်
 တၢ်ကူၣ်သ့တမၤလိၤတၢ်
 တၢ်တၢ်ဝံၣ်ဆံးကွၢ်တလီၤ
 ပိန်မုန်ဖိတၢ်တုၢ်တၢ်ကိၤ

ပိန်မုန်ခွဲးယၢ်ကခိၣ်ထီၣ်
 ပိန်မုန်ကၠးစးမၤနီၣ်ကိၣ်
 ပိန်မုန်ခွဲးယၢ်ခိၣ်ထီၣ်က့ၤ
 ခိၣ်တၢ်ဂုၤကၠးစးဂ့ၤ

တုၤလၢစိးခဲအံၤတၢ်တၢ်
 ကူၣ်သ့မၤန့ၣ်တၢ်တၢ်
 ပိန်မုန်ပိန်ခွဲးတၢ်
 မ့ၣ်လိၤကိၣ်ပံးသ့ကိၣ်ဂၤ

တုၤလၢစိးခဲအံၤတၢ်တၢ်
 ပိန်မုန်တၢ်တၢ်ခိၣ်ကိၣ်
 ထီၣ်သၢတြီၤဝဲခၣ်မံၤတၢ်
 လၢပိန်ခွဲးန့ၣ်သ့ဝဲခၣ်

ပိန်မုန်ဖိလၢစိးခဲအံၤ
 ထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ခဲးပိန်ခွဲး
 တၢ်သးတၢ်ကူၣ်သ့တမၤ
 လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ခိၣ်မး

ပိန်မုန်ကၠးစးဂ့ၤခိၣ်မး
 ယုၣ်လီၤသးဒီးမၤသပုၣ်
 ခဲအံၤပိန်မုန်သ့ၣ်တဖၣ်
 ခိၣ်ဒီးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်

သိဉ်ခုဉ်လၢအခဲဉ်ထံကိဉ်

စီဒိဉ်မု (ဖဲဒိဉ်ရၢဖိဉ်)

သ့ဉ်ကရီၤအစုကရုဉ်ကယီၤ
ထီဉ်လွဲၤပုၤလၢလီၤဝဲဉ်လီၤဝဲဉ်
ဝဲဉ်ကတၢၢ်ပာၤကိဉ်
ထုၤလၢပစီၤကဝဲဉ်ကိဉ်

ကွဲၤထံကွဲၤကဆးန့ၤဖိးယၢ
သးစီၤဖိးရီၤတၢၢ်ပာၤပုၤ
ထဝီၤထဝီၤတၢၢ်ပာၤကိဉ်
စုးစိဉ်ထီဉ်ကလုၤပာၤကိဉ်

ဝဲဉ်လီၤဖဲဉ်ထံဉ်မံၤက့ၤပဲ
ထံဉ်ဝဲဉ်စီၤတၢၢ်ကိဉ်
လၢအကရီၤယၢထံဉ်မံၤ
ယၢကလုၤသိဉ်ခုဉ်

ပုၤကလုၤကိဉ်ကထုဉ်ဖျဲး
စီၤဖျဲးတၢၢ်ကိဉ်
မံၤစီၤန့ၤလၢပာၤဝဲဉ်
ဖုၤပုၤကလုၤကိဉ်ထံဉ်

သ့ဉ်နီဉ်သ့ယၢကလုၤပုၤ
ယၢစိဉ်ယၢန့ၤသိဉ်ခုဉ်
ပုၤကလုၤကထုဉ်ဖျဲးကိဉ်
စိဉ်ဆၢစုးလၢတၢၢ်သးဝီ

န့ဉ်ပိဉ်ပုၤကွဲၤဖဲဉ်လံး
ပာၤကိဉ်ဆၢဖိးတလီၤပုၤခဲး
ပာၤကိဉ်ဆၢပာၤဉ်းဝဲဉ်လီၤဖဲ
လီၤသးစုးပစီၤကိဉ်ဖဲ

တၢၢ်မနုၤလၢတၢၢ်ပာၤကိဉ်
ထံဉ်မံၤထံဉ်ကိဉ်တၢၢ်ပာၤ
စီၤဖျဲးဉ်ထီဉ်စိဉ်လီၤသး
စုးထံဉ်ပုၤတၢၢ်ဖျဲးထံဉ်န့း

လၢတၢၢ်ကိဉ်ခဲးစံးအစဉ်
စုးစိဉ်ထီဉ်ပသိဉ်ခုဉ်
ပာၤကိဉ်ဆၢမိထံဉ်ကိဉ်
သ့ဉ်ထံဉ်ယၢလၢတၢၢ်သးဝီ

စုးစုးလၢထံဉ်ကိဉ်
ထီဉ်စီၤကလုၤပုၤ
ထံဉ်ပုၤနီဉ်စီၤတၢၢ်သးစုး
စိဉ်ဆၢစုးမိထံဉ်လၢစုး

စိဉ်ဆၢစုးမိထံဉ်လၢသးဝီ
က့ၤကိဉ်တၢၢ်လီၤဖဲကိဉ်
ထံဉ်ကိဉ်စီၤပုၤကလုၤကိဉ်
ထံဉ်ကိဉ်စုးလၢပုၤစုး

ယၢပုၤကလုၤခဲဉ်ထံဉ်ကိဉ်
စိဉ်စုးကဲဉ်ကလုၤကိဉ်
ထံဉ်ကိဉ်ကလုၤကဲဉ်
လဲးစုးစီၤကိဉ်ပဲဉ်ကိဉ်

တၢၢ်ဆၢသးစုးပုၤပသိဉ်
ခဲးကစိဉ်က့ၤစီၤထံဉ်ကိဉ်
ထံဉ်လီၤဖဲဉ်စီၤလဲးစုး
ပာၤဖျဲးထီဉ်ထံဉ်ကိဉ်

ယၢသိဉ်ခုဉ်ယၢပုၤ
သ့ဉ်ပုၤလၢအခဲဉ်ထံဉ်ကိဉ်
အခဲဉ်ကလုၤပာၤသးဝီ
သးသမုဉ်ထံဉ်ကိဉ်

ဝဲဉ်လီၤဖဲဉ်ထံဉ်မံၤစီၤ
သိဉ်ခုဉ်လၢအခဲဉ်ထံဉ်ကိဉ်

သးစာ်ဖိအတၢ်ကွၢ်ဖိ

ကွဲး-မူ

သးစာ်ဖိမုခ်မုခ်ခွါခွါ
ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လၢၣ်ဖိခါခါ
သးစာ်ဖိကိးခံကိးက
တၢ်ကွၢ်ဖိလၢအိၣ်ဒီးပုၤ

ပတၢ်ကွၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်
ကတၢ်ဖုၣ်တၢ်လၢက့ၣ်တၢ်
တၢ်ကွၢ်ဖိလၢက့ၣ်တၢ်
ဂ့ၣ်က့ၣ်စးဟးတဲးန့ၣ်

သးစာ်ဖိခိၣ်ခံးတနီၤ
တၢ်ကွၢ်ဖိတခိၣ်ဒီးခါ
ပတၢ်ကွၢ်ဖိမုခ်တခိၣ်
ပလီၤကိးခံးပုၤသံစိၣ်

ကဟ့ၣ်သ့တၢ်ဂၤတခိၣ်
တၢ်ကွၢ်ဖိမုခ်ပတၢ်တိၣ်
လၢပတၢ်ကွၢ်ဖိခေပူၤ
ဖိပသ့တၢ်လၢကန့ၤ

လဲၤလိၤလိၤလၢတၢ်ကွၢ်ဖိ
မုခ်တနံၤပကၢ်ဖိ
သးပုၤမုခ်လၢသးစာ်ဖိ
ခိၣ်ယံၣ်န့ၣ်လံၤလၢကထီ

ပကၢ်ခိၣ်မူတၢ်တီၣ်ညီ
တၢ်ကွၢ်ဖိတမုခ်တၢ်ကွၢ်
တၢ်ကွၢ်ဖိန့ၣ်တကလီ
ပပုၤကလၢၣ်ကထီၣ်ဖိ

လၢပတၢ်ကွၢ်ဖိခေဂီၢ်
ဟ့ၣ်လိၤသးဒီးမၤနီၢ်နီၢ်
ခိၣ်ခါဗျၢၣ်မုခ်ပၣ်ဖိၣ်ထီၣ်
ကညီခေမံၤကဖျါထီၣ်

ခိၣ်ဖိၣ်ယဲၣ်တဲတက
သးစာ်ဖိခါခံခါက
သးစာ်ဖိခိၣ်ဒီးဂံၢ်တၢ်
သးပုၤန့ၣ်သးခုခိၣ်ခါ

သးစာ်ဖိခေတၢ်ပညိၣ်
မုခ်တၢ်သးခုခေခိၣ်
တၢ်ဗျးမုခ်လိၤလဲၤထီၣ်ကွီ
သးစာ်ဖိခေတၢ်ကွၢ်ဖိ

ကညီပိတ်မုက်ကရားမလလကပိပဟိတ်ခိတ်ခိဖျာက်ပိတ်မုက်ခမုက်နံ

ကညီပိတ်မုက်ကရား

ဖဲ(၈.၃.၂၀၁၇)အနံ့မုတ်ပိတ်ခိတ်ခိဖျာက်ပိတ်မုက်အနံ့ ပျံးထိတ်ဝဲ(၁၀၆)ဝိတဝိနံ့လီလကတတ်သုတ်ညါပိတ်မုက်မုဒါဒီး တတ်ယူးယိတ်အပူ ကညီပိတ်မုက်ကရားတိခိတ်ရိတ်မဲဒီး မလကပိဝဲ မုတ်နံ့အံလကတတ်လီအါတိ ဒ်အမုတ်ဝဲဒဲကဝိဒီးကိတ်ရုတ်သုတ်တ ဖတ်အပူနံ့လီဒဲကဝိကမံးတံာ်,ပုတတတတ်ကရကရိဒီးက မျာ်အါမးဟဲထိတ်မလကပိဝဲမုတ်နံ့အံတကလကတတ်လီ ဒုတ် ဝဲစုတ်စုတ်နံ့လီ

တတ်မလကပိဝဲတဘျီအံအိတ်စုတ်ကိးဒီးအတတ်ဂုတ်မိတ် ပျာ်ခိတ်သုတ်လကတတ်ဟဲလကအမုတ်, “အိတ်ဒီးတတ်သးဒုလကတတ် ဆိတလဲအဂီ” “အပြောင်းအလဲအတွက်ရဲရင့်စို့” “Be bold for change” နံ့လီ တတ်လီတတိဘုတ်တတိမလကပိဝဲ မုတ်နံ့အံလကပုတ်ယုတ်ဒီးတတ်ရဲတ်တတ်ကျဲလကအမုတ်ဝဲ-တတ်ပတ်ပျါ လီခါသးကညီပိတ်မုက်ကရားလံာ်ဟုတ်ယုတ်,တတ်ဟုတ်ဂံာ်ဟုတ်ဘါ, တတ်မလကပိဝဲသဝိသးပျာ်မုတ်,တတ်သံကွတ်စံးဆါ,တတ်ဟုတ်ခိတ်ဖး, တတ်တဲပျါထိတ်ဟိတ်ခိတ်ခိဖျာက်ပိတ်မုတ်နံ့ကဲထိတ်အဂုတ် ယုတ်ဒီးတတ် တဲပျါထိတ်ကညီဒိကလုတ်စာဖျိတ်ကရားဒီးကိတ်ပယီပဒိတ်တတ်အာတ် လီသးလကစိတ်ကဖိထိတ်ပိတ်မုတ်သုတ်တဖတ်နံ့လီ

ဒဲကဝိတနီနီအိတ်စုတ်ကိးဒီးတတ်ရဲတ်တတ်ကျဲလကအမုတ် ဝဲ-တတ်ဂဲကလံာ်ဒိလကတတ်ဟုတ်တတ်ယူးယိတ်အဂီနံ့လီ တတ်က တိဂုတ်လိတ်,တတ်ကတိသတူကလတ်တတ်ပြု,တတ်ပြုပိတ်မုတ်ခိတ် သူထီ, တတ်သးဝံာ်, တတ်ကတိဟုတ်ဂံာ်ဟုတ်ဘါလကခိတ်နံ့, တတ်ကျး လီကညီပိတ်မုတ်ခိတ်နံ့ဖျိးစိသုတ်တဖတ်အဂီလကတတ်ဒုးနံ့အဂီ, တဲပျါထိတ်ပိတ်မုတ်တတ်ယုထိတ်တဖတ်,ကိတ်ပယီဒီးခုတ်အဲတ်ယုတ်တတ် အာတ်လီသးဘုတ်သးတတ်ကဟုတ်ပိတ်မုတ်တတ်ခွဲးတတ်ယတ်ဒီး တဲပျး

ဘုတ်သးမုတ်ခွါတတ်ထဲသိးတုသိးဒီးတဲပျးစုတ်ကိးပိတ်မုတ်လကအဖျိး စိအဂုတ်,ပိတ်မုတ်ခိတ်နံ့လကအမတုတ်တတ်လကတတ်ပတ်ဆါပူတဖတ် အဂုတ်ဒီးတကိတ်ခါထံရုတ်ကိတ်သဲးတစံးတကွတ်နံ့လီ ကမျာ်လက အဟဲထိတ်တတ်မလကပိဝဲဟိတ်ခိတ်ခိဖျာက်ပိတ်မုတ်နံ့တဖတ်သံ ကွတ်အဝဲသုတ်ဘုတ်သးဟိတ်ခိတ်ခိဘုတ်ပိတ်မုတ်နံ့အံမုတ်အနံ့ဟူဘူ ဝဲတဘျီဘျီခါဒီးတတ်ရဲတ်တတ်ကျဲအပူ အိတ်စုတ်ကိးဒီးတတ်သံကွတ် စံးဆါ(၁၅)ဖျာက်ဒီးတတ်ဟုတ်ခိတ်ဖးနံ့လီ

ဒဲကဝိဒီးကိတ်ရုတ်ကိးဘုတ်ဒဲးစုတ်စုတ်မလကပိဝဲမုတ်နံ့ အံဒီး ပိတ်မုတ်နိတ်ဂံာ်လကတတ်လီကိးပူဒဲးဟဲဖျိတ်ပုအဂ (၂၅၀၀) ကယုတ်ယုတ် မလကပိဝဲဟိတ်ခိတ်ခိဖျာက်ပိတ်မုတ်နံ့အံနံ့လီ ကိတ်ရုတ်သုတ်တဖတ်အပူ တတ်ရဲတ်တတ်ကျဲတဘျီအံ ပုလကဟဲထိတ် တတ်မလကပိဝဲသုတ်တဖတ်မုတ်ဝဲ-ဟိတ်ကဝိခိတ်နံ့,ကမျာ်,ကညီ ပိတ်မုတ်ကရားပုဘုတ်မုတ်ဘုတ်ဒါ, ဒုသဝိပိတ်မုတ်ကရား, သးစိတ်ကရားခိတ် (၂),ကိတ်ဆုတ်စံာ်ညိတ်ကိတ်ခိတ်,ကသံသရပ်မုတ်,ကိတ်သရပ်မုတ်တတ် ဘုတ်တတ်ဘါခိတ်နံ့,လီကဝိခိတ်နံ့,ကတိဆိကိတ်သရပ်မုတ်,လံာ် စိဆုတ်ကိတ်ဖိ,သဝိပိတ်သုတ်တဖတ်နံ့လီ

ဒဲကဝိသုတ်တဖတ်အပူပုလကဟဲထိတ်တတ်မလကပိဝဲ သုတ်တဖတ်မုတ်ဝဲ-ဒဲကဝိကမံးတံာ်,ကဝိဒဲကမံးတံာ်,ကညီပိတ် မုတ်ကရားပုဘုတ်မုတ်ဘုတ်ဒါ,ကမျာ်တဖတ်,ဘံာ်ဘါ,ဘီဒါကိတ်ဖိ,ဒဲ ကဝိဆုတ်ချ,ပုမတတ်ဖိ,ဟံာ်ဒဲးကိတ်ဖိ,ကိတ်သရပ်မုတ်,ကညီပိတ်မုတ် ကရား,ဒဲကဝိခိတ်စါ,ပလးခါတ်စး,ဂံာ်ခိတ်ထံးတတ်ကရားကရိမုတ်ဝဲ -(KWO,KCCSC,KSNG,SGBV,MWO,MYO).ကရားသ ဘျီမုတ်ဝဲ-(IRC,WPE,HI,DARE,ADRA,CCEG,MAT)တ ဖတ်နံ့လီ

ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံကဲထိတ်အဂုတ်တံစံပိတ်စိတ်ဖျတ်ကိတ်

ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံစးထိတ်အသးလးထံကိတ်စှာဘုတ်အပူဒ်အမုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံလးထံကိတ်အပူနုတ်လိးအခိပညီမုတ်ဝဲပိတ်မုတ်တဖုတ်မလးကပိတ်အဝဲသုတ်မုန်နံလိးဆီထဲဒုတ်လးအဝဲသုတ်ထံကိတ်အပူနုတ်လိး ထံကိတ်တဖုတ်မလးကပိတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံအံ မုန်နံမုတ်သီလိးဆီလိတ်အသးနုတ်လိး

ဖဲ(၁၉၁၀)နံနုတ်ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်တံအိတ်ဖျိတ်ဖးဒိတ်ဘုတ်တံမအိတ်လးကိတ်ယူရပအပူနုတ်လိး ပိတ်မုတ်ခဲလး(၁၀၀)ဂလးထံကိတ်(၁၇)ဘုတ်အပူဟဲထိတ်ဝဲဒုတ်တံအိတ်ဖျိတ်အဝဲအံနုတ်လိးအဝဲသုတ်အဲဒိဒိးတဲသကိးဘုတ်ပိတ်မုတ်တံအိတ်သးလးဟိတ်ခိတ်ချာအံဒိးတဲသကိးလးကမလဲထိတ်လဲထိတ်ဝဲဒ်လဲဒ်အဂုတ်နုတ်လိးဖဲတံဆာကတိတ်ဝဲနုတ်ပိတ်မုတ်တဖုတ်တူတ်ဘုတ်တံဆိတ်တံမနးအိတ်လးအတံဖဲတံမအပူလးထံရူတ်ကိတ်သဲးအပူဒိးလးအနိတ်ကစာအတံအိတ်မုတ်ကိးနံဒဲးအပူနုတ်လိး(တံတူတ်ဘုတ်အဒိတဖုတ်မုတ်ဝဲ-ပိတ်မုတ်တဖုတ်တံတဟုတ်အခဲးလးကဟုတ်တံဖးလးထံလိတ်ကိတ်ပူဘုတ်ဒိးထံကိတ်ကိးဘုတ်ဒိးတြိတံဘုတ်ဝဲပိတ်မုတ်လးကဟုတ်တံဖးနုတ်လိး)

ဖဲတံအိတ်ဖျိတ်ဖးဒိတ်အပူနုတ် ပိတ်မုတ်တဖုတ်ယူထိတ်ဝဲလးကအိတ်ဒိးနံလိးဆီတနံလး တနံတဘျိအတိတ်ပူလးကမလးကပိတ်ဝဲအဂီုနုတ်လိး ပူကိးဂဒဲးလးတံအိတ်ဖျိတ်ဖးဒိတ်အပူအာတ်လိးတူတ်လိတ်ဝဲတံယူထိတ်ဝဲအံနုတ်လိးအဝဲသုတ်ကွဲးလိးစုတ်ကိးတံခွဲးတံယတ်ဒိးတံသဘျုတဖုတ်လးအဝဲသုတ်အဲဒိဒိးနုတ်ဘုတ်ဝဲလးပိတ်မုတ်တဖုတ်အဂီုနုတ်လိး

ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံအဆိကတံတဘျိ ဘုတ်တံမအိတ်ဖဲတံအိတ်ဖျိတ်ဖးဒိတ်ဝဲတနံအလိတ်ခဲ ဖဲ(၁၉၁၁)နံနုတ်ဒိး ပိတ်မုတ်တဖုတ်လးထံကိတ်တဘျုးဘုတ်အပူ ပုတ်ယုတ်မသကိးတံနုတ်လိး မုတ်မဆိတနံအံ ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံ ဘုတ်တံမလးကပိတ်အိတ်ကိးနုတ်ဒဲးဖဲလးမးရှး(၈)သိအနံနုတ်လိး တံမလးကပိတ်အံအိတ်ဝဲဒုတ်ကျဲတဘျုးဘိဒိးလိးဆီလိတ်အသးဒ်အမုတ်တံဟးကိးသတြိထိတ်လးကျဲပူဒိးယူ နုတ်ထံရူတ်ကိတ်သဲးတံခွဲးတံယတ်ဒိးပူတတတံဆိတ်လဲ တံပူးတံဒိတ်တံတံ တံအိတ်ဖျိတ်တဖုတ်တံလိတ်ခိတ်လိတ်ကွဲးဒိးတံဂဲဒိတဖုတ်တံစံးတံကတိတ်တံသုတ်ဝဲဒ်သးဆာ တံအိတ်သကိးတံတပူယီ တံဒုးအိတ်ထိတ်တံပနိတ်ဖးဒိတ်လးအပတ်ပျဲထိတ်ပိတ်မုတ်တံအဲဒိဒိးတဖုတ်ဒိးတံအဂဲအကလုတ်ကလုတ်နုတ်လိးပိတ်မုတ်တဖုတ်မလးကပိတ်နံလဲအံဒ်အဝဲသုတ်ဘုတ်သးဒိးယူထာဝဲအသိးနုတ်လိးတဘျိတခိတ် ပိတ်မုတ်လးအကထိတ်တဖုတ်အကထိတ် ဟိတ်ခိတ်ထိတ်လိတ်အသးတပူယီနုတ်လိး

လးဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံအံ ပိတ်မုတ်တဖုတ်အိတ်ဝဲဒိးအတံပညိတ်တဘျုးမဲလးအလိးဆီလိတ်အသးဒ်အမုတ်ဝဲ-

- * တံပတ်လးပတ်ကပိတ်မုတ်တဖုတ်ခဲလးလးအသးနံနုတ်လိးဆီလိတ်အသးဒိးတံအိတ်သးလိးဆီလိတ်သးတဖုတ်
- * တံဟုတ်တံဆိတ်သနံးလးပဒိတ်တဖုတ်လးကမလးထိတ်ဒိးဒုး

လဲထိတ်လဲထိတ်ပိတ်မုတ်တဖုတ်အတံခွဲးတံယတ်

- * တံကဟတ်ပနိတ်ပိတ်မုတ်လးပူကွဲတ်တဖုတ်အတံမနး
- * တံကရဲတ်လိးကျဲလိးခါဆူညါတံရဲတ်တံကျဲလးတံကမလဲထိတ်ဒိးဒုးဒိတ်ထိတ်ထိတ်ပိတ်မုတ်တဖုတ်အတံအိတ်သး
- * တံကမလးကပိတ်လိးပသးလးပကဲထိတ်ပိတ်မုတ်တဖုတ်နုတ်လိး

ဖဲတံစးထိတ်ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံအဆာကတိတ်တံဂုတ်ဘုတ်ထွဲလိတ်သးအိတ်ဝဲခဲဒ်အမုတ်-တံဂဲယျုတ်ဂဲဆူးလးကဒိးနုတ်ဘုတ်ကွဲတ်ပိတ်မုတ်အခွဲးအယတ်လးကဟုတ်တံဖးဒိးမလးထိတ်ကတံမတံအိတ်သးတဖုတ်(အဒိ-ဟုတ်ဘူးဟုတ်လဲထဲသိးလးပိတ်မုတ်ဒိးပိတ်ခွဲးလးမတံမတံကလုတ်ယီ,တခါယီတဖုတ်)

ပိတ်မုတ်တဖုတ်တံဆိတ်တံမနးတံလံအိတ်လးပူဂုတ်ဝိတ်ကပဒိးတံဆဲးတံလးတကပဒိးတံဖုတ်ထိတ်,တံတတုတ်သိးထဲသိးတဖုတ်အံ ဘုတ်တံကွဲးပတ်လိးအိတ်လးတံဘျုးသဲးအပူလးထံကိတ်တဘျုးဘုတ်နုတ်လိးဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံအံမုတ်ဝဲတံခွဲးတံယတ်တခါလး ကကွဲးနုတ်ပူကမုတ်တဖုတ်အသးလးကထိတ်ဝဲတံဘျုးသဲးလးတကြားဘုတ်တဖုတ်အံဒိးပူတတတံမလဲထွဲလးအတံဂုတ်တဖုတ်အံအဂီုနုတ်လိး

ပိတ်မုတ်တံကရဲကရိလးတံလိတ်ကိးတံဒဲးမတံလးဒိတနံအတိတ်ပူအိတ်ဒိးအတံပညိတ်လးကကျဲးစးဆိတ်လဲတံဘျုးသဲးလးတကြားတဘုတ်ဘုတ်တဖုတ်ဒိးမအါထိတ်တံထဲသိးတုးသိးလးပိတ်မုတ်တဖုတ်အဂီုနုတ်လိး

ဘုတ်မနုအယိလးကညီပိတ်မုတ်ကရားဘုတ်မလးကပိတ်ဟိတ်ခိတ်ဒိဘုတ်ပိတ်မုတ်မုန်နံအံနုတ်လဲဒ်

- * မုတ်လးပဝဲကညီပိတ်မုတ်တဖုတ်ပမုတ်စုတ်ကိးပိတ်မုတ်လးဟိတ်ခိတ်တဘုတ်အံအပူအယိ
- * ပမုတ်စုတ်ကိးပိတ်မုတ်တဖုတ်လးအဂဲလိတ်ဒ်သိးကညီပိတ်မုတ်တဖုတ်အတံအိတ်မုတ်ထုတ်ဖျဲးထိတ်လးတံဆိတ်တံမနးအကလုတ်ကလုတ်,တံမတရိတ်တပါ,တံမဆူတ်မစိးဒိးတံစုဆူတ်ခိတ်တကးလးဟံပူယီပူဒ်လဲဒ်နုတ်လိး
- * လးကိးနံဒဲးအတံအိတ်မုတ်တံအိတ်ဂါအိတ်ကျဲး,တံလဲထိတ်လဲထိတ်ဒိးတံမုတ်တံခုတ်အဂီုပမုတ်ပူသုတ်တဖုတ်လးအပတ်ယုတ်တပူယီလးပူတတတံအတံဖဲတံမ,တံဟူးတံဂဲအပူနုတ်လိး

ဘုတ်မနုအယိပတူတ်လိတ်မုန်နံအဝဲအံဒ်မုန်နံအကါဒိတ်ဝဲဒုတ်လးပပူကညီတတတံအဂီုနုတ်လဲဒ်

- * ပဒုးသုတ်နိတ်ထိတ်လိတ်ပသးလးပမုတ်ပိတ်မုတ်တဖုတ်ဒိးမုတ်ပူအကါဒိတ်လးပူတတတံအပူနုတ်လိး
- * ပပတ်ပနိတ်ဒိးပတ်လးပတ်ကပိတ်လိးကပသးလးပတံဖဲတံမလးပမတံတဖုတ်အယိလိး

ဒီးမတော်လါကညီပိတ်မုခ်ကရားတံးတံးမအနံင်(၁၀တုၤၤၤၤ)
နံင်သ့တဖှ် ဃုာ်ဒီးသဝီသးပှ်မုခ်လါအမတော်လါဒုသဝီ, ပှ်
တဝါအဂီၢ်တဖှ်န့ၢ်လီၤ.ပှ်လါတံးမလါကပီၤအိၤသ့တဖှ်
မ့ၢ်ဝဲ--

**ကညီပိတ်မုခ်ကရားပှ်မတော်ဖိလါအမတော်(၁၀နံင်တုၤၤၤၤနံင်)
သ့တဖှ်**

၁. နီၢ်စုစုဟဲ	၁၃. နီၢ်ဒါ
၂. နီၢ်အဲၣ်ဆံ့	၁၄. နီၢ်အဲၣ်သဘျူဒိၣ်
၃. နီၢ်ဖိဂုၤထူ	၁၅. နီၢ်အဲၣ်ဆါကမ့ၢ်
၄. နီၢ်ဝါ	၁၆. နီၢ်ဖိလၢာ်
၅. နီၢ်မူလၢ်ဖိ	၁၇. နီၢ်ဘံၤဝါ
၆. နီၢ်ကာၣ်ဂီၤဖိ	၁၈. နီၢ်ဖိညိၣ်
၇. နီၢ်ဖိလူၣ်	၁၉. နီၢ်သ့မုခ်
၈. နီၢ်မ့ၢ်ရိၣ်ဖိ	၂၀. နီၢ်သးစု
၉. နီၢ်ပလဲၣ်ဂုၤ	၂၁. နီၢ်ဝါတူး
၁၀. နီၢ်ဖိမုခ်နီၤ	၂၂. နီၢ်မိၤစု
၁၁. နီၢ်ဖိ	၂၃. နီၢ်အ့ၣ်
၁၂. နီၢ်နံၣ်	၂၄. နီၢ်ဖိသလုၤ

၂၅. နီၢ်ထံသ့တဖှ်န့ၢ်လီၤ.
ကညီပိတ်မုခ်,ဖိဒံဖိသ့ဒီးပှ်ဒိ တကလုာ်ညါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

သဝီသးပှ်မုခ်သ့တဖှ်

၁. နီၢ်ကွဲဖိ	၁၅. နီၢ်မုခ်မ့ၢ်ခ့ၢ်
၂. နီၢ်စါယံၤ	၁၆. နီၢ်ဝါတူ
၃. နီၢ်ပယုာ်	၁၇. နီၢ်ဖုမူ
၄. နီၢ်စါပှ်	၁၈. နီၢ်မိၤစု
၅. နီၢ်ယုၤစုၤ	၁၉. နီၢ်မးရူၣ်အ့
၆. နီၢ်ဖိလၢာ်	၂၀. နီၢ်ရူၣ်ရိၣ်ဖိ
၇. နီၢ်ခု	၂၁. နီၢ်ဝါ
၈. နီၢ်ခု	၂၂. နီၢ်ခါလဲၣ်
၉. နီၢ်ဖဲ	၂၃. နီၢ်ဖိသဒါ
၁၀. နီၢ်ဆံးဖိ	၂၄. နီၢ်ဘုၤလၢ်
၁၁. နီၢ်ဖိစု	၂၅. နီၢ်မူအဲၣ်
၁၂. နီၢ်အံးထံ့	၂၆. နီၢ်ဒံဒံ
၁၃. နီၢ်ဖိစု	၂၇. နီၢ်အဲလုာ်မူ
၁၄. နီၢ်တုာ်တုာ်	၂၈. နီၢ်လိၤဝါ
၂၉. နီၢ်ညိၣ်မ့ၢ်သ့တဖှ်န့ၢ်လီၤ.	

ကညီပိတ်မုခ်ဟူးဂဲၤတုာ်လါကညီတံးပာ်ဆါအဂီၢ်စး
ထီၣ်လါကညီတံးပာ်ဆါစးထီၣ်လံၤလံၤ ဒီးဘုာ်တံးအိၣ်ဖျိၣ်ပာ်ပ
နီၣ်က့ၤအိၤလိၤတံးလိၤဆဲးက့ၤအိၤဖဲၤဝဲၤၤၤၤနံၣ်,လါအ့ၣ်ဖျိၣ်ၤသိအ
နံၤ တကတီၢ်ပီၤ ဘုာ်တံးပာ်ပနီၣ်ဃုာ်အိၣ်ကညီပိတ်မုခ်ကရားအ
မုခ်နံၤန့ၢ်လီၤ.ကညီပိတ်မုခ်ကရားမုခ်ကရားလါအဟူးဂဲၤဒီးမးဝဲထံ
ရူၣ်ကီၢ်သဲး,ပှ်ဂုာ်ဝီအတံးမလါကညီပိတ်မုခ်,ဖိဒံဖိသ့ဒီးပှ်ဒိ
တကလုာ်ညါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

လီၤခါးသးကညီပိတ်မုန်ကရုတေသိတုးတေဂိဇာ ဆူမုန်တြီၤကီၢ်ရုၣ်

ကညီပိတ်မုန်ကရု

လီၤခါးသးကညီပိတ်မုန်ကရုလဲၤလီၤဝဲတံၢ်ကရုကရိလၢမုန်တြီၤကီၢ်ရုၣ်အပူၤ ဖဲၤ၂၀၁၇န့ၣ်,လါမ့ၤသီတုၤၤသီအနံၤန့ၣ်လီၤ. တံၢ်လဲၤလီၤတံၢ်ကရုကရိတၢ်အံၤ တံၢ်လဲၤဝဲဆူတံၢ်လီၤလွံၤတီၤလၢအမုန်ကရုလီၤလွံၤဘ့ၣ် လၢခွဲၣ်လိကီၢ်ဆၢအပူၤလီၤ. ကရုဘၣ်မုန်ဘၣ်ဒါလဲၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်မုန်ဝဲ-လီၤခါးသးကညီပိတ်မုန်ကရုသရၣ်မုန်ကညီဖိဒီးပုၤကရုပုၤဘၣ်မုန်ဘၣ်ဒါလၢအမုန်သရၣ်မုန်စတီဖိ,သရၣ်မုန်တြီၤစံလၢဝါ,သရၣ်မုန်ဖိစုဖိ,သရၣ်မုန်လါပုၤ,သရၣ်မုန်ထံမုန်ဆူဒီးသရၣ်မုန်ဟဲဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တံၢ်လီၤကွၢ်ကဒါကွၢ်မိဖိဆံးဒီးတံၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတံၢ်တံၢ်ကျဲၤ,လီၤကွၢ်ဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၢ်ဆိကွီ,လီၤသမံသမိးဘီအံၤလၢကညီပိတ်မုန်ကရုမၤစၢၤဝဲ,ဟ့ၣ်တံၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ပိတ်မုန်ဒီးတံၢ်ဒိသဒါသးစၢ်တဖၣ်အအိၣ်,မၤတံၢ်တၢ်ပိတ်ဘၣ်ပိတ်မုန်ဒီးတံၢ်အကျါအကျဲလၢအဟ့ၣ်တံၢ်စံးဆၢတဘျီယီဖဲကီၢ်ရုၣ်အပူၤ.တံၢ်တဲသကိးဘၣ်ပိတ်မုန်ဒီးအိၣ်ထီၣ်ကျိၣ်စုဂီၢ်ဖိလစံၣ်ဒီး လဲၤကွၢ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲတံၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်တံၢ်လီၤတံၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတံၢ်လဲၤတဘျီအံၤ တံၢ်ထံၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢသဝီဖိတဖၣ် အိၣ်ဒီးတံၢ်ဒိန့ၣ်ဒီးဘၣ်ပိတ်မုန်တံၢ်မုန်တံၢ်လဲၤကျဲဒီး အိၣ်ဒီးသးလၢအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးတံၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ကစီဒိန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၢ်တံၢ်လၢခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး အဲၣ်ဒီးဝဲလၢခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကပလီၤသ့ၣ်ပလီၤသးဒ်သိးတံၢ်မုန်တံၢ်ခိၣ်တဘျီအံၤ သုတမုန်တံၢ်လံၣ်တံၢ်လီၤတဂုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကညီပိတ်မုန်ကရုသးခိၣ်မးလၢထံၣ်ဘၣ်ကရုမိပုၤအိၣ်ဒီးတံၢ်သ့ၣ်လီၤဆိလီၤတံၢ်ပၤတံၢ်ဆုၤတုၤလီၤဆူဒုသဝီ,အိၣ်ဒီးတံၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါသးစၢ်တဖၣ်လၢ ကမၤလီၤလီၤပိုၢ်စိတံၢ်မၤလီၤဒီး တံၢ်မၤလီၤအဂုၤအဂၤတဖၣ်အပိန့ၣ်လီၤ. ဒုသဝီတနီၤအိၣ်ဒီးတံၢ်ကဆူကဆူဂုၤမးအပိ မုန်တံၢ်လီၤသးမံကစီဒိလၢကညီပိတ်မုန်ကရုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အါတက့ၢ်ဘၣ်တံၢ်

တုၤအီၤလၢသ့ၣ်ဒီး ထဲၤစ့ၤဖျါတံၢ်တုၤအီၤတန့ၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တံၢ်အံၤ မုန်တံၢ်အဂုၤတခါလၢ အပတ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်တဖၣ်တံၢ်တဆါအိၣ်ကလီၤအီၤဒီး ဘၣ်တံၢ်သ့ၣ်အီၤလၢဒုလၢသဝီအဂီၢ်အပိန့ၣ်လီၤ.

ကညီပိတ်မုန်ကရုထံၣ်ဘၣ်လၢ တံၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢဒုဖိသဝီဖိဒီးခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မုန်ဘၣ်ဒါဖဲန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အိၣ်ဝဲအါမးဘၣ်ပိတ်မုန်ဒီးတံၢ်ဘၣ်တံၢ်ဘၢ ခိဖျါတံၢ်ဆဲးကျိးညီ, တံၢ်လဲၤတံၢ်က့ၤညီဒီးတံၢ်ပတုၢ်တံၢ်ခဲးအံၤ တမုန်လၢန့ၣ်ကလုာ်ခဲလၢာ်ပုၤယုာ်ဒီးဘၣ်အပိန့ၣ်လီၤ. တံၢ်ကီၢ်တံၢ်ခဲအိၣ်ကတံၢ်လၢဒုသဝီကိးဖျါဒဲးဘၣ်ကွၢ်ဆၢမဲာ်ဝဲန့ၣ်မုန်ဝဲ ဘုၤလီၤဒီးတံၢ်အိၣ်တံၢ်အိၣ်ဆဲးစ့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီတနီၤဘၣ်တုၤဘၣ်တံၢ်ဟဲန့ၣ်ထူအစၢၤလၢဟ့ၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်တံၢ်ကီၢ်တံၢ်ခဲအပိန့ၣ်လီၤ. တံၢ်ကီၢ်တံၢ်ခဲလၢဒုဖိသဝီဖိဘၣ်ကွၢ်ဆၢမဲာ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မုန်လၢဝဲလၢ မုန်သ့ၣ်ဘၣ် ခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကယုကျဲဒီး တိစၢၤမၤစၢၤဘျါဆဲးစ့ၤအဝဲသ့ၣ်တံၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ကညီပိတ်မုန်ကရုအတံၢ်လဲၤလီၤတံၢ်ကရုကရိတဘျီအံၤ လဲၤအသးဂုၤဂုၤဘၣ်ဘၣ် ခိဖျါထံၣ်လီၤကီၢ်ပုၤပုၤဘၣ်မုန်ဘၣ်ဒါ, ကီၢ်ရုၣ်,ကီၢ်ဆၢ,ကရုဒီးဒုသဝီခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် အတံၢ်ဆုၤထီၣ်ဆုၤလီၤဒီးရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တံၢ်အိၣ်ဖျါအဆၢကတီၢ် တံၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိး,တံၢ်အိၣ်တံၢ်အိ,တံၢ်အိၣ်တံၢ်ဆိး,တံၢ်ဘၣ်တံၢ်ဘၢဒီးတံၢ်ဟးကွၢ်တံၢ်ဖဲးတံၢ်မၤတခါဘၣ်တခါအပိန့ၣ်လီၤ. ကညီပိတ်မုန်ကရု သးအိၣ်စံးဘျီဘၣ်ပုၤကိးကဒဲးလၢအပတ်ထွဲလဲၤလီၤယုာ်လၢတံၢ်လီၤတံၢ်ကရုကရိတဘျီအံၤမုန်ဂုၤဒီး ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤဟံးမုန်ဒါလၢတံၢ်ဖဲးတံၢ်မၤအဆဲးကတံၢ် တုၤလၢအိၣ်ကတံၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီပိတ်မုန်ကရု လီၤတံၢ်ကရုကရိတဘျီအံၤ ယံာ်ဝဲတန့ၣ်ဒီး ဝဲဝဲဖဲ ၅.၅.၂၀၁၇အနံၤဂုၤဂုၤန့ၣ်လီၤ.

ကုန်သွယ်လီလီဆီတိုက်တိုက်ကျွေးအတတ်ပုဂ္ဂိုလ် လၢ(၆) လီအတိုက်ပုဂ္ဂိုလ်

ကုန်သွယ်လီဆီတိုက်တိုက်ကျွေးအံ့ဘတ်တံးဒီးအိန်ထီၣ်အိၣ်
ဒဲကဝီ(၈)ဘုၣ် လၢအပုၣ်ယုၣ်ဒီးအံ့တုၢ်ထံၣ်လီၢ်အိၣ်ကမ့ၣ်ဒဲက
ဝီန့ၣ်လီၤ. ၈၂၀၁၇-၂၀၁၉န့ၣ်အတီၢ်ပုၣ်အံ့ဘတ်တံးဒီးအိၣ်ထီၣ်
အိၣ်လၢကီၢ်ရၣ်(၃)ဘုၣ်လၢအမ့ၢ်. မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်. ငူပုၣ်ယုၣ်ကီၢ်
ရၣ်. ငူသထုၣ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢမ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်တခီ ပဟူး
ဂဲၤလဲလၢကီၢ်ဆၣ်(၃)ဘုၣ်အပူၤ. ငူပုၣ်ယုၣ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်ပဟူးဂဲၤ
လၢနီၣ်တကီၢ်ဒီးမ့ၢ်ငူသထုၣ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်ပဟူးဂဲၤလဲလၢဘံလုကီၢ်
ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီပိန်မုန်ကရၢ ကုန်သွယ်လီလီဆီတိုက်တိုက်ကျွေး
ပုၣ်မၤတံးဖိလၢကီၢ်ပုၣ်အနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်(၁၁)ဂၤ. မ့ၢ်လၢဒဲကဝီပုၣ်
န့ၣ်ကိၣ်အိၣ်(၇)ဂၤ. ကိၣ်သရၣ်ပုၣ်န့ၣ်တံးအိၣ်(၂)ဂၤ. ကိၣ်သ
ရၣ်အနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်(၄၅)ဂၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပုၣ်မၤတံးဖိလၢကီၢ်ပုၣ်
အိၣ်(၈)ဂၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကိၣ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်(၁၆၃)ဂၤဒီးခါ
(၂၀၁)ဂၤ. ခဲလၢ(၃၆၅)ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တံးပုၣ်တံးဂဲၤလဲလၢပဟူးဂဲၤလဲလၢယုၣ်လၢအတီၢ်ပုၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဒ်အ
ဖိလၢအသိးန့ၣ်လီၤ.

- လၢမးရးဒီတလၢအပူၤလီၢ်ခါသးကညီပိန်မုန်ကရၢန့ၣ်
ရၣ်ဒီးကုန်သွယ်လီလီဆီတိုက်တိုက်ကျွေးပုၣ်မၤတံးဖိဒီး HI
ပလဲလီၤထံၣ်လီၢ်အိၣ်သကိးလိၣ်သးဒီးဒဲကဝီခိၣ်န့ၣ်. ဂံၢ်
ခိၣ်ထံးတံးကရၢကရီ. ဖိသၣ်ဖိမိၢ်ပံၤ. ပုၣ်တတၢလၢဒဲကဝီ
(၅)ဘုၣ်လၢအမ့ၢ်မဲၤရၢမိၢ်. မဲၤလဲလၢ. အူ. မဲၤလဲလၢ. အူ. ဒီးနီၣ်
ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီပိန်မုန်ကရၢဒီး HI ဒုးသ့ၣ်ညါ
က့ၢ်အိၣ်ဘုၣ်ပဟူးအဝဲသ့ၣ်ခံဖုအံၤအတံးနီၣ်ဖိလိၣ်သးမ့ၢ်
လၢတံးဆိၣ်ထွဲမၤပုၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတံးလဲ
လီၤထံၣ်လီၢ်အိၣ်သကိးဒီးပုၣ်တတၢခိၣ်န့ၣ်. မိၢ်ပံၤ. ဒီးဂံၢ်ခိၣ်
ထံးတံးကရၢကရီန့ၣ် ဖိသၣ်ဖိမိၢ်ဖျၢၣ်လီၤသီတုၢ် ၁၃န့ၣ်
န့ၣ် ကန့ၣ်လီၤတဘျီယီလၢကညီပိန်မုန်ကရၢကုန်သွယ်လီ
လီဆီတိုက်တိုက်ကျွေးအတံးရဲၣ်တံးကျွေးအပူၤဒီး မ့ၢ်ခါ-၄န့ၣ်
ဆူအဖိခိၣ်န့ၣ်ကန့ၣ်လီၤတဘျီယီဆူ(HI)တံးအံးထွဲကွဲထွဲ
အပူၤန့ၣ်လီၤ.

- လၢအူ ဖြၣ်အခိၣ်ထံးတန့ၣ် HIဒီးကညီပိန်မုန်ကရၢထံၣ်လီၢ်
အိၣ်သကိးဒီးတၢ်ပိၣ်တဲသကိးဒီး လၢကဟ့ၣ်လီၤအးလီၤဖိသၣ်
ဖိမိၢ်ဖျၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ၈(၇.၄.၂၀၁၇)အနံၤန့ၣ် ပထံၣ်လီၢ်
အိၣ်သကိးဒီး (KRCEE, RTP, HI, Save the children) လၢ
တံးတဲသကိးဘုၣ်ပဟူးဖိသၣ်ဖိမိၢ်ဖျၢၣ်တဖၣ်ကန့ၣ်လီၤပုၣ်ယုၣ်တံး
ကုန်ဘုၣ်ကုန်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၁၁.၅.၂၀၁၇အနံၤ. လဲၤထီၣ်တံးအိၣ်ဖျိၣ်လၢ KRCEE က့ၢ်မုၢ်
လၢဖိသၣ်ဖိမိၢ်ဖျၢၣ်တဖၣ်တံးန့ၣ်လီၤပုၣ်ယုၣ်လၢတံးကုန်ဘုၣ်
ကုန်သ့အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၣ်လၢပုၣ်ယုၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-(ကညီ
ဘုၣ်ကီဘုၣ်ခဲကမံးတံး, ကညီပိန်မုန်ကရၢ, Right To Play,
HI, ADRA, Save The Children)န့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်ဒီးတံးဟ့ၣ်နီၣ်
လိၣ်က့ၢ်သးဖိသၣ်ဘုၣ်က့ၢ်က့ၢ်အမံၤတံးမၤနီၣ်မၤမၤ, ယုၣ်
ဒီးတံးဘုၣ်က့ၢ်က့ၢ်အကလုၢ်လၢအအိၣ်လၢပတံးတိုက်ကျွေး
အပူၤဒီး တံးဘုၣ်က့ၢ်က့ၢ်အခိၣ်ပညိန့ၣ် ဆူ KRCEE အအိၣ်
န့ၣ်လီၤ.

- ကညီပိန်မုန်ကရၢကုန်သွယ်လီလီဆီတိုက်တိုက်ကျွေးကိၣ်ခိၣ်ဒီး
ပုၣ်န့ၣ်တံးတံးမၤလိအံၤန့ၣ်ပမၤအိၣ်ဖဲလၢမ့ၢ်(၈)သီတုၢ်(၂၇)သီအ
နံၤ. မ့ၢ်(၃န့ၣ်)ဒီး ပမၤအိၣ်ဖဲမ့ၢ်ယုၣ်ဟီၣ်ကဝီပုၣ် တံးလီၢ်တတံးန့ၣ်
လီၤ. ပုၣ်မၤလိတံးဖိတဖၣ်ဟဲလၢမဲၤလဲ. မဲၤရၢမိၢ်. မဲၤလဲလၢ. အူ. ဘါ
ဒိၣ်ယါ. ထါမဟ့ၣ်. ယုၣ်ဒီးအံ့တုၢ်ထံၣ်လီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဒဲကဝီန့ၣ်
လီၤ. ဒဲကဝီလၢတဟဲထီၣ်တံးမၤလိတတုၢ်ဘုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ
အူပုၣ်ဒီးနီၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတံးကီတံးခဲလၢ
တံးဆူးတံးဆါအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တံးမၤလိတဘျီအံၤ ပုၣ်လၢအဟဲ
ထီၣ်ခဲလၢနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲ-(၁၇)ဂၤ(ပုၣ်ယုၣ်ဒီးပုၣ်မၤတံးဖိလၢကီၢ်ပုၣ်)
န့ၣ်လီၤ. ပုၣ်လၢအဟ့ၣ်တံးသိၣ်လိတဘျီအံၤမ့ၢ်ဝဲ- နီၣ်အိၣ်ဆ့ၣ်. နီၣ်
ဝါဖိ. နီၣ်ကပြုၣ်ဖိ. နီၣ်ဆၣ်လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
တံးမၤလိခိၣ်တိတဖၣ်လၢတံးက့ၢ်က့ၢ်အိၣ်လၢတံးမၤလိတဘျီအံၤ
မ့ၢ်ဝဲ-

- (၁)တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်နီၤတကစုၣ်စုၣ်အတၢ်သိၣ်လိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ
- (၂)တၢ်တုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်ပိးတၢ်လီ
- (၃)တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်ဘၣ်က့ၢ်ကွၢ်အခိပညီ
- (၄)တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲတၢ်တီၢ်ကျဲ
- (၅)တၢ်မၤစၢဖိသၣ်ဖၢၢ်တဖုဒီးတဖုဒၣ်ဝဲစုၣ်စုၣ်
- (၆)တၢ်မၤစၢပုၤသးကပီ
- (၇)တၢ်မၤစၢပုၤကစုၣ်
- (၈)ကျိၣ်စုၣ်စုၣ်တဖုဒ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလိတနံၣ်အံၤ ပုၤမၤလိတဖုဒ်န့ၣ် သ့ၣ်ဆုၣ်သးဂဲၤလၢတၢ်မၤလိအပူၤဒီး အိၣ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မၤလိအပူၤလီၤ. ပုၤမၤလိတဖုဒ်သးစဲတၢ်မၤလိအဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်ဘၣ်က့ၢ်ကွၢ်အခိပညီတဖုဒ်ဒီး ကျိၣ်စုၣ်စုၣ်တၢ်မၤလိတဖုဒ်လီၤ. ဒဲကဝီ(၂)ဘၣ်လၢအဟဲထီၣ်တၢ်မၤလိတတုၤသ့ၣ်တဖုဒ်န့ၣ်ကညီပိတ်မုခ်ကရၢကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဒီးကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီတၢ်တီၢ်ကျဲမုၢ်ဒါခိၣ်စၢလၢမဲၢ်ဆီ လဲၤလီၤဟ့ၣ်ကဒါကွၢ်တၢ်သိၣ်လိလၢအပူၤဒီးနိၣ်ဖိ ဖဲလၢယုၤအခိၣ်ထံးတနံၣ်လၢ(၅)သီအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

-လၢမၤတၢ်တနံၣ်န့ၣ် ပဆှၢဝဲကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီကျိၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲ ၂၀၁၆-၂၀၁၇န့ၣ်, နံၣ်ကတၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါ ယုၢ်ဒီးကျိၣ်စုၣ်စုၣ်ဆုၣ်ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

-လၢယုၤ(၆)သီအနံၤန့ၣ် ကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီကျိၣ်တၢ်အိးထီၣ်ကဒါကွၢ်အိၣ်လၢဒဲကဝီန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢပတၢ်အိးထီၣ်ကျိၣ်အမုၢ်အပူၤန့ၣ် လီၢ်ခါသးကညီပိတ်မုခ်ကရၢ ကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီတၢ်တီၢ်ကျဲပုၤမၤတဖုဒ် လဲၤလီၤထံၣ်လိၣ်အိၣ်သကိးဒီးဖိသၣ်ဖၢၢ်မိၢ်ပၤ,ပုၤတတၢ်ခိၣ်န့ၣ်,ကျိၣ်ကမံးတၢ်ယုၢ်ဒီး HI

ပုၤမၤတၢ်ဖိဒီးမၤလိတၢ်ကွၢ်တၢ်ကရၢကရိခံဖုအံၤအတၢ်နီၤဟ့ၣ်လီၤသးမုၢ်ဒါ တကတီၢ်ယီၤ ဒုးသ့ၣ်ညါက့ၢ်ဘၣ်ပးတၢ်ကရၢကရိခံဖုအံၤအလံၣ်တၢ်အာၣ်လီၤယံးယၢ်လၢတၢ်နီၤလိၣ်သးမုၢ်ဒါဒီးကဘၣ်မၤသကိးတၢ်အကျိၣ်အကျိၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ထံၣ်လိၣ်အိၣ်သကိးဒီးကျိၣ်ကမံးတၢ်ဒီးကျိၣ်သရၣ်သ့ၣ်တဖုဒ်ဘၣ်ပးတနံၣ်အံၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤဒီးစ့ၢ်တီၢ်ကျဲတဖုဒ်လၢနံၣ်လၢကဟဲတနံၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ခဲအံၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢတုၤပူၤတဖုဒ်န့ၣ် ကတဲၣ်ကတီၢ်တၢ်သိၣ်လိလံၣ်,လံၣ်တကီၢ်ဒိလၢကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီကျိၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲပုၤမၤတၢ်ဖိလၢကီၢ်ပူၤအဂီၢ် လၢတၢ်ကစးထီၣ်မၤတၢ်မၤလိဖဲလၢယုၤလံ(၄)သီတုၤလၢ(၁၈)သီဖဲမဲၢ်လးဒဲကဝီန့ၣ်လီၤ.

- လၢယုၤ၂၁-၂၂သီ၂၀၁၇န့ၣ်အနံၤ, လၢမဲၢ်လး, အူးပုၣ်, နိၣ်ဖိ, မဲၢ်လးအူးဒီးမဲၢ်ရံၢ်မိၢ်ဒဲကဝီအပူၤန့ၣ်ကညီပိတ်မုခ်ကရၢကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီကျိၣ်ဒီး HI ဟ့ၣ်လီၤအးလီၤလိၣ်က့ၢ်သးဖိသၣ်သ့ၣ်တဖုဒ်န့ၣ်လီၤ. HI ဟ့ၣ်လီၤအးလီၤက့ၢ်ဖိသၣ်ဖၢၢ်(၀-၁၃)န့ၣ်ဒီး ပုၤကစုၣ်ဒီးပုၤသးကပီ(၂၀)န့ၣ်ဆုၣ်အဖိလၢဆုၣ်ကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီကျိၣ်အစုပူၤယုၢ်ဒီးဖိသၣ်အဂ့ၢ်အကျိၣ်ဖုၣ်ကိၢ်မုၢ်မ့ၢ်ကညီပိတ်မုခ်ကရၢတခီ ဖိသၣ်၁၄န့ၣ်ဆုၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤအးလီၤက့ၢ်ဆုၣ် HI အစုပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအးလီၤလိၣ်သးဖိသၣ်အဂ့ၢ်အကျိၣ်ဖဲအလီၢ်ခံ တၢ်ကရၢကရိခံဖုအံၤ ကကွၢ်ကဒါကွၢ်ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖုဒ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖုဒ်ဒီး ဖိသၣ်လၢမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢလၢ HIန့ၣ် ကညီပိတ်မုခ်ကရၢကျိၣ်သ့ၣ်ညါလီၤဆီကျိၣ်ကဆုၢ်ခိၣ်ယီၤဆဲဆုၣ်အအိၣ်ဒီး ဖိသၣ်လၢမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢလၢကညီပိတ်မုခ်ကရၢအအိၣ်န့ၣ် HIကဘၣ်ဆုၢ်ခိၣ်ယီၤအိၣ်ဆုၣ်ကညီပိတ်မုခ်ကရၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီမိန်မုန်ကရားတဂ်တိန်ကျဲးတနီၤအတဂ်ဟူးတဂ်ဇဲးလၢ ဃုလါအတီၢ်ပူၤ လါယနုၤခါရံၤ-လါယုၤ, ၂၀၁၇န့ၣ်

ကညီမိန်မုန်ကရား

အံ့မုန်တံၢ်တိန်ကျဲး

အံ့မုန်တံၢ်တိန်ကျဲးအံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢဒဲကဝီၤခဲးဘၣ်အပူၤလၢအမ့ၢ်မဲၤရဲမိၢ်ဒီးမဲၢ်လးအူန့ၣ်လီၤ. ဃုလါအတီၢ်ပူၤ တံၢ်တိန်ကျဲးတံၢ်ဟူးတံၢ်ဂဲၤလၢတံၢ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတလါတဘျီအံ့မုန်တံၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖျိၣ်တဲသကိး, အံ့မုန်တံၢ်ဟးအိၣ်သကိးမိၢ်လၢကဝီၤဒုအပူၤ, တံၢ်ထၢဖျိၣ်တလါတဘျီဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖျိၣ်နီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဃုလါအတီၢ်ပူၤတံၢ်လီၤကွၢ်က့ၤတံၢ်တိန်ကျဲးတံၢ်ဖဲးတံၢ်မၤလၢဒဲကဝီၤခဲးဘၣ်အပူၤ တကးဘၣ်အမဲာ်ညါ တံၢ်မၤန့ၢ်စ့ၢ်ကိးအံ့မုန်သ့ၣ်တဖၣ်တန့ၣ်တဘျီတံၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဒီးတံၢ်ဟ့ၣ်ဃုာ်အဝဲသ့ၣ်တံၢ်ဟ့ၣ်ကနၢၤတဂၤတမံၤန့ၣ်လီၤ. ပတံၢ်ပညိာ်လၢတံၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်အံၤ မ့ၢ်ဒ်သိးကဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အသးသဟီၣ်လၢတံၢ်ဖဲးတံၢ်မၤအပူၤတကးဘၣ်ဒ်သိးပုၤတဝါသ့ၣ်တဖၣ်ကသ့ၣ်ညါဒီးပာ်ပနီၣ်အံ့မုန်သ့ၣ်တဖၣ်အတံၢ်သ့တံၢ်ဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. အံ့မုန်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တမ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်တံၢ်မၤစၢၤလီၤဆီနီတမံၤဘၣ်. ထဲတမံၤတံၢ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢတံၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပိးအလီတန့ၣ်တဘျီတံၢ်ဟ့ၣ်ကနၢၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ဃုလါအတီၢ်ပူၤဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢမဲၤရဲမိၢ်အိၣ်ဝဲ(၂၅)ဂၤဒီးမဲၢ်လးအူ(၄၀)ဂၤခဲလၢာ်(၆၅)ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တဂ်လီၤကွၢ်သမံၤသမိးက့ၤအံ့မုန်တံၢ်တိန်ကျဲး

ဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၤဆိကွီၤလၢဒဲကဝီၤပူၤ
ဖဲမၤလိလံာ်အဆၢကတီၤ

ဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၤဆိကွီၤတံၢ်တိန်ကျဲး

ဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၤဆိကွီၤလၢမဲၢ်ရဲမိၢ်ဒီးမဲၢ်လးအူခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၁၉၄၆)ဂၤလၢအမ့ၢ်မဲၢ်ရဲမိၢ်(၁၁၉၇)ဂၤ, မဲၢ်လးအူ(၇၄၉)ဂၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတံၢ်ဖိလၢဒဲကဝီၤပူၤမ့ၢ်ဝဲပျီပူၤမူဒါခိၣ်ခိၣ်(၁)ဂၤ, ပျီပူၤမူဒါခိၣ်အစၢၤ(၁)ဂၤ, သရၣ်ပုၤန့ၣ်တံၢ်လၢဒဲကဝီၤခဲးဘၣ်(၅)ဂၤ, ကွီၤသရၣ်ပုၤန့ၣ်တံၢ်အခိၣ်လၢဒဲကဝီၤခဲးဘၣ်လၢာ်(၁)ဂၤ, CBTခဲလၢာ်(၄)ဂၤ, ကွီၤကမံးတံာ်(၂၈)ဂၤ, ပုၤဖိအိၣ်တံၢ်(၁၈)ဂၤ, ဝဲဒါးပုၤမၤတံၢ်ဖိ(၂)ဂၤဒီးပုၤမၤတံၢ်လၢလီၢ်ခါးသးဝဲဒါး(၂)ဂၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ(၁၅.၃.၂၀၁၇-၁၆.၃.၂၀၁၇)အနံၤန့ၣ် တံၢ်လဲၤလီၤပျီဝဲမဲၢ်လးအူဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၤဆိကွီၤဒီးဖဲ(၁၇.၃.၂၀၁၇)အနံၤန့ၣ် ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတံၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢ

ဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၤဆိကွီၤလၢကဝီၤပူၤ
ဖဲမံၤအဆၢကတီၤ

အမ္မာ် နံာ်ကတၢာ်တၢာ်အိၣ်ပိာ်လၢတၢာ်ကကွဲးကွၢ်နံာ်ကတၢာ်တၢာ်
ပာ်ဖျါအဂီၢ်ဃုာ်ဒီးလဲၤလီၤကွၢ်ကတၢာ်ဖဲးတၢာ်မၤဒီးထၢကတၢာ်
ဂ့ၢ်တၢာ်ကျိၤန့ၣ်လီၤတၢာ်ထၢကဒါကတၢာ်ဂ့ၢ်တၢာ်ကျိၤလၢတၢာ်
ကွဲးတၢာ်ပာ်ဖျါအဂီၢ်ဒီးကတဲာ်ကတၢာ်ကတၢာ်လံာ်တၢာ်ဃုာ်အကလုာ်
ကလုာ်ဒီးမၤကတၢာ်စရိပတီၢ်လၢ (၂၀၁၆- ၂၀၁၇)နံာ်ကတၢာ်
ကျိၣ်စ့စရိသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢာ်ကဆၢကဒါကတၢာ်စရိလၢပုၤမၤစၢၤ
တၢာ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤဖဲလၢပုၤ (၅.၆. ၂၀၁၇- ၂၅.၆. ၂၀၁၇)အ
နံၤန့ၣ် တၢာ်လဲၤဟ့ၣ်တၢာ်သိၣ်လိဃုာ်ဒီးတၢာ်လဲၤကွၢ်ကဒါကတၢာ်
လၢအမ္မာ်ဝဲဖဲသ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်လၢ ခူပုၤယာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ

ကီၢ်ပုၤဖိသ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်တၢာ်တီၢ်ကျဲၤ

ကီၢ်ပုၤဖိသ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်လၢ ၂၀၁၇- ၂၀၁၈နံာ်
အတီၢ်ပုၤန့ၣ် ကီၢ်နီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၉၄)ဖျါလီၤ. ကီၢ်လၢကညီ
ပိာ်မုခ်ကရၢဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤဝဲလီၤလီၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲ(၄၄)ဖျါဒီးကီၢ်
လၢအံၣ်စံာ်ဒံာ်မၤစၢၤဝဲန့ၣ်အိၣ်ဝဲ(၅၀)ဖျါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်အံၣ်
ဒံာ်အကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကညီပိာ်မုခ်ကရၢဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤအိၣ်ထဲ
ကီၢ်သရၣ်မုခ်တၢာ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤတမံၤဒီးန့ၣ်လီၤ. လၢ ၂၀၁၇-
၂၀၁၈နံာ်အတီၢ်ပုၤ ကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၁, ၂၆ ၂)ဂၤဒီး ကီၢ်
သရၣ်မုခ်နီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၂၆ ၂)ဂၤဒီးလီၢ်ကတီၢ်ဆဲး
ကျိးမုၤဒါခိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်(၁၁)ဂၤ, ပုၤဖိအိၣ်တၢာ်(၃)ဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢ
၂၀၁၇-၂၀၁၈နံာ်အပူၤ ပုၤမၤတၢာ်ဖိခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၂၇၆)ဂၤန့ၣ်
လီၤ. တၢာ်ဟူးတၢာ်ဂဲၤလၢကီၢ်ပုၤဖိသ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်ဟူးဂဲၤအိၣ်
တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ, တၢာ်တုၤထီၣ်န့ၣ်တၢာ်သိၣ်လိအပိးအလိတဖၣ်လၢဖိ
သ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်အဂီၢ်, တၢာ်ဆုၤလီၤတၢာ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤဆု
ကီၢ်ရၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီ, ကီၢ်တၢာ်သ့ၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, မိာ်ပာ်
ဒီးပုၤတတၢာ်ပာ်ဃုာ်မၤသကိးတၢာ်, ကီၢ်ကမံးတံာ်, ကီၢ်ဖိမိာ်ပာ်,
ကီၢ်သရၣ်မုခ်တၢာ်အိၣ်ဖိၣ်, တၢာ်သိၣ်လိလၢကတၢာ်ဆိကွၢ်သရၣ်
မုခ်တဖၣ်အဂီၢ်, တၢာ်လီၤကွၢ်သမံသမိးကတၢာ်လၢကီၢ်ရၣ်တ
ဘျီဘၣ်တဘျီ, တၢာ်လီၤဟ့ၣ်ကီၢ်သရၣ်မုခ်တၢာ်မၤလိလၢကီၢ်
ရၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီ, ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်ညီၣ်သိၣ်ဒိၣ်လၢဖိ
သ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်အဂီၢ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်တၢာ်ယဲၤပုၤဒီးထၢ
သ့ၣ်တဖၣ်လၢဖိသ့ၣ်ဆဲးကတၢာ်ဆိကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒဲကတီၢ်တၢာ်ဆိၣ်ထွဲတၢာ်တီၢ်ကျဲၤ

ဒဲကတီၢ်တၢာ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢာ်တီၢ်ကျဲၤအံၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်က
ညီပိာ်မုခ်ကရၢတၢာ်တီၢ်ကျဲၤအကျါတဖုလၢအအိၣ်လၢကညီ
ပိာ်မုခ်ကရၢတၢာ်ကရၢကရိဝဲကျိၤအဖိလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဒဲကတီၢ်တၢာ်
ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤတၢာ်တီၢ်ကျဲၤအံၣ်စ့ထီၣ်အသးလၢ ၂၀၀၉နံာ်ဒီး
တုၤခဲအံၣ် ၂၀၁၇နံာ်န့ၣ်လီၤ. တၢာ်တီၢ်ကျဲၤအံၣ် ဘၣ်တၢာ်ဆိၣ်ထွဲမၤ
စၢၤအိၣ်လၢ ထံာ်ဘၣ်စံာ်န့ၣ်လီၤ. တၢာ်တီၢ်ကျဲၤတခါအံၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်
တၢာ်ဟ့ၣ်တၢာ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤကညီပိာ်မုခ်ကရၢပုၤမၤတၢာ်ဖိလၢ ဒဲ
ကတီၢ်တဖၣ်ဒီးဝဲၤဒၢးတၢာ်လဲၤတရံးအဂီၢ်ဒီးဝဲၤဒၢးအပိးအလိ
တဖၣ် ဒ်သိးတၢာ်ဖဲးတၢာ်မၤဒီးတၢာ်တီၢ်ပာ်မၤအိၣ်တဖၣ်ကကဲ
ထီၣ်လိာ်ထီၣ်ဒီးကဲဘျါလၢပုၤတတၢာ်ဒီးပိာ်မုခ်ဒီးဖိသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. တၢာ်တီၢ်ကျဲၤတခါအံၣ်တၢာ်ဟူးဂဲၤဒီးမၤအိၣ်လၢ ဒဲကတီၢ်န့ၣ်

တၢာ်ဟ့ၣ်ကီၢ်သရၣ်မုခ်တၢာ်မၤလိဝဲဒၣ်ဒီးတၢာ်ဖိခူးဒိၣ်
ဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢာ်ခိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဒါ

မၤတၢာ်ဟူးတၢာ်ဂဲၤ
ဟ့ၣ်တၢာ်မၤလိဝဲဒၣ်ကတီၢ်

Office Management Training in JMP

တၢာ်ပာ်ဆုၤရဲၣ်က့ၢ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢာ်မၤလိဝဲလၢ
ဒဲကတီၢ်ကညီပိာ်မုခ်ကရၢတဖၣ်

Office Management Training in H.T.M

ဘုဂ်န့ဂ်လီၤဒဲကဝီၤလၢတၢ်ဟူးဂဲၤတၢ်အီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ(မံၢ်ရၢမံၢ်, မံၢ်လးအူး,မံၢ်လး,နီၣ်ဖိ,အူပုၣ်ထါမဟ့ၣ်ဒီးဘါဒိၣ်ယါဒဲကဝီၤ န့ဂ်လီၤ တၢ်တိၣ်ကျဲအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်လီၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢဒိ တန့ၣ်အတီၢ်ပူၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်လဲၤကွၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ် ထွဲမၤစၢၤသၢလါတဘျီန့ဂ်လီၤ တၢ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤလိလၢ ပိာ်မုၢ်ကရၢပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်အါမးန့ဂ်လီၤ ပုၤမၤ တၢ်ဖိတဖၣ်စ့ၢ်လီၤခိဖျိတၢ်လဲၤဆူထံကီၢ်သၢဘုဂ်တဘုဂ်ဒီးဟံၣ် ဃီတၢ်ဂ့ၢ်ကိအဃိန့ဂ်လီၤ

ကညီပိတ်မုခ်သးစၢ်ခိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤလိကွီတၢ်တိၣ်ကျဲ

ဖဲ ၂၃.၆.၂၀၁၇အနံၤ,ဘုဂ်တၢ်မၤလၢကပီၤဝဲ(၂၀၁၆ -၂၀၁၇)န့ၣ်,ကညီပိတ်မုခ်သးစၢ်ခိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤလိကွီတၢ်ပျၢ်ကွီ အမူးဂ့ၤဂ့ၤဘုဂ်န့ဂ်လီၤကွီဖိ(၁၅)ဖုတဖုလၢအဖျိထီၣ်တ န့ၣ်အံၤခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ(၂၆)ဂၤဒီး(၂၀၁၇-၂၀၁၈)န့ၣ်,ကွီဖိ(၁၆) ဖုတဖုအဂီၢ်အိၣ်ဝဲ(၁၈)ဂၤန့ဂ်လီၤတၢ်ပျၢ်ကွီအမူးတဘျီအံၤ ဘုဂ်တၢ်မၤအီၤဖဲကညီပိတ်မုခ်သးစၢ်ခိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤလိကွီ,ဃိၣ် က့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ,ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်,မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤန့ဂ်လီၤခိၣ် န့ၢ်,ပုၤမၤလိတၢ်ဖိ,(KTTCကွီဖိ),လီၢ်ခၢၣ်သးပိာ်မုၢ်ကရၢခိၣ် န့ၢ်,ဒီးကမုၢ်ခဲလၢာ်(၁၈၅)ဂၤဟဲထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ပျၢ်ကွီအမူးတ ဘျီအံၤန့ဂ်လီၤ ကွီဖိလၢအဖျိထီၣ်တဖၣ်ဘုဂ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤလၢက ပီၤစ့ၢ်ကိးအီၤဒီး ပုၤလၢအထါတၢ်ဂ့ၤကတၢ်(၄)ဂၤ,ဆးတၢ်ဖိ (၃)ဂၤ,ဆးစဲး(၃)ဂၤ,တၢ်ဒီးစဲးလံာ်ဖျိးစိ(၃)ဂၤဒီးပုၤလၢအဖး လံာ်ဆူကတၢ်(၁)ဂၤန့ဂ်လီၤခိၣ်န့ၢ်လၢအဟဲထီၣ်မၤလၢမၤ ကပီၤကွီပျၢ်အမူးတဘျီအံၤတဖၣ်ကတိဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါကွီဖိ လၢအဖျိထီၣ်တဖၣ်န့ဂ်လီၤကွီဖိလၢအဖျိထီၣ်တဖၣ်အံၤဟဲဝဲ လၢကီၢ်ရၢၣ်ခၢၣ်စး(၆)ဘုဂ်လၢအမုၢ်ဒူသထူၣ်,တီအူ,ချၢၣ်လွံၢ် ထူၣ်,မုၢ်တြီၢ်,ဒူပျၢ်ယာ်,ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖၣ်ဒီးဒဲကဝီၤ(၂) ဘုဂ်လၢအမုၢ်မံၢ်ရၢမံၢ်ဒီးမံၢ်လးအူဒဲကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤကွီဖိ လၢအဖျိထီၣ်တဖၣ်တနီၤဟဲခၢၣ်စးလၢကီၢ်ရၢၣ်ကညီပိတ်မုခ်က ရၢ,သ့ၣ်ပုၢ်ခံၤစၢၤဒီးကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးကွီဖိလၢအဖျိထီၣ်တ ဖုအံၤတဖၣ်တဂၤဒၣ်ဝဲစ့ၢ်စ့ၢ်က့ၤမၤစၢၤက့ၤတၢ်လၢအကစၢ်ကီၢ် ရၢၣ်ဒီးဒဲကဝီၤဒၣ်ဝဲန့ဂ်လီၤ

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘုဂ်အကံၢ်အစီတၢ်တိၣ်ကျဲ

ဖဲလၢဖူၤတြုၤအါရံၤန့ၣ် ကညီပိတ်မုခ်ကရၢမၤတၢ် အိၣ်ဖျိဖးဒိၣ်ဒီးတၢ်ဃုထၢဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ တၢ်ဘုဂ်အကံၢ်အစီတၢ်တိၣ်ကျဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလိလၢအ မ့ၢ်ဝဲ ပုၤထူလံာ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢထီၣ်ဘိကမံးတံာ်ဒီးပၤဆ့ၢ် တၢ်ကမံးတံာ်ထီၣ်သီအဂီၢ် ပုၤဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးပိာ်မုၢ်ခိၣ်န့ၢ်, သး စၢ်ကွီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်လီၢ်မ့ၢ်ဝဲလီၢ်ဃံလၢကိးလုဝါန့ဂ်လီၤ ဖဲ လၢပူၤအတီၢ်ပူၤ တၢ်မၤဝဲတၢ်မၤလိလၢလီၢ်ခၢၣ်သးဝဲဒၢးပုၤ မၤတၢ်ဖိအဂီၢ် ဘုဂ်ဃးစ့ၢ်ကိးဒီးပုၤထူလံာ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဖဲ လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုခ်ကရၢဝဲဒၢးန့ဂ်လီၤ တၢ်မၤလိခိၣ်တီ အံၤအဲၣ်ဒီးဖံးဝဲလၢပဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ပအိၣ်ဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်အ

ကညီပိတ်မုခ်သးစၢ်ခိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤလိကွီပျၢ်အမူး

ဒဲကဝီၤဟံၣ်ခွဲးကွီဖိတဖၣ်

တၢ်ဘုဂ်တ့ၣ်အမ့ၢ်ပုၤကညီ,ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ,တၢ်အိၣ်တၢ်အီ,တၢ်မုၢ် တၢ်ဘိ,ထံကျိထံကွၢ်,ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤဝဲး တရံးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ဂ်လီၤပုၤထူလံာ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်န့ၣ် အဲၣ်ဒီး ဒုးသ့ၣ်ညါက့ၤပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢတနံၤတနံၤပသ့ၣ်တၢ်လၢာ်ဘူၣ် လၢာ်စ့ၢ်ဆံးအါဒီးပသ့ၣ်လၢာ်ဂီၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ဆံးအါလဲၣ်န့ဂ်လီၤတၢ်မၤလိအံၤကဲထီၣ်တၢ်ဘျုးတၢ်ဖျိၣ်လၢပုၤ ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တကးဒဲးဘုဂ် အဝဲသ့ၣ်က့ၤဟ့ၣ်ခိ ဟ့ၣ်နီၤလီၤဃုာ်လၢပုၤတတၢ်ပူၤစ့ၢ်ကိးန့ဂ်လီၤ

ကီၢ်ပူၤဟံၣ်ခွဲးကွီဖိတဖၣ်မၤကဆိတၢ်ခခဆၢၣ်ကတီၢ်

ဒဲကဝီဟံဒဲတံတိတ်ကျဲ

ဟံဒဲဒဲတံတိတ်ကျဲအံမေစာၤဝဲဒဲဒဲကိဖိလၢအိတ်ဟဲ
လၢထံလီၤကီၤပူၤလၢအဘူးအတံတအိတ်လၢဒဲကဝီပူၤဒီးလၢ
ကဟဲအိတ်ကဒုဒီးမၤန့ၢ်တံကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့လၢတံသဘျူအ
ပူၤဒဲပူၤကအသိးန့ၢ်လီၤ တံတိတ်ကျဲအံ ဘၣ်တံဒုးအိတ်ထီၣ်
အီၤလၢလီၤခၢၣ်သးကညီပိတ်မုတ်ကရၢန့ၢ်လီၤ ကညီပိတ်မုတ်
ကရၢကွၢ်ထွဲဝဲဒဲဟံဒဲဒဲလၢအိတ်ဝဲ(၃)ဖျၢၣ်လၢအအိတ်သ့ၣ်
လီၤအသးလၢဒဲကဝီသၢဘၣ်အပူၤ လၢအမ့ၢ်မဲါရမဲါ,မဲါလး,
နိတ်ဖိန့ၢ်လီၤ ဟံဒဲဒဲကိဖိလၢအိတ်ဝဲ(၉၅)ဂၤဒီး တံသ့ၣ်ထီၣ်
ခဲလၢအိတ်ဝဲဒဲ(၉)ဖျၢၣ်လီၤ ဟံဒဲဒဲတံတိတ်ကျဲအံ မေစာၤစ့ၢ်
ကီးဟံဒဲဒဲကိဖိလၢအိတ်ဝဲဒဲလၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤလီၤမၤဒီးဘၣ်တံ
လၢတံသဘျူအပူၤ ပူၤဖျဲးဒီးတံကီၤတံဂီၤတံကီၤတံခဲသ့ၣ်
တဖၣ်အယံ ဟ့ၣ်မေစာၤအဝဲသ့ၣ်လၢနီၤတဂၤတံသ့ၣ်စ့ၢ်, တံ
ကဆဲးကဆိတ်ဘိတ်န့ၢ်လီၤလၢတံကဆဲးကဆိတ်ဘိတ်ပူၤ တံလၢအ
ပတ်ဃုာ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-ဆးပုၣ်ကမူၢ်ဆးပုၣ်လုာ်ထံ,တံထူးမဲ
အ့ၣ်,တံပံၤခိတ်,ပနဲလၢတနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၢ်လီၤအမဲာ်ညါဒ်
သိးဒီးကိဖိလၢအိတ်ဝဲဒဲကပူၤဖျဲးဒီးတံဘၣ်ယိတ်ဘၣ်ဘျီဒီးတံ
ဆူးတံဆါအဂီၢ် အိတ်စ့ၢ်ကီးဒီးပူၤလၢအံးထွဲကွၢ်ထွဲအဝဲသ့ၣ်
ဘူးဘူးတံတံလၢအမ့ၢ်ဟံဒဲဒဲခိတ်န့ၢ်လီၤ

ကီၢ်ပူၤဟံဒဲတံတိတ်ကျဲ

ဟံဒဲဒဲကီၢ်ပူၤတံတိတ်ကျဲအံ အတံပညိတ်မ့ၢ်ဒ်သိး
ဒီးဖိသ့ၣ်ဒီးသးစၢ်လၢအဒိပုၤဝဲါအါ,မိာ်ပာ်ဆုၤလၢကိတန့ၢ်,
လၢဒုသဝီပူၤတံထီၣ်ကိတအိတ်လၢကဆဲးထီၣ်ဘၣ်ကိဒီးဘၣ်
ဟးအိတ်လၢတံလီၤလၢအယံဒီး သးစၢ်တနီၤ လၢဃုာ်မ့ၢ်ဟး
ဖျိးဒီးဟဲထီၣ်အိတ်လၢကီၢ်ပူၤဒီးယံကီၢ်ကီၢ်ဆါတဖၣ် ဒ်သိး
ကအိတ်ဘၣ်ကုၤကိဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်တံကူၢ်ဘၣ်ကူၢ်သ့,တံကဟု
ကယာ်,တံအိတ်ကဒုဒီးတံဘၣ်ဒုးအိတ်ထီၣ်ဟံဒဲဒဲလီၤ ကီၢ်
ပူၤဟံဒဲဒဲတံတိတ်ကျဲအံအိတ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢကီၢ်ရၢၣ်(၅)
ဘၣ်အပူၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ-ဒုသထူၣ်,ချၢၣ်လွံၣ်ထူၣ်,မုၢ်တြိာ်,ဒု
ပျၢၣ်ယာ်ဒီးဖၣ်အိတ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ ဟံဒဲဒဲခဲလၢအိတ်ဝဲဒဲ
(၁၅)ဖျၢၣ်ဒီး ဟံဒဲဒဲကိဖိလၢအိတ်ဝဲ(၈၃၆)ဂၤန့ၢ်လီၤ ဟံဒဲဒဲ
သ့ၣ်တဖၣ်အံ ဘၣ်တံကွၢ်ထွဲအီၤလၢလီၤခၢၣ်သးကညီပိတ်မုတ်
ကရၢန့ၢ်လီၤ

ဖိသ့ၣ်လၢတံအံးထွဲကွၢ်ထွဲတအိတ်တံတိတ်ကျဲ

ဖိသ့ၣ်လၢတံအံးထွဲကွၢ်ထွဲတအိတ်တံတိတ်ကျဲအံ
မေစာၤဝဲဒဲဖိသ့ၣ်ဒီးသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်ဒိပုၤဝဲါအါ,မိာ်
ပာ်တံမၤတအိတ်နီၤတမံ, မိာ်မုတ်ကမဲပာ်ကမဲ, မိာ်ပာ်အိတ်တခိဒု
တခိပၤ, ဖိသ့ၣ်တနီၤဟဲဒီးသန့ဒီးမုၢ်ဂံါဖါတံပုၤဝဲါ,ဒီးဖိတ်ဃဲ
သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကမၤလီၤဘၣ်တံဒ်သိးဒီးပူၤကသ့ၣ်
တဖၣ်လၢတံသဘျူအပူၤန့ၢ်လီၤဖဲ(၂၀၁၇)န့ၢ်,ပူၤကိဖိလၢ
လၢအိတ်ဝဲ(၁၁၀)ဂၤဒီး ပျီပူၤပူၤကွၢ်ထွဲတံ(၂)ဂၤန့ၢ်လီၤ တံ
တိတ်ကျဲအံဘၣ်တံကွၢ်ထွဲအီၤလၢကညီပိတ်မုတ်ကရၢဒီး အိတ်

သ့ၣ်လီၤအသးလၢကညီဘၣ်ကိဘၣ်ခဲမဲါရမဲါဒဲကဝီအပူၤန့ၢ်
လီၤ ပျီပူၤပူၤကွၢ်ထွဲတံခဲမဲါလၢကိးဖိတ်ဝဲဒဲကိဖိလၢအိတ်ဝဲ
သၢလၢတဘျီလၢပိတ်မုတ်ကရၢဝဲဒဲဒီး နီၤလီၤဝဲဒဲကိဖိလၢ
ကဆဲးကဆိတ်ဘိတ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဒဲကဝီကညီပိတ်မုတ်ကရၢဒီးက
မံးတံဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မေစာၤစ့ၢ်ကီးအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်လီၤ ကညီပိတ်မုတ်
ကရၢနီၤလီၤဝဲဒဲတံကဆဲးကဆိတ်ဘိတ်သၢလၢတဘျီဒီးနီၤတ
ဂၤတံလိတ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ လၢတံကဆဲးကဆိတ်ဘိတ်အ
ပူၤတံလၢအပတ်ဃုာ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-ဆးပုၣ်ကမူၢ်,ဆၣ်ပုၣ်လုာ်
ထံ,တံပံၤခိတ်,တံထူးမဲအ့ၣ်,ဖိဒါကမူၢ်,ပနဲ,တံထူးမဲဘိ
တနံၣ်ခဲဘိဒီးပိတ်မုတ်တံပိတ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ တံဟ့ၣ်
လီၤစ့ၢ်ကီးကိဖိလၢအိတ်ဝဲဒဲနီၤတဂၤတံလိတ်ဘၣ်လၢအမ့ၢ်ခိတ်ဖဲ
တနံၣ်ခဲခိတ်,သဒါမုၢ်တနံၣ်တဘျီ,ဆုကၤကလၢတနံၣ်တ
ဘျီ ဒီးတနံၣ်တဘျီကိတ်ပူၤမဲခဲါအိတ်ဖျဲၣ်အဆါကတီၢ်ဒီးကိ
လဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ ပူၤမေစာၤတံတဖၣ်စ့ၢ်ကီး တနံၣ်တဘျီ
အဝဲသ့ၣ်လဲလီၤသမံသမိးဝဲကိဖိဒီးထံၣ်လိတ်တဲသကိးစ့ၢ်ကီး
တံဒီးကိဖိလၢအိတ်ဝဲဒဲလီၤခၢၣ်သးကညီပိတ်မုတ်ကရၢတခိ
လဲလီၤဒီးသမံသမိးကွၢ်က့ၤတံဖဲတံမၤမ့ၢ်ဝဲတနံၣ်ခဲဘျီ
လီၤ

မိာ်ဖိဆဲးတံဘိတ်ဒီးပိတ်မုတ်တံအိတ်ဆုၢ်အိတ်ချၢတံတိတ်ကျဲ

တံတိတ်ကျဲအံ တံစးထီၣ်ဟူးဂဲအံဖဲ(လၢအုဖျၢၣ်
တုၤယူလဲ)လီၤ တနံၣ်အံ တချူးတံစးထီၣ်တံတိတ်ကျဲတံ
ဟူးတံဂဲအဆါကတီၢ် တံထံၣ်လိတ်တံပိတ်သကိးဒီးကီၢ်
ရၢၣ်ကညီပိတ်မုတ်ကရၢခိတ်န့ၢ်န့ၢ်လီၤ တနံၣ်အံတံတိတ်ကျဲအိတ်
ဒီးတံဟူးတံဂဲလၢအမ့ၢ် တံနီၤလီၤတံဘိတ်ဒီး တံဟ့ၣ်
တံသ့ၣ်ညါန့ၢ်လီၤ တံဟူးတံဂဲခဲါအံ ကျိတ်စ့ၢ်ဆိတ်ထွဲ
မေစာၤတံကဟ့ၣ်လီၤခဲဘျီလီၤန့ၢ်လီၤ တံတဝီ တံဘိတ်နီၣ်ဂံါ
လဲလီၤဝဲ(၁၂၀၀)ဘိတ်ဒီး တံလီၤဟ့ၣ်တံသ့ၣ်ညါလၢကီၢ်ရၢၣ်
ပူၤ(၇)ဘျီလၢတံလီၤ(၈)တံလၢတံစ့ၢ်န့ၢ်လီၤ

တံလီၤကွၢ်သမံသမိးက့ၤမိာ်ဖိဆဲးတံတိတ်ကျဲ

တရုတ်ပာဆွာရဲခဲကရဲခဲခိတ်နုဂိတရိမလိ

ကညီပိတ်မုက်ကရ

ကညီပိတ်မုက်ကရ ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မလိဘၣ်ဃးတၢ်ပာဆွာရဲခဲကရဲခဲခိတ်နုဂိတရိမလိ လၢယၢ်သီအတီၢ်ပူၤ ဖဲၤ၂၀၁၇န့ၣ်,လၢမ့ၤအဆၢတီၢ် လၢယိၣ်က့ၣ်ကညီပိတ်မုက်ကရၤဝဲၤဒၢးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မလိတဘျီအံၤထီၣ်ဘိကမံးတံၢ်ထီၣ်တၢ်မလိခဲလၢၣ်(၂၆)ဂၤဒီးခၢၣ်စးအကသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲဝဲလၢကီၢ်ရ့ၣ်(၇)ဘ့ၣ်,ဒဲကဝီၤခဲဖျၢၣ်ဒီးပုၤခဲလၢၣ်အိၣ်ဝဲ(၆၂)ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မလိခိတ်တီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒီးတၢ်ဘျီဆွဲရဲၣ်ကရဲၣ်တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤမလိတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်မလိတၢ်ပွဲၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်တၢ်ပိၣ်နီၤလီၤသကိးအသးတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်လၢအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤတကတီၢ်ဃီဃုန့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်ဘျီဆွဲအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်မလိအပူၤကတီၢ်သကိးဝဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်အဂီၢ်ဒဲလဲၣ်ဒီးထံၣ်ဝဲလၢဖဲၣ်ဒရၢၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ၣ်ဒိတ်ဒိတ်မးန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရ့ၣ်တနီၤဃုထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကလဲၤဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မလိအံၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်အကီၢ်ရ့ၣ်ကီၢ်ဆၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပ

လၢၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤတတၢ်တဖၣ် အတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်န့ၣ်ဆံးစ့ၢ်ဒဲဒဲဒိတ်မးဒီး အလီၢ်အိၣ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိကိးဂၤကြၢၤဒဲသ့ၣ်ညါမလိဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤတတၢ်တဖၣ်တန့ၣ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်အကျဲအကျဲဒီးတၢ်ဘၣ်ဘျီဒီးသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်နီၤလီၤတၢ်ဖိတၢ်ကမိအတၢ်လီၤဆီလၢဖဲၣ်ဒရၢၣ်ပဒိတ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်ပဒိတ်ဒဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးတၢ်ပာဆွာရဲခဲကရဲၣ်တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်န့ၣ် အဆိကတၢ်ပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိးဒီးကျဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဘျီဆွဲအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်နီၤမးလီၤပုၤမလိတၢ်ဖိယၢ်ကရူၢ်လၢကတၢ်ပိၣ်သကိးအတၢ်လဲၤခိဖျိဒီး ပာဖျါထီၣ်တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်တၢ်ပိၣ်ဃုသကိးဝဲကျဲလၢတၢ်ဘျီဆွဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤမလိတၢ်ဖိတဖၣ်ထံၣ်ဝဲဒဲလၢတၢ်မလိအံၤဂ့ၢ်ဒိတ်မးဒီးမ့ၢ်တၢ်မလိတခါလၢပုၤကိးဂၤဒီးကြၢၤဒဲသ့ၣ်ညါမလိဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်မလိအံၤဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢလီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုက်ကရၤန့ၣ်ရဲၣ်သရၣ်မုက်နီၢ်ကညီဖိဒီးဘၣ်တၢ်တီခိတ်ရိၣ်မဲအိၣ်လၢလီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိတ်မုက်ကရၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီပိတ်မုက်ကရတဖက်ထီၣ်တရုတ်ပာဆွာရဲခဲကရဲခဲခိတ်နုဂိတရိမလိအဆၢကတီၢ်

ကီၢ်ကွမနံၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ်ထးဒိ,ဝံၢ်ဘာလု,လါမု(၂၀၁၇)နံၣ်

ထံၣ်လိာ်သးဒီးကီၢ်ကွမနံၣ်ပဒိၣ်ဘၣ်မုဘၣ်ဒါလါကီၢ်ပယါဂ့ၢ်ဝိတကဟ

ဘဲဘုရယါကီၢ်စဲၣ်အဘျီၣ်ဒိၣ်ဃုာ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်ဒီးပုၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်

ဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဘုၣ်ဝံၢ်မုနံးဖဲၣ်ဒါကီၢ်စဲၣ်ဖျိၣ်နံး

ဒိသကိးတၢ်ဂီၤဖဲစီၤဖါနီအမဲာ်ညါ,မုနံးဝံၢ်,ဘဲဘုရယါကီၢ်စဲၣ်,ကီၢ်ကွမနံၣ်

လိာ်ခါးသးကညီပိတ်မုန်ကရားနဲၣ်ရွဲၣ်သးသဲး(၂) လဲးထီၣ်(WLB)တၢ်ဖိၣ်ဖိၣ်

ကညီပိတ်မုန်ကရား

လိာ်ခါးသးကညီပိတ်မုန်ကရားနဲၣ်ရွဲၣ်သးသဲး(၂)လဲးထီၣ်ဝဲ(WLB)တၢ်ဖိၣ်ဖိၣ်မၤလၢဆူမဲာ်ညါ(၂)နဲၣ်အဂီၢ်စးထီၣ်(၁၃-၁၈.၃.၂၀၁၇)အနံၤဝဲဒၣ်ဂ့ၤတၢ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်အံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖျိၣ်တၢ်မဲးဒီး ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖျိၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ-(Strategic Planning Workshop) ဒီးတၢ်ဖိၣ်ဖိၣ်ခါဆူညါတၢ်ဖိၣ်ဖိၣ်မၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်အံၤ ခါးစးလၢဒုၣ်ကလုာ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ(၁၃)ဖုဟဲထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပိာ်သကိးတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ခါးစးသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

- ၁. ကီၢ်ပယိာ်ပိာ်မုၢ်စၢဖျိၣ် (BWU)
- ၂. ကညီပိတ်မုန်ကရၢ(ကီၢ်တၢ်ကီၢ်) (KWAT)
- ၃. ကရၢနဲၣ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ (KNWO)
- ၄. ကညီပိတ်မုန်ကရၢ (KWO)
- ၅. ကူၣ်ကံပိာ်မုၢ်ကရၢပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ဒီးယာ်တၢ်ကရၢကရီ (KWHRO)
- ၆. ကယါပိာ်မုၢ်ကရၢ (KYWO)
- ၇. လါဟူၣ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ (LWO)
- ၈. ပလီၣ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ (PWO)
- ၉. ပအိၣ်ပိာ်မုၢ်စၢဖျိၣ် (PWU)
- ၁၀. ရၢၣ်ခါးပိာ်မုၢ်စၢဖျိၣ် (RWU)
- ၁၁. ဒဝါ်ပိာ်မုၢ်စၢဖျိၣ် (TWU)
- ၁၂. ယိၤဒိၣ်ပုၤဟူးဂဲၤဆဲးကျိးတၢ်လၢပိာ်မုၢ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်တၢ်ကရၢကရီ (SWAN)
- ၁၃. ပိာ်မုၢ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး(WJ)

တဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်ပိာ်သကိးအဖိခိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အစၢလၢကဘၣ်မၤသကိးအိၣ်ဆူညါတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-(၁)Peace(တၢ်ယုတၢ်ဖိး), (၂)Justice(တၢ်ထဲသိးတုၤသိး),

(၃)Democratic Federalism (တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒိၣ်မိၣ်ခြွၢ်စံၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်)တဖၣ်ဒီးအဖိတၢ်အိၣ်ဝဲယုထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ-

- 1. Government Influencing
- 2. Campaigns and advocacy
- 3. Media Action
- 4. Women's Leadership
- 5. Political Empowerment
- 6. Capacity Development န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဖိၣ်ဖိၣ်မၤ,တၢ်တၢ်ပိာ်သကိးဘျးဘျးဘျးဘျးဝဲဟဲလီၤခါဆူညါတၢ်မၤပုၤယုဒီးတၢ်သ့ၣ်လီၤဆီလီၤဘၣ်က့ၤဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်ဖိၣ်မၤအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ယုထၢထီၣ်တၢ်ဘျၢသန့မၤသကိးတၢ်ကမံးတံာ် (Policy Board) လၢအမၤတၢ်ဆၢတံာ်သ့ဝဲ ယုဒီးနဲၣ်ရွဲၣ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ယုထၢထီၣ် (PB) ကမံးတံာ်(၁၃)ဂၤဒီးကညီပိတ်မုန်ကရၢခါးစးမ့ၢ်ဝဲ-နီၢ်စ့စ့ဟဲ(ကညီပိတ်မုန်ကရၢနဲၣ်ရွဲၣ်သးသဲး-၂)န့ၣ်လီၤ. နဲၣ်ရွဲၣ်ကရၢတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-နဲၣ်ရွဲၣ်ခိၣ်ကျါ - လဲးပိညး (ပလီၣ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ) နဲၣ်ရွဲၣ်သးသဲး(၁) - နီၢ်ဆၢဆၢ(ကညီပိတ်မုန်ကရၢ) နဲၣ်ရွဲၣ်သးသဲး(၂) - မိၤဒုမ့း(ကရၢနဲၣ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ)သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(WLB)မ့ၢ်ဝဲကီၢ်ပယိာ်ပိာ်မုၢ်စၢဖျိၣ်ဒီးဒုၣ်ကလုာ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ(၁၃)ဖုလၢကီၢ်ပယိာ်ပုၤတဖၣ်ဟဲဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး,ပိာ်မုၢ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်ဒီးထံၣ်ရၢကီၢ်သးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဖျိၣ်(၁၉၉၉)နဲၣ်ဒီးဟူးဂဲၤမၤသကိးတၢ်တုၤခဲကနဲၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢပိာ်မုခ်ကိးဂၤဒဲးလိာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.....

အ့ၣ်ထၢၣ်နဲး

တၢ်စံးဝဲတဘျီအခါန့ၣ် လၢထံကိာ်ဆံးဆံးဖိတဘျီအပူၤ ဘၣ်တၢ်တီၣ်ထီၣ်ဝဲစိပၤလၢပုၤသးစၢ်လၢအပုၤအဆူၤဒီးအခိၣ် န့ၣ်ဂုၤမးတၢ်န့ၣ်လိာ်. လၢထံကိာ်အံၤအခိၣ်အယၤန့ၣ် စိပၤလၢ အထံကိာ်အဂံၢ်အဘၢဂုၤဒီးအဲၣ်ဝဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအိၣ်ဝဲဒၣ်တၢ် န့ၣ်လိာ်. စိပၤလၢအအဲၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်ဂၤ အဲၣ်ဒီးဂုၢ်ဟံးန့ၣ်ဝဲ ထံကိာ်ဆံးဆံးဖိလၢအကပၤအံၤဘၣ်ဆၣ်, မ့ၢ်လၢအဝဲဘၣ်သ့ၣ် ဘၣ်သးဝဲစိပၤဖိလၢအသးစၢ်, အိၣ်ဒီးတၢ်ပုၤတၢ်ဆူၤ, တၢ်သ့တၢ် ဘၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဂုၤအယိ တဒုးဝဲဘၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဝဲ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအဂုၤတခါန့ၣ်လိာ်. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ် သံကွၢ်လၢအကိာ်ဒိၣ်မးတခါန့ၣ်လိာ်. ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢစိ ပၤဖိအဂီၢ်တနံၣ်ဒီး စိပၤဖိဝဲအံၤဆဲးဆၢအတၢ်သံကွၢ်လၢတနံၣ်အ တီၢ်ပူၤမ့ၢ်တဘျီဘၣ်ဒီးကဘၣ်တၢ်မၤသံကွၢ်စိပၤဖိအံၤန့ၣ်လိာ်.

တၢ်သံကွၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ “လၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤ တၢ်လၢပိာ်မုခ် ကိးဂၤဒဲးလိာ်ဘၣ်ဝဲအဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.” တၢ်သံ ကွၢ်ဝဲအံၤ ကဲထီၣ်တၢ်တဲသကိးဒီးတၢ်ကိာ်တၢ်ခဲလၢစိပၤဖိအပူၤ ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လိာ်. တနံၣ်ဒီးဒုၣ်လဲာ်ဝဲ လၢတၢ်သံကွၢ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်လၢတၢ်ကြၢးသံကွၢ်အိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လိာ်. ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်လၢန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဆိကမိၣ်ဝဲ ဒိတနံၣ်ညါအယိတူၢ်လိာ်ဝဲတၢ်သံကွၢ်အံၤန့ၣ်လိာ်. ဝံၤအလီၢ်ခံ အ ဝဲကိးဖျိဝဲအထံဖိကိာ်ဖိပုၤသ့ပုၤဘၣ်တဖၣ်, စိပၤအဒုၣ်အထာဖိ တဖၣ်, စိသိတဖၣ်, စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်တဖၣ်ခဲလၢာ် တဟံတီၢ်ဝဲနီတၢ် တုၤလီၤလၢပဲသဲမုၢ်ဒုၣ်လဲာ် ဒ်သိးကဆိကမိၣ်စၢ်အတၢ်သံကွၢ် တဖျၢၣ်အံၤအစၢန့ၣ်လိာ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ တၢ်စံးဆၢလၢအက လီၤသ့ၣ်မံသးမံန့ၣ် တအိၣ်ဒီးဝဲနီတဖျၢၣ်ဘၣ်န့ၣ်လိာ်. လၢလီၢ်ခံ ကတၢ်န့ၣ် ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်စိပၤလၢတၢ်စံးဆၢတဖျၢၣ်အံၤ ပုၤလၢအ စံးဆၢဝဲကဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤတၢ်န့ၣ်လိာ်. တၢ်န့ၣ်မုၢ် သးပုၤအံၤလၢကစံးဆၢတၢ်အဂီၢ် ဃုဝဲတၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢအလုၢ် အပူၤဒိၣ်နီၢ်မးဝဲန့ၣ်လိာ်. တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ် စံးဆၢအံၤဘူးထီၣ်ဝဲကွီၢ်ကွီၢ်ဒီး တၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤစ့ၢ်ကိးတဲဝဲသံး ဃးလၢပုၤမ့ၢ်ဟ့ၣ်ဆိအိၣ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲလၢအယုဝဲမးကစံးဆၢဝဲ

တၢ်သံကွၢ်အံၤန့ၣ်လိာ်. အဝဲအတၢ်ဃုန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကဘၣ်ဒီးတုဒီး ဖျီအိၣ်ဒီးစိပၤဖိအတံၤအသကိးလၢအအဲၣ်ဝဲဒိၣ်မးတၢ်ဂၤလၢအ မ့ၢ်ဝဲထံကိာ်ပုၤဒုပုၤသးဒုဒိၣ်ကျါဖးဒိၣ်တၢ်န့ၣ်လိာ်. တၢ်ဃု အံၤမၤတံာ်တၢ်စိပၤဖိအသးဒိၣ်မး မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤအံၤအ ပျီၣ်တကူးဆဲးတကူး, ပျီၣ်ဃံအညၢ်ဆိၣ်ထီၣ်သးဒ်ကျိၢ်သိးလီၤ သးဘၣ်အဒိၣ်မး, အမဲအိၣ်ဒုၣ်အမဲာ်ညါတဘျီ, အစိနၢတမုၢ်နီ တစဲး, ကတံတၢ်ဆါဒီးဘၣ်အဘၣ်သိဒိၣ်မးန့ၣ်လိာ်. ကဘၣ်ဒီး တုဒီးဖျီဝဲတၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤလၢအတၢ်ဂုၤတဝါနီတစဲးဒီးအတံၤအ သကိးလၢတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဂုၤဒီးလီၤအဲၣ်လီၤကွံၤအံၤကဲထီၣ် တၢ်ဝဲတၢ်ယိးဃၢလၢအဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လိာ်. ဘၣ်ဆၣ် အတံၤသကိး သးဒိၣ်ကျါပာ်ဖျါထီၣ်ဆူအအိၣ်ဒီးစံးဝဲလၢ, တလိာ်ဆိကမိၣ်န့ၣ် တၢ်လၢသါဂီၢ်တဂုၤ. အဂီၢ်ဒ်အံၤ ထံကိာ်ဒိတဘျီအတၢ်မုၢ်တၢ် ခုၣ်န့ၣ် အရူဒိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤအတၢ်ဃုဒီးအယိ နမ့ၢ်မၤ လၢပုၤန့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်ဂုၤလီၤ. ဖဲန့ၣ် စိပၤဖိအာၣ်လီၤဒီးရလီၤဘိး ဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢကဒီးတုဒီးဖျီတၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤဒီးအတံၤအသ ကိးခွါလၢအလီၤအဲၣ်လီၤကွံၤတၢ်န့ၣ်လိာ်.

“လၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤတၢ်လၢပိာ်မုခ်ကိးဂၤဒဲးလိာ်ဘၣ်ဝဲအဒိၣ်က တၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲ ကဘၣ်ပၤဆူၤရဲၣ်ကျဲၤလီၤ အနီၢ်ကစၢ် ဒုၣ်ဝဲအတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လိာ်.” တလိာ်လၢပုၤဂုၤပုၤဂုၤနီ တၢ်ကပၤဆူၤရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်စံးဆၢလၢအ ဘၣ်ဝဲအယိဒီးစိပၤလၢအအဲၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ဂၤတဒုးလၢအဝဲသ့ၣ် ဒီး ဒုးကဲထီၣ်ထံကိာ်ခဲဘၣ်အံၤလၢ ထံကိာ်မၤသကိးတၢ်န့ၣ်လိာ်.

တၢ်န့ၣ်မုၢ်သးပုၤဒီးသးဒိၣ်ကျါတၢ်ကအတၢ်ဖျီမၤအ သးဒ်လဲၣ်. စိပၤဖိဘၣ်သကိးဒီးတၢ်သးမုၢ်အဒိၣ်ကတၢ်ဒီးတၢ် သးဖျိအဒိၣ်ကတၢ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တဘျီဃိန့ၣ်လိာ်. ထံကိာ် တဟးဂုၢ်ဟးဂီၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် တံၤသကိးလၢအအဲၣ်ဝဲဒိၣ်မးတ ဂၤဘၣ်ဒီးတုဒီးဖျီသးဒီးတၢ်န့ၣ်မုၢ်လၢအလီၤသးဘၣ်အတၢ်ဂၤ န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတံာ်တၢ်စိပၤဖိအသးနံၤဒီးနၢ ကိးဆၢကိး ကတီၢ်ဒီးန့ၣ်လိာ်. သးဒိၣ်ကျါတၢ်ကလၢကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးအတၢ် အိၣ်မူတၢ်ဟံဝဲအဂီၢ်လဲၤန့ၣ်ဝဲဆူအတၢ်တုတၢ်ဖျီတၢ်မံအဒါဖိပူၤ

န့ၣ်လီၤအဝဲဖုးဘၣ်အသး ဒိဖျိအဝဲထံၣ်ဝဲပိတ်မုခ်ဖိလၢအလီၤအဲၣ်
 လီၤကွံဆ့ၣ်နီၤလၢလီၤမံခိၣ်တၢကအယိန့ၣ်လီၤ လၢတၢ်ကမၤက
 မၢ်အပူၤအဝဲစံးဘၣ်ပိတ်မုခ်န့ၣ် “တၢ်ကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်ပိတ်မုခ်ဖိ
 ဧါ...” ဖဲန့ၣ်ပိတ်မုခ်ဖိစံးဘၣ်အိၤ, “န့ၣ်ပူၤလၢအသးဂ့ၤဒိၣ်မးတ
 ဂၤလီၤ မ့ၢ်တန့ၣ်ဖဲန့ၣ်စးထီၣ်ထံၣ်ယၢသီသီန့ၣ် ယဖျိလီၤသးဘၣ်
 အၢဘၣ်သီဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ် န့ၣ်ဒီးယၢ,နကတီၢ်တၢ်ဒီးယၢလၢတၢ်
 သ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါအပူၤလီၤလၢတၢ်န့ၣ်အယိပူၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်
 ဂ့ၤသးဝါဒ်န့ၣ်တၢကအံၤ ယအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢတၢ်ခါ
 န့ၣ်လီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ကအိၣ်ဝဲခံၣ်ခါလၢမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးမ့ၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ န
 အဲၣ်ဒီးထံၣ်ယမ့ၢ်ပိတ်မုခ်ဖိလၢအံၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်တ
 ခါလဲၣ်. ယဆၢတဲာ်လီၤယသးလၢယကမ့ၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်တၢ်အဲၣ်ဒီး, န
 တၢ်ဃုထၢတခါခါအဖိခိၣ်အသးန့ၣ်လီၤ မ့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢလၢ
 အအၢလၢသးခိၣ်ကျၢ်အဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ သးခိၣ်ကျၢ်ကဘၣ်ဆိ
 ကမိၣ်ထံတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဝဲမးကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်စံးဆၢန့ၣ်လီၤလၢမ့ၢ်
 ဆါခိၣ်အဆၢကတီၢ်နကဟးလၢနတံၤနသကိးတဖၣ်အမဲာ်ညါဒီး
 နမၤလၢအသးစၢ်ပံၤလၢလီၤအဲၣ်လီၤကွံတၢကဘၣ်ဆၣ် လၢမ့ၢ်န့ၣ်
 အဆၢကတီၢ် နကမံဒီးတၢ်နါမုခ်လၢအဘၣ်အဘၣ်သီတၢကဧါ.
 မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်တခါ လၢမ့ၢ်ဆါအဆၢကတီၢ် နကဟးဒီးနမၤတၢ်
 နါမုခ်တကူးပျီၤဖုရုဖါရါလၢနတံၤသကိးတဖၣ်အကျါဝဲ လၢမ့ၢ်
 န့ၣ် နကမံဒီးနမၤသးစၢ်လၢအယိလၢလီၤအဲၣ်အံၤဧါ....

တချုးလၢပဖးသးခိၣ်ကျၢ်တၢကအတၢ်ဆၢတဲာ်ဒ်
 ဘၣ်န့ၣ်ပကဆိကမိၣ်သကိး.....
 “မ့ၢ်ယၢယကဃုထၢကျဲဖဲလဲၣ်တဘိလဲၣ်? ?” တက့ၢ်.....

တၢ်လၢသးခိၣ်ကျၢ်တၢကဃုထၢဝဲန့ၣ်.....
 “ဖဲတၢ်ဘၣ်န့ၣ်သးဒ်ဝဲလီၤ ပိတ်မုခ်ဖိဧါ....”

မၤတၢက ဖဲအနီၤဟူတၢ်ကတီၢ်ဖဲအံၤ အဝဲဘိးဘၣ်ရၢလီၤဝဲဒ်အဖိ
 လၢအသးအံၤန့ၣ်လီၤ
 “ယအဲၣ်ဒီးလၢနကထံၣ်ဘၣ်ယၢလၢယမ့ၢ်ပိတ်မုခ်ဖိလၢလီၤအဲၣ်
 ထီၣ်တၢကန့ၣ်လီၤ” (လၢမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢမ့ၢ်ဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ အဝဲကမ့ၢ်
 မၤလၢအယိလၢလီၤအဲၣ်ထီၣ်တၢကန့ၣ်လီၤ)
 ဘၣ်မန့ၣ်အယိလဲၣ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢပိတ်မုခ်အံၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲအနီၤကစၢ်အ
 တၢ်ဒီးပၤဒီးဆ့ၢ်လီၤအသးအခွဲးအယၢလၢလၢပွဲၤပွဲၤအယိ န့ၣ်
 လီၤတၢ်တဲဖိအံၤအတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပျီၤလၢအအဲၣ်ဒီးစံးဝဲန့ၣ်မ့ၢ်မန့ၣ်
 လဲၣ်.ပိတ်မုခ်ဖိလၢအဘၣ်ပးဒီးန့ၣ်တၢက မ့ၢ်တဒီးန့ၣ်ဘၣ်အနီၤက
 စၢ်ဒ်ဝဲအတၢ်ဒီးပၤဒီးဆ့ၢ်လီၤအသးလၢလၢပွဲၤပွဲၤဘၣ်ဒီး နကဒီး
 န့ၣ်ဘၣ်ပိတ်မုခ်လၢအယိလၢလၢမ့ၢ်ဆါလၢအလၢမ့ၢ်န့ၣ်
 လၢအလၢမ့ၢ်ဆါဒီးပံၤလၢလၢမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ နတဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်
 ပံၤတၢ်လၢတၢ်မုခ်တၢ်ခုၣ်အလၢအပူၤလၢမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးမ့ၢ်ဆါ ဒ်န့ၣ်လိာ်
 ဘၣ်နဲအသးန့ၣ်ဘၣ်.

၂၀၁၇ - ၂၀၂၀ န့ၣ် ကညီဖိတ်မုခ်လၢဒီးန့ၣ်တၢ်လီၤလၢဒိၣ်ထီ လၢကညီဖိတ်မုခ်မုခ်ကရၢတၢ်တၢ်ဒိၣ်ရိၣ်ဖဲအပူၤတဖၣ်

ပဒိၣ်နီၤမ့ၢ်ဒိ

ပဒိၣ်နီၤမ့ၢ်ဒိ မ့ၢ်ဝဲပဒိၣ်ကိာ်သးဝဲဒီးမ့ၢ်ဂီၢ်တုၣ်အုအ
 ဖိမုခ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဖျိထီၣ်ဝဲဖဲ ၂၉.၁၂.၁၉၅၀ လၢခူၣ်သထူၣ်ကိာ်
 ရ့ၣ်,အံၤဟဲသဝီန့ၣ်လီၤ.န့ၣ်လီၤတၢ်ပၢ်ဆၢဖဲ ၁၉၇၀ န့ၣ်,လၢသး
 ကသံၣ်ဝဲဒ်အပူၤန့ၣ်လီၤ ဒီးတ့ၤဒီးဖျိအသးဒီးသးခိၣ်ဒိၣ်လုဒိၣ်မူ

ဖဲ ၁၉၇၄ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ ဖဲ ၁၉၈၅ န့ၣ်န့ၣ် န့ၣ်လီၤဝဲဆူကညီပိတ်မုခ်က
 ရၢအပူၤဒီး ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်လၢပၤဆ့ၢ်တၢ်ကမံးတံာ်အကျါ
 န့ၣ်လီၤ မၤဝဲကညီပိတ်မုခ်ကရၢတၢ်မၤတပယုာ်ဃီန့ၣ်လီၤ ဖဲ
 (၂၀၀၄) န့ၣ်န့ၣ် ဒီးဃုထၢအသးဒ်ကညီပိတ်မုခ်ကရၢဓာၣ်စးတၢက
 အသးလၢခ့ၣ်အိၣ်ယုာ်ခိကရဲးဒီး ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲကတီၢ်ဆိထီၣ်က
 မံးတံာ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအိၤ ဒ်ဖိတ်ကျၢ်ကယၢတၢ်ဘျၢက
 မံးတံာ်န့ၣ်ရဲၣ်န့ၣ်လီၤ ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်ဟ့ၣ်မူဒါအိၤ ဒ်စံာ်ညီၣ်ကွီၢ်
 ခိၣ်ကျၢ်တၢကဖဲ ၂၀၁၂ န့ၣ်တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.ဖဲ ၂၀၁၇
 န့ၣ်, ခ့ၣ်အိၣ်ယုာ်ခိကရဲးအဆၢကတီၢ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အိၤဒ်
 လီၤခါသးထီၣ်ကမံးတံာ် တကတီၢ်ဃီ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါ
 အိၤဒ်စံာ်ညီၣ်ကွီၢ်ခိၣ်ကျၢ်တၢကအသးန့ၣ်လီၤ

လာအဟူးဂဲဒုးအိတ်ထိတ်မုန်ခွါတတ်ထဲသိးတုးသိးတတ်မာသကိးကရူဒီးကခွတ်တတ်ဃူတတ်ဖိးတတ်မာသကိးကရူနုတ်လီၤတနုတ်အံပုးဒီးနုတ်တတ်လကပိၤအိတ်ဝဲ(၁၃)ကဘတ်ဆတ် ပုၤလၢလဲၤဟံးနုတ်တတ်လကပိၤတုၤနုတ်အိတ်ဝဲထဲဒုတ်ပုၤ(၁၂)ကမိၤနုတ်လီၤအဝဲသုတ်တဖၣ်မုတ်မတဂလဲၣ်.

- ရှါမံအဲးပဲ(ဘုကလါဒုးရှါ)-ထီဒါမဟးဂိတတ်ဒုးတုဒုးဖျိဆူတ်ပိတ်မုတ်ဖိသုတ်လၢအသးနုတ်တပုၤဒီးတဖၣ်
- မလဲးပဟိတ်မလိတ်ဖုတ်(ဘိးစံဘိတ်နုတ်)-ဟူးဂဲလၢပုၤဂုၤဝိခွဲးယတ်ဂိၣ်
- နတုတ်လံၣ်ယုတ်ပိတ်စယိတ်(ခိတ်လါဘံယါ)-ဒုးအိတ်ထိတ်တတ်မာစၢပုၤလၢ(ရှါ)မအာအိၤတဖၣ်အဖိတ်ဒုရှါ
- ရံၤဘဲၤခတ်ဘဟူၤ(ကိတ်ကိၤသမတုတ်ထံကိၣ်)-လီၤဘတ်တတ်ဒုးဃတ်ခိဖျိတတ်စုတ်တတ်နုတ်အယိတ်
- ကျွတ်နုတ်အဲးခတ်စုတ်(အံၤရး)-အံၤရတ်ပိတ်မုတ်တတ်သဘျူကရၢ
- သုးခိတ်ဒိတ်အခွတ်တိတ်အစုတ်ကုတ်(နုတ်ရှါ)-တတ်မာစၢဟံၣ်ဖိဃိဖိ
- ရိတ်နုတ်ကုတ်(ပုၤပုၤအုတ်နုယုကုတ်နုတ်)-ပုၤဒုးအိတ်ထိတ်တတ်ဆိတလဲဟံၣ်ဖိဃိဖိဖိဒုရှါလၢတတ်ဆိတ်တံၢ်မာနုၤပိတ်မုတ်ဒီးဖိသုတ်ဆဲးသၢပူခံပူအလီၢ်
- ပိၣ်ရီအါနုတ်ကိၤထၢစတုၤ(ဘံၤရူထံကိၣ်)-တတ်မဟးဂိတတ်နီၤဖးတတ်အဒုတ်အဆၢထီဒါပိတ်မုတ်လၢပိတ်မုတ်ဒီးပိတ်ခွါတတ်လီၤဆိအဖိခိတ်
- စဲၤဒဲၤရဲၤအံၤဖဲကံၤနီၤကၢၤ(စရံၤလဲၤခတ်)-ပုၤဟူးဂဲလၢပုၤဂုၤဝိခွဲးယတ်ဂိၣ်
- သုစိမိၣ်ဒိတ်ခဲၣ်ရိတ်လဲၣ်ဖိတ်ဟုတ်(စံရံၤယါ)-ပုၤမာစၢမရံၣ်ဖိဒီးမုတ်စလုတ်သုတ်တဖၣ်
- စုတ်ဒဘိတ်ကုတ်(တုတ်ရကုတ်)-တတ်ထီဒါမလီၤမာတတ်ဆိတ်တံၢ်မာနုၤမုတ်ခွါကုတ်ဂိတတ်လီၤဆိ
- ဘၢဒဲၤယုတ်ဖုတ်ဘဲး(ယံမုတ်)တတ်ကဟုကယတ်ဖိသုတ်ဒီးသးစၢတဖၣ်ဒီးပုၤလၢအဟဲထိတ်ဟံးနုတ်တတ်လကပိၤတတုၤဘတ်နုတ် မုတ်ဝဲဘံၣ်အဲးနုတ်ထံကိၣ်ခၢတ်စးနုတ်လီၤ

ပုၤကယၢကယဲမူးလၢအမုတ်ထံဂုၤကိၣ်ဂၢဝဲၤကျိၣ်ခိတ်(၂)ဂတဂစံးဝဲ,

“ပုၤလၢခံကတၢၢ်လၢအဒီးနုတ်ဘတ်တတ်လကပိၤတဂတနံၤအံၤဟဲထိတ်ဝဲဒုတ်လၢတတ်လကပိၤအလီၢ်တတုၤဝဲဒုတ်ဘတ်နုတ်လီၤ အဝဲမုတ်ဝဲဘံၣ်အဲးနုတ်မုတ်ဖိမုတ်ကရူနုတ်တုၤနုတ်လီၤ အဝဲမုတ်ပုၤလၢအကတိၢ်တတ်ထီဒါမဟးဂိပုၤဂုၤဝိခွဲးယတ်ပျိပျိဆုဆု,ကတိၢ်ပဲၣ်ထံနီၤဖးတတ်ဒီးဟူးဂဲလၢအိတ်လဲၣ်တဂနုတ်လီၤဘတ်တတ်ဒုးဃတ်ကရူ စးထိတ်လၢလါအိးကထီဘၢၣ်လံၤလံၤနုတ်လီၤ အဝဲဘတ်တတ်ဖိတ်ဒုးဃတ်အိၤ ခိဖျိဂဲလိတ်ကတိၢ်ပျါထိတ်တတ်အာတတ်သိအဒိတ်ကတၢၢ်လၢဘံၣ်အဲးနုတ်အပူၤ ဒ်အမုတ်တတ်မဟးဂိခိတ်ဃၢၤနုးဆၢၣ်,တတ်စူးကွံၣ်တတ်လၢအဒုးအိတ်ထိတ်တတ်လၢအဒုးအိတ်ထိတ်တတ်စုတ်တတ်ပျိသုသုတ်တဖၣ်နုတ်လီၤ မာပျါထိတ်တတ်တတိၢ်တတြိၢ်,တတ်အိတ်ခိတ်ဖးလးဆိုးဒီး ဆၢထၢၣ်လၢထံဖိကိၣ်ဖိခွဲးယတ်အဂီၢ်အ

ဃိ ဒီးနုတ်ဘတ်တတ်လကပိၤလၢမုတ်တနံၤအံၤနုတ်လီၤ”
ပုၤလၢဒီးနုတ်ဘတ်တတ်လကပိၤအကျိၣ်ခိတ်ကနုတ်ဘတ်တတ်ခွဲးတတ်ယတ်လၢကကတိၢ်လီၤတတ်နုတ်လီၤ ပုၤလၢအဟူးဂဲလၢပုၤဂုၤဝိခွဲးယတ်ဘတ်ဃးတတ်နီၤဖးပိတ်မုတ်ပိတ်ခွါအစၢလၢဘိးစံဘိတ်နုတ်မလဲးပဟိတ်မလိတ်စံးဝဲ,

“ယဘတ်တတ်ဆိတ်တံၢ်မာနုၤ ခိဖျိတတ်နီၤဖးပိတ်မုတ်ပိတ်ခွါအဆၢဘူးယကသံအိတ်တုၢ်ကုၤမးနုတ်လီၤ ယတုၢ်တတ်နးတတ်ဖျိတ်လၢအအာအသိတဖၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ ယအိတ်တုၢ်ကုၤဒ်ပုၤကွၢ်ဂိၤတလၢပုၤဘတ်အသိးလီၤ ယတတ်အိတ်မုတ်မုတ်ဒ်အံၤဘတ်ဆတ် ယပတ်ကဖၢလၢယသးလၢယသးသဟိတ်တဟးဂိၤကွံၣ်ဝဲဘတ်အယိတ်နုတ်လီၤ ဒ်ယတတ်လဲၤခိဖျိတဖၣ်ကဲထိတ်ပိတ်မုတ်အဂၢတဖၣ်အတတ်ကွၢ်လိအလီၢ်အမဲၣ်ညါ ယဆၢမုတ်လၢလၢအဝဲသုတ်ကမာစၢပုၤလၢတတ်သးစွံကတုၤလၢအသးတဟးဂိၤဒီးဟူးဂဲလၢဆိတလဲပုၤဘတ်တတ်ဆိတ်တံၢ်မာနုၤဒ်ယၢတဖၣ်ကသုဝဲဒုတ်နုတ်လီၤ”

ခိတ်လါဘံယါထံဖိကိၣ်ဖိနတုတ်လံၣ်ယုတ်ပိတ်စယိတ်တခိဘတ်တတ်မဟးဂိၤအမဲၣ်သုတ်ဒီးအဲးစံးဒီးဒုးအိတ်ထိတ်ဝဲနတုတ်လံၣ်ပိတ်စယိတ်ဖိတ်ဒုရှါလၢအမာစၢကွၢ်ထွဲပုၤတတ်အိတ်မုတ်ဒ်အိၤတဖၣ်အသိးနုတ်လီၤ

“လၢအပူၤကွံၣ်ခံနုတ် ဖဲယလဲၤဟးလၢယမိၣ်အဟံၣ်အဆၢကတိၢ် ယတတ်အဲၣ်တိၢ်လီၢ်လံၤတဂအိတ်ခိးဃတ်တတ်ဖဲတြဲၤကပၤနုတ်လီၤ ယတပတ်သုတ်ပတ်သးလၢတတ်ဂုၤအံၤနီၤတမံၤဘတ်. ဖဲယဟးထိတ်တတ်ချၢလၢယကစူးကွံၣ်တတ်ကမံၤနုတ် ပိတ်ခွါတဂလူယၢဒီးအဲးစံးထံနုတ်လီၤ ယဘုတ်အူထိတ်ကွံၣ်ဒီးယကူယကၢတဖၣ်အူထိတ်ကွံၣ်ခဲလၢလီၤယတထိတ်တတ်လၢဘတ်. ယလဲၤတုၤတတ်ဆါဟံၣ်ဒီးသုတ်ညါဘတ်လၢအဲးစံးအိတ်ကွံၣ်ဝဲယမဲၣ်သုတ်(၃၇)မျးကယၢနုတ်လီၤ ယကိပုၤဟးဂိၤထဲလဲၣ်အဂုၢ်နုတ် ဖဲနုတ်အဆၢကတိၢ် ကသံၣ်သရုတ်တဖၣ်တဲဝဲတသုဒီးစုၢ်ကိးဘတ်. ယမဲၣ်ချၢဘျိတ်ဝဲဒုတ်သုနုတ်လီၤ မုတ်တတ်လၢယဆိကမိတ်ဒီးလီၤကိထွဲကုၤလၢအဂုၢ်တသုဘတ်နုတ်လီၤ ထဲယဟူးဂဲနုတ်ထိတ်အဆၢကတိၢ်နုတ် ကျဲလၢယကယုထၢအိၤအိတ်ဝဲဒုတ်ခံဘိလီၤကျဲလၢအညိတဘိနုတ်မုတ်ဝဲ-အိတ်လၢလီၢ်မံခိတ်ဒီးသးအုနုတ်တ မုတ်မုတ် သုတ်လီၤတတ်သးဒုဒီးခိဖျိကျဲလၢအကိၢ်အခဲနုတ်လီၤ ယဃုထၢကျဲလၢခံဘိတဘိဒီးစးထိတ်ယတတ်အိတ်မုတ်လၢအသိနုတ်လီၤ”

ဖဲ(၂၀၁၅)နုတ်, ကိၢ်ပယိမုတ်ဖိမးမုၤစပဲၤဖျုၣ် လၢအဒီးနုတ်ဘတ်တတ်လကပိၤအံၤတဂ ဖဲအဆၢကတိၢ်ဝဲနုတ်အခါ အဝဲစံးဝဲ,

“အနီၢ်နီၢ်နုတ် ကိၢ်ပယိပုၤပိတ်မုတ်သုတ်တဖၣ် မုတ်ပုၤလၢအအိတ်ဒီးတတ်သးဒုနုတ်လီၤ ပုၤလၢအလဲၤလၢညါဒီးဆၢထၢၣ်ဟူးဂဲဒုဒုသုတ်တဖၣ် တမုတ်ထဲယၢတဂမိၤဘတ်. အိတ်ဝဲဒုတ်အါမးလီၤဘတ်မနုၤအယိ ဘတ်တတ်မာလၢကပိၤယၢလဲၣ်နုတ် လီၤဆိကမိတ်ဒီးယနီၢ်ကစၢ်ဒုတ်ယဲယဆိကမိတ်စုၢ်ကိးနုတ်လီၤ ဘတ်မနုၤအယိ အဝဲသုတ်တဖၣ်ဃုထၢယၢလဲၣ်. ပျဲယတဲပျါထိတ်ယတတ်ဆိကမိတ်တစံး

မိကြီးဟံကု(နီ)စဲကန် (၁၈၈၄-၁၉၆၆) (Margaret Higgin Sanger)

“ပိတ်မုခ်ကဘာအိတ်ဒီးတၢ်သဘျုဒုတ်ဝဲလီၤ တၢ်အံၤမုခ်ဝဲဂံၢ်ခိတ်ထံးတၢ်သဘျုလၢ အဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဃုထၢ လၢ အဝဲအဲၣ်ဒီးကဲထီၣ်မိၢ်ခါ. တကဲထီၣ်မိၢ်ခါဒီး အဝဲကဟံးအဖိပွဲၤကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.”

"Woman must have her freedom, the fundamental freedom of choosing whether or not she will be a mother and how many children she will have"

“မိကြီးဟံကု(နီ)စဲကန်Margaret Higgin Sanger မုခ်ပိတ်မုခ်တၢ်ကလၢအဒုးအိတ်ထီၣ်တၢ်ဒီသဒါဟုးသးအကျဲဒီး အတၢ်မၤအံၤ ထီၣ်ဂဲၤထီၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢပိတ်မုခ်အတၢ်ထုၣ်ဖျဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢမိကြီးစဲကန်မၤတၢ်ပတ်စၢၤဝဲဒ်အမုခ်အမဲရကၤ ပှၤဟ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်ဒီသဒါဟုးသးလၢစဲအံၤအကျဲ, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်တိာ်ကျဲဒီးတၢ်ဒီသဒါပှၤကမုခ်အတၢ်အါထီၣ်မုခ်တၢ်လၢအမၤမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါထီၣ်အိၤလၢဟီၣ်ခိတ်ဒိဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

မိကြီးဟံကု(နီ)စဲကန်, အိတ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ဖဲလၢစဲးပထုဘၣ်(၁၄)သီ, ၁၈၈၄န့ၣ်လၢတၢ်ဒီန့ၣ်(၆)(Coming) န့ၣ်ယီၤကီၢ်စဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အပၢ်မုခ်ပှၤလၢအတၢ်တူၢ်လိာ်တၢ်ဘျုးတၢ်ဘၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်ဒီးတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. မုခ်အမိၢ်တခါ မုခ်ပှၤလၢအစုၢ်အန့ၣ်ရိမုခ်ခဲးသလုးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘၣ်လၢလုၤတုၤလုၤတီၤမးတၢ်ကလီၤ. တချုးလၢအသံလၢထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါလၢအမၤဘၣ်ဒိအပသိၣ်ဒီးအပံးဒီးအခါ အဝဲအိတ်ဖျဲၣ်တၢ်အဖိ(၁၁)ကန့ၣ်လီၤ. မိကြီးစဲကန်အနီၢ်ကစၢ်ဒုတ်ဝဲအပၢ်ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ထီၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲပိတ်မုခ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကဖိၣ်တၢ်ဖးအဂီၢ်ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ခိတ်သ့ၣ်အသန့အံၤလုာ်ဘၢအဝဲအသးဒိတ်ဒိတ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအပိ အတံၤသကိးလၢအအိတ်လၢအဟံၣ်ခိတ်ဟံၣ်ဃၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်မုခ်ပှၤလၢအခိတ်ကိန့ၣ်လီၤ.

မိကြီးစဲကန်မၤလိတၢ်တၢ်ဒီးဖျိထီၣ်ဝဲဖဲအဟီၣ်ကဝီၤ ဒုတ်ဝဲတီၤထီၣ်တဖျါအပူၤ, ဝံၤလဲၤမၤလိက့ၤတၢ်ဒီးဖျိထီၣ်က့ၤဝဲဖဲချါဘၢးရဲး(၆)(Claverack) ခိလုာ်ကိတ် ဖဲတၢ်ဟၢစၢ် (Hudson)

လၢန့ၣ်က့ၤစံၣ် (New Jersey) တုၤလၢအဝဲဘၣ်က့ၤကဒါက့ၤဆူအဟံၣ် လၢကကွၢ်ထွဲက့ၤအမိၢ်လၢအဘူးကသံတုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ(၁၈၉၆)န့ၣ်အပူၤ, အမိၢ်သံသဒုတ်ကွၢ်အိၤ, ဒီးအမိၢ်အတၢ်သံတဘျီအံၤ ဟ့ၣ်အိၤတၢ်သးတမံဒိတ်ဒိတ်ကလဲၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဒုတ်ဝဲတကွၢ်ထွဲဘၣ်အမိၢ်ဒီး ပှၤတဝါတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိတ်ဆူၣ်အိတ်ချုတကပတဂ့ၤဘၣ်အပိန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံတယံာ်တမိၢ် မိကြီးစဲကန် လဲၤအိတ်လဲၤဆိးက့ၤဆူတုၢ်ဝဲး(ထံ)ဖျါ(နီ)(White Plains) န့ၣ်ယီၤကီၢ်စဲၣ်အပူၤ ဒီးမၤလိကသံသရၣ်မုခ်ကွၢ်ပှၤဆါအတၢ်မၤလိဖဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤလိတၢ်ဝံၤ သုးကဒီးက့ၤအသးဆူတုၢ်န့ၣ်ယီၤဒီးန့ၣ်လီၤမၤစၢၤပှၤဖျိဖိယာ်ဖိဖဲန့ၣ်ယီၤမုခ်ထီၣ်အခံလီၤတကပ ဖဲတၢ်လီၢ်လၢအဖျိအယာ်နးနးကလဲၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ(၁၉၀၂)န့ၣ်အပူၤ, အဝဲဖျိအသးဒီးဝဲလံၤယာ်စဲကန်န့ၣ်လီၤ. မိကြီးစဲကန်မုခ်အိတ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါတၢ်ပနီၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲဖျိသးတန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အဖိအခိတ်ထံးကတၢ်တကလၢအမုခ်အပိတ်ခွါဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤဒိမၤဝဲၣ်ဂၤအံၤတယံာ်ဘၣ်မၤန့ၢ်ကဒီးအဖိပိတ်ခွါတကပ, ဃုာ်ဒီးအပိတ်မုခ်တကလၢအသံဖဲဂီၤက့ၤလုအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိကြီးစဲကန် လၢအတၢ်လဲၤခိဖျိတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤထံၣ်ဘၣ်သကၢ်ဘၣ်ဝဲမိၢ်လၢအဖျိအယာ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအပုသကွံၢ်ကညးတၢ်လၢပှၤကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးတၢ်ဟးဆွဲးတၢ်အိတ်ထီၣ်ဒီးဟုးသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအပိမိကြီးစဲကန်အသးအိတ်ထီၣ်လၢပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သတးဒီးအဝဲန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢဆိၣ်ရဲၣ်လံးပုၣ်တံၣ်ကရၢအပူၤလၢအမုခ်ကရၢလၢအန့ၣ်ဝဲလၢထံၣ်ကီၢ်ပဒိတ်ကြီးဟံဒီးဟ့ၣ်

နီလီတော်ဖိတော်လံခဲလော်ဆူအထံဖိကီဖိအအိန်နီလီ။ ဖဲန့ အဝဲစးထီန်နီလီဆူတော်ဟးပာ်ဖျါထီန်တော်ဘုသးအမူးတဖှ် အပူဒီး အဝဲဃုဖးလံာ်လါအထံန့ဝဲတဖှ်ဘုသးဒီးတော်ဒီသ ဒါဟးသးအကျဲသနူတဖှ်အဂ့ုနီလီ။ ဖဲန့အဝဲစးထီန်ကတိ တော် ဘုသးဒီးတော်ဖျိတော်ယာ်အကျဲသနူတဖှ်အဂ့ုလီ။

ဖဲန့အဝဲစးထီန်ကတိတော်ဘုသးဒီးတော်ဖျိတော်ယာ် ဟဲခိဖျိအသးလါဟံန့ဖိယိဖိအနီန်ဂံအါတလါကွံာ်အခးအ ဂ့ုတဖှ်န့လီ။ဖဲ(၁၉၁၃)န့အပူ,အဝဲစးထီန်ထူးထီန်ရလီ တလါတဘျီလံာ်တော်ကစိန်လါအမံမ့,“Woman Rebel” ပိာ် မုာ်ဟံဆါတော်ဒီးအဝဲဂဲပျါကျဲးစးဟ့ုဂံဟ့ုဘါဒီးဟ့ုဂံ ဟ့ုဘါဟံန့ဖိယိဖိ လါကဟံပနီအနီန်ဂံဒီးစးထီန်စူးကါလံာ် မဲာ်ဖျါလါအမ့,“တော်ဒီသဒါဟးသး(Birth Control)” န့ လီ။ အဝဲထူးထီန်ရလီတော်ပရါန့ဃုကတြျီဒီး ဘုတော်လိာ် ဘာလိာ်ကွံာ်အါလါပဒိန်ပုာ်ဘုမုာ်ဒါတဖှ်,ဒီးတော်ဟံတော်က မာ်လါအလါလါအရလီလံာ်လံာ် “လါလါသးဘုအါ,ထီဒါ ပုာ်ဟံန့ခိဖိအန့ဆါဒီးနီသးဂ့ုဝိဆူကမျါအပိ န့ လီ။ ဖဲန့အဆါကတိ အဝဲဃုဖျိးကွံာ်ဆူကီယူရပဒီးမလိ ကဒီးတော်ဒီသဒါဟးသးအဂ့ု ခိဖျိလဲဟးအိန်သကိးတော်ဟ့ု ကသံာ်ဒါတဖှ်ဒီး တဲသကိးတော်ဒီးပုာ်ဃုသ့ညါမလိတော်အိန် ဆူအိန်ချအဂ့ုတဖှ်န့လီ။

ဖဲ(၁၉၁၆)န့,ဖဲတော်ကမာ်လါတော်စံညိဟ့ုလီအါ ကတော်ကွံာ်အဆါကတိ,မါကြဲးစဲကော့ဟဲက့ဒါက့ဒါဆူ ကီအမဲရကဒီး စးထီန်ဟ့ုတော်သိန်လိဆူထံကီဒီတဘျီအပူ ဝးဝးန့လီ။ လါန့ယီးကီစဲအပူ တော်လီဖဲပုာ်ဖျိဖိယာ်ဖိ အိန်ဝဲန့ အဝဲဒီးအဝဲစးထီန်အိးထီန်တော်ဒီသဒါဟးသးတော်ဆါ ဟံန့ဖိအဆိကတော်လါကီအမဲရကတဖျါ နိသိးကဟ့ုတော် ပိးတော်လီဒီးတော်ဂ့ုတော်ကျါလါအဘုသးဒီးတော်ဒီသ ဒါဟးသး တဖှ်အဂီ န့လီ။ တဘျီအံ တော်ဖိအိးဒီးလိာ်ကွံာ်အါလါ အ မါကမာ်ထံကီတော်ဘျါသးစးန့လီ။အဝဲဒီးအဒိပုာ်ဝဲမုာ်တက ဘုလီဆူဃိာ်ပူဃိာ်ဝဲတလါအတိပူဒီးဖဲအဝဲဟးထီန်လါ ဃိာ်ပူ, ဖဲ(၁၉၁၇)န့အဆါကတိ အဝဲမဲဒိန်ထီန်လိထီန်အ တော်ဟူးတော်ဂဲ, အတော်ဟ့ုတော်သိန်လိဒီး ဃုထါကျိန်စ့ဆိန်ထွဲ လါပုာ်တော်ဒိန်ကီဒိန်လါအဆိန်ထွဲအဝဲသ့တဖှ်လါန့ယီးအ ပူန့လီ။အဝဲကွဲးစ့ကိးတော်ကွံာ်ကဒါက့ဒါတော်ဒီသဒါဟးသးအ ဂ့ု (Birth Control Review) ဒီးတော်အံ ကဲထီန်အတော်ဂဲလိာ် တော်ကိးသတြီထီန်လါခံဆံသါ န့အတိပူလီ။ မါကြဲးစဲကော့ အသးဆူထီန် ခိဖျိန့ယီးကီစဲကွံာ်ဘျီကရါ မလိကဆူ က့ဒါအတော်ဘျါသဲးလါအထီဒါတော်ဒီသဒါဟးသးအပိ,အဝဲ ဆိတလဲကွံာ်အတော်ရူဒိန်တဖှ်လါအမ့တော်ဟူးတော်ဂဲလီလါ ဒီးတော်မဲစါကမျါအတော်ဂဲပျါဂဲဆူး နိသိးတော်ကမလီတော် ဝဲကီစဲတဘျီ ကအိန်ဒီးအတော်ဘျါသဲးစးဒီးဖဲဒါရျာ်ကီစါ ဖျိတော်ဘျါသဲးလါအတဖးကဲဆိးဘုလီ။ ညီန့အဝဲဘု ကွံာ်ဆါမဲာ်တော်ကီတော်ခဲလါ အအိန်ထီန်လါန့ယီးပုာ်ဘုမုာ် ဒါတဖှ်အကျါန့သက့အဝဲဂဲလိာ်ဟ့ုဒီးဒိန်တော်သိန်လိလါပုာ်

ကမျါအါအါဂီဂီဂီအကျါဒီးဆဲးကျိးစ့ကိးတော်ဃုသ့ညါ ကီယူရပတော်ဒီသဒါဟးသးအဂ့ုန့လီ။ ဖဲ(၁၉၂၂)န့အပူ, အဝဲလဲဟးဆူယဟံကီ လါအမ့တော်လဲအခိန်ထံးကတော်တ ဘျီလါအတော်လဲဟးဆူကီအ့ရျာ်အဘျီတဖှ်အဘျီအကျါန့ လီ။ ပုာ်ကွံာ်တန့ အဝဲဒီးအတံသကိးတဖှ် အိးထီန်ဆူချဂ့ု ဝိတော်ဃုသ့ညါဝဲကျါ မ့ဒိသိးအဝဲသ့ကဟံဖျိကမျါဆူချ အဂ့ုအကျါတဖှ်ဝဲ ရလီတော်ဒီသဒါဟးသးအဂ့ုအကျါလါ ဝဲန့ယီး,ဝဲဒိန်ကွံာ်ကီလါအ့လ့န့(Illinois)ကီစဲအပူန့ လီ။ဖဲ(၁၉၃၀)န့တုာ် CDRS အဆါကတိ လါကီအမဲရက ကျါ အပူ အဝဲသ့အတော်ဆါဟံအိန်ထီန်ယိဆံဖျါညါန့လီ။ ဖဲ န့အဆါကတိ မါကြဲးစဲကော့လီဖးဒီးအဝဲ ဒီးဖျိကဒါက့ဒါအ သးဒီးကွံာ်နီအအူး(၅)စလံ (J..Noah H.Slee) န့လီ။

ဖဲ(၁၉၂၇)န့,ဖဲမါကြဲးစဲကော့ကရါကရိဒီးစးထီန် တဲတော်တချူးတော်မဲဟံနီခိန်ဒီဖျါပုာ်နီဂံခိကရဲးတော်အိန်ဖျိဖး ဒိန်လါဝဲကွံာ်န့ဘာ်(Geneva)ကီစဲစလဲ(နီ)(Switzerland)အ ဆါကတိ ပုာ်စးထီန်သ့ညါအိးဒီး အမဲဟူသ့ဖျါထီန်လါဟံ ခိန်ဒီဖျါလီ။ အဝဲဒီးပုာ်မဲသကိးတော်ဒီးအိးသ့တဖှ် တဲရဲဒါန့ စါဒီးဒိန်တော်ဒိသိးကီစဲဒီးဖဲဒါရျာ်ကီစါဖျိအတော်ဘျါသဲးစး ဘုသးတော်ဒီသဒါဟးသးတဖှ် ကလိကဆူဒိန်ထီန်အဂီ,ဒီး နိသိးတော်ကဟ့ုနီလီတော်သ့ညါန့ဟံဘုထွဲတော်ဒီသဒါဟး သးတဖှ် ခိဖျိတော်ကွံာ်ထွဲပုာ်ဝိအတော်တိာ်ကျဲတော်ဖဲတော်မဲတ ဖှ်န့လီ။ တုာ်ဃိလါ(၁၉၄၀)န့တစု ကီအမဲရကတော်ဒီသ ဒါဟးသးအတော်ဟူးတော်ဂဲဒီးအိန်ထီန်ဆူချတော်ဖဲတော်မဲအ တော်တိာ်ကျဲလါအဂ့ုဒိန်မဲးတခါဒီး ပုာ်ကမျါအါအါဂီဂီတော် လိာ်စ့ကိးတော်တိာ်ကျဲအဝဲအံ ခိဖျိတော်လူပိာ်မဲထွဲဆူချတော် မဲလါအပတိထီဒီး ကမျါအတော်ဟံသ့ညါပာ်သးလါတော်ဂ့ုအံ စ့ကိး ဂုထီန်ဒိန်ထီန်ကွံာ်ကွံာ်န့လီ။

အါတက့ဒါလါပုာ်အမဲရကဖဲတဖှ်အဂီ, မါကြဲးစဲ ကော့ မ့တော်ဒီပုာ်လါအစးထီန်တော်ဒီသဒါဟးသးအတော်ဟူးတော် ဂဲအသိးန့လီ။ ဖဲ(၁၉၃၉-၁၉၄၅)န့အဘျီစါဟံ ခိန်တော် ဒုးဖးဒိန်ခံဘျီတဘျီအဆါကတိ ဖဲကီယူရပသးမ့ဒီးအမဲရ ကန့လီဒုးတော်ဒီးကွံာ်မန့,အံးတလံာ်ဒီးယဟံအသးမ့တ ဖှ်အခါ မါကြဲးစဲကော့ ဂုာ်လိာ်ထီဒါအမဲရကအတော်နီလီဆူ တော်ဒုးပုာ်ဘုဆုာ် အမဲဟူသ့ဖျါဒီးဒိန်တော်န့လီ။ (အဝဲနီဝဲ လါတော်ဒုးတော်ယါတဖှ်အိန်ထီန် ခိဖျိထံလိာ်ကီပုာ်ကမျါအနီ ဂံအါထီန်ဝဲချတလါအပိ န့လီ။)ဖဲ(၁၉၄၆)န့,အဝဲဒုးအိန် ထီန်စါဟံခိန်ဘီမ့တော်ရဲဒါတော်ကျဲ မိာ်ပုာ်ဝိကရါစါဖျိ (International Planned Parenthood Federation) န့လီ။ တော်အံ မ့တော်အိန်အမ့လါအမဲတော်ဝဲအတော်လိာ်ခံကတော်တ မဲန့လီ။ တော်န့ဝဲအလိာ်ခံ လါအနီခံဆံအတိပူ အဂီအ ဘါစါလါဘုဆုာ် အဝဲဟးဂုာ်ဒီးဒိန်တော်,ဟးဟ့ုတော်သိန်လိ ဒီးထူးထီန်ရလီလံာ်တော်ဟံဖျါသ့တဖှ်န့လီ။ ဖဲလါစဲပထ ဘျီ(၆)သီ,(၁၉၆၆)န့အနံ, လါဝဲထူးစါ (Tueson) လါ အါရဲစိန့ (Arizona) ကီစဲအပူ မါကြဲးစဲကော့ ဟံတော်ကွံာ် ဟံခိန်ဒီးသံကွံာ်ဝဲမုာ်မုာ်ဆူဆူန့လီ။

ကညီမိမိမုခ်သးစဂ်ခိန်နဂ်တဂ်မလဲ ကိခိန်အခမ်ကတဂ် သရဉ်မုခ်နါနွဉ်ဇဂ်(၁၉၅၄-၂၀၁၄)

ကညီမိမိမုခ်ကရား

သရဉ်မုခ်နါနွဉ်ဇဂ် အိန်ဖျဉ်ထီဉ်ဖဲ၁၉၅၄နံဉ်,လါယုလဲ (၁၈)သီလာဉ်တကူဉ်နုဉ်လီၤ. အမိအဖါမုခ်ဝဲ ကိခိန်မါဘးဇဉ် ဒီးနးကွဉ်ကွဉ်နုဉ်လီၤ. အဒိပုဂံဝဲအိန်ဝဲ(၁၀)ဂုလါအမုခ်ဝဲ-ရူ ဘံဉ်ဇဉ်, မါရီဘးဇဉ်, ခွီခွီဇဉ်, ဘီလ်ခွဉ်ဇဉ်, အဲစ်ထာဉ်ဇဉ်, ကိဉ် နံဉ်ဇဉ်, ပိဉ်ပိဉ်ဇဉ်, နါနွဉ်ဇဂ်, ကုဉ်သံဉ်ဇဉ်ဒီး ထီဉ်လွဉ်ဇဉ်သုဉ်တဖဉ် နုဉ်လီၤ. မုခ်ဝဲကညီမိမိထံး,ဘျုထံးခရဉ်ဖဲနုဉ်လီၤ. မုခ်ပုဉ်တဂုလါ အသးစါဆါလါတဂ်လိာ်ကွဲဖျဉ်ပျီ,တဂ်တီဆီဆုဉ်ဒီးတဂ်သုဉ် ဝံဉ်သးဆါနုဉ်လီၤ.

ဖဲအနီဉ်ဆံးသးစါဒီးတုလါအမုခ်လိာ်ဘိထီဉ်နုဉ် ဘဉ် အိဉ်ယံးဒီးအပါထီဘိလီၤ. တထံဉ်ဘဉ်အပါဘူးဘူးတံာ်တံာ်နီ တဘျီဘဉ်. အပါမုခ်ခိန်နါလါအအဲဉ်အပုဉ်ကလုဉ်နီနီ ကိခိန် မါဘးဇဉ်နုဉ်လီၤ. မုခ်ခိန်နါလါထံဖဲကိခိန်ဖဲတဖဉ်ပာ်ကဲအါနုဉ်လီၤ. တမုခ်ခိန်နါလါအအဲဉ်ကျိဉ်စ့, တဂ်ထူးတဂ်တံာ်ဒီးတဂ်လီာ်တဂ်လါ တဂုလါဘဉ်. မုခ်လါအပါအိဉ်လါတဂ်ပါဆါဟီဉ်ကဝိပုဉ်ထီဘိဒီး အဝဲသုဉ်အိဉ်လါဉ်ပုဉ်အပါ လါကထံဉ်လိာ်ဘဉ်သးအဂီၢ်မုခ်တဂ် လါအကီနုဉ်လီၤ. ဖဲအမိအဖါတဂ်ဖျီပုဉ်ထီဉ်(၂၅)နံဉ်အဆါက တီၢ် ကုဉ်ပာ်ဖျိဉ်ဘါသကိးယုလါဉ်တကူဉ်အပါ အဝဲထံဉ်ဘဉ် အပါဘူးဘူးတံာ်တံာ်ဖဲဆါကတီၢ်ဝဲနုဉ်တဘျီနုဉ်လီၤ.စံးဘျုးဘါ ယုလါဒီးကုဉ်ကဒါကုဉ်ဆုတဂ်ပါဆါဟီဉ်ကဝိပုဉ်နုဉ်လီၤ.

ခိဖျီအပါမုခ်တဂ်ပါဆါခိန်နါအပါ အဝဲသုဉ်အဟံဉ်ဖိ ဃီဖဲနုဉ်ဒုဉ်ဒါကွဉ်ဟုဉ်ကွဉ်စုဉ်ဒီးလုအခိဉ်ခါထီဘိလီၤ. ဒ်သိးတဂ် ကီတဂ်ခဲသုတဘဉ်အဝဲသုဉ်တဂုအဂီၢ် အဝဲသုဉ်ဘဉ်အိဉ်လါတဂ် ပလီာ်ပဒိအသးထီဘိနုဉ်လီၤ. လါတဂ်ပလီာ်ပဒိသးအပုဉ် အဝဲ သုဉ်အဟံဉ်ဖိဃီဖဲခဲလါာ် ဘဉ်တဂ်ဖိဉ်နုဉ်အါဖဲမအုဉ်ပုဉ်ဒီး ဘဉ် အိဉ်ဝဲလါတဂ်ဒုးဃာ်သဘျု(အကျုဉ်ချုဉ်)(၁၁)လါနုဉ်လီၤ. တုဉ် အဝဲသုဉ်ပုဉ်ဖျိးထီဉ်ဒီးကလဲအိဉ်ဒီးအဘူးအတံာ်လါသမဲခဝဲခွဉ်

ဘဉ်ဆဉ် မုခ်လါအဘူးအတံာ်သုဉ်တဖဉ် မုခ်ပဒိဉ်ပုဉ်မါတဂ်ဖိအပါ ပုဉ်တဂ်ဒီးတအဲဉ်ဒီးတုဉ်လိာ်အဝဲသုဉ်ဘဉ်.လါတဂ်နုဉ်အပါ အဝဲ သုဉ်လဲအိဉ်ကုဉ်ဝဲလါသမဲကဝိဒိဉ်(၁),ပယီၤအိဉ်တဂ်ကဝိနုဉ် လီၤ. အဝဲသုဉ်အဟံဉ်ဖိဃီဖဲနုဉ် မုခ်ပုဉ်လါအအဲဉ်ဒီးဟံဉ်ဒိဉ်တဂ် ဘုဉ်တဂ်ဘါနုဉ်လီၤ. ဖဲအအိဉ်ဖဲသမဲအဆါကတီၢ် ဒုဉ်ဒါတဂ်မဲဉ် ချဲဟဲပျိဉ်လဲအသးလါတဂ်အိဉ်ဖျိဉ်သရဉ်,ဟဲဘုဉ်သကိးဘါသ ကိးဒီးအဝဲသုဉ်ဒီးဟးဃုသုဉ်ညါတဂ်ဂုတဂ်ကျိနုဉ်လီၤ. တဘျီ ဒုဉ်ဒါပုဉ်ဆါသုဉ်တဖဉ် ဟဲဃုခွဲးခွဲးတဂ်လါအဝဲသုဉ်အဟံဉ်ဒိတ ဖျဉ်ဒီးတထံဉ်တဂ်နီတမံဘဉ်. ဘူးကကုဉ်ဒီးထံဉ်ဝဲလါသရဉ်မုဉ် အဖု(ကိခိန်မါဘးဇဉ်အမံပုဉ်)ဒီးဒုးလံာ်ပရါလါအမာ်ကွဲးနုဉ် အါတဘုဉ်ဒီး ထါနုဉ်လီၤဝဲလါအကိာ်ပုဉ်အပါ ဖိဉ်ဝဲဟံဉ်ဖိဃီဖဲ ခဲလါာ်နုဉ်လီၤ.သမံသမဲဝဲဝဲ ပျဲလါကုဉ်ဝဲသရဉ်မုဉ်ဒီးအဒိပုဂံဝဲ လါအဆံးတဖဉ်ဘဉ်ဆဉ် ဖိဉ်တုဉ်ဃာ်ဝဲသရဉ်မုဉ်အမိ, အဖု.အ ဖါတံာ်ခဲက, အဝါမုဉ်တဂုဒီးအဝါမုဉ်အဒိဉ်အတုနုဉ်လီၤ. အမိ နုဉ် အဝါမုဉ်လါအဒိဉ်တဂု ဃုနုဉ်တဂ်ပျဲလါဃီဒိဉ်အအိဉ်ဒီး ထံဉ်လိာ်ဝဲသုသုလါတဘျီဘဉ်ဆဉ် မုဉ်အဖုနုဉ် တဂ်တဒုးထံဉ် အဝဲသုဉ်နီတဘျီဘဉ်. အဖုတဂုအိဉ်လါဃီပုဉ် တုဉ်အသးသမု ဟးထီဉ်တဖုဒီး ဖဲတဂ်ပာ်လါကုဉ်အါအဆါကတီၢ် အဝဲသုဉ်နုဉ် အခွဲးလါလဲမကဆါအဖု, ပာ်လါအဖုခွဲးဟီဉ်ခိဉ်ဒီး ထံဉ်ဘဉ် ကုဉ်အမိဖဲနုဉ်တဘျီလီၤ. တဂ်တဟုဉ်အဝဲသုဉ်အခွဲးလါ ကက တါတဂ်ဒီးအမိဘဉ်. ဒုဉ်ဒါသုဉ်တဖဉ် အဲဉ်ဒီးမလားဂါအဝဲသုဉ် အတဂ်အိဉ်မုဉ်အပါ ဖိဉ်တုဉ်ဃာ်ပုဉ်အဒိဉ်လါပါဆါအဝဲသုဉ်တဖဉ် ခဲလါာ်ဒီး ဟံဉ်တုဉ်ဒုဉ်ထဲပုဉ်ဖိသုဉ်တဖဉ်လါဟံဉ်နုဉ်လီၤ. အဝဲအုဉ် အသးလါ ခိဖျီအဝဲသုဉ်ဟံဉ်ဒိဉ်ကစါယုအပါ ကစါယုဆိဉ်ဂု အါဒီးတတုဉ်ဆုတဂ်ဟးဂုဉ်ဟးဂါနီတဂုဘဉ်နုဉ်လီၤ. အိဉ်ဘဉ် အိဉ်ဘဉ်ဂုဂုဒီး မလဲဘဉ်တဂ်ဂုဂုဘဉ်ဆဉ် တဒီးနုဉ်ဘဉ်အပါ

တၢ်အဲၣ်, တၢ်ကဟုကယၢ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤ ဒီဖျိအဟံၣ်ပှၢတၢ်ပၢ်
 ဆၢဖိဒီးအိၣ်လၢမူဒါအပူၤထီၣ်ဘိအယိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဒုးဃၢ်အ
 မိၣ်လၢဃိာ်ပူၤယၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ပျဲလီၤကွၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပျဲလီၤကွၢ်
 အိၣ်ဘၣ်ဆၢ တၢ်ပျဲလီၤပှၢဆါတၢ်မဲာ်ချဲလၢကကွၢ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်
 ထီၣ်ဘိလီၤ. အဟံၣ်ကပၤဝးဝးန့ၣ် အိၣ်ဒီးပှၢဆါအဟံၣ်လွံၣ်ဖျၢၣ်
 န့ၣ်လီၤ. ဒုၣ်ဒါပျဲလီၤစ့ၢ်ကိးဒီးပှၢဆါလၢအမ့ၢ်မိၣ်ထံးတၢ်န့ၣ်လီၤ.
 လၢတၢ်အဲၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီး ဒီဖျိသ့ၣ်ကတိၢ်တၢ်အယိၣ် ပှၢဆါအံၤ
 တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢသုမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်တဲသါ, သါက
 မၤစၢၤသုခဲလၢာ် ဘၣ်ဆၢ ဝံသးစူၤတဘၣ်ဃုာ်တဂ့ၤ. သုမ့ၢ်ဃုာ်
 ဟးကွံာ်လၢအဂၤန့ၣ် သုတၢ်အိၣ်မူကကတၢ်ကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်အ
 ဝဲတဲဝဲအသိး ဖဲသရၣ်မုၢ်အမိၣ်ဟးထီၣ်ပူၤတယၢ်ဘၣ်န့ၣ် ပှၢဆါ
 အံၤ လၢအခိၣ်အနီၣ်ဒုၣ်ဒါအတၢ်ကူၣ်အယိၣ် ဘၣ်ဘျုးသံဝဲဒီးသိ
 လ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သရၣ်မုၢ်အမိၣ်တခိၣ် ဒ်သိးကဟးထီၣ်ဘၣ်ဒီးဟဲထီၣ်
 ဆူအဝဲအိၣ်ကသ့အဂီၢ် ဘၣ်ကူၣ်ထီၣ်ကျဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်
 လီၤ. အဝဲတဲဘၣ်ပှၢလၢအခိၣ်အယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအလဲၤန့ၣ်လီၤ.
 အဖါတၢ်လၢအဒူအသဝီလၢထံထံၣ်စွၢ်တကဟးဒီး ဟဲထီၣ်ဃုာ်ဝဲ
 ဒီဖျိအဖိအဟံၣ် ပျဲလီၤအပှၢလၢ ကကွၢ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲမၤလိတၢ်ဖဲဝှၢတကူၣ်တုၤလၢအတီၢ်တဆံၣ်န့ၣ်လီၤ.
 အဝဲမၤလိအတီၢ်တဆံၣ်လီၤတဲာ်ဝဲၤ လၢတၢ်သးဟးဂီၢ်ဒီးတၢ်သး
 သယုာ်ဆၢထီၣ်ဘၣ်အဟံၣ်အပူၤ,ဖဲၤဝဲၤန့ၣ်,လါဒိၣ်စဲဘၣ်အက
 တီၢ်န့ၣ် အဝဲဒီးအဖါတၢ်တဂၤ, အတခါမုၢ်တဂၤ, အတခါတဂၤ
 ဒီးအပှၢသဒါဖိထီၣ်လွံၣ် ဟဲထီၣ်ဝဲဆူအဟံၣ်အအိၣ်လၢမၤန့ၣ်ပျီန့ၣ်
 လီၤ. ဟးဘၣ်ဝဲလၢအခိၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်(၁၁)သိ,ဒ်သိးအကတုၤ
 လၢအဟံၣ်အိၣ်တၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပာ်လီၤအသးလၢ ကဟဲ
 ဟးအိၣ်သကိးအဟံၣ်ဘၣ်ဆၢ ဒီဖျိအမိၣ်အဟံၣ်ညးတၢ်အိၣ်ဒီးမၤအ
 အိၣ်တၢ်အယိၣ် အဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဝဲခဲလၢာ်လီၤ. လၢတၢ်သးအိၣ်ဒီး
 တၢ်လိၣ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်အဖိခိၣ် အဝဲန့ၣ်လီၤကဲဝဲကွံာ်သရၣ်မုၢ် ဖဲကီၢ်သု
 လှၢလီၢ်ခၢၣ်သးကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ(၁၉၇၆)န့ၣ်,လါယုၤဝဲသိန့ၣ် အဝဲ
 ဒီးတုၤဒီးဖျိအသးဒီးသုးခိၣ်လိဝဲဒ်(ဘံၤန့ၣ်)လၢအမ့ၢ်-သုးခိၣ်
 ကျၢၢ်တရုၢ်ဒီးသရၣ်မုၢ်အါခွၢ်အဖိခွၢ်န့ၣ်လီၤ. အတမ့ၢ်ဝဲပှၢမၤတၢ်
 ပၢ်ဆၢခိၣ်နီၣ်တဂၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲပျဲတၢ်ပၢ်ဆၢဒီးပာ်လီၤ
 အသးလၢတဟံးန့ၣ်အဝဲလၢတၢ်ပၢ်ဆၢဖိနီၣ်တဘျီဘၣ်ဆၢ ဒီဖျိ
 ကစၢ်ယုၤတၢ်သုးတၢ်ကျဲအယိၣ် အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်လိာ်သးဒီးဟံးဘၣ်
 လိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဖိဝဲအဖိမုၢ်ဖိခွၢ်လွံၣ်ဂၤလၢအမ့ၢ်
 -နီၣ်အဲၣ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်, စီၤထံဆၢ, နီၣ်ခိၣ်ရဲန့ၣ်ဒီးစီၤထံလီၤဆူ သ့ၣ်တ
 ဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

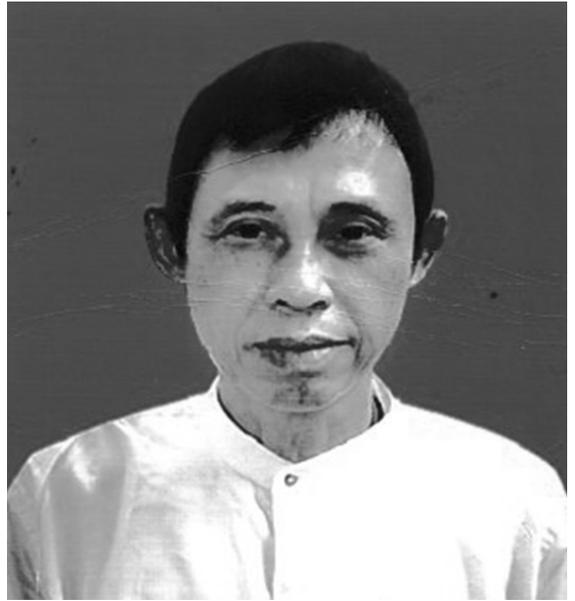
အဝဲဆီဟံၣ်ဆီဃိဝဲၤ တသိၣ်လိတၢ်လၢဘၣ် ဒီဖျိအိၣ်
 ဒီးဖိဆံးလံးဆံးအယိၣ် အဝဲအိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲလၢ
 အသန့ၣ် ဒ်တၢ်သ့အိၣ်ဒီးအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးအ
 ဟံၣ်ဖိတဖျၢၣ်ဖဲကပီၤလုာ်(လီၢ်ခၢၣ်သး,မၤန့ၣ်ပျီဟီၣ်ကပီၤ)န့ၣ်
 လီၤ. ဖဲအဝဲအိၣ်ဝဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ကဲဝဲကပီၤလုာ်ပိာ်မုၢ်ကရၢ
 ခိၣ်ဒီးဟံးစ့ၢ်ကိးမူဒါဒ်ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢမဲးကစံးအဲးဒ်ထၢၣ်
 (ပယိၤကျိာ်)န့ၣ်လီၤ. ဖဲ(၁၉၉၃)န့ၣ်န့ၣ် အဝဲန့ၣ်လီၤမၤတၢ်လၢ
 (DVB) တၢ်ရၢလီၤတၢ်ကလုာ်လၢပယိၤကျိာ်သန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ

(၁၉၉၅)န့ၣ်, ဒီဖျိလီၢ်ခၢၣ်သးလီၤဒီး ပှၢဘၣ်စံာ်ဘၣ်ဟးအယိၣ် အ
 ဝဲဘၣ်ပတုာ်ကွံာ်ဝဲတၢ်မၤအံၤဒီးဘၣ်ဃုာ်ဘၣ်ဟးစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်
 လီၤ.

စးထီၣ်လၢအဝဲဟဲထီၣ်လၢကီၢ်သုလှၢပူၤအလီၢ်ခံၣ်န့ၣ်
 အဝဲသ့ၣ်တက့ၤလၢဝဲနီၣ်တဘျီလၢဘၣ်.ဖဲ(၁၉၉၅)န့ၣ်န့ၣ် မၤန့ၣ်
 ပျီလီၤဝဲဆူဒုၣ်ဒါအစုအယိၣ် အဝဲသ့ၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဃိဖိဟဲထီၣ်ဃုာ်
 အိၣ်ဝဲလၢဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတၢ်လီၢ်သိ,ဖဲမံၤရၢမိၣ်ဒဲကပီၤ,ကပီၤဒု(၇
 -က)န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲအိၣ်တယံာ်ဘၣ်ဒီး န့ၣ်လီၤသိၣ်လိတၢ်လၢ
 မံၤရၢမိၣ် နီၣ်ဂံၢ်သၢတီၤထီၣ်ကွံာ် တကတီၢ်ဃိ ဟံးမူဒါဒ်ကွံာ်ခိၣ်(၂)
 တဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲ(၂၀၀၀)န့ၣ်န့ၣ် ဒီဖျိလီၢ်ခၢၣ်သးပိာ်မုၢ်က
 ရၢတၢ်လိၣ်အဖိခိၣ် အဝဲန့ၣ်လီၤသိၣ်လိတၢ်လၢကညီပိာ်မုၢ်သး
 စၢ်ခိၣ်နီၣ်တၢ်မၤလိကွံာ်တကတီၢ်ဃိ တၢ်ဟ့ၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးအိၣ်မူဒါဒ်
 ကွံာ်ခိၣ်တဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟံးမူဒါဒ်ကညီပိာ်မုၢ်သးစၢ်ခိၣ်
 နီၣ်တၢ်မၤလိကွံာ်ခိၣ်တဂၤလၢသၢန့ၣ်အတီၢ်ပူၤဝဲၤ လၢအတၢ်အိၣ်
 ဆူအိၣ်ခွၢ်တဂၤဘၣ်အဖိခိၣ် အိၣ်ဘျီက့ၤဝဲလၢတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်
 လီၤ. အတၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ခွၢ်ဂံၢ်စၢ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်,သးဒီးသ့ၣ်ထံသ့ၣ်
 တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပှၢလၢအအဲၣ်အပှၢသဒါဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲန့ၣ်ဟူလၢအပှၢသဒါလီၤလၢတၢ်ဒုးအပူၤန့ၣ် အ
 စုချံာ်လီၤခိၣ်ချံာ်လီၤ, သ့ၣ်ကနိးသးကနိး, သးတဂၢ်, တၢ်ဆိက
 မိၣ်အါဘူးတၢ်မးလၢခိၣ်န့ၣ်ကဟးဂီၢ်ဒီးကပျၢ်မးအသးန့ၣ်လီၤ.
 စးထီၣ်လၢ န့ၣ်လံးလံးအဝဲဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲသးဂံၢ်စၢ်,သးတၢ်ဆါဒီး
 တၢ်ဆါအဂၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲထီၣ်အခံတမံၤဘၣ်တမံၤန့ၣ်
 လီၤ. ဖဲ၂၀၀၂န့ၣ်,လါမ့ၢ်(၂၅)သိအနံၤန့ၣ် အဝဲစူးကွံာ်အသးသ
 မူလၢအစုတီၤလီၤ ဒီဖျိသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါ ဖဲအသးန့ၣ်အိၣ်ဒုၣ်ထဲ
 (၄၆)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသးကညီဘၣ်အဖိတဖၣ်လၢအဟံၣ်သံ
 သဒုၣ်ကွံာ်အိၣ်ဆိဆိဒီး တဒီးန့ၣ်ဘၣ်ပၢ်တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံာ်, တၢ်က
 ဟုကယၢ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤဒ်အဝဲသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးအယိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခါဆူ
 မဲာ်ညါတၢ်အိၣ်မူဒီး ဖိဒဲဖိသ့ၣ်တၢ်မၤလိမၤဒီးအဂီၢ် အဖိသ့ၣ်တ
 ဖၣ်အိၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဃိဖိခဲလၢာ်ဒီးလဲၤအိၣ်ဝဲလၢကီၢ်ချၢ န့ၣ်လီၤ.
 တချုးအဝဲအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲအဟံၣ်သံဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ် အဟံၣ်
 ကိးဖျိအဝဲသ့ၣ်အဒိပှၢဝဲခဲလၢာ်,သိၣ်လီၤသိလီၤအဝဲသ့ၣ်ဒီးဃု
 အဝဲသ့ၣ်ဒ်သိးကမၤတၢ်ပၢ်ဆၢ အတၢ်မၤလၢတၢ်သးတီၢ်အပူၤ
 တုၤအကတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အာၣ်လီၤဝဲဘၣ်ဆၢ ဒီဖျိတၢ်အိၣ်
 သးဒီးတၢ်ဆိသနဲးအကလုာ်ကလုာ်အဖိခိၣ်အယိၣ် အပှၢအဝဲ
 ခဲလၢာ်ဃုာ်ဃုာ် လဲၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢကီၢ်ချၢ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အဲၣ်
 ဘၣ်ပှၢကလုာ်ဒီး တၢ်သးတီၢ်ဒီးတၢ်အာၣ်လီၤလၢဟ့ၣ်တၢ်အဟံၣ်အ
 ပူၤ အဝဲပာ်လီၤအသးလၢအဝဲမ့ၢ်သံသဒုၣ်အိၣ်,အဖိအလံးမ့ၢ်ဟး
 သဒုၣ်အိၣ်ဒီး အပှၢအဝဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘူးအိၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်ဆၢ အဝဲ
 ကအိၣ်လၢတၢ်ပၢ်ဆၢဟီၣ်ကပီၤပူၤ တုၤအသးသမူလၢခံကတၢ်
 တစုန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢ ဒီဖျိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်မၤတံာ်တၢ်လၢ
 အလၢဒိၣ်ဒီးလၢတၢ်ကူၣ်စါယါဘျီအဂီၢ် အဝဲလဲၤဆူအဖိအအိၣ်
 လၢနီၣ်ဝဲတယံာ်ဘၣ်ဒီး ဖဲ၂၀၀၄န့ၣ်,လါအုၤဖျိၣ်သိအနံၤ,အသး
 သမူဟးထီၣ်ဝဲလၢအပှၢဒီးတၢ်အဲၣ်ကလုာ်အဲၣ်ထံကီၢ်လၢအပူၤ
 န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲးလံာ်ဖိသရၢ်ဖိၤဘျၢ

တလါအံၤပကဒုးသ့ၣ်ညါကညီပိတ်မုခ်ကရားကစံပုၤ ဖးလံာ်ဖိလၢသရၢ်လၢအကွဲးလံာ်လၢပမဲးကစံပုၤအသိကဒီးတ ဂၤလီၤ. အထိၣ်ဒံးမံၤမုၢ်ဝဲစါအဲၣ်ကလုာ်သ့ဒီး ဖဲပယုၤလၢအဝဲဆှၢ န့ၢ်ပုၤအဂ့ၢ်အကျိၤသးသမူအတၢ်လဲၤခိဖျိအခါအဝဲတဟ့ၣ်ပုၤလၢ အမံၤတံၢ်နီၢ်ဒံးဘၣ်. အဝဲစံးဝဲလၢကညီပိတ်မုခ်ကရားမုၢ်ဟ့ၣ်အီၤ လံာ်အုၣ်သးဟ်ပနီၣ်အီၤလၢအဝဲမုၢ်(ပုၤကွဲးလံာ်ဖိသရၢ်)မးဒီး ကဒုးသ့ၣ်ညါပုၤလၢအမံၤနီၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတမုၢ်ထဲအကွဲးလံာ် လၢကညီပိတ်မုခ်ကရားကစံပုၤဘၣ်. မ့မုၢ်တခီ ကွဲးစ့ၢ်ကိးထါ, တၢ်ကစီၣ်ထီၣ်ရီၤလၢကီၢ်ပယီၤမဲးကစံ(ကလောၣ်သစ်စာပေ)အ ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲၣ၉၇၉န့ၣ်(မောၣ်သစ်လွၣ်စာပေ)ဟ်ပနီၣ်အီၤလၢ အဝဲကထီၣ်(စာရေးဆရာ)ဒီးဟ့ၣ်အီၤတၢ်ကွဲးခိၣ်တိတခါလၢအ ဝဲကကွဲးဝဲဝဲ ဆှၢလီၤဒီးမၤအဆှၢလီၤစ့(၂၀)ဘးလၢ တၢ်ကဆှၢန့ၢ် အီၤ(Card)လၢအဝဲကထီၣ်(ကလောၣ်သစ်စာပေ)ပုၤကွဲးလံာ်ဖိ သရၢ်တဂၤ,မုၢ်တဆှၢလီၤစ့(၂၀)တခီ တၢ်တဆှၢန့ၢ်အီၤ (Card) ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲတဆှၢလီၤစ့(၂၀)ဘးဘၣ်အယိ တၢ်တဟ်ပ နီၣ်အီၤဘၣ်. ဘၣ်မနုၤ အဝဲတအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပုၤအမံၤတံၢ်နီၢ်ဘၣ် လဲၣ်န့ၣ် ကမုၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်အယိ ပုၤဖး လံာ်ဖိကနၢ်ဟ်စၢဘၣ်အီၤတက့ၢ်. အဝဲကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါပုၤထဲလၢ အမၤအိၣ်စံာ်ပုၤဘၣ်ဆၣ် ပမုၢ်ကွၢ်လၢအစုလီၤဒီး အတၢ်ကွဲးတခီ ပသ့ၣ်ညါလၢ အဝဲအိၣ်ဒီးမုၢ်ဒါတခါခါလၢ ကညီပိတ်မုခ်ကလုာ်တၢ်ဟ် ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပုၤလီၤ.(မောၣ်သစ်လွၣ်စာပေ)အပုၤ အဝဲအ ထိၣ်ဒံးမံၤတမုၢ်(အဲၣ်ကလုာ်သ့)ဘၣ်.

သရၢ်ဖိၤဘျၢဖိ, အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢဖလးတီးသဝီ(ဖ လန်တောၣ်ရွာ) ဟးကးလဲးကရၢ်,ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ဆၣ်ပုၤ ဖဲ(၂၀.၇. ၁၉၅၇)န့ၣ်န့ၣ်ဒီးအမိၢ်မုၢ်နီၢ်၀၁၀၁,အဟ်မုၢ်စါအိၣ်စ့ၣ်ညိၣ်န့ၣ် လီၤ. လၢဒီးပုၢ်ဝဲ(၇)ဂၤအကျါ အဝဲမုၢ်ပုၤသၢဂၤတဂၤ,အဒိပုၢ်ဝဲမုၢ် (၃)ဂၤဒီးခါ(၄)ဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲမုၢ်ပုၤဘၢကညီဘူးဒး, အမၤမုၢ်ကွီ သရၢ်မုၢ်နီၢ်သ့ယံၤအိၣ်ဒီးအဖိခါ(၂)ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးဘၣ်ကွဲးသ့တီးပတီၢ်

ဖဲအနီၢ်ဆံးဖိသ့ၣ်ကတီၢ်တမၤလိဘၣ်တၢ်လၢတီၤထီၣ်ကွီ ဘၣ်. အဝဲအိၣ်လၢသီခါဖျၢၣ်ဒီးမၤလိန့ၢ်တၢ်ကွဲးဘၣ်ကွဲးသ့လၢ သီခါအအိၣ် ယုာ်ဒီးတၢ်ဘျၢတၢ်ဘၢအလံာ်တဖၣ်လီၤ. အဝဲမၤလိ ဘၣ်တၢ်ဖဲဝဲဖၣ်အၣ်, မိၣ်လမ့ၣ်, မုးဒိၢ်, ပကီ, ဝဲတကွဲးဒီးဖျိ ထီၣ်ပၤလံး(ပါဠိပထမ)တၢ်ဒီးစးဖဲ(၁၉၈၀)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၈၁)န့ၣ်,အဝဲဒီးတုဒီးဖျိအသးဒီးကွီသရၢ်မုၢ်နီၢ်သ့ယံၤ(ဖ လၢတီၤ)သဝီဖိဒီးတုၤလီၤခဲအံၤအဝဲအိၣ်ဆိးဝဲဖဲသဝီန့ၣ်လီၤ.

သးသမူအတၢ်လဲၤခိဖျိ

ကမုၢ်ဖဲ(၁၉၈၆-၈၇)ကွီၤစ့ၣ်သ့ၣ်ပုၢ်(ကျိၣ်နီၣ်သစ် တော)ဘၣ်တၢ်တြီအီၤလၢတၢ်တဘၣ်မၤအိၣ်မၤအီၤလၢဘၣ်အယိ န့ၣ်သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်ကွဲးဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ အဝဲဘၣ်ဆၢထၢၣ်န့ၣ်လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အ ခၢၣ်စးဒီး ကဲထီၣ်သဝီသးပုၢ်လၢအန့ၣ်(၁၀)အတီၢ်ပုၤ ဒီးဂဲၤလိာ် လၢဒုဖိသဝီဖိအတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်ကတီၢ်န့ၢ်ခဲးတၢ်တုၤလၢ ၂၀၀၉ န့ၣ်ဒီးလၢခဲကဲထီၣ်ကရၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဘၣ်လဲၤခိဖျိတၢ်ကီၢ်တၢ် ခဲ တၢ်နးတၢ်ဖျိအကလုာ်ကလုာ် တသံဘၣ်အိၣ်တုၢ်န့ၣ်လီၤ. အ ဝဲထံၣ်ဘၣ်အထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်တုၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်အံၤ အဝဲအသး အိၣ်ဒီးတဲဖျါထီၣ်ဝဲခိဖျိတၢ်ကွဲးထီၣ်ရီၤ,ထါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် ထံၣ်လၢအမုၢ်အလၢတဖၣ်အံၤဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢပုၤကွဲးလံာ်ဖိန့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်

အဝဲစံးဝဲဒ်ပုၤသးပုၢ်တၢ်တဲဒ်အိၣ်ဝဲအသိးဖိလၢအဘိၣ် ထီၣ်ဖထီၣ်လၢပုၢ်လၢကျါန့ၣ်ယံၤလၢလီၤအဲၣ်ဒၣ်လၢပုၢ်လၢကျါအ သိး တုၤလီၤခဲအံၤအဝဲလုာ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်မၤဝဲလၢစံာ်ခိၣ် ပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ.

ဆာကတီလါဒုးသယုာယလါနု

ဆာမိ

နအဲဒ်ယတသုလါဘာ့. ယအဲဒ်နတသုလါဘာ့. န မှာပုလါအဘာ့ထွဲဒီးပုအကတကဒီး ယမှာလါအဘာ့ထွဲဒီးပု အကတကစုာ်ကီးနုာ်လါ. ယထုးထီာ်ကွာ်နုလါယသးအတါ ဆိကမိာ်ပုဒီး ယဒုးလါမာ်ကွာ်နုလါယတါမိမိအပူအိာ်လံ အနံာ်ခံဆံဃာ်ဃာ်လံဘာ်ဆာ် တဘျီလါလါဖဲယလဲတုတါ လါလါပလဲသကိး,တဘျီလါလါဖဲယအိာ်တါအိာ်လါပအိာ် သကိး,တဘျီလါလါလါယနုာ်ဟူတါကတါဖဲလါပတဲတုာ်လံ တဖာ်နုာ် နုစါ,တါခဲလါာ် မှာတါလါအဒုးသယုာ်နုလါနုတုာ် အဒုးစုာ်ထီာ်ယမဲာ်ထံဒ်လဲာ်နုာ် မှာနုသုာ်ညါနဲကစီဒါစုာ်ကီးခါ. တါကါခါ ဖဲစွါဖဲဟဲဖဲထီာ်အဆါကတါ ကါယာ်ယဲမဲာ်ထံ လါယမဲာ်ချံပူတသုလါဘာ့. သယုာ်ယဲနုဒီးဟီာ်ထွဲပိာ်မးယဲ သီရုအခံနုာ်လါ နုဒီးယပဆုာ်နီဖဲစွါထူာ်ခိာ်ထံ, ကတါသ ကိးတါရဲာ်တါကျဲလါခါဆုညါပတါအဲဒ်အဂီ,လုာ်တါသီရု လါစွါအခံနုစါ,တါဆါကတါအဲဒ်နုပဒီးနုာ်ကသုလါခါ. အိာ်ဒ်ဘာ်ပျဲလါကလီကွာ်မဲာ်ထံတုတါအိာ်မူခဲကိာ်တဃာ် လါခါသုာ်. တဆါလါတါကါခါအဆါကတါ တုာ်ယီနီတဘျီ ဘာ်ဆာ် ပဂုာ်လိာ်နုဆာ်အတါလဲတရံးအံကသုဒ်လဲာ်. အိာ် ဒ်ဘာ်ဟဲဃုထီကိာ်သဝံတါသယုာ်အံလါသးပူထီာ်လါသုာ်. မူခိာ်စါ,နစုာ်ဘာ်လဲာ်. နုမှာ်စုာ်နု မါအသးဒ်နုမါဘာ်စီာ်နုမါသီ ထီာ်ယတါသယုာ်လါအဃုထီကွာ်လါယသးပူအံနုာ်လါ. ဖဲ တါစုာ်လါအဆါကတါ နုဒီးယမဲာ်ပကါသကိးသဒါမှာ်တ ဘာ်ဃီလါဘါဘါတဘါဘါ ဖဲနုဖိာ်ဃာ်ယချုလါနုစုဒီးယဖုး ဘာ်သးနုာ်သးပုနီာ်ကသုခါ. နုစါ,ခဲအံနုဒီးယပကါသဒါ မှာ်တပူဃီကသုလါခါ. ပကါကဘုာ်လါခါ. နုသဒါမှာ် အိာ်ဒီးယမှာ်ဟးလါတါစုာ်ကျါထဲတကဘာ်ဆာ်,နဟဲဃီာ် ဆုယအိာ်ကကြါးလါခါ.နုစါ,တဘာ်မါမူခိာ်စုာ်လါတဂုာ် မိာ်. မူခိာ်စုာ်လါစါလါထံဘာ်ဆာ် လါကဘာ်ယာ်ဒ်မုာ်အူပျာ်ဖိ ဟဲလါတဲာ်လါမူခိာ် ဒ်ကမါကါအူကါကဲယသးအဂီနုာ်လါ. တါသယုာ်ဒ်အံဒ်သိးလဲပူယကသုအဂီ ဖဲတါစုာ်ခါအဆါ

ကတါ ကဘာ်လဲအိာ်ခူသုာ်ယဲဖဲလဲာ်. တါကါခါတုာ်ဃီလဲ. သးဖဲကနိးထီာ်လဲ. ကဘာ်သ ကါယဲတါကါခါအဆါကတါလွာ်လါညါအံ လဲခိဖျိယဲကသုဒ် လဲာ်. လါဆီဒ်တါဖဲခရံာ်အိာ်ဖျဲာ်အကတါနုစါ,ခရံာ်အိာ်ဖျဲာ် အပူဒ်လဲာ် ကွာ်ယဲတဘုာ်လါဘာ်နုာ် နုသုာ်ညါနဲစုာ်ခါ. ဖဲနုာ် အကတါ နုဒီးယပဒုးနုာ်ပူ ဒ်သိးယတါဒုးနုာ်ကလဲသးလါ အဂုာ်အဝီအဂီနုမါစါယါအါမး.ယသးပုနီာ်ယဲကသုခါ. ဖဲယ တဲတါကမုာ်,ပုအါကနဲဘာ်ယါအဆါကတါ နုဟ့ာ်ယါတါနဲ ကမုာ်ပုဒီးတါဟ့ာ်ဂံာ်ဟ့ာ်ဘါအသဟီာ်နုာ် လိာ်ဘာ်ဒ်ယဲတါနဲ ကမုာ်အဲဒ်နုထီာ်လါ. ဘာ်ဆာ်တါနဲကမုာ်အဲဒ်နု မှာ်လါပုက အဂီလဲ. မှာ်လါယဂီတသုလါဘာ်. နုစါ,တါသယုာ်သုာ်တ ဖာ်အံဘာ်ဟဲခူသုာ်ဒ်လါယသးပူ ဒီဖျိပုကမုာ်သုာ်ညါနုာ် တ မှာ်တါလါအဂုာ်ဒီး နုမှာ်သုာ်ညါစုာ်ကီး တမှာ်တါလါအကြါးဝဲ ဘာ်ဝဲအဃီနုာ်လါ. ကိးဆါကတါ ဖဲယလဲဘါယုာ်အဆါကတါ လါက ဘာ်ယာ်တါလါပျီလါဟီလါယဂီတမဲာ်နုာ်လါ. ယဟဲဒ် ဟဲကဲနု,ယဟဲလုာ်ဟဲပုနုလါ နုမှာ်ပိာ်ခါလါအအဲဒ်တါဘုာ် တါဘါဒီးဘါယုာ်ဆုာ်မးတကအဃီနုာ်လါ. ဖဲယကွာ်စုာ်ဃီနု လါလါဆုာ်နီဖဲလါနုဆုာ်နီအဆါကတါ နုထံာ်ဆိနဲယထီာ် ဒီးဟ့ာ်ယါနုတါနဲကမုာ်နုာ်ယသးပုနီာ်ယဲကသုခါ. နုတါနဲက မုာ်မှာ်ကသံာ်ဂံာ်ဘါဂုာ်ကတါလါယတါအိာ်မူအဂီနီာ်နီာ် နုာ် လါယမှာ်နုာ်ဘာ်ဒ်တါနဲကမုာ်လါနုဟ့ာ်ယါခဲအံဘာ်ဆာ် မှာ်ဒ် တါနဲကမုာ်လါနုဟ့ာ်ယါဖဲနုာ်အဆါကတါကသုလါခါ. ကမှာ် ကုာ်ဒ်ဒ်တံသကိးတါနဲကမုာ်လါသုာ်. လါဆုာ်နီဖဲလါနုဆုာ် နီစုာ်ကီး ပျါလါသယုာ်ဝဲလါာ်လဲ. တလဲဘါယုာ်ဒီးတမှာ်တါ လါအဂုာ်လဲဘါယုာ်ဒီး တါသယုာ်လါဘာ်ယါလါနု ကဘာ်မါ ကုာ်ယဲဒ်လဲာ်. တဘျီလါလါဖဲကျဲးစါးကရုဖဲမတါကတါဟုာ်လိာ်, တါကတါသတုာ်ကလဲာ်အဆါကတါ ထံာ်မုာ်လါနုဒီးယါ ပမှာ်

ကျေးစားကရားဖိအခူအခါနုနီလီ။ ခဲအံယနုနီလီလောသးပျ်အကတီလံ။ ပတကြားဆိကမိန့်လောတံဂုဖိသုသုတဖုနုနီလောဘု။ မှ်တလဲယဲဖဲတံဆာကတီအံ။ သးပုနီနီယဲနုကယီကယီကသုဝဲဘုဆု တံဆာကတီဒ်အံသီးတဖု တတုတဘျီတုတဘျီအပိ ဖိပံးဃာသးတံဆိကမိန့်လောယပူသုတဖုကသုဒ်လဲန့။ တံဒုးဃာလောပုဖိတံဃာပုသး ဒ်သီးသုတဟးဆိကမိန့်ဝဲဆိကမိန့်ဝဲဒီးဟးသယုပုတံအဲဒ်တံအဲဒ်တံတဂုအဂီနုနီအိနီဖဲလဲန့။ ဒ်သီးယသုတသယုလောနုတဂုအဂီ အိနီဒုယကဘုလဲဒုးဃာယသးလောတံဒုးဃာအဝဲနုနီလီခါသုန့။

ဖဲယဒီးသိလုတဘျီလံလံ ယကုနုပိယမဲဆုသိလုနဲကလောပူတဘုနုသုညါခါ။ တဘျီအခါ အါစုအါဘျီ ပမဲဒ်ချံအတံကွါ ဘုသဂါလိအသးလောသိလုနဲကလောပူနု မှ်တံလောအမုဖုယပျီယအါမးနုနီလီ။ သိလုနဲကလောပူတဖု မှ်တံအဂုဒိနီဝဲဒိနီမးလောပုနီသိလုအဂီဒီးတံလဲတံကွါတံဘုတံဘုအဂီဘုဆု မှ်တံလောအမုပျံမုဖုယဒိနီမးနုနီလီ။ တမုတံလောအဟုယတံဘုတံဘုဘု။ တဘျီလံလံဖဲယထံပိယဲနုနီ ယဖုဘုယသးဒီးလီကံဘုယဒ်ယတံနုသုကအိနီဖျါထီနုနီနုသုညါနဲစုကီးခါ။နုနီ၊မတကလောအကမုဖုယဒီးဟးထုးလီကွံသိလုနဲကလောပူတဖုဒ်သီးယဆိကတီကွံယတံသယုကသုနုနီလဲန့။

ဖဲလီတဲစိအကလုသိတဘျီလံလံ ယဖုဘုမးယသး ဒိဖျိသုနုနီထီဆာကတီဖဲယအိနီဒီးနုလီတဲစိဒီး နကီးနဲယအဆာကတီနုနီလီ။ ယမုတသုလီတဲစိဘုနု ဆာကတီလောယကသုနုနီနုအဂီ ကလီစုကွံတခါဘုဆု ယတံဆဲးကျိဒီးယဟံဖိပိဖိဒီးပုအဂုအကတဖုအဂီ ကကဲထီတံဘုတံဘုဒီးတံကီတံခဲအပိ တာကွံယဲလီတဲစိတသုဒ်ဘု။ လီတဲစိအိနီဘုဆု၊ လီတဲစိဟဲသိဘုဆု တမုလီတဲစိလောနုအိနီတဘျီလောဘု။ နလဲဆဲးကွါလီတဲစိဆုပုအကတဂုအအိနီလံ။ ဖဲယပုဒီးတံသယုနုအခါ ကီးစိနုလီတဲစိလောယသးပုထီဘုဘုဆု နုနီ၊သုထဲဒုယသးပုတခါခါနုနီလီ။

ဖဲယလီဘုးလီဘုတုယသးဘုးကလုကွံဟိနီခိအခါ ပုလောယသုနုနီအိနီကတီး သုနီနီလံသးလောဟိနီခိအံနု မှ်ထဲနုတဂုခါလီ။ နကတိသဆုထီယု၊နဟုယသးဂါဘါဒီးဟုယတံကတိလုပုဒိအါမးနု ဖဲထီဃာလောယသးပုမုဂု၊ယခိနုနုပုမုဂုဃံးဃံးလီ။ ဖဲယသးဘုဒီးလောယသကီးတကုအပိအခါ နစံးနဲ။ “ တံသကီးလောအဂုနု နုနီထီမုနုအုဒီးဟးယုအီလောမုခါခါ မုထုခါလံတကးဒုလဲနုယုတဘုဘု။” နု မှ်တံကတိလောအမုအတီသပုကတံလီ။ ဖဲယသးလီဘုးအခါ ဆာနုဟုတံကတိဟုဂါဟုဘါဒီး တံကတိကသုဒ်ဖိလောဟဲထီလောနုထးခိ “ ဒုဒါ၊ယကအဲဒ်နုဒီးကမုနုတံတစိသးလီ။” ခဲအံဒီး

ဆုညါတစိသးတံကတိလောယဆာနုဟုအံ မှ်လောယဂီတသုလောဘု။ ကုကဒါကုတံအိနီမုလောအခိထံးကုတသု၊ ဆုညါတစိတံအိနီမုတဆာအိနီမုလောဘုအပိ၊ ဒ်သီးကမုနုကုတံကတိအံအဂီ ကဘုမုကုယဲဒ်လဲန့။

ဆာကတီဖဲကထီယဲနုနီကထီယဲဆုအလွဲလုးစိနုနီသုနီထီနုတံကတိလောနုစံး။ “ ဒုဒါ၊ပုလောအအဲဒ်တံလွဲအဝဲအံနုဂုဝဲဘုဆု မှ်ပုလောအကဘုအိနီပုဒီးတံသယုလီ။” ယမိယဟ်အိနီ၊ ယပုယဝဲအိနီ၊ ယအိနီဒီးပုလောအဲဒ်ယလံသးဒီး ယတံယသကီးအိနီအါမးနုနီ ယကဘုသဂါဒီးတံသယုအံကသုဒ်လဲန့။ ခဲအံဘုသဂါဒီးတံသယုသပုကတံလီ။ အပုကွံ တအဲဒ်တံလီနုတံကတိအံအါအါဘုဆု ခဲအံတံလီယဲသပုကတံဒီး ကွါလီကုကတဖုအိနီထဲတံအလွဲအံလဲဃာဃုနုနု၊တံသယုအံလီမံကွံဝဲကသုဝဲတဘျီဘျီခါ။

ကီးဘျီဒီး ဖဲယထံပုကုဆုကသုးအဆာကတီနုမှ်တံလောအဒုးသယုယလောနုအိနီကတံနုနီလီ။နုမှ်ပုလောအအဲဒ်သုးအလွဲ၊နုမှ်ပုလောအဆာကသုးကုသုးကု၊ နုမှ်ပုလောအကသုးကုကုဘျီဘုဒုဘုဒုဂုမးဒီး နကဲထီနဲသုးလောအကသုးကုကထီဘိတကုနုနီလီ။ဒ်သီးယကသးပုနီကွံနုအဂီ ယတဆာထံပဲသုးကုကလောဘု။ ဘုဆုနုနီ၊လဲပုယဲ ကသု ခါ။ ထံပဲထီဘိ၊ သုနီနုနုနုလီဘိ ဒီးသယုယဲနုထီဘိနုနီလီ။

ဖဲယအိနီမုဒီးညါအုထံဆုဆုဖိ၊ဘဲဆံထံ၊တကွံဒု၊တကွံသုသုချီ၊ပိတအုပိတခိးအဆာကတီ ကွါလီမုဒုးပုထံပဲလောနုဒီး နုဟုနုတံကတိတဖုလောအစံး။ “ ဒုဒါ၊နုလဲဃာတံဒီးယတစိသးဘုကကဲခါ။ မှ်လောယမုပုဖိဃဲ၊ပုလောအဖျိ၊ပုလုးဖိလောအတံတအိနီဒီးအပတီဖုတကုအပိနုနီလီ။ နကဘုအိနီတံသုတဖုအံတစိသး နအိနီကကဲခါ။” ယမုတဲနုလောယအိနီကတစိသးဘုဆု ခဲအံတံခဲးတံယတအိနီလောယကအိနီလောဘု။ နတအိနီတံသုတဖုအံလောဘု။ နအိနီနဲတံအိနီလောအဝဲဒီး အိနီမုနုတံအိနီမုလောအပတီထီဒိနီမးဖဲယမုဒ်ဒီးယဲတံလောယမုဒ်နုထံဒီးနုသုညါနဲလောအပုကွံအသီးနုနီလီ။ နုနီ၊တံအိနီသးဒီးတံဆာကတီမှ်ဆိတလဲဒ်လဲန့ဘုဆု တံသုနီ မှ်တံဒ်အလီလီလောအပုကွံဒီး တုလောဆာကတီခဲအံနုနီလီ။

ယသုညါလောနုဒီးယပတံဘုထွဲလီသးကသုကုထဲဒုထဲတံဆိကမိန့်၊တံထံပဲ၊တံသယုဒီးတံမံမိခါနုနီလီ။ ယသးသမုအိနီဒီးအဖာ ယသုညါလီယသးလောယမုကျဲးစားလဲပုကွံတံသုတဖုအံဘုဆု ယလဲပုကွံယဲတသု မှ်လောယကဘုသဂါယဲနုဒီးနုအပိ ယတဲနုတီတီလောယတံသယုကမုနုဂီတစိသး ဖဲယတုတံကတီလောအမုသယုယလောနုသုတဖုဘုဆု ယတံအဲဒ်တမုလောနုဂီလောဘု။ လုတကုတမုနုဂီလောဘု ဒိဖျိနုတံအဲဒ်တမုစုကီးယဂီလောဘုအပိလီ။ထဲဒုတံသယုတခါခါ ကမုတံဟုအဂုကတံလောနုဒီးယအဂီတစိသးနုနီလီ။

ပိၣ်ခွါတၢ်အဲၣ်လၢအတီ

မူန့ၣ်စ့

ဘၣ်မ့ၢ်တနၢ် ဖဲမ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ခံးယိၣ်ဒီး လါဖိဆဲးကပိၣ်လီၤ ကလံၤဟဲအူထီၣ်ကဖိကဖိအဆၢကတီၢ် ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူးမံတန့ၢ်ဒီး တၢ်ဆိကမိၣ်အါခိဖျိလၢကဘၣ်လီၤဖးဒီးအတၢ်အဲၣ်တီၤဒုထူအ ယိၣ်န့ၣ်လီၤ. မံတန့ၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢလဲၤပူၤကွံာ် လၢအထီၣ် သကိးကွဲၤလဲၤတပူၤယိၣ်အယိၣ် တၢ်သယုၢ်တၢ်ဆါဘၣ်အိၣ်န့ၣ်နးက လဲၣ်ဒီး ဆိကမိၣ်တၢ်ဒိတန့ၢ်တုၤမ့ၢ်ဆုၣ်ဝါထီၣ်ဆိဖါအိၣ်အိတစု လီၤ. မ့ၢ်ဝါထီၣ်လဲၤလၢဒုထူအဟံၣ်ကိးဝဲဘၣ်ဆုၣ် အတၢ်တကိး ဆၢအီၤဘၣ်. ဆဲးကိးကဒီးအိၣ်တစိၢ်အမိၢ်ဟဲကွၢ်လီၤအီၤဒီးစံး ဝဲ, “ဒုထူတအိၣ်ဘၣ်.” ဒီးသံကွၢ်ဝဲအတၢ်လဲၤဖဲလဲၣ်ဒီးစံးဝဲအ တၢ်လဲၤလၢအသကိးမ့ၢ်ဝါဝါအအးအယိၣ် စံးဘျူးဝဲဒုထူအမိၢ် လၢ, “ညါ..တၢ်ဘျူးဒိၣ်မးလီၤယကလဲၤဆိဆူဒုထူအအိၣ်တစံး နီၣ်” ဒီးလဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ. လဲၤဝဲဆူဝါဝါအဟံၣ်ဒီးထံၣ်လိာ်အသးဒီး ဝါဝါဒီးဒုထူခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ဝဲလၢပုၤခံၣ်ကတီၤသကိးတၢ်ဒီး သံကွၢ်ဝဲမ့ၢ်သုခံၣ်ကတီၤစ့ၢ်ကိးမနုၤအဂ့ၢ်လဲၣ်ဒီး စံးဝဲလၢပ ကတီၤသကိးလၢနကလဲၤထီၣ်ကွဲၤလၢဝဲၣ်ပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ကတီၤ သကိးတၢ်သၢကန့ၢ်ကဝဲၣ်ပျီၣ်ကဒိတစိၢ်ဖိဝဲၣ် ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူးဒီးဒုထူ ခံၣ်ပိာ်လိာ်အခံးဒီးကွၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်လၢကွဲၤအဆၢကတီၢ် ဒုထူစံးဘၣ်ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူး, “ခဲ မ့ၢ်ဆုၣ်နကဟးသဒ့ၣ်ပုၤသပျီၣ်ကတၢ်လီၤခါ.” ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူးတက

လၢတၢ်သးကတံာ်ဒီးတၢ်သးလီၤကတုၤအပူၤစံးဆၢအီၤ, “တ ဆၢလီၤဖးယဲဒီးန့ၣ်..တဆၢဟးယဲဘၣ်ဆုၣ် ခိဖျိမိၢ်ဟံၣ်တၢ်သးတၢ်

ကွဲၤအယိၣ် ဘၣ်လဲၤယဲဒုထူန့ၣ်လီၤ. မိၢ်ဟံၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိာ်ဟံၣ်ဖးဒိၣ် လၢယဖိခိၣ်လီၤ.ယမ့ၢ်လဲၤတၢ်ဘၣ်ဆုၣ်ယသးအိၣ်တုၢ်လၢနအိၣ် လီၤ.အိၣ်တီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ. မ့ၢ်တန့ၢ်ယကဟဲကွၢ်လၢနအိၣ်သပျီၣ်ကတၢ် လီၤ.ယတလံၣ်န့ၣ်ဘၣ်.” ဒုထူသးမ့ၢ်ထီၣ် ခိဖျိဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူးအတၢ် ကတီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယိၣ်လီၤ.ဒုထူစံးဘၣ်ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူး, “တၢ် ဘျူးဒိၣ်မးလီၤဝဲၣ်ဖိစိၤ.. လဲၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ. အိၣ်မူဂ့ၤဂ့ၤပုၤဒီးတၢ်သး တီၢ်နီၣ်. ဝဲၣ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ယဲလၢအိၣ်အါမးဒီး တၢ်လုပစိၢ်ကိးကအိၣ် ဝးတရံးန့ၣ်လီၤ. ပလီၢ်နသးလၢတၢ်ခဲလၢာ်အပူၤ ဒ်သိးနသုတ လီၤဘျူးလၢတၢ်လုပစိၢ်နီၣ်တမံၤအပူၤတဂ့ၤန့ၣ်နီၣ်. ယကအိၣ်ဒီးန့ၣ် လၢတၢ်သးတီၢ်အပူၤထီၣ်ဘိလီၤ.”

ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူး, “ခဲမ့ၢ်ဆုၣ်..ယကဘၣ်လဲၤတၢ်အယိၣ်သ့ၣ်နီၣ်ယၢလၢ တၢ်ထုကဖၣ်အပူၤစ့ၢ်ကိးနီၣ်.”

ဒုထူ, “ကသ့ၣ်နီၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဘိလီၤဝဲၣ်ဖိစိၤ... တဘၣ်သးပုၤနီၣ်ယၢနီၣ် တဘျီတဂ့ၤနီၣ်.”

ဝဲၣ်ဖိစိၤဘျူး, “သးပုၤနီၣ်န့ၣ်တန့ၢ်နီၣ်တဘျီဘၣ်.နမ့ၢ်ပုၤလၢဒိၣ်စိ လၢယသးပူၤတကလီၤ.”

ဒုတိယကဏ္ဍလီလီဝဲဖိစိဘျူးလၢပသံးတဘိဒီးစံးဝဲလၢ၊
ဖဲနသ့နီၣ်ယၢအဆၢကတီၢ်ကွၢ်လီလီပသံးအံၤဒီး ဖဲနသးဘၣ်တၢ်
ဖျိၣ်တၢ်ယၢအဆၢကတီၢ်ကွၢ်လီလီပသံးဖိအံၤနီၣ်.

ဝဲဖိစိဘျူး. “ ကိးဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကကွၢ်လီလီပသံးထူဖိအံၤ
လီလီ. ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဖျိၣ်ဂ့ၢ်ကကွၢ်လီလီပသံးထူဖိအံၤ. တဘၣ်ဆိက
မိၣ်တၢ်အါအါတဂ့ၢ်ယအိၣ်ဒီးယတၢ်အဲၣ်အတီၢ်လၢနဂီၢ်ထဲတ
ဂၤဇၢလီလီ.”

တဲသကိးတၢ်ဝံးလီလီဖးလိာ်အသးလီလီ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်တ
န့ၣ်ဝဲဖိစိဘျူးကဘၣ်လဲၤတၢ်လီလီ. ဝဲဖိစိဘျူးမံတန့ၢ် ကွၢ်လီလီ
အပသံးဒီးတန့ၢ် ဒုတိယကဏ္ဍကိးမံတန့ၢ်ပွဲဒီးတၢ်သယုၢ်အမဲာ်ထံန့ၣ်
လီလီ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်တန့ၢ် ဒုတိယကဏ္ဍဝဲဖိစိဘျူးတုၤဖဲသိလ့ၣ်သ
န့ၢ် ဟံးစုကွၢ်မဲာ်လိာ်သးဝံးလီလီဖးလိာ်အသးန့ၣ်လီလီ.ဝဲဖိစိဘျူး
လဲၤတုၤပုၤဒီး လဲၤအိၣ်လၢအမ့ၢ်ဂီၢ်ဖါတၢ်အဟံၣ်တုၤတၢ်ဆၢက
တီၢ်ဘၣ်ဒီး လဲၤဆဲးလီလီအမံၤလၢကွီၢ် လၢကမၤလိတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီလီ. မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်ပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢထဲန့ၣ်အယိ လၢ
ကဘၣ်လ့ၢ်လီလီဟးထီၣ်ဒီးက့ၢ်ဟးလၢအသဝီခဲအံၤခဲအံၤအဂီၢ်
တမ့ၢ်တၢ်ညီတၢ်ဘျါလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. လဲၤတုၤသိအဆၢက
တီၢ် ပွဲဒီးတၢ်သယုၢ်သညီဒုတိယန့ၣ်လီလီ.တရုပုၤနီတဂ့ၢ်.တကန့ၣ်
ယုၢ်ပုၤနီတဂ့ၢ်ဒီးအိၣ်ဒုတိယန့ၣ်လီလီ. ဖဲအဝဲအိၣ်ထဲတဂ့ၢ်ပွဲဒီး
တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဒုတိယအါကလဲာ်အဆၢကတီၢ်ပုၤလၢဟဲလူၤရူအိၣ်,
ဟဲတဲတၢ်ဒီးအိၣ်,ဟဲဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်ဒီးမၤမ့ၢ်အသးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒုၣ်
တဂ့ၢ်န့ၣ်လီလီ. အဝဲဒုၣ်မ့ၢ်ဝဲနီၣ်ဆၢဆၢန့ၣ်လီလီ.ဆၢဆၢကွၢ်အိၣ်လီလီ
သးကညီဒိၣ်မးအယိဆၢဆၢဟဲရူအိၣ်,ဒုးန့ၣ်အိၣ်လံာ်ယံာ်ယံာ်
ဒီးအဝဲအမဲာ်ချ့ဘၣ်ဝဲဒီးဆၢဆၢန့ၣ်လီလီ. ကိးမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးအဝဲအတၢ်
မံမိာ်အပူၤဟဲဖျါထီၣ်က့ၢ်ထဲဆၢဆၢဒီးဒုတိယဟဲမ့ၢ်ကွၢ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်
လီလီ.ဘၣ်လီမဲာ်ဒီးထံၣ်ဆၢဆၢ,စိၣ်ထီၣ်မဲာ်ဒီးထံၣ်ဆၢဆၢယံာ်
ယံာ်ဒီးဒုတိယပသံးထူဖိဘၣ်တၢ်ဘၣ်လီလီကွၢ်အိၣ်ဝဲဖိစိဘျူးဒီး
ဆၢဆၢခံၣ်ကဲထီၣ်ပုၤဒီးတၢ်အဲၣ်တီၢ်လၢအအဲၣ်လိာ်အသးဒိၣ်မး
လၢဝဲဖိစိဘျူးန့ၣ်လီလီ.ဒီးတကတီၢ်လၢဝဲဖိစိဘျူးဟဲအိၣ်ကွီၢ်
အံၤတဆဲးကျိးဒီးဒုတိယတဘျီဘၣ်. ဒုတိယအိၣ်ဒိလဲၣ်.မၤဒိလဲၣ်.
လဲၤဖဲလဲၣ်. တအိၣ်လၢအအိၣ်န့ၣ်ပုၤလၢလၢဘၣ်. လၢတၢ်တဟံးသး
ပုၤ,ဖဲဝဲဖိစိဘျူးအဲၣ်လိာ်သးဒီးဆၢဆၢပွဲထီၣ်ခံန့ၣ်အဆၢက
တီၢ် ဆၢဆၢစံးဘၣ်အိၣ်လၢ, “ န့ၣ်ဒီးယၢပကဘၣ်ထုးဖးကွၢ်ပကျဲ
လီလီ. ပအဲၣ်လိာ်ပသးဆူမဲာ်ညါတသ့လၢလၢဘၣ်, မ့ၢ်လၢယမိာ်ယ
ပာ်တအဲၣ်န့ၢ်န့ၣ်ဒီးယၢဒီး အဲၣ်န့ၢ်ယၢလၢသ့ၣ်ခိၣ်ဖိခွါတဂၤအယိ
န့ၣ်လီလီ.” လၢတၢ်သးဖျိၣ်သးလီလီကလဲၤသးသ့ၣ်ဖးအပူၤဝဲဖိစိ
ဘျူးမံတန့ၢ်အိၣ်တဝံၣ်,ထီၣ်ကွီၢ်တမ့ၢ်,မၤတၢ်တမ့ၢ်နီတမံၤလၢ
ဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပသံးဖိလၢဒုတိယကဏ္ဍလီလီအိၣ်ဒီး တၢ်
ဆိကမိၣ်မၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံအိၣ်လၢကဘၣ်က့ၢ်လၢဒုတိယအိၣ်ဒီးတဟဲ
ထီၣ်လၢဝဲဖိစိဘျူးနီတဘျီလၢလၢဘၣ်န့ၣ်လီလီ.အဝဲဆိကမိၣ်ဝဲလၢအ
သးပူၤ တၢ်အံၤကမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်က့ၢ်လၢယဂီၢ်န့ၣ်လီလီ. ယမၤကမ့ၢ်
ဒုတိယအယိ ယဘၣ်တုၤဘၣ်တၢ်ဒိအံၤလီလီ. ခဲအံၤ ယကက့ၢ်ဆူဒု
ထူအအိၣ်တဘျီယိဒီးတဟဲဆူဝဲပုၤနီတဘျီလၢလၢဘၣ်န့ၣ်လီလီ. အ
ဝဲထံၣ်ဝဲလၢဝဲပုၤမ့ၢ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤလဲၣ်တၢ်လီတၢ်ဒီးတဟံးလ့ၢ်

ပာ်ပုၤတၢ်အဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီလီ. အဝဲအကစၢ်တခီ ထံၣ်လီလီအသးလၢ
အမ့ၢ်ပုၤပာ်လ့ၢ်ပာ်ပုၤတၢ်အဲၣ်ဒီးပုၤတီၢ်ပုၤလီလီတဂၤန့ၣ်လီလီ.ဆၢ
ဆၢတဂၤလၢအသးပူၤ, “ ဝဲဖိစိဘျူးစၢ,ယမ့ၢ်ပုၤလၢအအဲၣ်န့ၣ်
လၢာ်သးလီလီ.ယပာ်တုၤန့ၣ်ပုၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ကိာ်အူသးကိာ်အူလီလီ.
ယမ့ၢ်တတဲန့ၣ်ဒီးပျဲကွၢ်န့ၣ်ဘၣ်န့ၣ် ယတခွါမ့ၢ်ဒုထူတဂၤအတၢ်
အိၣ်မူကတုၤဆူတၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၢ်န့ၣ် ယတုၤယဲကသ့ဒိလဲၣ်. ဖဲ
တၢ်ခဲလၢာ်တတုၤဒီးဆူအကတၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်
န့ၣ် ယမ့ၢ်ဂုၤက့ၢ်ယလီၤခံကမ့ၢ်တၢ်ဂုၤကတၢ်လီအယိ ယဂုၤက့ၢ်
ယခံဒီး ဆၢလၢနကက့ၢ်အဲၣ်ဘၣ်လိာ်နသးဒီးယတခွါမ့ၢ်လီလီ.
လၢယယိ ယတအဲၣ်ဒီးလၢနကကဲထီၣ်ပိာ်ခွါလၢအလီတၢ်ဘၣ်,
လၢယယိ ယတအဲၣ်ဒီးလၢယတခွါမ့ၢ်အသးသမူကလီမၤကွၢ်
ဘၣ်အယိယဃုထာယဲကျဲအံၤန့ၣ်လီလီ. ဖဲသးပုၤမဲာ်ထံအဆၢ
ကတီၢ်နသးမ့ၢ်ပွဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သးမံလၢယဂီၢ်လီလီဝဲဖိ..”

ဒိဝဲဖိစိဘျူးအတၢ်ဆိကမိၣ်အသိး ဝဲထီၣ်အထာ်အ
မိာ်ဒီးက့ၢ်က့ၢ်ဆူအကစၢ်ဒိဝဲအသဝီလၢကစၢ်ခိၣ် လၢကထံၣ်
လိာ်ဒီးဒုထူအဂီၢ်န့ၣ်လီလီ.အဝဲလဲၤတဘျီယိဆူဒုထူအအိၣ် ဖိးဟု
ယိးဝဲဒီးစံးဝဲ, “ ဒုထူစၢ,ယသ့ၣ်နီၣ်န့ၣ်ဒိၣ်မးဒီးယအဲၣ်န့ၣ်လၢာ်သး
လီလီ. ယအိၣ်ယံၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဆုၣ်ယသးစဲဘူးယဲဒီးန့ၣ်လီလီ. ဒိယစံး
န့ၣ်အသိး ယအိၣ်ဒီးယတၢ်အဲၣ်အတီၢ်ထဲန့ၣ်တဂၤဇၢလီလီ. ယမ့ၢ်
ပုၤလၢအမၤတီၢ်အကလုာ်ဒီးန့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီလီ. ခဲအံၤယဟဲက့ၢ်ဆူ
န့ၣ်အိၣ်ဒိသိးပကသ့ၣ်ထီၣ်ပတၢ်အိၣ်မူဆူညါအဂီၢ်လီလီ. အဲၣ်ယဲထဲ
န့ၣ်တဂၤလီလီဒုထူစၢ...” လၢအသးပူၤတခီ “ ကိညါလၢဆၢဆၢ
တဂၤပာ်တုၤယၢအယိလီလီ. မ့ၢ်တဟံးတုၤယၢဘၣ်ဒုန့ၣ်ဒီးယၢပက
အဲၣ်လိာ်က့ၢ်သးအဂီၢ် ကျဲဘၣ်ကအိၣ်လၢလၢစါ.”
ဒုထူစံးဆၢဝဲဖိစိဘျူး, “ ယမ့ၢ်တၢ်ဒိန့ၣ်အသိးလီလီဝဲဖိစိ...တၢ်
ဘျူးဒိၣ်မးလၢနအဲၣ်ယၢ,နတီၢ်ဒီးယၢဒီးဟဲက့ၢ်ဆူယအိၣ်အယိ
လီလီ. ယပာ်ပုၤနီန့ၣ်လၢ မ့ၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ်အတီၢ်လၢန
ပူၤန့ၣ်လီလီ.” လၢအသးပူၤတခီ “ ဝဲဖိစိ...ယသ့ၣ်ညါန့ၣ်ဒီးန့ၣ်
ထွဲန့ၣ်ထွဲခဲလၢာ်လီလီ. ယတအဲၣ်ဒီးတဲတၢ်ဂုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ
ဘၣ်.ယန့ၢ်ပာ်ပိာ်ခွါတၢ်အဲၣ်လၢအတီၢ်ဂုၤဂုၤဒိဖျိလၢန့ၣ်အယိ
လီလီ. ယတၢ်အဲၣ်လၢအတီၢ်န့ၣ် တဒိသိးနတၢ်အဲၣ်လၢအတီၢ်န့ၣ်
ဘၣ်. ပိာ်ခွါဒိန့ၣ်တဂၤအတၢ်အဲၣ်လၢအတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢပုၤအါကအ
ဂီၢ်ဖဲပိာ်မ့ၢ်ဒိယၢတဂၤအတၢ်အဲၣ်လၢအတီၢ်မ့ၢ်ထဲန့ၣ်တဂၤဇၢလီအ
ဂီၢ်န့ၣ်လီလီ.

မံပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ်လၢအတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်မ့ၢ်လၢက
လၢထီၣ်ပုၤထီၣ်ကိးဂၤဒဲးတက့ၢ်.

ရင်သားတွင် အပူအကျိတ် အပြောင်းအလဲ ရှိ မရှိ ကိုယ်တိုင် စမ်းသပ်နည်း

(၁) ကြိမ်ပြိုင်မှာ လှဲချွဲဦး တယ်ဘတ်လတ်ကို ဦးခေါင်းမှအောက်တွင် ထာဝပါး တယ်ဘတ်လတ်အားကို စမ်းသပ်ရန်အတွက် ညားလတ်ကို အသုံးပြုပါ။ အလယ်လက်ထုတ် ၃ ခုခွင်း (လက်ညှိုး လက်ခလယ် လက်သို့ကွယ်) အပြောင်းလဲခြင်း ရင်သား တာပုဉ် ငယ် တွင် နက်ရိုင်းပူလှေ့ရင်း အပိုင်ကမ်း မာသကွာသော အပူအကျိတ်သို့မဟုတ် ထူထပ်နေသည့် နေရာ ရှိမရှိ စမ်းဆေးပါ။ စမ်းဆေးရာတွင် မိဘားကို အနည်းငယ်ခွဲ လှဲ၍ လှည့်ကောင်း အလယ်အလတ် မိဘားဖြင့် လှည့်ကောင်း မိမိစုရ စိမ့်လည်ကောင်း မိဘားသို့မူ့ပြောင်းပြီး ညှပ်နှိပ် ရင်သား ထောင့်ဘက် မှိုဖိုခံကြား နေရာကိုလဲကို စမ်းဆေးပါ။ ဦးနှောက် လက်ကြားခို အခြားဘက်ကို စမ်းဆေးပါ။

(၂) မှန်ရေတွင်ရင်ခွံ လက်နှစ်ဖက်ကို မီးတွင်ထောက် ထားကာ ရင်သားများကို ကြည့်ပါ။ မှန်ရေပြင် အရွယ်အား သို့မဟုတ် ပုံသဏ္ဍာန် ပြောင်းလဲနေခြင်း ရှိမရှိ စမ်းဆေးခြင်း သို့မဟုတ် မှိုရိုင်းနေခြင်းများ ရှိမရှိ စမ်းဆေးပါ။

(၃) လက်တစ်ဖက်ကို ခြောက်ပါး သို့မဟုတ် လက်မောင်း မတော်ဘက် (ခွဲခွဲ) တွင် အပူအကျိတ် ရှိမရှိ စမ်းဆေးနိုင်မည့် ခြံခဲသည့် ခြံလှည့် နေရာတစ်ဖက်ကို စမ်းဆေးပါ။

(၄) လက်ညှိုးနှင့် လက်ဖက် အသုံးပြု၍ နှိုင်းစမ်းပြီးမှတစ်ဆင့် ညှပ်ညှပ်သော ညှပ်ညှပ်ပါး နှိုင်းစမ်းပါးအတွင်းမှ အရွယ်ထွက်လာသည့် သို့မဟုတ် အပိုင်အပဲ သို့မဟုတ် ရင်သားတွင် ပြောင်းလဲမှု တစ်ခုခုမှ မတွေ့ရှိရခြင်း အရာခံရပ် ဆဲတင်ပုံပါ။

တၢ်လၢပကြားသ့ညါဘၣ် ဃးနၢ်ဂံၢ်ဖြး(ခဲစၢ်)တၢ်ဆါ

ဒီးကထာၣ်သးအူ

တၢ်သးသမူကိးကလုာ်ဒဲးန့ၣ် အိၣ်ဒီးအနီၣ်ခိအက့ၢ်အ ဂီၤဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်လီၤ.ပဘၣ်က့ၢ်ထွဲလီၤပနီၣ်ကစၢ်အက့ၢ်အဂီၤအမဲာ် ညါ ပဘၣ်တြီဆါဒဲးသိးတၢ်ဆါသုတဟဲဘၣ်အိၣ်တဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.နီၣ် ခိက့ၢ်ဂီၤအကလုာ်တကလုာ်ဘၣ်တကလုာ်န့ၣ် တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ ဟဲဘၣ်အိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ကလုာ်တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါလီၤဆီလိာ်သး .မုာ်ခွါက့ၢ်ဂီၤလီၤဆီလိာ်သးဘၣ်ဆၣ် နီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤအကလုာ်က လုာ်ဒဲးသိးလိာ်သးအဖိခိၣ် ပဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါသ့ဝဲဒၣ်ဒိ သိးသိးန့ၣ်လီၤ. ခိဖျါလၢတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးဒီးမုာ်ခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤတ ခံးသိးလိာ်သးဘၣ်အပိတၢ် ဆူးတၢ်ဆါအမံၤမုာ် လီၤဆီ ,တၢ် ဆူးတၢ်ဆါအမုးကယၢမုာ်လီၤဆီဘၣ်ဆၣ် တၢ်လၢပသမာတသ့ ဘၣ်တခါန့ၣ်မုာ်ဝဲ ပှၤကိးကအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါလၢအနီၣ်ခိနီၣ်ကစၢ်ဒၣ် ဝဲအပူခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်အကျါ ဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ ကံာ်ဒိတၢ်သံအတၢ်ကလုာ်လၢအမၤပျံၤမၤဖုးပှၤန့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ် တၢ်ပိာ်မုာ်တဖၣ် တၢ်လၢအမၤပျံၤမၤဖုးဒီးမၤသ့ကိာ်သးဂီၤအိၣ် ဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်မုာ်ဝဲ နီၣ်ဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. ဆါကတီၢ်ခဲအံၤပိာ် ခွါဒၣ်လဲာ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်ဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပနီၣ်အဂံၢ်ဖိတဖၣ်တအိၣ်ဒိညါန့ၣ်အသိးဘၣ်ဒီး ရၤလီၤ အသးအါထီၣ်အါန့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲန့ၣ် ပကတီၢ်န့ၣ်ညါအိၣ်ဒိအမုာ် နီၣ်ဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. တုၤပဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါအံၤန့ၣ် ပနီၣ်အချံ ကဟဲထီၣ်,အက့ၢ်အဂီၤကလဲလိာ်ကွံာ်,ပနီၣ်အဖဲးဘၣ်ကလီၤ ညါ,ပနီၣ်အထံကဟဲထီၣ်, ပနီၣ်လီၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ပ နီၣ်လီၤဆီသ့ဘၣ်တဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတနီၣ်အနီၣ်ကမၤသး ဒိတဖၣ်သ့ဘၣ်အသိး ဒီးဖဲန့ၣ် ကရၤလီၤအသးဆူတၢ်လီၢ်

အဂ့ၤအဂၤသ့ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်တၢ်နီၣ်ဖးလီၤဆီ နီၣ်ဂံၢ်ပြုတၢ် ဆါအိၣ်ဝဲ(၁၈)ကလုာ်ဟဲခိဖျါန့ၣ်အကျါဖိမုာ်ဂ့ၤ,နီၣ်ခိၣ်မုာ်ဂ့ၤ,နီၣ် အဂံၢ်ဖိမုာ်ဂ့ၤဒီးအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါဟဲကဲထီၣ်သးအကျဲတဖၣ်

တၢ်ဆါအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢပတဲလၢအတၢ်ဟဲကဲထီၣ်အဂ့ၢ် ကီဝဲ ခိဖျါတဒဲးသိးလိာ်အသးဒီးတၢ်ဆါဘၣ်ကူဘၣ်ကံာ်တဖၣ်ဘၣ် အပိန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အပိ ဘၣ်တၢ်ဃုသ့ညါကဒါက့ၤလၢ ပှၤဘၣ်တၢ်ဆါသ့ဘၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ်ဒီး တၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲ လၢဟဲကဲထီၣ်အသးအါတက့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟဲလီၤ စၢၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်အစၢအဖိခိၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ တၢ်ဆါအံၤဟဲကဲထီၣ်အသးအါတက့ၢ်လၢပှၤဘၣ်ဒိၣ်ကဲထီၣ်ဆိးတ ဖၣ်,ပှၤလၢနီၣ်ခိတၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤဖျါဒီးဆ့ၣ်နီၣ်အါတဖၣ်, ပှၤအိၣ်သးအိ ကံာ်တဖၣ်,ဘၣ်ထံးဘၣ်ခွါဒီးကံာ်ကပီၤအါတဖၣ်,လုာ်လုာ်ဟဲ ပါာ်ထီၣ်ဆိဒီးပှၤဟံးဖိလၢအညါအိၣ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဆါ အံၤဟဲကဲထီၣ်အသးသ့စ့ၢ်ကိးလၢပှၤအိၣ်မိာ်ထူမိာ်ခွးတဖၣ်,ပှၤ အိၣ်ကသံၣ်တုာ်ဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်လၢပကြားသ့ညါအိၣ်ဒိတက့ၢ် တခါန့ၣ်မုာ်ဝဲလၢ ပှၤလၢအမၤမုာ်ဂီၤအဖိခဲအံၤခဲအံၤသ့ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဆါအံၤဟဲကဲထီၣ်အသးသ့လၢတၢ်အိၣ်လၢသိပုာ် ဃုာ်အါအကျါမုာ်ဂ့ၤဒီး တၢ်အိၣ်လၢ(အဲၣ်အိၣ်ဒ့)အသဟီၣ်ပုာ်စုၤ တဖၣ်အကျါမုာ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ခိဖျါလၢကံာ်ကပီၤသဟီၣ်ဘၣ်ပှၤ အါအပိ ဟဲကဲထီၣ်ခဲစၢ်သ့ဘၣ်ဆၣ် တုၤပဒိ(၄၀)ဘျုးဆူအ

ဖိခိၣ်န့ၣ် ပမ့ၢ်မၤကွၢ်တၢ်ဆါကိးန့ၣ်ဒဲးဘၣ်ဆၣ် ကကဲထီၣ်တၢ်ဆါ အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဆံးအစ့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ပသ့ၣ်အကျါ(ခိၣ်လဲး စ(ဩ)အါအယံ, ပအိၣ်ဒီးဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါအယံ ဟဲကဲထီၣ်တၢ် ဆါအံၤသ့ဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ပထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါသ့ဝဲဒၣ်လဲၣ်

ပထံၣ်ပကီၢ်အံၤမ့ၢ်လၢတၢ်ပျံတၢ်မဲာ်ဆုးအါဝဲ,တၢ်သ့ၣ် ညါဆံးစ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂ့ၢ်တကပအယံ ပှၤလၢအ ဘၣ်တၢ်ဆါဒ်အံၤတဖၣ် တုၤအတၢ်ဆါအချံအံၤဆါဒ်ဝဲမးဒုးန့ၣ် ဝဲလၢတၢ်ဆါဟံၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တနီၤသ့ဝဲကသံၣ်သ့ၣ် ဂံၢ်ဝဲစဲ,ဒုးန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ချၢသရၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်တုၤအနီၤပူၤလီၢ် သ့ၣ်ဖးမး သ့ၣ်ညါဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ဆါဂံၢ်ပြုန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးန့ၣ် လီၤ. လၢကီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ထံကီၢ်တဖၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ် နါပၢ်အိၣ်အယံ တၢ်လီၤဆီမ့ၢ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်တမံမံၤဒီးအနီၢ်က စၢ်ဒ်ဝဲမၤကွၢ်လီၤအသးန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤကွၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်ထဲန့ၣ်အကီၢ် ပူၤဘၣ်. ပဘၣ်ကွၢ်ယုၣ်ဒီးအလွၢ်,အကွၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ချၢစ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိမး တၢ်သ့ၣ် ညါအိၣ်ဂ့ၢ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကိမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒ်ပတဲတၢ်လၢအ ဖိခိၣ်ဒီးပှၤလၢအတၢ်လီၤစၢ်အိၣ်တဖၣ် ပကြးမၤကွၢ်ပနီၢ်အတၢ် အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

တမ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ဘၣ်.နီၤဖးလီၤပနီၢ်လွံၢ်တီၤ,သး ထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဖိခိၣ်တတီၤဘၣ်တတီၤတက့ၢ်. ပမ့ၢ်ဆိၣ်တၢ်ကွၢ် အိၣ်လၢပစုန့ၣ်ခိၣ်ထိးဒီး အချံအိၣ်ဒါတအိၣ်ဒါန့ၣ် ပဖိၣ်ကဘၣ်ဒီး ပကသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤန့ၣ် အတၢ်ဆါပြုလီၤအသးဒီး ဘၣ်ကူဘၣ်ကံတုၤလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤမးမၤကွၢ်ဝဲဒီးသ့ၣ်ညါ ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဒိ, ကံၢ်လၢပူၤတၢ်အချံတဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်မးသ့ၣ်ညါ ဝဲ, ဘၣ်ကူဃီတုၤလၢပသိၣ်, တုၤလၢသ့ၣ်မးသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်လီၤ. ပ မၤကွၢ်တၢ်ဆါအံၤသ့ခိဖျိ တၢ်ဒိကွၢ်ကဲမဲာ်ထံကလၢ, ကွၢ်အိၣ်လၢ ပတီၢ်ထီတၢ်မၤကွၢ်အကျဲတဖၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူစါအိၣ်န့ၣ်တန့ၢ်

န့ၢ်ပြုတၢ်ဆါန့ၣ် တၢ်နီၤဖးအိၣ်သ့ဝဲအပတီၢ်အါမးန့ၣ် လီၤ. ပမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဆိအိၣ်ဒီး ပကူစါအိၣ်ကသ့ဆိဝဲဒီးပအိၣ်မူအ ခွဲးအယၢ်ကအါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. န့ၢ်ဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါန့ၣ် ဒ်တၢ်ဆါ လၢအဂၤတဖၣ်အသိး ရၤလီၤအသးလၢပနီၢ်ခိဒိတဂၤညါသ့ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကကွဲးကကါအိၣ်အဂီၢ် ဒီးသန့အသးလၢတၢ် ဆါအပတီၢ်ဒီး တနီၤဘၣ်တၢ်ဘျီကွံာ်ဖဲးညၣ်, တနီၤတၢ်ဘျီ ကွံာ်န့ၣ်ခဲလၢာ်, တၢ်ကွဲးထုးထီၣ်ဘျီကွံာ်တၢ်အချံလၢကံၣ်လၢာ် ပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၣ် တၢ်ကံၣ်ယုၣ်ကွၢ်အိၣ်လၢကံၣ်သဟီၣ် အိၣ်ဝဲဒီးတနီၤအိၣ်ဝဲကသံၣ်န့ၣ်လီၤ. တနီၤတၢ်ကူစါအိၣ်ထဲကျဲတ ဘိဇးဒီး တနီၤတၢ်ကူစါဖျိအိၣ်လၢကျဲအါဘိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူစါ အကျဲန့ၣ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်ဆါအဘီၣ်အပှၢ်ဒီးတၢ်ရၤ လီၤသးအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒိသဒါအိၣ်သ့ၣ်

ပမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါဟဲကဲထီၣ်အဂ့ၢ်အကျါတ ဖၣ်ဒီးပကြိဆၢအိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကၤယၢ်ပနီၢ်ကစၢ်အ တယၢ်, ပတအိၣ်သးအိၣ်ကတလၢအစးဘၣ်, ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ် ဂဲအါအါဒီး ဒုးအိၣ်အဖိအနီၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢကကဲထီၣ်အသးသ့ဒီးတၢ်လီၤစၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်မၤကွၢ်လီၤအနီၢ်ကစၢ်အသး, မ့ၢ်ပှၤထီၣ်အနီၣ်လွံၢ်ဆံဒီး လဲၤ မၤကွၢ်သးလၢလိမဲာ်ကလၢခံန့ၣ်တဘျီဒီး ပတၢ်ဆါမ့ၢ်အိၣ် ပက သ့ၣ်ညါဆိဆိဒီးပကူစါအိၣ်ကသ့ဂ့ၢ်တက့ၢ်လီၤ.

ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ် လၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤပထံၣ်ဘၣ်လၢန့ၢ်ဂံၢ်ပြုတၢ် ဆါတဖၣ်အါထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ် န့ၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဆိတၢ်ဆါ အံၤဟဲကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်? ပဘၣ်ဟးဆုးအိၣ်ဒ်လဲၣ်? ပဘၣ်ကူ စါအိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢပဟးဆုးအိၣ်တသ့ အယံ မ့ၢ်ဟဲဘၣ်ပှၤဒ်လဲၣ် တၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဆိအိၣ်ဒီး ကူစါယါ ဘျါအိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ် ပအိၣ်မူပသးကကၤယံာ်ထီၣ်ဝဲတက့ၢ် န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် ပတကြးအိၣ်မံခဲမံသပှၤဒီးဆိကမိၣ်ဘၣ်ကီၢ် ဘၣ်ဂီၤလီၤပသးလၢ မ့ၢ်ပဘၣ်တၢ်ဆါလံဇါန့ၣ်ဘၣ်. ပနီၢ်အချံခဲ လၢာ်တမ့ၢ်ဂံၢ်ပြုတၢ်ဆါဘၣ်အဂ့ၢ်ပကြးနီၤဖးအိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်ညါဆံးစ့ၤဝဲအယံ မိပသ့တဟးကူစါနီၤစိအိၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်သရၣ်မံဟူတဖၣ်,ကူစါအိၣ်ဖဲပခိၣ်ကလီၤန့ၣ်တဂ့ၢ်. ပသးမ့ၢ်ကဒ်ကဒါဒီး ဆိကမိၣ်လၢပတၢ်ဆါအံၤကမ့ၢ်ဘၣ်ဖးတၢ် ဆါဂံၢ်ပြုသၢပှၤန့ၣ်လဲၤဒုးန့ၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဖးဒိၣ်လၢတၢ်ဆါ ဟံၣ်ချုးဆါချုးကတီၢ်ဒီးဃုတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအိၣ်တက့ၢ်.

← **ဟဲလၢကဘျးပ (၃၄)**

တက့ၢ်.မ့ၢ်လီၤ. ယမ့ၢ်ကခွၢ်မုၢ်ဖိတဂၤဒီးဟူးဂဲလၢမုၢ်ခွါတၢ်ထဲ သိးတုၤသိးအဂီၢ်လီၤ. တမ့ၢ်ထဲယဟူးဂဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်.လၢ အဂၤတကပန့ၣ်ဒ်သိးတၢ် ဒုးတၢ်ယၢ်လၢကခွၢ်ကီၢ်စဲၣ်ကပ တုာ်ကွံာ်, ဖဲတၢ်မၤတၢ်ယုတၢ်ဖိးအကတီၢ် ပိာ်မုၢ်ကန့ၢ်ခွဲးယၢ် လၢန့ၣ်လီၤပာ်အါထီၣ်, ဟူးဂဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျါပကြိာ် ဒ်သိး ပိာ်မုၢ်လၢကီၢ်ပယီၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တၢ် မၤန့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အမဲာ်ညါ လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲလၢတၢ်မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အဂ့ၢ်အကျါတဖၣ်အဖိ ခိၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ယၢ်အရူလၢယကမၤမာ်သဲစးတၢ်ဘျါနီၣ် ဂံၢ်(၁၈)န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးဃာ်ယၢ်တနီၣ်ဘျီ(၁၄)လၢန့ၣ်လီၤ. ယ ဘၣ်လဲၤဆူစံာ်ညီၣ်ကွီၢ်ရူအါဘျီလီၤ.ဒ်ယတၢ်န့ၣ်ဒ်ယဲအသိး လၢယပှၤကလုာ်အဂီၢ်,ပိာ်မုၢ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကီၢ်ကဟဲဘၣ်ဒ် ဝဲယၢ်ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ် ခိဖျိယဆါထၢၣ်ဂၢ်ကျၢၤသ့အယံ ဘၣ်တၢ် ဟံာ်ပနီၣ်ဒီးမၤလၢကပိၤယၢ်လၢတန့ၢ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ယတၢ်ဆိကမိၣ် ဒ်ယဲန့ၣ်လီၤ.”

ဘဲဆံၣ်အတၢ်ခူသုၣ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်

မွၢ်ဗွဲ

တုၤပတဲထီၣ်ဘဲဆံၣ်တၢ်ချီၣ်န့ၣ် ပှၤကိးကဒဲးကသ့ၣ် ညါဝဲလၢ ပကဘၣ်မၤအိၣ်ပကဘၣ်ဖိအိၣ်အိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ ဘဲဆံၣ်လၢန့ၣ်ပခွဲၣ်အိၣ်အိၣ်၊ ပဖိအိၣ်ကသ့ထံ၊ ပဖိအိၣ်ကသ့သ့ဝဲဒီး ဒ်န့ၣ်အသိး ဘဲဆံၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးပဖိအိၣ်ကသ့ထံဒီး ဖိအိၣ်အိၣ်သ့ စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ လၢတၢ်လီၤတနီၤနီၤပှၤလိယုဝဲအလၢပှၤ၊ အသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ချီအိၣ်က့ၤအထံဒ်လၢဖးအသိးန့ၣ်လီၤ ဘဲဆံၣ် အဖိဒီးအဖိကဘိၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး ပှၤတနီၤနီၤပှၤဝဲဒီးတၢ်ဆၢဒီးပာ် ဃာ်အိၣ်ဝဲဒ်န့ၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ ဘဲဆံၣ်အဖိဒီးအကဘိၣ် န့ၣ်န့ၣ်မူဆူၣ်ဝဲအယိပှၤတနီၤနီၤဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲဒ်န့ၣ်ထံမိၤတြီၤ သ့ၣ်ဝဲတက့ၢ်လီၤ လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ပှၤတနီၤနီၤချီအိၣ်ဝဲဘဲဆံၣ် သ့ၣ်ဒီးအံၤသ့ၣ်ဆၢအထံ၊ ပာ်ခုၣ်အိၣ်ဝဲဒ်တၢ်ဆံၣ်ထံ ခုၣ်အသိးန့ၣ် လီၤ

လၢကိၢ်ပယိပှၤန့ၣ် ဘဲဆံၣ်အိၣ်ဝဲသၢကလုာ်လၢအမ့ၢ် ဝဲဘဲဆံၣ်ခုၣ်၊ ဘဲဆံၣ်ဝါဒီးဘဲဆံၣ်ဂီၤန့ၣ်လီၤ ဘဲဆံၣ်ခုၣ်န့ၣ် အဟီ ဒိၣ်ဒီးအထူၣ်ကစီထီၣ်ဝဲသၢခိၣ်ယိၤဆူယိၤခိၣ်ယိၤန့ၣ်လီၤ အိၣ်ဒီး အဆူၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢအကပုၢ်၊ အဖိဘီဒီးအချံသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ ဘဲဆံၣ်ဝါအိၣ်ဒီးတၢ်ကိၢ်သဟီၣ်လၢအပှၤဒီးအထူၣ်ကထီဝဲခဲ ခိၣ်ယိၤဆူသၢခိၣ်ယိၤန့ၣ်လီၤ အဖိဝါဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ ဘဲဆံၣ်ဂီၤန့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဆံၣ်အသဟီၣ်၊ အလၢဘူဝဲဒီးအခိၣ်စ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ အဖိကဝါကျိၤဒီးဝါဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ အသ့ၣ်န့ၣ် ဖဲအဘိၣ်အခါလၢဝဲဒီး တုၤအပှၤထီၣ်ဝဲတခီဘီထီၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ

ဂံၢ်ဘျးဘဲဆံၣ်အဖိတဆံခဲဖိး၊ အံၤသ့ၣ်ဆၢဖဲအကြး၊ မိၢ်ဂံၢ်ဖိဖဲအကြးကျဲၣ်ကျိၤဒီးထံဒီးအိၣ်လီၤအိၣ်တက့ၢ် ဂ့ၤဝဲလၢက မၤဘျးတၢ်အိၣ်လၢနကဖုအပှၤန့ၣ်လီၤ

တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ၊ တၢ်တကံတကးတဖၣ်အဂီၢ် မၤဘျး ဘဲဆံၣ်ချ့ကျဲၣ်ကျိၤအိၣ်ဒီးနံၣ်သိထံဝံၤပှၤလီၤအိၣ်တက့ၢ်

လိယုဘဲဆံၣ်ဂီၤအလၢဒီးအသ့ၣ်တဖၣ်ဝဲ ချီမၤအိၣ်အ ထံဒီးအံၤသ့ၣ်ဆၢတစဲးတက့ၢ် ဂ့ၤဝဲလၢပှၤအိၣ်ဒီးဆံၣ်တၢ်ဆါ၊ ကိၢ်ပှၤယုထီၣ်သ့ၣ်ဝဲထံခဲအံၤခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ

ခွဲၣ်ယုထီၣ်ဘဲဆံၣ်အချံဝဲမၤကမူၣ်အိၣ်တက့ၢ် ကျဲၣ်အိၣ် အိၣ်ဒီးထံချီကိးမုၢ်နံၣ်ဒဲးတက့ၢ် ကမၤစၢၤန့ၣ်ဒီးမၤဘျးကွဲာ်ဝဲဟၢ ဖၢဟးဂီၤအတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ

နဟၢဖၢမ့ၢ်လူဒီးဟးဂီၤန့ၣ်ကျဲၣ်အိၣ်ဘဲဆံၣ်အဂံၢ်တက့ၢ် အိၣ်အိၣ်နီၣ်တၢ်တဘျးတနံၣ်ခဲဘျီဒီးနတၢ်ဆါကစၢ်လီၤကွဲာ်ဝဲန့ၣ် လီၤ

ဘဲဆံၣ်ဂီၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်စိာ်ဘျးအိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဝဲဘိၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပှၤ လီၤဖိခိၣ်၊ ထွဲၣ်အုၣ်အလီၤ၊ သ့ၣ်မံၤညါအုၣ်အလီၤဒီးကမၤစၢၤန့ၣ် ဒ်သိးတၢ်ကိၢ်သ့တထီၣ်န့ၣ်ဒီးကကိၢ်ညါထီၣ်က့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ

ဘဲဆံၣ်န့ၣ်မၤစၢၤပှၤဘိၣ်ပှၤစိာ်အတၢ်လဲၣ်တရံး၊ မၤဂ့ၤ ထီၣ်ဆံၣ်၊ မၤစၢၤပသိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်သမုၢ်တၢ်ကူးတၢ်ဆါတဖၣ်၊ မၤ စၢၤဖိသ့ၣ်လၢဒိၣ်ထီၣ်ဃၢတဖၣ်၊ ဒိသဒါသးတၢ်ဆါ၊ ဘဲဆံၣ်ချ့ န့ၣ်ထူးထီၣ်တၢ်အသိးမၤဘျးက့ၤဖဲးဘျးတၢ်ဆါ၊ မၤစၢၤမၤဘျး တၢ်အိၣ်လၢကဖုကိပှၤ၊ ဒိသဒါဂံၢ်ပြၢတၢ်ဆါသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲဒ် န့ၣ်လီၤ ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်သါအံၤဒီးသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါတဖၣ် ဘၣ် ပလီၤအသးမ့ၢ်လၢတဘၣ်လီၤအသးဒီးဘဲဆံၣ်ဘၣ်အယိ န့ၣ် လီၤ

ဘဲဆံၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအပှၤတဒိၣ်ဒီး ပဒီးန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ညါဒီး သ့ဝဲကိးဆၢကိးကတီၢ်ဒဲးအယိ ဒ်တၢ်ကတီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ် မ့ၢ်ကသံၣ်၊ ကသံၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်အသိး ဟံးန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးသ့ သကိးကွၢ်အိၣ်ဒဲးသိးပတၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဘျးက့ၤဒီးပတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကဂ့ၤထီၣ်က့ၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်

နီနီဆာသနာ

နီနီဆာကကျေးဇူးကဲထီၣ်ပွၤမၤမုၢ်နုၤသးဒီးယၢ်ကၤနုၤတၢ်ခဲး
ဆာသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲအသးဒီးအဂၤကတၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆာသ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်
ညါဘၣ်နတၢ်ကိၣ်တၢ်ခဲး, နတၢ်ကိၣ်တၢ်ခဲးအကတၢၢ်ဆူနီနီဆာအ
ခိၣ်ခိၣ်ဖျါကညီၣ်မုၢ်ကရၢဖဲးကခံနီၤ.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

ပကညီၣ်ဒိတကလုာ်တၢ်ဟံၤဆါအံၤ ပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤလၢအကံၢ်အစီ
အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအသန့ၣ်ဒၣ်ဝဲ ကြးပာ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်လၢ
ထံၣ်ဂၢၢ်ကိၣ်သးတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤဖျါကိးလီၤ. ပိာ်မုၢ်လၢအကံၢ်
အစီအိၣ်ဒီးတီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်သ့တဖၣ်ဘၣ်မနုၤအယီၤ တၢ်တယုထၢ
အီၤဘၣ်လဲၣ်.

လၢ-အဲၣ်ကညီ

အဲၣ်ကညီ, ကညီကလုာ်တၢ်ဟံၤဆါအံၤ ပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤလၢအ
ကံၢ်အစီအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအသန့ၣ်ဒၣ်ဝဲ ကြးပာ်ယုာ်မၤသကိး
တၢ်လၢတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤသပျါကတၢၢ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ပိာ်
မုၢ်လၢအကံၢ်အစီအိၣ်ဒီးတီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်သ့သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ပျံၤ
လၢတၢ်မုၢ်ယုထၢထီၣ်အီၤန့ၣ် ကမၤနၢၤတၢ်အယီၤလီၤခါသ့ၣ်.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

ဘၣ်မနုၤအယီၤလၢကညီပိာ်မုၢ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးမၤတၢ်
လၢတၢ်ဂုၤတကပၤဘၣ်ဆၣ် ပှၤအိၣ်ဝဲဒၣ်တနီၤလၢ ထံၣ်ဝဲဒၣ်ပိာ်
မုၢ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအုၣ်အါဆံၣ်အါဘျးဘျးလဲၣ်. ပှၤဒ်
န့ၣ်အသးသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ထံၣ်ကဆိတလဲအဂီၢ် ပဘၣ်မၤက့ၤဒ်
လဲၣ်.

လၢ- ဒုဒုခၣ်

ဒုဒုခၣ်စၢ, ပှၤလၢအထံၣ်လၢကညီပိာ်မုၢ်ကရၢမ့ၢ်ပှၤလၢအအုၣ်
အါဆံၣ်အါဘျးဘျးတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအတၢ်န့ၣ်ဟံၤဆါဆံးစ့ၤဝဲလၢ
ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်က
ဆိတလဲအဂီၢ် နကဘၣ်ဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢပိာ်မုၢ်ကရၢဖီဒီး ပျဲမၤ
အဝဲသ့ၣ်လၢကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

ယလိာ်ဘၣ်ယတၢ်အဲၣ်တီၤလၢပိာ်မုၢ်လၢအဒူတၢ်တသ့, ကလၢာ်
တၢ်တသ့ဒီးသ့ၣ်ဂုၤသးဝါနီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယကဘၣ်လဲၤယုထံၣ်န့ၣ်
အီၤတၢ်လီၤဖဲလဲၣ်.

လၢ - ဒုထူဝါ

ဒုထူဝါ, ပိာ်မုၢ်ဒ်န့ၣ်အသးတဖၣ် နကဘၣ်လဲၤယုထံၣ်န့ၣ်အီၤတၢ်
လီၤလၢပိာ်မုၢ်တဖၣ်ဒူတၢ်တသ့, ကလၢာ်တၢ်တသ့ဒီးသ့ၣ်ဂုၤသး
ဝါဝဲနီၢ်နီၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

ပတၢ်ဟံၤဆါပပူၤကညီဒိကလုာ်တၢ်မၤဒီးတၢ်မၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်
န့ၣ် ယထံၣ်လၢပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကြးပာ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးက
ရၢမိာ်ပျါဒီးပိာ်မုၢ်လၢထံၣ်ဂၢၢ်ကိၣ်သးတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤလၢအ
သန့ၣ်ဒၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ယုထီၣ်ဝဲ၃၀%န့ၣ်
ဘၣ်မနုၤအယီၤဘၣ်ထၢတၢ်ဖးခူသ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါအပူၤလဲၣ်. ဘၣ်
မနုၤအယီၤတအဲၣ်ဒီးထၢန့ၣ်ပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်
အံၤအပူၤလဲၣ်.

လၢ-မုၢ်ခုၣ်ဖိ

မုၢ်ခုၣ်ဖိစၢ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပျံၤပိာ်မုၢ်
တၢ်ဆါဒီး ပျံၤဝဲလၢ ပိာ်မုၢ်လၢကဘၣ်တၢ်ယုထၢထီၣ်အီၤသ့ၣ်တ
ဖၣ်ကဒိၣ်စိဒိၣ်ကမီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဖီခိၣ်ဒီးလဲၤတလၢအီၤအယီၤ
လီၤခါသ့ၣ်.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

(KNU)ခိကရဲး(၁၆)ဘျီတဘျီအတၢ်ယုထၢထီၣ်ခိၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်
ထံၣ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲကစီဒိခါ. **လၢ -ထံဖိကီၢ်ဖိတက
ထံဖိကီၢ်ဖိတကစၢ,** တၢ်ယုထၢန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ယုထၢလီၤကြးဝဲ
ဘၣ်ဝဲခါ. တကြးဝဲဘၣ်ဝဲဘၣ်ခါန့ၣ်ပျဲပခိးကွၢ်လၢသကိးဘၣ်ကိး
ဂၤဒဲးတက့ၢ်. တၢ်အစၢန့ၣ် ပဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤသ့ဝဲဒၣ်ဖဲပဒူးတၢ်ဝံၤ
အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

ပှၤလၢယအဲၣ်အီၤဒိၣ်ကတၢၢ်တကလၢယတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ် ယ
ဟံၤတၢ်အီၤဒီး ပှၤလၢယတအဲၣ်အီၤတကန့ၣ် ဘၣ်မနုၤအယီၤ ယ
ဘၣ်ယုထၢအီၤလဲၣ်.

လၢ-ဇၢ်ဇၢ်

ဇၢ်ဇၢ်, မ့ၢ်လၢနသးတဂၢၢ်တကျၢၤဒီးနသးအါဝဲအယီၤန့ၣ်လီၤ.

**ဆူ/
နီနီဆာ,**

ပကညီၣ်ဒိကလုာ်တၢ်ဟံၤဆါအံၤ ပတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တဒီး
သးလိာ်သးဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်က့ အနီၢ်ကီၢ်န့ၣ် ပကဘၣ်မၤသကိး
တၢ်လၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံဒီးတၢ်ယုတၢ်ဖိးတမ့ၢ်ဘၣ်ခါ. ဘၣ်မနုၤအ
ယီၤ ခိၣ်န့ၣ်အဒိၣ်အထီၣ်လၢအကံၢ်အစီအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထုး
ထီၣ်ကွံၣ်အီၤလၢထီၣ်တိကမံးတံာ်လဲၣ်.

လၢ-အဲၣ်တၢ်မုၢ်

အဲၣ်တၢ်မုၢ်, ဒုယုာ်ခံဒုအဂီၢ်ဆူၣ်, အကံၢ်အစီအိၣ်ဒီး မ့ၢ်ဒုယုာ်ဒီး
သးသးဘၣ်ဆၣ် တအိၣ်ဝဲလၢလၢကအိတဆူယီၤအပူၤဘၣ်. မ့ၢ်
အိၣ်ဝဲတပူၤယီၤဒီး မ့ၢ်နၢၤတဒုကယုာ်ဝဲတဒုအယီၤ ပှၤလၢန့ၣ်ဆိ
လၢကအိပူၤတဒု ကဘၣ်ဟံးဃာ်အတၢ်လီၤကျၢၤကျၢၤ ဒ်သး
ဒုယုာ်အဂုၤအဂၤသုတန့ၣ်တၢ်လီၤဝဲန့ၣ်တဂုၤလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆု/
နိနိဆာ၊

ပုလုအလီပုလုအဲအဲအဲအဲဒီးယုပျာ်ကွံာ်အတၢ်ကမၢ်ခဲအဲအဲအဲအဲ
တကန့ၣ်ပဘၣ်ပျာ်အတၢ်ကမၢ်ဒဲဒဲဒါ. ဒ်သိးအမၤတီၢ်အကလုာ်က
န့ၢ်အဂီၢ် ပဘၣ်မၤအိၣ်လဲၣ်. **လၢ-ဒုဒုမ့ၣ်**

ဒုဒုမ့ၣ်, ဒိဖျါနပျာ်အတၢ်ကမၢ်ခဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲ
ခဲအဲအဲအဲဒီးယုပျာ်အတၢ်ကမၢ်ခဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲအဲ
တဖၣ်ကအိၣ်မုၢ်ဒီးအလုာ်အလုာ်အဲဒိတစိညါအဲအဲအဲအဲအဲအဲ
နပျာ်အတၢ်ကမၢ်လၢဒိတစိညါမ့ၢ်ကဲန့ၣ် နပျာ်နဲသ့ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. ဒ်သိးအ
မၤတီၢ်အကလုာ်ကန့ၢ်အဂီၢ် ဒုးကဲထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဂီၤကဟ့ၣ်(စက
ရူပ)ဒီးသ့ၣ်တၢ်ဖၣ်တၢ်တီၢ်လီၤလၢအပူၤတက့ၢ်.

ဆု/
နိနိဆာ၊

KNUတၢ်ဃုထၢတဘျီညါအံၤ လီၤကၢ်လၢတၢ်ဂုာ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤ
ဒီးတၢ်မၤသ့ၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်ခုၣ်လီၤလီၤဆိဆိလီၤ.တလီၤ
ကၢ်လၢမၤတၢ်ပာ်ဆၢဒီးမၤပုၤကညီဒိတကလုာ်တၢ်မၤဒီးတၢ်မ့ၢ်
တၢ်ခုၣ်ဘၣ်. နိနိဆာတခါထံၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်. **လၢ-အဲၣ်ထံၣ်ကီၢ်**

အဲၣ်ထံၣ်ကီၢ်ဧ, ပုၤအါဂၤထံၣ်တၢ်အါမံၤဆိကမိၣ်တၢ်အါခါ ဒ်အ
ခိၣ်န့ၣ်ဒီးအသးဆၢအိၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.နတၢ်ထံၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒီးယတၢ်
ထံၣ်ကကမၢ်ဝဲ,ယတၢ်ထံၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒီးနတၢ်ထံၣ်ကကမၢ်ဝဲအဲအဲ
ဂ့ၤတက့ၢ်လၢပကဆိကမိၣ်ဒီးထံၣ်ခုၣ်သ့ၣ်တၢ်လၢတကလၢပသး
ဒၣ်ဝဲအပူၤဖဲဆၢကတီၢ်ခဲအဲအဲန့ၣ်လီၤ.

ဆု/
နိနိဆာ၊

တၢ်ပာ်ဆၢအံၤယသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပာ်လၢပုၤအါဂၤ(သးစၢ်,သးပုၤ,ပိာ်
မုာ်ပိာ်မၤ)ပပုၤကညီဒိတကလုာ်အမူအဒါအတၢ်မၤလီၤ.ဘၣ်
ဆၣ်လၢKNUတၢ်ဃုထၢတဘျီညါအံၤ ဘၣ်မနုၤအဲအဲအဲ တၢ်တဃု
ထၢထီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢအကံၢ်အစိအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

လၢ-အဲၣ်တၢ်တီၢ်

အဲၣ်တၢ်တီၢ်ဧ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢ
အကံၢ်အစိအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကမၤဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်ဒဲဒဲအကံၢ်
အစိသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကဃုထၢထီၣ်အိၣ်လၢခဲတဘျီအဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ.

ဆု/
နိနိဆာဧ,

တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အမ့ၢ်အတီၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲကသ့ၣ်လၢပကီၢ်ပယီၤအပူၤ
အံၤဆဲးယံာ်လဲၣ်. **လၢ - ဒုဖိဆဲး**

ဒုဖိဆဲးဧ, တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အမ့ၢ်အတီၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကီၢ်ပယီၤအ
ပူၤအံၤကသ့ၣ်ဖဲနိနိဆာ,ဒုဖိဆဲးဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကိးကဒဲး မ့ၢ်ပုၤအဲၣ်
တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အမ့ၢ်အတီၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ပၤတၢ်လၢအသ့ၣ်ကံၢ်
သးလဲပူၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆု/
နိနိဆာ၊

ယထံၣ်လၢသရၣ်မုာ်စံးဖိရုစ့ၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးအကံၢ်အစိလၢတၢ်
ကြးဃုထၢပာ်ထီၣ်အိၣ်လၢခိၣ်လၢန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်မနုၤအဲအဲ
KNU ဒိကရဲး(၁၆)ဝိတဝိအတၢ်ဃုထၢအံၤတၢ်တဃုထၢပာ်ထီၣ်
အိၣ်လၢခိၣ်လၢန့ၣ်လၢဘၣ်လဲၣ်. **လၢ - ဖိသ့ၣ်**

ဖိသ့ၣ်, ကမ့ၢ်လၢပုၤအဲၣ်ဒီးဃုထၢထီၣ်အိၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်ပုၤဟ့ၣ်
တၢ်ဖးဒီး ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ဖးတဖၣ် တမ့ၢ်ပုၤလၢအဲၣ်ဒီးဃုထၢထီၣ်
အိၣ်အဲအဲလီၤဧါသ့ၣ်.

ဆု/
နိနိဆာ၊

ပုၤကညီလၢအမါအါအတၢ်ဒီးအတၢ်အဲၣ်တီၢ်အါသ့ၣ်တဖၣ်
န့ၣ်ယကဘၣ်ပာ်ပနီၣ်အိၣ်ပုၤဂ့ၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတဂ့ၤဘၣ်လဲၣ်.ယကြး
ရူအိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တကြးရူအိၣ်ဘၣ်လဲၣ်. **လၢ - ဒုဆၢဖိ**

ဒုဆၢဖိ, နတၢ်အဲၣ်မ့ၢ်အါဒ်အဲၣ်သ့ၣ်အသိးဒီး နကပာ်ပနီၣ်အဲ
သ့ၣ်လၢပုၤအဂ့ၤဒီး နတၢ်အဲၣ်မ့ၢ်တအါဒ်အဲၣ်သ့ၣ်အသိးဘၣ်ဒီး
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကပာ်ပနီၣ်အဲသ့ၣ်လၢပုၤတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. န
ကြးရူအိၣ်ဧါတကြးရူအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢန
နီၣ်ကစၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢနီၣ်နိဆာဘၣ်.

ဆု/
နိနိဆာ၊

ခိၣ်န့ၣ်အိၣ်အထီၣ်အကျါတဲဝဲလၢ ပိာ်မုာ်န့ၣ် ကပာ်ဃုာ်၃၀%လၢ
ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သးတၢ်တီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤန့ၣ် လိာ်လၢကဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစး
ဖးအါဒဲးညါလီၤ.အဲၣ်သ့ၣ်ဃုထီၣ်လၢ၃၀%လီၤ.၃၀%ကလၢပုၤ
အဂီၢ်န့ၣ်လၢအဲၣ်သ့ၣ်တကပဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစးလီၤ.တဲကဒီးဝဲလၢ
သန့က့ၤပတက့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်မိာ်. အရူခိၣ်လၢပိာ်မုာ်
ခွဲးယာ်လီၤမတၢ်လီၤဝဲဒီး လၢခဲတဲဘျီက့ၤဝဲလၢ ဒ်သိး၃၀% က
ပုၤအဂီၢ် ပကဂုာ်ကျဲးစးကယီၤယီၤလီၤန့ၣ်အဲၣ်သ့ၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လီၤ.
အခိပညီန့ၣ် ပိာ်မုာ်ခွဲးယာ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် ၃၀%န့ၣ် တၢ်တက
န့ၣ်ဃုာ်ဘၣ်သ့ၣ်.နိနိဆာဧ,နဆိကမိၣ်ကွၢ်ကွၢ်.ခိၣ်န့ၣ်တက
ကြးတဲတၢ်ဒဲးန့ၢ်ဧါ.နိနိဆာဆိမိၣ်ဒ်လဲၣ်.

လၢ-အဲၣ်ကလုာ်

အဲၣ်ကလုာ်, ခိၣ်န့ၣ်တကအံၤဖဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အိၣ်ဒီးအိၣ်အဆၢက
တီၢ် ကကတီၢ်ဒၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် တဘၣ်ပာ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အ
ရူခိၣ်လၢပိာ်မုာ်တဖၣ်အဂီၢ်တဂ့ၤ.တၢ်အရူခိၣ်လၢပိာ်မုာ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးကဟ့ၣ်တၢ်ဖးလၢပိာ်မုာ်မုးကယၤကပုၤ
ထီၣ်,ကတလၢကွံာ်ဒီးသ့တဟ့ၣ်တၢ်ဖးဆူခိၣ်န့ၣ်လၢအကတီၢ်
တၢ်ဒ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် နိတဘျီနိတကတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ကိၣ်ပူၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤဒီး တၢ်လၢအတၢ်တၢ်တဖၣ်

နီၣ်ခဲးဒိရၢစ့ၣ်

တၢ်ထံၣ်လိာ်ခဲးကတိၤသကိးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်လိာ် ကိၣ်ပူၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်ဒီး ကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်(၅)န့ၣ်ယုၣ်ယုၣ်လံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကဲထီၣ်အသးဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဟူထီၣ်သၢလီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ ဒိဘျုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲလၢကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ဟံၤဆၢတၢ်ကရၢ(၈)ဖုဆဲးလီၤမံၤလၢကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလံာ်ယံၤယာ်ဖဲ(၂၀၁၅)န့ၣ်,လၢအိးကထိဘျုး(၁၅)သီအနံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢ တၢ်နီၣ်နီၣ်လၢအမၤတၢ်အသးဒီးတဆိတလဲအသးနီၣ်တစးဘၣ်န့ၣ် မုၢ်ဝဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၢလၢကအိၣ်ကိၣ်စဲၣ်ဒီးယိၤဒိၣ်ကိၣ်စဲၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ကိးမုၢ်နံၤဒဲးစးထီၣ်လၢယုၤ၁၁သီ,၂၀၁၁န့ၣ်, ဖဲလၢအူသ့စ့ၣ်ပဒိၣ်ထီၣ်သီကတီၢ် တုၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ် (Major operation) လၢတၢ်စူးကါကဘီယုၤဒုးသုး, သိလုၣ်ဒုးသုးဒီးစုကဝဲဒိၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်န့ၣ်ဒိၣ်ဝဲကျွၢ်ကျွၢ်န့ၣ်လီၤ. ကလုာ်ဒုၣ်ထံၣ်ဖိကိၣ်ဖိကမုၢ်အိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ်တၢ်ကတိၤလၢအမုၢ်, “တၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်ဒီးကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခး” ဒုးကဲထီၣ်ကျဲၤတၢ်ကတိၤလၢအမၤပျံၤမၤဖုးတၢ်ဒီးမၤကိၣ်မၤဂီၤ(Trauma)လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤ “တၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်”(Peace)ဒီး “ကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခး” န့ၣ်ဒုးတုၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒုးတၢ်ဒီးတၢ်ယုၤမ့ၢ်ပးဖျိး (Offensive and displaced)လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဒီး အတၢ်မုၢ်လၢထံၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤမၤသဒၣ်ကွံာ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢတဖၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်လၢပိာ်ထွဲထီၣ်အခံအာအသီသီလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်ထံၣ်ဖိကိၣ်ဖိကမုၢ်(၉၆၇၈၁)ဂၤ ကဲထီၣ်ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲပုၤလိာ်အိၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်ထံၣ်ကိၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျုးခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ဟံၤဆၢကရၢတဖၣ်အတၢ်ကိးသတြိဒီးတၢ်ယုၤထီၣ်လၢတၢ်ကစံးကတိၤသကိးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်လိာ်ကိၣ်ပူၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်ဒီးတၢ်ယုၤလီၤကျဲၤလီၤကွံာ်ထံၣ်ရူၢ်ကိၣ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကိၣ်လၢစီၤနီၤခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ကိၣ်ပယိၤပဒိၣ်ကဘိးဘၣ်ရၢလီၤဝဲတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလၢကိၣ်ဒိဘျုးန့ၣ်လီၤ. ကိၣ်ပယိၤပဒိၣ်တခီ ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကဒါကုၤကလုာ်ဒုၣ်တဖၣ်အတၢ်ယုၤလၢကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ဟံၤဆၢကရၢတဖၣ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤမံၤပနီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ဟံၤဆၢကရၢတဖၣ်လၢတၢ်အဲၣ်ဒီးထံၣ်လိာ်ကိၣ်ပူၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခၢၣ်အမုၢ်အတီၢ်နီၣ်နီၣ်အဂီၢ် ဒိအတၢ်ယုၤထီၣ်အသိးမုၢ်တန့ၢ်ဘၣ်သနာ်က့ လၢတၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုလိာ်သးလၢတၢ်တဲသကိးအဂီၢ် ကလုာ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ဟံၤဆၢကရၢတဖၣ်ပာ်ဖျိၣ်လိာ်သး(၁၆)ဖုဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ်လၢကတဲသကိးကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလံာ်ယံၤယာ်ဒီးကိၣ်ပယိၤပဒိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲသကိးဒီးကျဲၤဖိးလိာ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လၢလံာ်ယံၤယာ်အပူၤအါမံၤအကျါ တၢ်ဂ့ၢ်လၢခံကတၢ်လၢအမုၢ်ကလုာ်ဒုၣ်ခၢၣ်စး(၁၆)ဖုလၢပာ်ယုၤလၢတၢ်တဲသကိးလံာ်ယံၤယာ်အံၤတဖၣ် ကဆဲးလီၤသကိးမံၤလၢကိၣ်ဒိဘျုးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလံာ်ယံၤယာ်(NCA)အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်တထံၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အီၤလၢကိၣ်ပယိၤပဒိၣ်ခၢၣ်စး လီၤဆိဒၣ်တၢ်လၢသုးမုၢ်ဒိၣ်တကပၤ ဒိဖျိတၢ်နီၤဖးတၢ်အဒုၣ်အဆၢလၢကလုာ်ဒုၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဒီးသုးဂံၢ်ဘါဒိၣ်,ဆဲး,ဟီၣ်ကဝီၤအိၣ်တအိၣ်,ဒီးတၢ်ဒုးတၢ်ယၢအိၣ်,တအိၣ်အဖိခိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲကျဲၤဖိးလိာ်တန့ၢ်လၢအယိ တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံထဲဒၣ် ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ဟံၤဆၢကရၢ(၈)ဖုနီၤ လၢပာ်ယုၤဒီးကွီၤဖိတၢ်ဟံၤဆၢကရၢဒီး ကညီဖိၣ်စု

ကဝဲအက(၂)ဖုဆဲးလီမံလောကီဒီဘုတ်တော်ပတုတ်တော်ခးလံာ် ဃံဃာ်န့ဉ်လီမံ

တော်ဆဲးလီမံလောကီဒီဘုတ်တော်ပတုတ်တော်ခး(NCA) ထဲဒုတ်ပု(၈)ဖုဝံအလီခံ တော်ဂုာ်ကီလောပိတ်ထွဲထီဉ်အံလောတော် ခးလံာ်သးအိဉ်ထီဉ်ဝဲလောကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲတော်ဟါဆာကရု လာဆဲးလီမံဒီး လောတဆဲးလီမံတဖုအဘျဉ်စာၤ ဒ်အမုာ် (RCSS)ဒီး(TNLA) ဒီးဘုတ်တော်မာစာဆီဉ်ထွဲလောကီပယီသး မုာ်ဒိဉ်န့ဉ်လီမံ

ကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲကရုတဖု (EAOs) အိဉ်ဒီးတော် ဘုတ်ယိဉ်လောပုဖိဉ်စုကဝဲကရုကိးဖုဒဲးမုာ်တန့ဉ်ဘုတ်အခွဲး အယာ်လောတော်ဆဲးလီမံတဘျီဃီ လောကီဒီဘုတ်တော်ပတုတ်တော် ခးလံာ်ဃံဃာ်ဘုတ်န့ဉ် တော်ကီတော်ခဲဒ်အံအသိး ကအိဉ်ထီဉ်အ ဃီ ဂဲလိာ်ကျဲတဲသကိးဝဲဆုဉ်ဆုဉ်ဒီး အိဉ်ဆာထာဉ်ဝဲလောပုခဲ လောတော်ပုဉ်ဃုာ်ပုဉ်ဂီၤသန့ (All inclusive policy) အဖိခိဉ်န့ဉ် လီမံ

ဒီဖျိလောကီပဒိဉ်ထုးလီမံကွံာ်ကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲ တဖုအတော်ဃုတော်ဖိးဒ်အံအယီ တော်ဆဲးလီမံလော(NCA) ကဲ ထီဉ်ဒုတ်စုဖုဒီး တော်ဆဲးလီမံမုာ်အိဉ်သန့ကွံာ် တော်ကလဲအညါ ဆုထံဉ်ဂီၤသဲးတော်တဲသကိးအစီနီခိဉ်န့ဉ် တလဲအသးဘျီ ဘျီဆီဆီလောဘုတ်န့ဉ်လီမံ ထံဉ်ဂီၤသဲးတော်တဲသကိးခဲအံလော အိဉ်ဒီးတော်တုးသိးထဲသိးခွဲးယာ်န့ဉ်တလောပုဘုတ်န့ဉ်လီမံ

ကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲတော်ဟါဆာကရုဒီးထံဉ်ဂီၤဖိက မုာ်တဖု ဆီဉ်ထွဲတုာ်အဲဉ်နဲအဲလဲဒ်ပုဉ်တံာ်ဒီး ဆာမုာ်လောဝဲလော အဲဉ်နဲအဲလဲဒ်ပုဉ်မုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကမိန့ဉ် ကဒုးအိဉ်ထီဉ်ထံဉ်ဂီၤတော် ဆီတလဲဆုဒ်မိဉ်ကရံဉ်စံဉ်အကျဲသန့လောတော်သုဉ်ထီဉ်ထံဉ်ဂီၤ ကီၤပုတော်မုာ်တုာ်ခုဉ်အမုာ်အတီအဂီၤဒီး မုာ်လောဝဲတော်ကျဲဘုတ် လိာ်ဃုဖိးကွဲထံဉ်ဂီၤသဲးတော်ဂုာ်ကီလော အိဉ်ဒီးကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စု ကဝဲကရုကိးဖုဒဲး တော်ပုဉ်ဃုာ်ပုဉ်ဂီၤလောထံဉ်ဂီၤသဲးလောစီနီ ခိဉ်အဖိခိဉ်န့ဉ်လီမံ ဒ်န့ဉ်အသိး လောတော်မာဘုတ်လိာ်ဖိးဒုကုဒီက လုာ်တော်မာဃုလိာ်ဖိးလိာ်ကုတော်,တော်ဆီကတီၤကွံာ်ထံဉ်ဂီၤကီၤ ပုတော်ဒုးတော်ယဒီး တော်မာစာလီကွံာ်သုးတော်စိတော်ကမိ ဒီဖျိ တော်ဘျီဘုတ်ကုာ် မုတမုာ် တော်ကွဲးကွဲထံဉ်ဂီၤတော်ဘျီခိဉ်သ့ဉ်အသိ လောဖိးမဲလိာ်သးဒီးဒ်မိဉ်ကရံဉ်စံဉ်တော်ဟါတော်ပြဲးအကျဲသန့လော တော်သုဉ်ထီဉ်ဒ်မိဉ်ကရံဉ်စံဉ်ဖဲဒ်ဒါဂီၤစာဖျိအမုာ်အတီအဂီၤ န့ဉ်လီမံ ဘုတ်ဆုဉ် မုာ်လော(အဲဉ်နဲအဲလဲဒ်ပုဉ်)ပဒိဉ်ခဲအံ ဘုတ်ကဲထီဉ် ပဒိဉ်လော ၂၀၀၈န့ဉ်တော်ဘျီခိဉ်သ့ဉ်အဖိလော လောအိဉ်ဒီးသုးမုာ် တော်စိတော်ကမိအယီ တော်လောကဘုတ်မာဝဲန့ဉ် မာဝဲတသ့ခဲလောာ် ဘုတ်န့ဉ်လီမံ ၂၀၀၈န့ဉ်တော်ဘျီခိဉ်သ့ဉ် ဟ့ဉ်စိကမိစုာ်ကိးသုးမုာ် ဒိဉ်လောဘုတ်ဒီသဒါဝဲတော်ဘျီခိဉ်သ့ဉ်အံအယီ ကဲထီဉ်တော်ကီတော် ခဲဖးဒိဉ်လောထံဉ်ဂီၤတော်ဆီတလဲသးအဂီၤန့ဉ်လီမံ အမဲဉ်ညါ တော် သုဉ်ထီဉ်ထံဉ်ဂီၤကီၤပုတော်မုာ်တုာ်ခုဉ်အမုာ် မာရဲဉ်ကျဲကျဲ(Peace Process)အံဘုတ်တော်ဖိဉ်ဃာ်စုာ်ကိးအီလောသုးမုာ်ဒိဉ်န့ဉ်လီမံ ကီၤပယီတော်ဘုတ်ဂံာ်ဂုာ်ဒီးထံဉ်ဂီၤသဲးတော်ဂုာ်ကီအံ မုာ်ဝဲက လုာ်န့ဉ်ဒီးပုဟါတော်အစီစာလော စူးကါဝဲသုးမိစုာ်ဒီးမိစုာ်ဒီး

န့ဉ်လောအိဉ်ဒီးတော်ဆီဉ်တံာ်မာနုာ်ကလုာ်န့ဉ်ဒီးထံဉ်ဂီၤဖိန့ဉ်လီမံ ဒီဖျိလောကလုာ်န့ဉ်တဖု ဘုတ်တော်ဟါဆုဉ်ဟါစိးအီလောသုးမိစုာ် ရဲဒီးမိစုာ်ဒီးဒီးကလုာ်န့ဉ်တုာ်ခွဲးတော်ယာ်လောထံဉ်ဂီၤကီၤ သဲးပုဟါဂီၤဒီးမုာ်ကျဲဝဲကွံာ်တဖုန့ဉ် ဘုတ်တော်ဟံးဆုဉ်ကွံာ်အီ န့ဉ်လီမံ ထံဉ်ဂီၤကီၤသဲးတော်ဂုာ်ကီတဖုအံ တော်ဘုတ်ဃုဉ်လီမံလော လီကွံာ်အီလော ပုဟါဘုတ်ထွဲဘုတ်ဃးတဖုခဲလောာ်န့ဉ်လီမံ က လုာ်န့ဉ်, ကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲတော်ဟါဆာကရုခဲလောာ် မုာ်တပုဉ် ဃုာ်လောတော်ဃုဉ်လီမံလောကွံာ်သကိးထံဉ်ဂီၤကီၤသဲးတော်ဂုာ်ကီ ဘုတ်န့ဉ် တော်ဆီတလဲအသးအိဉ်ထီဉ်တသ့ဘုတ်န့ဉ်လီမံ ဒ်မိဉ်က ရုဉ်စံဉ်ပဒိဉ်လောဘုတ်တော်ဃုထာ ထီဉ်အီလောထံဉ်ဂီၤဖိခဲအံန့ဉ် အိဉ်ဒီးတော်မုာ်လောဒီးတော်မိာ်န့ဉ်သးလီလောတော်ဆီတလဲဘျီဘုတ်ကုာ် ထံဉ်ဂီၤတော်ဟါတော်ပြဲးလောဟးဂီၤတုာ်ဒီးလဲကမုာ်တုာ်လံအဂီၤန့ဉ် လီမံ လောတော်ဆီတလဲအဂီၤ ထံဉ်ဂီၤဖိ မုာ်စုာ်ကိးပုဟါအကါ ဒိဉ်တဖုန့ဉ်လီမံ

ကလုာ်န့ဉ်အိဉ်ဆိးလောကီၤပယီအပူဒီးကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ် စုကဝဲတော်ဟါဆာကရုခဲလောာ်အထံဉ်ဂီၤကီၤသဲးတော်မုာ်လောကွံာ် စိ မုာ်တော်တမံဃီလောတော်ဆီတလဲထံဉ်ဂီၤတော်ဟါတော်ပြဲးသန့ဆု ဒ်မိဉ်ကရုဉ်စံဉ်သန့ဒီး သုဉ်ထီဉ်ဖဲဒ်ဒါဂီၤစာဖျိကီၤစာဖျိကီၤစာဖျိ အဂီၤန့ဉ်လီမံ ဖဲ ၂၀၁၆န့ဉ်,လါအီကုာ်(၃၀)သိ,တော်မာ(၂၁)ယာ ဖျိန့ဉ်ပုဉ်လိာ်-ကီၤစာဖျိတော်မုာ်တုာ်ခုဉ်တော်အိဉ်ဖျိဖးဒိဉ် (၂၁၈၇ စုပင်လုံညီလောခံ)ကတီၤန့ဉ် အိဉ်ဖျိပျီပျီလောပဒိဉ်, ကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ် စုကဝဲကရုဒီး ကလုာ်န့ဉ်ခါဉ်စးတဖုအတော်ပာ်ဖျိလော တော်က သုဉ်ထီဉ်ဒ်မိဉ်ကရုဉ်စံဉ်ဖဲဒ်ဒါဂီၤစာဖျိန့ဉ်လီမံ ပုဟါအတော် ပာ်သးတလီပလိာ်ဘုတ်န့ဉ် ပထံဉ်ဘုတ်လော မုာ်ဒုဉ်သုးမုာ်ဒိဉ်ဒီး (ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ) တဖုန့ဉ်လီမံ

(၂၁)ယာဖျိန့ဉ်-ကီၤစာဖျိတုာ်မုာ်တုာ်ခုဉ်တော်အိဉ်ဖျိ ဖးဒိဉ်သးဘျီတဘျီ ဘုတ်တော်မာကဒီးဖဲ ၂၀၁၇န့ဉ်,လါမုာ်၂၄-၂၉ သိန့ဒီး ခါဉ်စးတဖုဟဲထီဉ်ကအိဉ်ဝဲပု(၇၀၀)ကယုဉ်ဃာ်န့ဉ် လီမံ ကလုာ်န့ဉ်တော်ဟါဆာကရုလော အိဉ်ဒီးတော်ခွဲးတော်ယာ်လော တော်တုာ်ပိဉ်တဲသကိးတော်လောတော်အိဉ်ဖျိတဘျီအံ မုာ်ဒုဉ်ထဲပု (၆)ဖုလောအပုဉ်ဃုာ်ဒီးခုဉ်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖျိကရု န့ဉ်လီမံ တော်အိဉ်ဖျိတဘျီအံ ဒ်ညီနီအသိး ကီၤပယီအသုး မုာ်ဒိဉ်အဖုအကရုအတော်ပာ်သးလောတော်သုဉ်ထီဉ်ထံဉ်ဂီၤတော်မုာ် တုာ်ခုဉ်ဒီး တော်ပာ်သးလောကလုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲတော်ဟါဆာကရု အဖိခိဉ်န့ဉ် တဆီတလဲအသးနီတမံဘုတ်န့ဉ်လီမံ ဒ်ကီၤပယီ သုးမုာ်ဒိဉ်အိဉ်ဒီးတော်ပာ်လီဃာ်တော်မုာ်တုာ်ခုဉ်အဖိလစံဉ်(၆)ဘီ န့ဉ်ဆာထာဉ်ဝဲဒ်ဂံာ်ကျဲန့ဉ်လီမံဒ်န့ဉ်အသိး တော်ကတီၤလောတော် သုဉ်ထီဉ်ဖဲဒ်ဒါဂီၤစာဖျိန့ဉ်ဟံးဃာ်ဒုဉ်ဝဲ(၂၀၀၈)န့ဉ်တော်ဘျီ ခိဉ်သ့ဉ်လော အိဉ်ဒီးသုးမုာ်ဒိဉ်အတော်စိတော်ကမိလောအပူန့ဉ်လီမံ တော်ပာ်ဖျိထီဉ်သုးမုာ်ဒိဉ်အတော်ပာ်သးန့ဉ် အိဉ်ဖျိဝဲဒ်ဆုဆုလီမံ

တော်အိဉ်ဖျိတဘျီအံ အိဉ်ဒီးတော်ဆဲးလီမံလောထံဉ်ဂီၤ တော်အာဉ်လီ (National Accord) အခိဉ်ထံးတကုာ်ဒီး လောက လုာ်န့ဉ်ဖိဉ်စုကဝဲတော်ဟါဆာကရုတခီ မုာ်လောကလုာ်န့ဉ်ကိးဖု ဒဲးတဒီးန့ဉ်ဘုတ်တုာ်ခွဲးတော်ယာ်လော တော်တုာ်ပိဉ်တဲသကိးတော်အ

ရေဒီယိုသံတန်း

ယိ ပဒိန်ကွဲထူဝု လာကညီဒီကလုာ်ဆဲးလီၤစုပနီၣ်လာကလုာ် ချီၣ်ခါၣ်စးသနာ်က့ တမ့ၢ်ဒိကလုာ်ချီၣ်ခဲလၢာ်အကလုာ်ဒီးတၢ် ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤဒဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ မ့ၢ်ဒဲးဒုာ်ထဲကလုာ်ချီၣ်(၃)ဖုၤ လၢအမ့ၢ်ခွဲပအိၣ်ဒီးပုၤကညီန့ၣ်လီၤ ဘၣ်ဆၣ်ဒီးလၢတၢ်ဆဲးလီၤ မံၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ်လီၤသးမံၤဒီး တမ့ၢ်ဒိကလုာ်ချီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ကညီကလုာ်အတၢ်ဃုထီၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်ကီၤသးခွဲးယာ် လၢပွဲၤဒဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ

(NLD)ပဒိန်ဒီးကလုာ် ချီၣ်တဖၣ်အတၢ်ကျဲးစးလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ချီၣ်ကတီၢ်အံၤ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကီၢ် ပယီၤသုးမ့ၢ်ဒိတၢ်ဆီၣ်ထွဲလၢလၢပွဲၤပွဲၤလၢတၢ်ဆီတလဲအမ့ၢ် အတီဘၣ်န့ၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ချီၣ်နီၢ်နီၢ်ဒီး ကလုာ်ချီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တၢ်တုၤသးထဲသးန့ၣ်ပဒီးန့ၣ်ဘၣ်တသ့ဘၣ်. မ့ၢ်လၢ ပုၤလၢအဖီၣ်

ဃာ်နီၣ်ဝံာ်ခံလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကီၢ်တၢ်မုာ်တၢ်ချီၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ သုးမ့ၢ်ဒိအယီၤန့ၣ်လီၤ သုးမ့ၢ်ဒိတၢ်ဆီကတီၢ်တၢ်ထီၣ်ဒုးက လုာ်ချီၣ်လၢကလံၤစိးတကပဒီး ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ပတုာ်တၢ်ခး လၢတန့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ် တၢ်ဆီတလဲအသးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတဘျီ ဃီသ့လီၤ

ပပုၤကလုာ်ဒီး ကလုာ်ချီၣ်ဖိၣ်စုကဝဲတၢ်ပၢၢ်ဆၢကရၢ တဖၣ် ပဘၣ်ဂဲၤလိာ်ဒဲးသပုၢ်ပုၢ်န့ၣ်လီၤ တၢ်မုာ်တၢ်ချီၣ်အိၣ်ဖျါခဲ အံၤ တမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤဒီးတၢ်နီၢ်နီၢ်ဒဲးဘၣ်. မ့ၢ်ဒဲးဒုာ်တၢ်မုာ်တၢ် ချီၣ်အကဒုတခါလၢ တအိၣ်ဖျါဒဲးဆွဲဆွဲဒီးလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒဲးဘၣ် န့ၣ်လီၤ လိာ်လၢကအိၣ်ဃုအိၣ်ဖိးဖိာ်လိာ်သကိးစုဒီးကလုာ်ချီၣ် အကတဖၣ်ဒီး အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒိပထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤအ သိးတက့ၢ်.

ခွဲၣ်အိၣ်ဃုာ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ

ဒိၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီ(၃)ဂၤလၢမ့ၢ်တ့ၢ်ခွဲၣ်အိၣ်ဃုာ်ကီၢ်ဒိၣ်မၤတ့ၢ်တၢ်တဖၣ်

အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကညီပိာ်မုာ်ကရၢ

နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ်

အဝဲတူလိာ်ဝဲဒီးစံးဝဲလၢ၊ မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်လၢပကစးထီၣ်မၤသ ကိးတၢ်ဒီးပိာ်မုၢ်တၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ န့ၣ် လီၤ ယစံးဘျးအိၤလၢ မ့ၢ်ခိၣ်န့ၢ်လၢဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဟံးစုန့ၣ်ကျဲ ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢဒီးဆိၣ်ထွဲပတၢ်မၤအယိန့ၣ်လီၤ

ဖဲလၢခိၣ်န့ၢ်တနီၤထံၣ်လၢကညီပိာ်မုၢ်ကရၢမၤတၢ်ဒ် သဘျူကရၢအသိးဒီးပာ်ဒုၣ်ပာ်ကမုၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ယလဲၤထံၣ် လိာ်အိၤတဲဘၣ်အိၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ထီၣ်ဒီးအဝဲန့ၢ်ပာ်ဆိၣ် ထွဲပကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤတဘျီ ယဒီး န့ၢ်ဘၣ်လိာ်တဲစိလၢသရၣ်ဒိၣ်ရိၤဘၢးထွဲ(ကညီဘၣ်ကိဘၣ်ခဲကမံး တံာ်ပုၤဟံးလိာ်ဆုၣ်နီၤ)တဲသကိးတၢ်ဒီးယအါမး ဘၣ်ဃးအတၢ် ဖဲးတၢ်မၤကရၢသဘျူဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဘိမုၢ်ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲခွဲးယာ် (UNHCR)တဖၣ်လီၤ လၢအကျါန့ၢ် အတဲယၤလၢကညီပိာ်မုၢ် ကရၢန့ၣ်တကြးမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲလၢဒဲကဝီၤပူၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢပိာ် မုၢ်ကရၢန့ၣ် ဘၣ်ဃးဒီးခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်အယိ န့ၣ်လီၤဟူးဂဲလၢဒဲက ဝီၤပူၤတသ့ဘၣ်. ယစံးဆၢဒုၣ်အိၤလၢဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ် လၢဒဲကဝီၤ ပူၤန့ၣ်ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢ,ကရၢဖိအိၣ်ဝဲအယိကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအ မူအဒါအိၣ်လၢဘၣ်မၤတၢ်ဒီးကရၢဖိန့ၣ်လီၤ ဒ်န့ၣ်အသိး ဖဲကညီ ပိာ်မုၢ်အိၣ်အလီၢ်န့ၣ်, ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤန့ၣ် အ ခုၣ်အဆၢတအိၣ်ဘၣ်.တၢ်လၢအဝဲတဲကဒီးဝဲလၢခံတခါမ့ၢ်ဝဲ, “ယတဲတၢ်ဒီး(UNHCR)လၢ မ့ၢ်မၤNGO'sတၢ်အိၣ်ဖျိန့ၣ် တ ဘၣ်ကွဲမုၢ်ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢတဂ့ၢ်,ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢန့ၣ်ဘၣ်ဃး ဒီးကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢအယိ တမ့ၢ်ကရၢဖိဒီးသဲးဘၣ်, သုမ့ၢ်ကွဲအိၣ်န့ၣ် တၢ်ကိတၢ်ခဲကကဲထီၣ်လၢသုအိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ” တုၤယန့ၢ်ဟူတၢ်ကတိၤတထံၣ်အံၤန့ၣ် ယဂံၢ်ယဘါလၢယတၢ်မၤ အပူၤလၢအဆူၣ်ဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤတုၤဝဲဒ်လၢ(-၀)(မးနးစံးရိၣ်) န့ၣ်လီၤ ယမံဒီန့ၣ်တန့ၢ်,မၤလီၤဘျးလီၤတီၤယသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ ယဆိကမိၣ်ထီၣ် ဒ်သိးပကညီပိာ်မုၢ်ကရၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲး တၢ်ယာ်လၢကထီၣ်ဘၣ်လီၢ်ကဝီၤ(UNHCR)ဒီး(NGO's)တၢ် အိၣ်ဖျိအဂီၢ်,ပဘၣ်ဂဲလိာ်စံးကတိၤလၢဂံၢ်လၢာ်ဘါတုၤလၢ တၢ်ပာ်ပနီၣ်ပတၢ်ကရၢကရိဒီး ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဘျီ, ပကညီတၢ်ကရၢကရိကဒဲကဒဲ တြီက့ၤပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တ ဘျီ ယဂံၢ်လၢာ်ကွဲာ်မးခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ

လၢတၢ်သးလီၤဘျးလီၤတီၤအပူၤယလဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီး ကိာ်ခိၣ်မၤတၢ်ပဒိၣ်ဘးသ့ၣ်စုၣ်ဒီးတဲဘၣ်အိၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်,ပ တၢ်ဂဲလိာ်လၢပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ကန့ၢ်အဂီၢ်,ပကညီပိာ်မုၢ်ကရၢ တၢ်ဂဲလိာ်လၢတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးကလုာ်ပိာ်မုၢ်ကရၢအဂ့ၢ် တဖၣ်ဒီးအဝဲန့ၢ်ပာ်ဝဲဂ့ၢ်လၢပဘၣ်အိၣ်ဆၢထၢန့ၣ်ဒ်လဲၣ်လၢ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.အတၢ်န့ၢ်ပာ်,တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ မ့ၢ်တၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်က့ၤယၤလၢတၢ်မၤအပူၤဒီးတၢ်မၤဆူၣ်ညါန့ၣ် လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ယပာ်ဖျါစ့ၢ်ကိးဆူၣ်သးခိၣ်ကျါၢ်ဘိၣ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် လီၤ

ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢခိၣ်န့ၢ်သၢက တဂၤ ကိာ်ခိၣ်မၤတၢ်ပဒိၣ်ကျါၢ်စိၤတၢ်မ့ၢ်ဘိ, မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးခိၣ် န့ၢ်တဂၤလၢဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါကညီပိာ်မုၢ်တဖၣ် လၢကမၤလိသ့ၣ်

ညါထံၣ်ဂျိကိာ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ ယဘၣ်ထွဲဒီးအိၤဒ်အမ့ၢ်ပာ်တဂၤ အသိး,အဝဲထီၣ်ဘိသံကွၢ်ယဘၣ်ဃးပိာ်မုၢ်ကရၢအတၢ်ဖဲးတၢ် မၤအဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီး ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲထီၣ်ဘိလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်တဘၣ် မ့ၢ်ထဲလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤဇိၤဘၣ်.ဘၣ်ကန့ၢ်ဒီးယုၣ်ညါထံၣ်ဂျိကိာ် သးဂ့ၢ်ဝီတဖၣ်ဒီးကိာ်ပယိထံၣ်ဂျိကိာ်သး ထီၣ်ဘိဒ်သိးသုတအိၣ် တ့ၢ်လၢပုၤဂၤအလီၢ်ခံတဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲထီၣ်ဘိလၢ- “သုဘၣ် ယုၣ်ညါဒီးဖးလံာ်ဖးလံာ်ဘၣ်ဃး ပိာ်မုၢ်လၢဟူးဂဲလၢထံၣ်ဂျိ ကိာ်သးဒီးတိခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်တဖၣ် ဒ်သိးကညီပိာ်မုၢ်တဖၣ်ကသ့ ကဲထီၣ်ပုၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်လၢထံၣ်ဂျိကိာ်သးကသ့န့ၣ်လီၤ” ဖဲအ ဝဲဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်လၢကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢကိာ်ခိၣ်,ဖဲ ၂၀၀၈န့ၣ်ဒီး တုၤဖဲ၂၀၁၂န့ၣ်န့ၣ် အဝဲအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢတဂ့ၢ် ဒီး လဲၤက့ၢ်လၢအယံၤတတုၤလၢဘၣ်. ဖဲန့ၣ်ဆၢကတီၢ် အဝဲဟဲ အိၣ်ဘျးဒီးကညီပိာ်မုၢ်ကရၢတၢ်မၤလီၢ် ဒီးတဘျီတခိၣ် ကညီ ပိာ်မုၢ်ကရၢခိၣ်န့ၢ်ဟဲအိၣ်သကိးအိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ ထီၣ်ဘိအဝဲသံ ကွၢ်ဝဲကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအတၢ်အိၣ်ဆၢထၢန့ၣ်လၢထံၣ်ဂျိကိာ်သးအ ကျဲန့ၣ်ဘၣ်ကစီဒီဇါန့ၣ်လီၤ ယတဲဆၢအိၤလၢအဝဲသ့ၣ်လူထွဲထံ ဂျိကိာ်သးတၢ်အိၣ်သးအယိ, န့ၢ်ပာ်ဝဲဒီးဆၢထၢန့ၣ်ဒ်ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ် တၢ်ပာ်လီၤထံၣ်ဂျိကိာ်သးကစီဒီန့ၣ်လီၤ. အဝဲအသးမုၢ်ဖးဒိၣ်န့ၣ် လီၤ. အဝဲညီန့ၢ်ဖးဝဲလံာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတဖၣ်ဒီး လီၤဆိဒုၣ်တၢ် ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအလံာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤအဖီခိၣ် အဝဲပဲာ်ထံၣ်နီၤဖး ဝဲလၢကညီပိာ်မုၢ်ကရၢအံၤအတၢ်ထံၣ်လၢထံၣ်ဂျိကိာ်သးန့ၣ်ဘၣ် ဝဲဒ်ဒီးအသးမံဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤက့ၢ်မ့ၢ်တတုၤဘၣ်ဆၣ်, ဖး တၢ်ကစီၣ်, လံာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤလၢ ကရၢတဖုဘၣ်တဖုလၢထုး ထီၣ်ဒီးပဲာ်ထံၣ်နီၤဖးဝဲခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲအတၢ်သံကွၢ်အဂၤတခါ လၢ, “ကညီသးစၢ်ကရၢတဖုယတန့ၢ်ဟူအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲဒီး မ့ၢ်အိၣ်ဆၢထၢန့ၣ်ဒ်လဲၣ်, မတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲလဲၣ်” န့ၣ် အိၣ်ဖျါလၢအ တၢ်ဘၣ်ယိာ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ

တၢ်လၢယသးတမ့ၢ်ဖးဒိၣ်တခါန့ၣ် အဝဲအဲၣ်ဒီးထံၣ် လိာ်ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်ဒီး မၤယတဲဘၣ်ကညီပိာ်မုၢ် ကရၢခိၣ်န့ၢ်လၢကဟဲထံၣ်လိာ်အိၤန့ၣ်လီၤ. သါအဲၣ်ဒီးတဲသကိး တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ ယတဲဘၣ်ပိာ်မုၢ်ကရၢန့ၣ်ရဲၣ် သရၣ်မုၢ် နါဒါအဲၣ်ကျဲၤတဘျီခဲဘျီဒီးအဝဲသံကွၢ်ယတဘျီခဲဘျီဒီးယစံး ဆၢက့ၢ်အိၤလၢအဝဲသ့ၣ်တချုးဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်န့ၢ်လၢအဝဲအဲၣ် ဒီးထံၣ်ဝဲတဖၣ် ယမၤလိာ်န့ၢ်အိၤဒီးတဲသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ် ကိးကဒဲးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်ကရၢခိၣ်န့ၢ်တဖၣ် တဟဲပာ်ထီၣ်နီ တဘျီတုၤလၢအဝဲအတၢ်အိၣ်မူလၢခံကတၢ်ဖဲလၢယုၤ၂၆သီ, ၂၀၁၄န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ယဆၢမ့ၢ်လၢလၢအဝဲမ့ၢ်တထံၣ်ဘၣ်ကညီပိာ် မုၢ်ကရၢခိၣ်န့ၢ်လၢခံကတၢ်သန့ၣ်က့ၢ်အသးကမုၢ်ကစီဒီ န့ၣ် လီၤ

ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢခိၣ်န့ၢ်,ပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢာ်ကဆၢ ထၢထီၣ်ဘိဒ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢတၢ်ပာ်လီၤထံၣ်ဂျိကိာ်သး ကျဲသန့ဒီးကျဲးစးဒ်ကညီပိာ်မုၢ်တၢ်ပညိာ်ကလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ် မ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါန့ၣ်လီၤ

အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟးသဒၣ်ယး

မုၢ်တြီဖိလုလုၣ်

လၢပတၢ်အိၣ်မူအပူၤ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်မၤအသး တခါခါတမံၤတမံၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပမ့ၢ်တလဲၤခိဖျိဘၣ်ဒံးအိၣ် န့ၣ် ပတဲလၢအဂ့ၢ်အကျိၤတဘၣ် တလီၤတၢ်တလီၤသးမံ ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်တုၤပလဲၤခိဖျိဘၣ်လၢပနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ပဝဲ. ပ ပလၢၢ်ဘၣ်, တူၢ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်ပသ့ၣ်ညါဒီးအၢၣ်လီၤတူၢ် လိာ်လၢအမ့ၢ်ဝဲတီဝဲစဲယးန့ၣ်လီၤ.

တဘျီယနၢ်ဟူသရၣ်ဒါအိၣ်ကီၢ်စံးဝဲ(တၢ်လၢပဖိန့ၣ်ပ ဘၣ်ကွၢ်အိၣ်ကွၢ်အိၣ်အိၣ်လီၤ. မ့ၢ်တနံၤကဟးသဒၣ်ပုၤခဲ လၢၢ် ပဘၣ်အိၣ်တ့ၢ်ဒၣ်ဒိမၤဝဲခံၤန့ၣ်လီၤ. အယိ ပဒိမၤ ဝဲဘၣ်အိၣ်လိာ်သးဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲယနၢ်ဟူအဝဲတၢ် ကတိၤယကမၤမၢ်လီၤကၢ်ယတူၢ်လိာ်အိၣ်တသ့အါလၢ် ကဲၣ်ဆိးဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ယတလဲၤခိဖျိဘၣ်ဒံး တၢ်လီၤဖးလၢအယံၤဒံးအယိလီၤ.

ဖဲယဖိတဖၣ်ဆံးဒံးအခါယနၢ်ဟူစ့ၢ်ကီးပျၢ်တဂၤစံးဝဲ. ပ ဖိအနီၢ်ဆံးဒံးအခါပတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤစ့ၢ်, တုၤအမုၢ်ကနီၤ ဖိၣ် သၣ်ခါတဘီၣ်ပတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤဒံးအါဒံးနးထီၣ်လီၤ. ယ ဆိကမိၣ် ပဖိအနီၢ်ဆံးဒံးအခါ ပဘၣ်ယိၣ်လၢအနီၢ်ဆံး ကဆၢကသံအယိ တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ် တုၤအမုၢ်ကနီၤဖိၣ် သၣ်ခါဒိၣ်တုၤခိၣ်ပျဲၤကွၢ်လီၤအသးသ့လံ. သ့ၣ်ညါတၢ် လၢၢ်လံ. လိာ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဒံးခါ.

မ့ၢ်တနံၤဖဲယဖိမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခါထီၣ်လံန့ၣ် ယလီၤကၢ် ဒံးပျၢ်လၢထးခံၤအတၢ်ကတိၤဒီး ဖဲန့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကတိၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်အ နံၣ်အလါ, ကတိၤတၢ်ဒီးမၤလၢထီၣ်ပျဲၤထီၣ်ကွၢ်ဝဲကွၢ် ကွၢ် လီၤ. ဖဲယပါအသးပျၢ်ဒီးတ အိၣ်ဒီးယဘၣ် ယသးဘၣ်ဒိ သးတမုၢ်ဘၣ်. ယယု ဟး ထီၣ် လၢတၢ်မၤလီၤ. ယတဲ လၢယအဲၣ်ဒီးကွၢ်ကဟုကယၢ်က့ၤယပၢ်လီၤ. ပျၢ်တပျဲယ ဘၣ်. ဒီးယတဲအဝဲသ့ၣ်လၢ(ဟံၣ်ဖိယိဖိအတၢ်အိၣ်မုၢ်

တၢ်လၢအဖျၢ်ကဲၣ်ဆိး)(Family life is too short)အခါ ကိၤ လၢမုၢ်ကွၢ်အ့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်ကျိၤယိယလၢအမဲၢ်ချံအနၢ် ထံးလီၤ. အဝဲအဲၣ်ဒီးလၢ ဖဲပမၤတၢ်သ့ကဲဒံးအဆၢကတီၢ် ပဘၣ်မၤတၢ်လၢပုၤတတၢ်ပူၤ, မ့ၢ်ဟံၣ်ယိ, ပတဘၣ်ဟ့ၣ် ဆိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢညါဘၣ်.

ယအိၣ်တပူၤယိနံၤဒီးနးဒီး ယဆိမိၣ်ပါပၢ်, ပုၤဖိဝဲဖိပျဲ လီၤပျဲစးကမ့ၢ်ဖဲယအိၣ်ဖျၢ်ထီၣ်တုၤလီၤဖဲယအိၣ်အနံၣ် တဆံလီၤ. နံၤသီအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်တအိၣ်ဘၣ်တပူၤယိ ဘၣ်. ဖဲယသးဖိအိၣ်ဒံးဒၣ်ထဲ(၁၄)နံၣ်, ယမိပၢ်တ့ၢ်ယး , ယမိၢ်အတၢ်ပၢ်တ့ၢ်ပျၢ်ဒၣ်လဲာ် ယတထံၣ်ယတသ့ၣ်ညါ ဘၣ်. ပုၤကွၢ်ခံလါမးယသ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ် တူၢ်ဘၣ်လၢယနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ယဲဘၣ်လဲၤခိဖျိလီၤ. ယမုၢ်ဂၢ် ဖါတၢ်ခံၤ လၢတၢ်မၤသးမုၢ်သးခုထီၣ်က့ၤယအဂီၢ် ဟါ အဝဲန့ၣ် ဟးကိးယလၢဝဲပသံၣ်ထံကျိၤကၢ်နံၤ ဖဲပျၢ်ဆါ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ် ဆိကမိၣ်ကွၢ်ဆၢကတီၢ် ဒ်န့ၣ်အခါ တၢ်မုၢ်တၢ်သ့ၣ်ခုသးခုကဟဲလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ် လၢပုၤလၢအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၢ်ဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိအတၢ်လီၤ မၢ်ဒ်န့ၣ်ကကဲတဘျီဘျီခါ. လၢပုၤအါပျၢ်ဂီၢ်အကျိၤ တၢ်ဟး ကသ့ၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဟးမၤလီၤမဲာ်ထံလၢပုၤအသိးအ ကျိၤလီၤ. အိၣ်တ့ၢ်က့ၤဒၣ်ထဲယပၢ်တဂၤဇိၤ ယမ့ၢ်တကွၢ် ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်ယကတူၢ်ဘၣ်ဒ်လဲာ်မ့ၢ်ဝဲတီဝဲလီၤ. ယအိၣ် ဘၣ်ဒီးကွၢ်ဘၣ်အိၣ်ထဲယဲာ်လါဒီး အဝဲပၢ်တ့ၢ်ယလီၤ. ယ သးဆါလီၤယသးဒိၣ်မးလၢတကွၢ်ဘၣ်အိၣ်တုၤလီၤတီၤ လီၤဘၣ်တုၤမုၢ်မဆါတနံၤလီၤ. ယမ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တဘျီ လၢလၢယပျၢ်လီၤက့ၤယတၢ်ကမုၢ်တကဲဘၣ်.

တဘျီယသကိးမုၢ်တဂၤတဲယး, “လုလုၣ်..နဖိအိၣ်န့ၣ်ဂၤ ခဲအံၤအိၣ်လၢနကပၤပျဲၤဂၤလဲာ်. အတၢ်ကတိၤတဘီ အံၤယဘၣ်တူၢ်လိာ်အိၣ်လီၤ. ခဲအံၤယဖိအပၢ်ကလံးဖျး

အိန္ဒြေ(strook)လီ။ ဖိနွံဂအိပ်ဖဲလဲၣ်. အိပ်ဒ်ဒီမါဝါခံ
ကဘၣ်ကွၢ်လိာ်သးလီ။ ယကအုကစွါယတဲအိၣ်,ယသး
အနံၣ်အလါအံၤ ကဘၣ်မုၢ်ပုၤကဘၣ်ကွၢ်ယၤ,မုတမုၢ် ပုၤ
ဘၣ်ဖိဒုးအိၣ်ယၤမုၢ်ထံ, ခဲအံၤယဘၣ်ကဲပုၤဖိမုၢ်, ယဘၣ်
ကဲကသံၣ်သရၣ်မုၢ်,ဘၣ်ကွၢ်ပုၤဆါ,ပုၤဆါတကဘၣ်မုၢ်
န့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လီၤဘျံးလီၤတီၤလီၤ.အဝဲမၤတထီၤမၤတလီၤ
ယတၢ်ဂၢ်ဒီးယဟီၣ်ယဆၢထၢၣ်လၢအမဲၣ်ညါ ယသံကွၢ်
အိၣ်,မၤ..မၤ..နသါကမၤယမၤဒ်မနုၤလဲၣ်.ယကရၣ်လဲး
ယသးတစိၣ်ဖိမးတသ့လၢဘၣ်.

အဝဲခဲအံၤမၤအဖိခံဂတဂမၤဟဲက့ၤကွၢ်အိၣ်ဒီးကမၤဝဲအပုၤ
အဝဲလၢကီၢ်အဂတဖၣ်ကွၢ်မၤစၢက့ၤအိၣ်လီၤ. ဖိတဖၣ်
အသးတဆးလၢကဟဲက့ၤကွၢ်ပုၤတမုၢ်ဘၣ်. အဲၣ်ဒီးကွၢ်
ဝဲဒ်ကယၢၣ်ဘၣ်ဆၣ် တကဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိအိၣ်လၢထံ
ဂုၢ်ကီၢ်ဂၤ,အသဒါတဂဖျိထီၣ်ကွီၣ်ဝံၤ အပၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဆါ
ကွၢ်အပၢ်ပျဲထီၣ်သၢလါစံးဝဲ, “ယသးပုၤလံ..ယနီၢ်ဒိၣ်
ထီၣ်လံ..ယကဘၣ်ယုမၤတၢ်လီၤ.” မ့ၢ်ဖဲယဲဖျိထီၣ်ကွီၣ်
လံ.အဲၣ်ဒီးယုစုလၢအကစၢ်လီၤ. ပၢ်တ့ၢ်အပၢ်ဒီးယၤ ဒီး
အဝဲစးထီၣ်ယုက့ၤဒီးအိၣ်တၢ်က့ၤတၢ်ကၤအကျးတ
ဖျၢၣ်လီၤ. ဖိနွံဂ အိၣ်လၢကီၢ်အမဲရကလုၢ်ဂၤ, ကံၢ်မဲတ
ဂၤ,မုၢ်ယုၢ်ခံဂၤ,ပၢ်တဂၤအဲၣ်ဒီးဟဲက့ၤလီၤအိၣ်လၢသီၣ်
လဲထၣ်သဝီအယိ ဘၣ်ကွၢ်လိာ်က့ၤသးထဲသးပုၢ်, ယုပုၤ
လၢကဟဲအိၣ်ဒိၣ်တဘၣ်နီတဂဒီးဝံၤဝဲလီၤ.

ဖဲယဖိမုၢ်ပုၤသၢဂတဂၤ,ဟးလီၤလၢဟံၣ်ပုၤ လၢကလဲၤ
ထီၣ်ကသံၣ်တၢ်မၤလိလၢဒီးကထၢၣ်စ့ၢ်သံၣ်ယၢ်မိၣ်အချံ
နံး ယကွၢ်ထွဲအခံ အဝဲတီၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်က့ၤလုဖးဒိၣ်တ
ဖျၢၣ်ယကွၢ်ထွဲ အခံယမဲၣ်ထံလီၤဒီးအဝဲကဒုကယီၢ်န့ၢ်
ဟါမၢ်ကွၢ်လၢယမဲၣ်ချံအပူၤတုၤလီၤခဲအံၤ တထံၣ်က့ၤအိၣ်
နီတဘျီလၢဘၣ်. တၢ်ဟးထီၣ်မုၢ်အကတၢ်တဘျီ တုၤခဲ
အံၤ အိၣ်တဆံယိးန့ၢ်တဆံခံန့ၢ်လံန့ၢ်လီၤ. ဖဲယသ့ၣ်
ညါဘၣ်ကဒီးလၢအဝဲဟးထီၣ်လၢချံနံးဒီးလဲၤဆူဘိကိး
လံန့ၢ်ယဟီၣ်ထူတက့ၢ်ဂီၤဖျၢၣ်ဒီးဟီၣ်လၢာ်သးလီၤ.

ဖိယုဂတဂမုၢ်လၢအိၣ်ဖဲကီၢ်ကွီၣ်တဲၣ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ထံဖိ
ကီၢ်ဖိလံာ်ဒီး ပယုန့ၢ်အိၣ်တန့ၢ်ဒီးဘၣ်အခါ ဖျိထီၣ်ကွီၣ်
တဲၣ်ကွီၣ်ယုတီၤဝံၤ ယလဲၤပၢ်က့ၤအိၣ်လၢဒဲကဝီၤပူၤဒီး ဘၣ်
ဆၢၣ်ဘၣ်တီၤလၢတၢ်သုးတၢ်ကျဲၤအိၣ်ထီၣ်လၢပုၤကိးပုၤ
ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအယိယမၤအတီၣ်ထီၣ်လၢအဝဲအတၢ်အိၣ်
မုၢ်ညါအဂီၢ်လီၤ.ဘၣ်ဆၢၣ်တချုးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်
ဒီးဘၣ်န့ၢ် ယမံလၢအကပၤဒီးဖိဟုအိၣ်ဒီးယဆိကမိၣ်
တၢ်လီၤဖးအဂ့ၢ်ဒီးယဟီၣ်ကစုဒုဖိဖဲအဝဲတခိမံၣ်မုၢ်ကပုၢ်
လုးဖိလီၤ. တုၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးယလဲၤဆူအအိၣ် ဖဲ
လါမးရၣ်(၁၈)သီအနံၤ,အဝဲကထီၣ်ဆူသီလုၣ်ပုၤယန့ၢ်

မုၢ်အိၣ်ဒီးယမဲၣ်ထံလီၤအဝဲယၣ်န့ၢ်ချၢအသးဒီးဒီးထီၣ်သီ
လုၣ်လီၤ.

ယဖိလုၢ်ဂတဂၤအပိာ်ခါယဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢက
လဲၤစ့ၢ်ကိးဆူထံဂကီၢ်ဂလၢအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်
အိၣ်မုၢ်ညါအဂီၢ်လီၤ. ယထံၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်
မုၢ်လၢဒဲကဝီၤပူၤအပတီၢ်အံၤ ယသးဘၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မးဖဲယထံၣ်
ဘၣ်ယလံၤခါဖိ ဖဲယလဲၤအိၣ်သကိးအိၣ် ယတထံၣ် ယမၤ
ပုၤလဲၤယုက့ၤအိၣ် ဟဲက့ၤအမဲၣ်တီၤပျၢဘၣ်အၢ တၢ်မိၣ်ဟီၣ်
တကျၢၣ်ယသး,မုၢ်လၢပုၤကွၢ်အိၣ်တချုးကိးဆၢကတီၢ်အ
ယိ ယဆၢလၢအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်ဘၣ်ဆိးဘၣ်တၢ်ဂုၤဂုၤ မၤ
လိဘၣ်တၢ်လၢကွီၣ်ဒိၣ်ကွီၣ်ထီၣ်အယိ ယဆိၣ်ထွဲအဝဲအခံ
လၢကလဲၤဘၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟးထီၣ်လၢ
ဒဲကဝီၤပူၤ ပမုၢ်လဲၤခိးအခိၣ်ဖဲကျဲဖးဒုဖဲသ့မ့ၢ်ကိးဆၢရ
န့ၢ်သ့ဘၣ်ဆၢၣ် ယဂံၢ်ယဘါတအိၣ်လၢကလဲၤထံၣ်
လိာ်ယသးဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်. တၢ်လီၤဖးန့ၢ်ယတုၢ်
တသ့ဘၣ်. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤမဲဆိးအိၣ်ဘၣ်ဝဲတဘျုး
သီညါ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဒီးထီၣ်သီလုၣ်န့ၢ် ယဖိခါကိးယၤလၢ
လီၤတဲစိးစံးဝဲ,သါဟးထီၣ်လံ.ပဆဲးကျိးလိာ်တဘျီ
ဘၣ်တဘျီတုၤအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤဘၣ်မံလၢ(Hotel)အပူၤ
လီၤ.ဖဲမုၢ်န့ၢ်တၢ်ခံးအဆၢကတီၢ်ယဖိခါထူထူဝါကိးကဒီး
ယဒီးတဲဝဲ,ခဲအံၤပအိၣ်လၢကဘိယုၤအပူၤဒီး ယသံကွၢ်
အဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးလီၤ. တယံၣ်လၢဘၣ် အဝဲစံးဝဲ
,မိ...ကဘိယုၤကဟးထီၣ်လီၤ.ဘါတၢ်ယသးလီၤတကံး
လီၤ. ယဆၢဂုၤအိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ဒီးယမံတန့ၢ်လၢဘၣ်.
ကအိၣ်တခိန့ၢ်ရံၣ်ယၣ်ယၣ် ယသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လီၤဆဲး
လၢခဲအံၤတမုၢ်ယကိးအိၣ်ကန့ၢ်လၢဘၣ်.နာ်သက့ယကိး
ကွၢ်အိၣ်လီၤ.တၢ်စံးဆၢမုၢ်ဝဲ, “မိုက်မိစါယါး” အဝဲအိၣ်
လၢတၢ်ဆဲးကျိးတန့ၢ်အလီၤလံ. ခဲအံၤအဝဲအိၣ်လၢမုၢ်ဖးဖိ
လံ. ဖဲန့ၢ်ယဟီၣ်လၢာ်သ့ၣ်လၢာ်သးဒီး ဘါထုကဖၣ်လၢ
ကစၢ်ယုၤစၢ,စိၣ်ခိယဖိယလံၤတဖၣ်လၢကျဲဒိဘိညါဂုၤဂုၤ
ဘၣ်ဘၣ်တုၤအတုၤလၢတၢ်လီၤဒီးထံၣ်လိာ်ဘၣ်သးဒီးအ
ပုၢ်အဝဲဂုၤဂုၤတက့ၢ်.

လၢခံကတၢ်ယဖိခါအဝဲကိစ့ၢ်ကိး ဟးထီၣ်တဆိတဆိ
တုၤလၢဘိကိး ပကတီၤလိာ်ပသးလၢကွၢ်ဒီန့ၢ်(phone)
လီၤ. ယသးတမုၢ်ဖးဒိၣ်လၢအဝဲဘၣ်ပၢ်တ့ၢ်ဒီးအိၣ်လီၤ
ဖးဒီးပုၤလီၤ. အဝဲစ့ၢ်ကိး ဘၣ်အိၣ်လီၤဖးဒီးပုၤလၢအနီၢ်
ဆံးလံၤလံၤအယိ ပျါလၢအသးအိၣ်ပုၤကစုၤဝဲ, ဘၣ်ဆၢၣ်
ယဲတခိယသးအိၣ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ဒ်အိၣ်ယဖိကိးဂၤယအိၣ်
အိၣ် ယသ့ၣ်ညါလီၤယသးလၢပဒီမါဝါခံဂလၢာ်ပတအဲၣ်
ဒိၣ်ဆံးအါစုၤအဝဲသ့ၣ်နီတဂဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

ထံဉ်မ့ကုယလံ

သးအမံာ်ချံပူ

ဆူတံာ်မးန့ၢ်ကုကီၢ်အတီ
ဖိတံာ်မုၢ်ကွီၤဘီ

တနံၤအံၤမုၢ်လါအုၤဖျဉ်ထီဉ်(၁၃)သီလံအယိတံာ်ကီၢ်
ဒိဉ်မးလီၤ ယဆုဉ်နီၤလါဟံဉ်မံာ်ညါလီၢ်ဆုဉ်နီၤအဖိခိဉ် ယကွၢ်ဖိ
ယီၤတံာ်ဆူမုၢ်န့ၢ်ကစၢ်ကလိအကျါ တံာ်ဆိမိဉ်တဖဉ်ဆူကဒါ
ကုယလံဆူတံာ်ပူကွံာ်တဖဉ်ဒီး ယသ့ဉ်နီဉ်ထီဉ်ကုပူလါယအဲဉ်
တဖဉ်ဒီး ယမဲာ်ထံလီၤဆူဝဲဒုဉ်လီၤ ပူလါယအဲဉ်တဖဉ်မုၢ်ဝဲ-
(၁)ယမိၢ်ယဟံ,(၂)ခိဉ်န့ၢ်သိဉ်ဒူလါအဲဉ်အပူကလုာ်,အထံအ
ကီၢ်ဒီးဟ့ဉ်လီၤအသး,အဂံၢ်အဘါ,အကပၤကဝါ,အသ့ဉ်အစိၤ,
အစုအခိဉ်အမဲာ်ချံ,လုာ်ထီဉ်အသးသမူအနီၢ်ခိဒိတဂညါတဖဉ်
(၃)ပူကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိလါအအိဉ်တုာ်လါအထံအကီၢ်အဒူအ
သဝီအတံာ်လီၢ်တံာ်ကျဲတဖဉ်န့ၢ်လီၤ.

(၁)

ပူကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိလါအိဉ်တုာ်လါအထံအကီၢ်ပူ
တဖဉ် စးထီဉ်လါယဖိသဉ်လံလံၤ တုၤလါမုၢ်မဆါတနံၤညါအံၤ
ပယီၤသးတဖဉ်ဟဲထီဉ်ဒုးပူကညီ, မးဟးဂီၤဒူသဝီ,ပှဖံးအိဉ်မး
အိဉ်တံာ်အလီၢ်,ဒူဖိသဝီဖိတဖဉ်ဖံးအိဉ်မးအိဉ်တံာ်တသ့တဘဉ်
သးလီၢ်သးကျဲ ဘဉ်ဟးအိဉ်ဆူအံၤဆူန့ၢ် တနီၤဘဉ်လဲၤဃုာ်အိဉ်
လါကီၢ်ချါလါသးသမူကပူဖျးအဂီၢ်လီၤ မ့မုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိလါ
အအိဉ်တုာ်လါအဒူအသဝီ,အတံာ်လီၢ်တံာ်ကျဲသ့ဉ်တဖဉ် တုၤလါ
မုၢ်မဆါတနံၤအံၤဒုဉ်လဲာ်ပယီၤသးဂုာ်ဟံးန့ၢ်တံာ်လီၢ်တံာ်ကျဲ ဟံး
န့ၢ်တံာ်ခွဲးတံာ်ယာ်လါ စံးဝဲတံာ်ပတုာ်တံာ်ဒုးတံာ်ယးအယိ အဝဲ
သ့ဉ်တဖဉ်ဟဲဆိလီၤအလီၢ်အါထီဉ်အါထီဉ် ဃုာ်ဒီးတံာ်အိဉ်တံာ်
အီ အိဉ်ဒီးတံာ်ကုာ်တရံးဒူဖိသဝီဖိတဖဉ် လါကွဲန့ၢ်လွဲန့ၢ်ဝဲလါ
အတံာ်ဟ့ဉ်တဖဉ်, ထံဖိကီၢ်ဖိလါအသ့ဉ်ညါပယီၤအတံာ်ကုာ်တ
ရံးလါအတဂုၤတဖဉ်အံၤ အဝဲသ့ဉ်ဘဉ်ပဒုဉ်ဟးဆုးဝဲသ့သ့ဘဉ်
ဘဉ်လီၤ တံာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ မုၢ်တံာ်လါအမးကီၢ်မးခဲပူကလုာ်ဒူ

ဖိသဝီဖိထံဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်အယိ ကဲထီဉ်တံာ်နးတံာ်ဖျဉ်ဒိဉ်မးလါပ
ပူကလုာ်တဖဉ်အံၤအဂီၢ်လီၤ ယမုၢ်ဆိကမိဉ်ထီဉ်တံာ်တဖဉ်အံၤ
ဒီးယသးကညီဘဉ်ယပူကလုာ်ဒိအံၤတဖဉ် ဒီးယသးဘဉ်ဒိဒိဉ်
မးလီၤ.

(၂)

ခိဉ်န့ၢ်သိဉ်ဒူလါအဲဉ်ထံကီၢ်ပူကလုာ်ဒီးဟ့ဉ်လီၤအသး
အဂံၢ်အဘါ,အကပၤကဝါ,အစုအခိဉ်,အမဲာ်ချံ,လုာ်ထီဉ်အသး
သမူလါအနီၢ်ခိဒိတဂညါ ပူသ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ပမုၢ်ဆိကမိဉ်ထီဉ်
အဂုၢ် ယထံဉ်မ့အါလါယမဲာ်ချံပူ ဖဲတံာ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်တဘျီလုာ်
လါအဝဲသ့ဉ်ဘဉ်လဲၤဝဲလီၤတံာ်ဂုၢ်မုၢ်အိဉ်ထီဉ်လါကဘဉ်လဲၤထီဉ်
တံာ်ဒုးတပူပူန့ၢ် တချုးအဝဲသ့ဉ်လဲၤဒဲးဘဉ်အခါ ဘဉ်ရဲဉ်လီၤ
အသးဒီး ခိဉ်န့ၢ်သံကွၢ်ဆိအဝဲသ့ဉ်လါ မုၢ်ပူမးကမုာ်တံာ်လါသု
ကျါအိဉ်တဂမၤဖါ.မုၢ်အိဉ်ပာ်ဖျါထီဉ်သးအယိ ပူလါအသ့ဉ်ညါ
လီၤအသးလါအတံာ်ကမုာ်အိဉ်တဖဉ်န့ၢ် ပာ်ဖျါထီဉ်အသးဒီးပူ
ပာ်တုာ်အီၤလီၤ တချုးပူလဲၤအဆါကတီၢ် ပူဘါထုကဖဉ်တံာ်
လါပူကလဲၤဒုးတံာ်တဖဉ်အဂီၢ်လီၤ ခိဉ်န့ၢ်သိဉ်ဒူတဖဉ်အံၤ မုၢ်
ပူလါအအဲဉ်ဘဉ်အထံအကီၢ်အပူကလုာ်နီၢ်နီၢ်အယိ ဟ့ဉ်လီၤ
အသးဒူဒူလါတံာ်ဒုးတံာ်ယးအပူတဂုၢ်ပူဖျးအသးနီတဂဘဉ်.
တဘျီဘျီတံာ်ဒုးဆူတုၤဒုဉ်လဲာ် တံာ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးအါဒီးတံာ်သံ
တံာ်ပှါအိဉ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ် ခိဖျိလါပယီၤသးသုအတံာ်စုကဝဲတဖဉ်
မုၢ်တံာ်လါအပတီၢ်ထီ, တကြါးသုဝဲဘဉ်ဆုဉ်သုဝဲအယိ ကဲထီဉ်
ကုၤတံာ်ကီခဲဒီး တံာ်မးဟးဂီၤကုၤထံဖိကီၢ်ဖိတံာ်အိဉ်သးလါဒူသ
ဝီတဖျဉ်ဘဉ်တဖျဉ်အဂီၢ်လီၤ ခိဖျိလါတံာ်စုကဝဲအပတီၢ်ထီ
ဒီးတံာ်သုစုာ်ကီးကဘီယုၤအယိ ခိဉ်န့ၢ်သိဉ်ဒူလါလုာ်ထီဉ်အသး
သမူတဖဉ်တံာ်ဂုာ်ကုၤအစိဉ်န့ၢ်တနီၤ,တံာ်ဟဲကုၤစိာ်ဒီးမးလါက

ပိအေ ခိဖျိတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယုးယိၣ်ဆူအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆွၢ်အိၣ်ဆူဒဲဟီၣ်
 ခိၣ်န့ၣ်လီၤ တနီၤနီၤခိဖျိလၢတၢ်ဂုၢ်က့ၤအစိၣ်တန့ၢ်ဘၣ်အယိ အ
 ဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်တၢ်လၢတၢ်ဒုးပျီပူၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ မ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်သိၣ်
 ခူလၢအဟဲက့ၤလၢတၢ်ဒုးအပျီပူၤတဖၣ် တၢ်မၤလၢကပိက့ၤအိၣ်
 ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢဖိက့ၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ဘူၣ်သကိးဘါသကိးဝံဒီး
 တၢ်စံးဘျူးစံးဖျိက့ၤလၢ ခိဖျိလၢခိၣ်န့ၣ်သိၣ်ခူလၢအဟ့ၣ်လီၤအ
 သးဒီးလုၢ်ထီၣ်အသးလၢအပူၤကလုၢ်အဂီၢ်ဒီးထံကီၢ်အဂီၢ်ဒ်အံၤ
 တဖၣ်လီၤ ယမ့ၢ်ဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ်အံၤ ဒီးယမဲၣ်ထံၣ်မ့ၢ်က့ၤ
 အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်လီၤ ခိဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဆူၣ်အယိ တၢ်သံတၢ်
 ပုၤတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအိၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ် တနံၤတနံၤပုၤဟဲက့ၤဆွၢ်
 ပုၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤအစိၣ်တဘျီခံဘျီအိၣ်ဝဲလီၤ စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ချံ
 အကလုၢ်မ့ၢ်သိၣ် ယသးဟူးယသးကနိး ယသးအသ့ၣ်ပျီလီၤ
 ဒ်မ့ၢ်အူဘၣ်ပနဲတၢ်အသိး ယဘၣ်ယိၣ်ထဲပုၤကဟဲစိၣ်ပုၤဘၣ်ဒိ
 မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤအစိၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ မ့ၢ်လၢပဟံၣ်မဲၣ်ညါက့ၢ်လီၤတၢ်လီၤ
 လီၤလၢကျဲမ့ၢ်အပူၤလီၤ

(၃)

ယမိၢ်ဒီးယဟံၣ်, ယမိၢ်ဒီးယဟံၣ်ခံကအံၤ ယမ့ၢ်ဆိကမိၣ်
 ထီၣ်အဂုၢ်ဒီးယထံၣ်မ့ၢ်က့ၤအိၣ်လၢယမဲၣ်ချံပူၤ စးထီၣ်လၢယနီၢ်
 ဆံးလံးလံးတုၤလၢယသးပုၤထီၣ်တစု ယသးကညီဘၣ်အဝဲ
 သ့ၣ်ဒိမ့ၢ်ဒီးယမဲၣ်ထံလီၤတုၤလၢခဲကနံၣ်အံၤလီၤ တချူးလၢယ
 အိၣ်ဖျိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် ယမိၢ်ဖဲပုၤပုၤလၢသါဝဲသ့ၣ်သါအိၣ်လၢတီအူ
 (First Karen) ဒီးတုၤတၢ်ဟံၣ်ဆၢစးထီၣ် သါဘၣ်ယုၢ်ထီၣ်တဆိ
 တဆိတုၤလၢသဝီတဖျၢၣ်အံၤ ဖဲန့ၣ် ယနီၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်တကဒံး
 လီၤ မ့ၢ်ယၤတက နတချူးလၢယအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် ပုၤသ
 ဝီဖိလဲတုၤန့ၢ်ယမိၢ်အဟံၣ်လၢပုၤဖိသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အလီၢ်လီၤ
 ဘူးထီၣ်လၢယမိၢ်ကအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်န့ၣ် ယဟံၣ်လဲဟံးထီၣ်ဝဲဒ်ပုၤဖိ
 သ့ၣ်အသ့ၣ်ခိၣ်ပူၤထးဝါဒီးတုၤန့ၢ်ယမိၢ်လၢဖၣ်ကပူၤတဖျၢၣ်လီၤ
 ယအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဝံးလၢလါဒီး ပယီၤသးဟဲန့ၢ်လီၤလၢသဝီပူၤတ
 ဘျီယိ ယဟံၣ်ဘၣ်စိၣ်ထီၣ်အကျိၣ်ဒီးဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢဟံၣ်ပူၤ ဒီးက့ၤ
 ကဒါက့ၤဝဲဆူအသးထံးအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၢ်လီၤ မ့ၢ်ယမိၢ်ဒီးအ
 ဖိမုၢ်ဖိခွါတဖၣ် ဘၣ်အိၣ်တုၤလၢဟံၣ်တဖျၢၣ်အံၤအပူၤလီၤ တစိ
 ဖိဒီး ပယီၤသးတဖၣ်ဟဲတုၤဆူဟံၣ်ခိၣ်ထံး, ဆိလီၤအတၢ်အိၣ်တၢ်
 ဆိးအလီၢ်ဝးတရံးပဟံၣ်ကပဒီး တုၤထီၣ်တၢ်အိၣ်သဒါအလီၢ်ဒီး
 ခူၣ်တၢ်ပူၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ ယဟံၣ်တကလဲအိၣ်ဖဲလဲၣ် ယမိၢ်တသ့ၣ်
 ညါဝဲလၢဘၣ် ဖျါလၢပယီၤသးတဖၣ်မၤန့ၢ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤ, မၤ
 န့ၢ်တၢ်ကစိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအယိ, ဟဲဆိလီၤဖဲယဲအတၢ်လီၢ်
 လၢပဟံၣ်ကပန့ၢ်လီၤ တဘျီအံၤ ယမိၢ်တမံလၢဟံၣ်ပူၤလၢ
 ဘၣ်. တုၤမ့ၢ်ဟါလီၤဒီးယမိၢ်ကိးထီၣ်အဖိတဖၣ် ပုၤထီၣ်ယဒီး
 လဲၣ်ဆူသရၣ်ဒိၣ်အူနဲအဟံၣ်ကိးနးဒီးလီၤ ပယီၤသးတဖၣ်သံ
 က့ၢ်ယမိၢ်, “ခလေးနေကောၣ်းလား,နေမကောၣ်းဘူးလား။” ယ
 မိၢ်စံးဆၢဒ်အုၣ်..အုၣ်..လီၤ ယမိၢ်တပၢ်ဖျါထီၣ်အသးဒ်အက
 တၢ်ပယီၤသးဒီးန့ၢ်ဟံၣ်ပယီၤကျိၣ်ဘၣ်.အဝဲကူထီၣ်န့ၣ်ညၢ်ပြဲး, ဖၢၣ်
 ထီၣ်အခိၣ်ဒ်သဝီဖိအသိး ခိဖျိလၢလီၤလၢပယီၤသးသ့ၣ်တ
 ဖၣ်အကျါလီၤ ယမိၢ်တဲဘၣ်ပယီၤသးသ့ၣ်တဖၣ်လၢသါဖိဆံးအ

ယိ မ့ၢ်န့ၢ်ခိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သဲဘၣ်သ့ဒီး သါအါန့ၣ်ဘၣ်သ့အယိ
 သါပးမံလၢပုၤကအဟံၣ်လီၤ မ့ၢ်ယမိၢ်ကိးခံက န့ၢ်ဟံၣ်ပယီၤကျိၤ
 ဒီးကတိၤဝဲဘၣ်တဆံးတက့ၢ်ဘၣ်ဆၣ် ယမိၢ်တဲအိၣ်လၢပယီၤသး
 မ့ၢ်သံက့ၢ်သ့တၢ်လၢပယီၤကျိၣ်န့ၣ်တဲဆၢအိၣ်တက့ၤ မၤသ့သးဒ်
 သိးသ့န့ၢ်တဟံၣ်ပယီၤကျိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ထီၣ်ပယီၤသးတဖၣ်
 ကိးယမိၢ်ခံက မၤဝဲအတၢ်လဲၣ်စၢၤအထံတနံၤတဘျီ ကိးမ့ၢ်န့ၢ်
 ဒဲးဒီးဒုးအိၣ်ဝဲအမ့ၢ်, ဖိအိၣ်ဝဲဒီးပဲဘီဒီးကျိၣ်ညၢ်, ယမိၢ်ခိၣ်ဟဲက့ၤ
 တဲယမိၢ်လၢသါလဲၣ်အိၣ်ပယီၤသးမ့ၢ်ဘဲဒိၣ်မးလီၤ ယမိၢ်ဘၣ်ယိၣ်
 လၢဖိခံကအံၤ လဲၣ်လၢပယီၤကျိၣ်ယံၣ်ယံၣ် အါစုအါဘျီ ပုၤကသံ
 က့ၢ်အိၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤဒီး တၢ်ဂုၢ်ကဖျါထီၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ သးဖိတ
 ဖၣ်က့ၢ်ယမိၢ်ယံၣ်ယံၣ် အတၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး သံက့ၢ်ဝဲအဂုၢ်
 အကျါလၢပုၤသဝီဖိအအိၣ်လီၤ သံက့ၢ်ဝဲအတၢ်လဲၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်ဒီး
 ပုၤတဲအိၣ်လၢအတၢ်ဟးလီၤ ဘၣ်တန့ၢ် ယမိၢ်မိမိဝဲလၢတၢ်စုတ
 ခိမိထီၣ်သါဒီး တဲဝဲလဲၣ်ဆူတၢ်လီၢ်အဝဲန့ၢ်ဒီး လဲၣ်မၤစၢၤတၢ်တ
 က့ၢ်. အဝဲဟံၣ်ထီၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲ သါကဘၣ်လဲၣ်တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်
 သါတသ့ၣ်ညါတၢ်လီၢ်နီၢ်တပူၤဘၣ်. ဘၣ်တနံၤအဝဲကူထီၣ်ဝဲလၢ
 ကဘၣ်ဟးထီၣ်လၢသဝီတဖျၢၣ်အံၤအပူၤလီၤ ဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်
 လဲၣ်တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. ဘၣ်တန့ၢ်န့ၣ် အဝဲလဲၣ်မံလၢ
 ပုၤဟံၣ်အကတဖျၢၣ် တဲလဲၣ်မံလၢလၢသရၣ်ဒိၣ်အဟံၣ်လၢဘၣ်.
 အဝဲတဲဟံၣ်ပယီၤသးတဖၣ်လၢ သ့မ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်သပၤနီၣ်ဒီး, သ
 ဘၣ်လီၤခိၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်ပုၤမဲလၢလီၤ သ့လဲၣ်ဟံၣ်သ့ဝဲလီၤဖဲန့ၣ်
 အဆၢကတီၢ် ယအိၣ်ပုၤထီၣ်ယံၣ်လါလီၤ ဒီးဖဲယမိၢ်လဲၣ်မံလၢပုၤ
 ကအဟံၣ်န့ၣ် တဲဘၣ်ဝဲလၢခဲမ့ၢ်ဆုၣ်ဂီၤဂီၤသါကဟးထီၣ်လီၤ ဒီး
 အသကိးမုၢ်တကတဲဝဲ, “န့ၢ်မ့ၢ်လဲၣ်တၢ်ဒီးယမိၢ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၢ်လၢ
 တၢ်ညၢ်ဃုတဘိၣ်, လၢယတကံၤခိၣ်န့ၣ် တၢ်ညၢ်ဃုအိၣ်တဘိၣ်
 လီၤ.” မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဂီၤဂီၤ ယမိၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဘါသကိးယုၤဒီးဟံၣ်
 ကစၢ်ဝံကဘၣ်လွံၤန့ၣ်ရံၣ် အဝဲပုၤထီၣ်ယမိၢ်,ဝဲထီၣ်ထၢၣ်တဖျၢၣ်လၢ
 အကိပူၤအိၣ်ဒီးလံာ်စိဆုၣ်ဒီးလံာ်သးဝဲခဲဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ မ့ၢ်ယ
 က့ၢ်ဒိၣ်ပုၤထီၣ်ယနီၢ်ဒိၣ်လၢယဖိခိၣ်တက, ယမိၢ်ဆံးတကတခိ ယ
 မိၢ်ထၢန့ၢ်ပုၤပိဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လၢထၢၣ်ပုၤဒီး တၢ်ညၢ်ဃုလၢဟံၣ်
 ကစၢ်ဟ့ၣ်လီၤတဘိၣ်န့ၣ်အဝဲဘၣ်ဝဲထီၣ်ဝဲဒီး ဟးထီၣ်ဝဲဂီၤဂီၤန့ၣ်
 လီၤ သဝီဒိတဖျၢၣ်ဟံၣ်အိၣ်ဒိကယ ထွံၣ်အိၣ်ဒိဒုၣ်ဘၣ်ဆၣ် ထွံၣ်
 တမိပုၤနီၣ်တဒုဘၣ်. ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ ဂီၤခိတၢ်စူလီၤတဖျၢၣ်တစဲး
 တစဲးအယိ ပယီၤသးတဖၣ်တလီၤခိးက့ဘၣ်. ယမိၢ်က့ၢ်စိတၢ်
 လၢပယီၤသးအိၣ်အလီၢ် ထံၣ်စိဝဲလၢအတၢ်မၤကဲထီၣ်မ့ၢ်အူဒီး
 ဆူးသကိးမ့ၢ်အူန့ၣ်လီၤ မ့ၢ်ဝဲလၢဖျါအါရံၤဒီး တမ့ၢ်တၢ်စူ
 ခါဘၣ်ဆၣ် တၢ်စူလီၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်အယိ သးတဖၣ်တခိးတၢ်
 နီၣ်တတီၤဘၣ်. ယမိၢ်ဒီးအဖိတဖၣ်လဲၣ်တၢ်ပူၤကွံၣ်သဝီဒီး ဘၣ်စး
 ထီၣ်ထီၣ်ကစၢ်လီၤယမိၢ်ဆံးတဲဝဲ, သါဝဲထၢၣ်တကဲလၢဘၣ်ဒီး
 စူးကွံၣ်ထၢၣ်လၢကျဲဖိလံာ် စဲထီၣ်ဃာ်လၢသ့ၣ်ဒုအလီၤဒီးယမိၢ်ဃု
 ဝဲသးစူအိၣ်တဲဝဲ, “ဖိစၢ, လဲၣ်ဟံးထီၣ်က့ၤထၢၣ်, လၢအကိပူၤန့ၣ်
 အိၣ်ဒုၣ်ပုၤတဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ညၢ်ဃုတဘိၣ်လီၤ ခဲမ့ၢ်န့ၢ်ပယီၤတၢ်
 လၢကျဲတၢ်မ့ၢ်ခဲးန့ၢ်ပုၤဒီး ပကဘၣ်မံလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဝဲခိၣ်ထံးအ
 ဃိ ပုၤပိမ့ၢ်အိၣ်ပကစၢ်ဘၣ်ဒဲးလီၤ ထဲန့ၣ်တဘျီ ဖိခွါဖိလဲၣ်ဟံး

ထိုက်ကွာအထာ်တဖျာ်လီၤ. ဖိခံကဟးတကဲလၢဘၣ်ဒီး တဲဘၣ်အမိၢ်လၢပဟးတကဲလၢဘၣ်ဒီးဟီၣ်တကူၢ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ယမိၢ်တဲအိၤ,“ဖိဇၢ..ဟီၣ်တဂ့ၤ..ပကလဲၤဖဲလဲၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ပှၤလၢအဆှၢပှၤမ့ၢ်ဒၣ်ကစၢ်ယွၤတကလီၤ. ခဲအံၤပကဘါထုကဖၣ်တၢ်လီၤ. ယမိၢ်ဘါထုကဖၣ်တၢ်ဝံၤဟးထီၣ်တစိၢ်ဖိ နၢ်ဟူပှၤဟဲကတိၤတၢ်သိၣ်လၢအလီၢ်ခံတဖုလီၤ. ပှၤတဖုအံၤဟဲလူၤယမိၢ်ချးဒီး သံကွၢ်ဝဲသုကလဲၤဖဲလဲၣ် ဒီးယမိၢ်တဲလၢတသ့ၣ်ညါတၢ်လီၢ်နီတပူၤဘၣ်. ပှၤတဖုအံၤ မ့ၢ်ဝဲဖုသရၣ်ဒိၣ်မူလၢၢ်အမိၢ်ဒီးအဖိအလံာ်တဖၣ်ကကွၢ်ဆူသဝီဒါဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤယမိၢ်လၢကလဲၤပိာ်အခဲဆူဒါဒိၣ်သဝီဒီး ဖဲန့ၣ် ပုစၢၤယနီ,ဝံစၢၤယကွီဆံးအထာ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီအပူၤလီၤ. ယမိၢ်လဲၤတုၤဆူဒါဒိၣ်သဝီဒီး အိၣ်ဝဲဖဲန့ၣ်တုၤတၢ်စူၤလီၤဒီး ပှၤအိၣ်လၢသဝီဘၣ်ခၢ်လ့ၣ်ခိၣ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်ပှၤသိၣ်လိတၢ်အမိၢ် ဟဲကိးယမိၢ်လၢကလဲၤမၤစၢၤသိၣ်လိတၢ်လၢအသဝီန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သဝီလၢယမိၢ်ဟးထီၣ်လၢအပူၤတဖျာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်တနံၤ ပယိၤသးတဖၣ် တထံၣ်လၢယမိၢ်ဒီးအဖိတဖၣ်ကကွၢ်ဆူဟံၣ်ဘၣ်အမိၢ် အဝဲသ့ၣ်ဟးဃုယမိၢ် ထီၣ်ဟံၣ်တဖျာ်ဘၣ်တဖျာ်သံကွၢ်ဝဲယမိၢ်ဒီးအဖိတဖၣ်လဲၤဖဲလဲၣ်. ပှၤတဲအိၤတဘၣ်ပှၤတသ့ၣ်ညါနီတကဘၣ်လီၤ. ဟးလူၤကိးဝဲဒၣ်ယကွီခံကအမံၤသံကွၢ်ဝဲမတမးတထံၣ်ဘၣ်. တဘျီဃီသ့ၣ်ညါဝဲလီၤတၢ်လၢ ပှၤတဒုၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်ကီၢ်သုလ့ၤဟံၣ်ဖိဃီဖိလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ကဟံၣ်တၢ်ကမၢ်လၢသဝီဖိအလီၤဟံၣ်ဝဲတသ့နီတမံၤ မ့ၢ်လၢယမိၢ်ဟးထီၣ်တတဲဘၣ်ပှၤနီတကဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ခၢ်လ့ၣ်ခိၣ်သဝီဖိတဖၣ် ဟဲကိးယမိၢ်ဒီး ယမိၢ်လဲၤသိၣ်လိတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အသဝီပူၤလီၤ. မ့ၢ်ယဲယနီဆံးအမိၢ်ပှၤသဝီဖိတဖၣ်စိာ်ထီၣ်ယၤ ဟံၣ်ယၤလၢပှၤအဟံၣ်တကတလဲတကတလဲ တုၤမ့ၢ်ဟါလီၤယမိၢ်စံၣ်လီၤကွီ ပှၤဟဲဆှၢကွၢ်ယၤဆူယမိၢ်အအိၣ်လီၤ. ယမိၢ်သိၣ်လိတၢ်တနံၣ်ပှၤထီၣ်ဒီး ယဟံၣ်နၢ်ဟူယမိၢ်အကစိၣ်ဒီးမၤပှၤဟဲကိးကွၢ်ယမိၢ်ဒီး ယမိၢ်ဘၣ်ဟဲထီၣ်ကွၢ်တဆိဘၣ်တဆိဆူယဟံၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယဟံၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒၣ်လၢသုးအိၣ်တၢ်အလီၢ် မ့ၢ်ယမိၢ်ဒီးအဖိတဖၣ် အိၣ်လၢသဝီပူၤဒီး သဝီလၢယမိၢ်အိၣ်လၢအပူၤတဖျာ်ဖျာ်န့ၣ် ယမိၢ်ဘၣ်သိၣ်လိတၢ်လီၤ. သိၣ်လိတၢ်သန့ကွၢ် ဘၣ်ကန့ၣ်တၢ်ကစိၣ်ထီၣ်ဘိ, ဒုၣ်ဒါ(ပယိၤသး)မ့ၢ်ဟဲဘူးဒီးသဝီန့ၣ် ဘၣ်ဃုာ်အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢပှၤလီၤ. ပယိၤသးမ့ၢ်ကွၢ်လီၤမး ပကွၢ်အိၣ်ဘၣ်ကွၢ်လၢသဝီပူၤလီၤ. ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ် ပယိၤသးတဖၣ်ဟဲထီၣ်တကွၢ်လီၤလၢဘၣ်. မ့ၢ်တခီဟးဃုတၢ်လၢခူသဝီပူၤ,ဆိလီၤအလီၢ်အကျဲ,ဟးယိာ်ပှၤတဘျီ ယမိၢ်အိၣ်လၢပှၤသန့ကွၢ်ဘၣ်သုးအသးဆူအံၤဆူန့ၣ် တုၤလၢသုးတသ့လၢဘၣ်ဒီး ဘၣ်လဲၤကဒီးဆူတၢ်လီၢ်အကတတီၤလီၤ. လဲၤဆူတၢ်လီၢ်အကသန့ကွၢ် ဘၣ်အိၣ်ဒၣ်လၢပှၤပူၤလီၤ. ပှၤသဝီဖိလၢအဂ့ၤအသးအိၣ်ကီၢ်သုလ့ၤဖိတဖၣ် ထီၣ်ဘိဟဲဆှၢတၢ်ကစိၣ်ဆူပအိၣ်တၢ်လီၢ်လီၤ. ခဲအံၤဘၣ်အိၣ်လၢပှၤပူၤ ယမိၢ်သိၣ်လိပှၤလၢပှၤပူၤလီၤ. သိၣ်လိပှၤလံာ်တဖၣ်မ့ၢ်ဒၣ်(၂,၃,၄)တီၤကီၢ်လၢဝါဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ခွဲး ပကဘၣ်ရူးတၢ်ဂံၢ်တပၤ(၂-၁၂) တုၤအ

ဘၣ် ပဘၣ်ဖးလံာ်ကီၢ်လၢကျိာ်ကဘၣ်ပံၣ် ပဖးတပံၣ် တဒုးအိၣ်ဘျးပှၤဘၣ်. မ့ၢ်ယဟံၣ်တခီ လၢမူဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ ဘၣ်လဲၤဘၣ်ကွၢ်ထီၣ်ဘိ ဟဲကွၢ်တုၤဒၣ်လဲာ် ဖဲလၢဒိၣ်စဲဘၣ်တနံၣ်တဘျီလီၤ.မ့ၢ်တုၤလၢဒိၣ်စဲဘၣ်ပသးခုလၢပဟံၣ်ကဟဲကွၢ်စိာ်န့ၣ်ပှၤ (X'mass Card) ဒီးသကြွာ်လုံးလီၤ. ယဟံၣ်မ့ၢ်ဟဲကွၢ် ဟဲကွၢ်စိာ်တၢ်တဖၣ်အံၤဒီး ဟဲကွၢ်စိာ်ဝဲစးခိလၢပှၤမၤဆၣ်ဒီး တုဝဲဆၣ်, တုဝဲမ့ၢ်အူဒါ,ထၢန့ၣ်ဝဲပနဲတၢ်လၢအပူၤ ဘျးလီၤစဲၤဆၣ်ဒီးမ့ၢ်အူဒါတဖၣ် ပသးခုဒိၣ်မးဒီး မ့ၢ်ပမိၢ်တခီ ကွဲပှၤသဝီဖိဟဲဘိသကိးယွၤဒီး ပှၤမၤန့ၢ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်တဖၣ် ပသးခုဒိၣ်ကတၢ်လၢပထံၣ်ဘၣ်ပှၤဟဲဘိသကိးတၢ်ဒီးပှၤအါအါအမိၢ်လီၤ. ပဟးအိၣ်သန့ကွၢ်လၢပှၤမ့ၢ်လၢပအဲၣ်ဒီးမၤလိလံာ်အမိၢ် ပဟးဝံဃုာ်ဒီးလံာ်တဖၣ်အမိၢ် ပမိၢ်သိၣ်လိပှၤသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပမိၢ်ဖးစၢၤပှၤလံာ်ကီၢ်လၢဝါဒီးဃဲၤယုၤပှၤတၢ်ဃဲၤ မၤပဖး ပဘၣ်ဖးလိပသးတုၤအဘၣ်လီၤ. ပ(TV)တၢ်ဂီၤမူတအိၣ်သန့ကွၢ် ပမိၢ်တဲယုၤပှၤတၢ်ဃဲၤ တဲစၢၤပှၤတၢ်အိၣ်မူတၢ်လဲၤခီဖျိတဖၣ် လီၤကံာ်ဒီးပကွၢ်တၢ်ဂီၤမူဒီးပထံၣ်လၢပမဲာ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပဖိသ့ၣ်အမိၢ် တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်ပှၤထီၣ်ဘိလီၤ. ပဟံၣ်ဟဲကွၢ်အိၣ်တလၢဒီး လဲၤကဒါကွၢ်လၢအတၢ်မၤအလီၢ်လီၤ. ပမိၢ်ဒီးပဟံၣ်ခံကအံၤ မ့ၢ်ပှၤလၢအနၢ်ဟံၣ်လိာ်အသးဂ့ၤဂ့ၤအမိၢ် ယမိၢ်တဟံၣ်တၢ်ကမၢ်လၢယဟံၣ်အလီၤတကဒူးကဒုၣ်ယဟံၣ်နီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်တခီ ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘိဝဲလၢတၢ်ထုကဖၣ်ဒီး ယဟံၣ်စ့ၢ်ကိး တဟံၣ်ဒုၣ်ပာ်ကမၢ်ယမိၢ်လၢတၢ်နီတမံၤဒီးန့ၣ်န့ၣ်ယမိၢ်လၢတၢ်အံးကွၢ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အမိၢ် အဝဲလဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤအသးတတံာ်ဘၣ်လီၤ. မၤဝဲအမူအဒါလၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်နီၢ်နီၢ်အမိၢ် အတၢ်မၤအပတီၢ်ထီၣ်တဆိဘၣ်တဆိတုၤလၢလီၢ်ခၢ်သးအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယမိၢ်တခီ တုၤပနီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ပဟးအိၣ်ကွီသုဒီး ပမိၢ်မၤပဟးအိၣ်ကွီလၢတၢ်လီၢ်တတီၤတီၤ လၢပှၤဟံၣ်ကွီအိၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ပမိၢ် ဘၣ်အိၣ်တုၤလၢပှၤပူၤဒီးဖိဆံးတဖၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲအသးတဆံးဘၣ်. ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘိပှၤလၢကစၢ်ယွၤအိၣ်ဒီးသါထီၣ်ဘိလီၤ. ပဘၣ်လူၤအိၣ်ကွီတဆိဘၣ်တဆိ တုၤလီၤလၢပဟဲအိၣ်ဘၣ်လၢလီၢ်ခၢ်သးတီၤထီၣ်ကွီန့ၣ်လီၤ.

ပမိၢ်တခီအိၣ်လၢပှၤပူၤယံာ်ယံာ် ဘၣ်န့ၢ်ကဖုတၢ်ဆါဒီးအိၣ်မူတန့ၣ်လၢအမိၢ် ဘၣ်အိၣ်ကွၢ်ဝဲမ့ၢ်ချီလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ် သုးခိၣ်ကျၢ်လးထူ(လဲၤပူၤကွံာ်)နၢ်ဟူဝဲလၢယမိၢ်ဒီးန့ၢ်ကဖုတၢ်ဆါအမိၢ် မၤပကွၢ်ကွၢ်ကွၢ်ပမိၢ်လၢ ကဟဲကူစါယါဘျီအသးလၢလီၢ်ခၢ်သးတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဖဲဒုၣ်ဒါမၤ(ပိတ်ဆိ.၆၅)အမိၢ် ယမိၢ်ကွၢ်လီၤကွၢ်တသ့လၢဘၣ်ဒီး ပဟံၣ်ဖိဃီဖိထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဘၣ်ကွၢ်ပူၤဃီစးထီၣ်ဖဲ(၁၉၇၅)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ပအိၣ်ဘၣ်တပူၤဃီဘၣ်ဆၣ် ယဟံၣ်န့ၣ် လဲၤဆူအတၢ်မၤလီၢ်ဒီး ဟဲကွၢ်ဝဲလၢန့ၣ်ကတၢ်ကိးန့ၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. တုၤလီၤကဒီးလၢ(၁၉၉၅)န့ၣ်,လၢယန့ၣ်အါရံၤအပူၤ ပဘၣ်ပာ်တုၤကွံာ်ဟံၣ်ဃီတၢ်ဖိတၢ်လံၤထီးဆိခဲလၢာ် ဒီးဟးထီၣ်ကွံာ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်လၢအယံာ်တုၤဝဲအနံၣ်ခံဆံန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢခိၣ်ဖျာ်ဘိစးထီၣ်အတၢ်မၤ ခီဖျိဒုၣ်ဒါပယိၤအတၢ်ဂံာ်စ့ၢ်ခိၣ်အမိၢ်န့ၣ်လီၤ.စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ပဘၣ်အိၣ်လီၤဖးလိာ်သးဒီးပဟံၣ် မ့ၢ်ယမိၢ်ဒီး ပဒိပှၤ

ဝါတနီ၊ ပဘန်နီလီအိတ်လီယု၊ ပုသိမ်တို့သည် တလီကော်လီယုပမိ သည်ခါလားဘန်၊ မှီလီဟံဂ်ဖိယီဖိကီးနုဒီး နီလီအိတ်သကီး တွထိတ်ဟံဂ်တဖျာန်ဘန်တဖျာန်အယိ တာ်ကီးတာ်လီအံလီလါ ဘန်ကီဘန်ခဲဒဲကဝီနုနီလီ၊ မှီမုယဟ်တခီ လါမူဒါတာ်ဖဲဒဲတာ် မအပူ၊ အဝဲလဲအိတ်ဝဲဒုတ်လါတာ်မအလီလီ၊ ပအိတ်လါဒဲက ဝီယုဖဲထိတ်(၁၉၉၅)နံ၊ တုလါ(၂၀၀၄)နံလီယမိအတံ သကီးသရန်ဒီမါတံဂု လါတာ်သုတ်အိတ်သးအိတ်ဘန်ယမိ အဝဲ သုတ်တွထိတ်အဟံဂ်လါကွီတ်တံဂ်ဖိတဖျာန်အယါပံ၊ ကလဲဝဲ ဆူကီရါအယိ မါယမိဟဲအိတ်လါအဟံဂ်တဖျာန်အံအပူလီ၊ ပတဂ်လိတ်တာ်ကွဲအံဘန်၊ မှီယုအတာ်ဆိတ်ဂုအယိ ပဟဲထိတ် အိတ်လါဟံဂ်တဖျာန်အံအပူကအိတ်အသိတဆဲဘျဲဘျဲ ဒီးဖဲ နုနု ယဟ်စုကီးဟဲကွဲအိတ်ဘန်လါကွီတ်တံဂ် ဝါအကတဖျာန် အပူအယိ ပလဲအိတ်သကီးဒီးပဟ်လီ၊ ခဲအံ ယမိဒီးယဟ် အိတ်သကီးဘန်လါဟံဂ်တဖျာန်အံအပူလဲဘန်ဆုတ် တမုပက စာ်ထံပကစာ်ကီဘန်အယိ ပဘန်အိတ်လါတာ်ဘန်ယိတ်ဘန်ဘိအ ပူထိတ်နုနီလီ၊ ကစာ်ယုအိတ်ဒီးပဟ်လီ၊ ပအိတ်တုလီ(၂၀၁၀) နံ၊ လါမုအပူ ပဟဲကွဲလီအိတ်ကွဲဟံဂ်တဖျာန်အံလါပဟဲထိတ် အိတ်ဟံဂ်လါယမိအတံသကီးဟံဂ် နုနု အီတဖျာန်နုနီလီ၊ ယမိဒီးယဟ်ခံကအသးပှ်လဲဘန်ဆုတ် တာ်အိတ်ထံကီပုက လုတ်သး တသးပှ်ထိတ်လါအပူဒီးဘန်၊ ထိတ် မှီဘါထုကဖှ် တာ်နု ဃုဝဲလါထံလီကီပုတာ်မုတ်တာ်ခုတ်ကအိတ်ထိတ်၊ တာ်ဒုး တာ်ယဟ်စု ဆူဒိတ်တကး၊ တာ်ဂံသုတ်ဂံစီသုတအိတ်လါတ ဂု၊ တာ်ထုကဖှ်အံ စးထိတ်လါယနီဆဲး တုလါယသးပှ်တ စု အတာ်ထုကဖှ်တလဲလိတ်အသးတုလါအသးပှ် အထုက ဖှ်တကဲလါလါအအိတ်တဆူဘန်အယိနုနီလီ၊ ပစးထိတ်အိတ် သကီးဘန်ကွဲကဒီးဟံဂ်တပူယီဒီးပမိပဟ်ဖဲ(၂၀၁၄)နံ၊ တု လီလါဖျာန်အါရံ(၂၄)သီဂီဂီ(၄)နုနုရံဘျဲဘျဲ ဒီးပမိ နုဟုအဟ်လါမုခိတ်ကီးကွဲအီဒီးအဝဲကွဲဝဲမုတ်မုတ်လီ၊ တယံ ဘန်လွဲလါပုထိတ်၊ (၂၀၁၄)နံ၊ လါယု(၂၆)သီ၊ ဟါခိ(၉)နု နုဘျဲဘျဲနု ယဟ်စုကီး နုဟုအဟ်လါမုခိတ်ကီးကွဲအီဒီး

ဟံဂ်ကွဲပဒိပုဝါယိးက(နုနုယံဆဲဆူအဖိခိတ်ကီးကွဲ)လီ၊ ပ မိပဟ်ခံကမုဘန်ကွဲဆုတ်မဲတာ်ကီတာ်ခဲတဘျီတခိတ် တုလီ လါတာ်ကတံဝဲထံနီဖးဘန်ဆုတ် တဟ်ဝဲလါတာ်နီတမံဘန်၊ မှီမုတခီ တုလါအတာ်သါလါခံကတာ်ဒုတ်လဲ မှီပုလါအ တီဒီးအပူကလုတ်၊ အဟံဂ်ဖိယီဖိဒီးကစာ်ယုလါအဘါဝဲတက လီယမိတချးအကုသဒုတ်ပု ယသံကွဲအံ၊ “မိစာ..နအဲဂီ ပုဖါ” အဝဲတဝဲ၊ သါအဲဂီပုကီးကဒီး..သါတအဲဒိတ်ဆဲးပုနီတ ကဘန်၊ ယသံကွဲကဒီးအံ၊ “နအဲဂီကစာ်ယုဖါ” အဝဲတဝဲသါ အဲဂီကစာ်ယုလီ၊ မှီမုယဟ်တခီ တချးလါအကုသဒုတ်ပုအ ဝဲတပုလါ၊ “ဖိသုဂီ..တဘျီအံ..သုမိဖးလံာ်စီဆုတ်ကဲလါ ဘန်အယိ တနံဒီးတနံနု ဖးစာ်အီလံာ်စီဆုတ်တဆါ တဆါ ကီးမုနံဒီးတကွဲ၊ ဟါလီခိ(၇)နုနုရံကတီရံ ဟံဂ်ဖိယီ တာ်ဘါ၊ ဘါအီဘန်ဆုတ်ကတီတကွဲ” ဒီးဖဲလါကကုသ ဒုတ်ပုအမုတ်တနံနုသံကွဲဝဲ၊ “မှီပုကညီတဖုအိတ်မုဒဲးကစီဒီ ဧါ၊ မှီအသံလါပယီအပူလါလံခါ” ပဒိပုဝါအကျါတက တဲဆါအံ၊ ပုကညီအိတ်ဒဲးအါမးလီ၊ အဝဲဘန်ယိတ်တာ်လါအပူ ကလုတ်အဂီတုအနုဟုတာ်စဲးဆါဒီးဖျါလါအသးမံဝဲကစီဒီ လီ၊

ယကွဲကဒါကွဲယမိယဟ်ခံကအတာ်အိတ်မုတာ်လဲ ခိဖျိ စးထိတ်လါဖှ်ခိတ်အစီ၊ တုလီလါကညီတာ်ဟါဆါအစီ ဘန်ကွဲ ဆုတ်မဲဒီးတာ်ကီတာ်ခဲ၊ တာ်နုးတာ်ဖျိတ်၊ တာ်ကီတာ် ဂီထဲလဲဝဲထဲလဲဘန်ဆုတ် တကဒုးကဒုတ်၊ တဟ်တာ်ကမုတ်လါ ပုနီတကအလီဘန်၊ တုလီလါအသးပှ်၊ တာ်သါလါခံက တာ်ဒုတ်လဲ ဟံအသးမုတ်မုတ်ဂါဂါကျါကျါလါတာ်အဲဂီပုက လုတ်၊ အဲဂီဟံဂ်ဖိယီဖိ၊ အဲဂီကစာ်ယုတုလါအမဲဘန်ခိတ်ခါတစု လီ၊ လီကော်ဘန်ယာ်လံာ်မးသဲ ၂၅၊ ၂၁လါအစဲးဝဲ၊ “ဘန်လံ ကုလါအဂုဒီးအကလုတ်တီစာ၊ နအိတ်လါတာ်စုအဖိခိတ်ဒီးနက လုတ်တီလံ၊ ယကဟ်နုလါတာ်အါအဖိခိတ်လီ၊ လဲနုဆူနကစာ် အတာ်သးခုအပူတကွဲ”

← ဟဲလါကဘျးဟ (၅၆)

ဟံဂ်နုနုယီထာအတာ်အိတ်မုမုတာ်လါအဖုတ်လီ၊ တာ်လီ ဖးမုတာ်လါအမလီဖးပမဲထံလီ၊ ဘန်ဆုတ်လါပပု ကလုတ်အဂီမုဂု၊ လါတာ်သးခုကစီတ်အပျီအဂီမုဂု အဝဲသုတ်ကထိတ်တာ်မါစာ်သုဝဲလီ၊ မှီအိတ်ဘန်ဖဲဒဲက ဝီယုဖဲထံဆါကီဆါနုနု ဆိတ်ထွဲမါစာ်မိပါတနုဒီး မါ တာ်သးခုကစီတ်တနုဘန် ခိဖျိတာ်အိတ်မုတသဘျဘန်အ ယိလီ၊ အဝဲသုတ်ဟးသဒုတ်ယါဘန်ဆုတ်အဝဲသုတ်တသါ ပုနီယါဘန်၊ ယတသါပုနီအဝဲသုတ်ဘန်၊ တာ်ထုက ဖှ်စိတ်ဘံပုလီ၊

နံ့ကမ္ဘာသနာ

တၢ်ဒီးတၢ်

သရၣ် - တၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆံးအါလဲၣ်.

ဖိသၣ် - အိၣ်တၢ်

သရၣ် - တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်. တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ် အိၣ်ဆံးအါလဲၣ်.

ဖိသၣ် - အိၣ်တၢ်ကထြၢသးခံဖျၢၣ်

သရၣ် - တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်. ယတဲန့ၣ်...နီၣ်ဂံၢ်တၢ်မ့ၢ်ပာ်ဖျိၣ်သးဒီးနီၣ်ဂံၢ်

တၢ်န့ၣ် အိၣ်ဆံးအါလဲၣ်.

ဖိသၣ် - အိ,နီၣ်ပာ်လံ.ယဆိမိၣ်သးလၢ,တၢ်လၢပုၤထၢ န့ၣ်တၢ်ဖိ တၢ်လံလၢအပူၤတခီ

စီရံစီရံ

ကိၣ်ဖိမုၢ်တကၤ လဲၤထီၣ်ကိၣ်ဘူးကန့ၣ်လီၤအတီၤပူၤအဆၢကတီၢ် အခိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးကိးထီၣ်ဝဲ(စီရံ...စီရံ)လီၤ.

ပိၣ်ခွါ - မ့ၢ်ဘၣ်မၤစၢၤန့ၣ်မၤလဲၣ်.

ပိၣ်မုၢ် - တလိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

ပိၣ်ခွါ - ဒၢး...နကိးယမကၢၢ်ဘၣ်လဲၣ်.

ပိၣ်မုၢ် - ယတကိးန့ၣ်တဘျီမၢၢ်

ပိၣ်ခွါ - နကိးမိၣ် စီရံ...စီရံ

ပိၣ်မုၢ် - ယခိၣ်ဘၣ်တၢ်အယိ ယကိးဒ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

ပိၣ်ခွါ - နမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါန့ၣ်တၢ်နီၣ်, အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ယမံၤလီၤ. ယ န့ၣ် ယမံၤမ့ၢ်ဝဲစီရံစီရံလီၤ.

ပိၣ်ခွါန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ပိၣ်ခွါလီၤ

တနံၤန့ၣ်ပိၣ်မုၢ်တကၤအဲၣ်ဒီးမၤကွၢ်ဝဲဒ်အဝဲအတၢ်ပာ်သးန့ၣ် လီၤ. အဝဲမ့ၢ်တပိၣ်တတဲနီၣ်တမံၤဒီးဟးလီၤလၢဟံၣ်ပူၤန့ၣ် မ့ၢ်အဝဲကမၤဝဲဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်အဝဲအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. တချုးအဝဲဟဲက့ၢ်အဝဲကွဲးဘၣ်လံာ်တက့ၤလၢအစံးဝဲ, “ယအိၣ်ဃုာ်ဒီးန့ၣ်န့ၣ်တၢ်ကၢၢ်ယသးလၢာ်လံ...ယဆဲးအိၣ်ဃုာ်ဆူညါတကဲလၢ. အယိယဟးလီၤလၢဟံၣ်ပူၤလံ.” ပာ်ထီၣ်ဝဲလၢစီၢ်နီၣ်ခိၣ်ဝဲ. အနီၣ်ကစၢ်တခီ အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢလီၤမံကတဲၣ်အဖိလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲတကၤဟဲက့ၢ်တုၤထံၣ်ဃီဝဲလၢလံာ်တက့ၤဒီးဟံထီၣ်ဖးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖးဝဲဝဲဟံးထီၣ်ထီၣ်ဒီးဘိဒီးကွဲးလီၤတၢ်လၢလံာ်တက့ၤဃီအလီၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ကွဲးလီၤလံာ်ဝဲသးဝဲၣ်ကမဲၤတၢ်...လဲၤအကူအကၢတခီဒီးဟံးထီၣ်လီၤတဲစီတဲသကိးတၢ်ဒီးပိၣ်မုၢ်တကၤန့ၣ်လီၤ. “ဟဲလိၣ်...တၢ်အဲၣ်ဖိ...ယကလဲထီၣ်ဒီးန့ၣ်အဂီၢ်ယလဲထီၣ်ယကူယကလဲ...တစီၢ်ဖိယကလဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ...ယမၤတၢ်ပျၢၢ်အတၢ်မၤဒီးပုၤတကၤအယိ တၢ်ပျၢၢ်အမ့ၢ်အူသ့ၣ်တဖၣ်ကဝီထီၣ်အသးလံန့ၣ်လီၤ.ခဲအံၤတၢ်ခဲလၢာ်ဝဲတဲၣ်ဝဲလံန့ၣ်လီၤ.ယဖျိယသးဒီးအံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကမ့ၢ်လီၤ.ယဒုးသ့ၣ်ညါဆိန့ၣ်တစဲးပွဲၤအံၤလီၤ.

တယံာ်ဘၣ် ယကလဲထီၣ်လိာ်သးဒီးန့ၣ်လီၤ.

ဝဲတကၤဟးထီၣ်ပွဲၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖျိသးညီဝဲအလီၢ်ခဲမၤတကၤဟးထီၣ်က့ၢ်လၢလီၤမံကတဲၣ်အဖိလၢာ်ပွဲၤဒီးမဲာ်ထံမဲာ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲဟံးထီၣ်ဖးအဝဲအလံာ်လၢအကွဲးတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

“ယထံၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဒုၣ်သ့ၣ်ပျၢၢ်ထီၣ်လၢလီၤမံကတဲၣ်အဖိလၢာ်လီၤ.ယတကိးလီၤတဲစီဆူပုၤနီၣ်တကၤဘၣ်.ယလဲပုၤကိၣ်လၢတၢ်ချၢလီၤ.ဂဲၤဆၢထၢာ်...မၤတၢ်ပျၢၢ်အတၢ်မၤထဲန့ၣ်ဘၣ်လံ...ကတီၢ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်လၢယဂီၢ်...အဲၣ်န့ၣ်ဒိၣ်” မံန့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်တၢ်နံၤကမ္ဘာကဲထီၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ဒုးဃာ်ဃိာ်ပူၤ

ပုၤဖုၤပုၤသးပုၤလၢကီၢ်အမဲရကၤ,မဲာ်နံၣ်စီထီၣ်တကၤ အသးဖျိၣ်ဒိၣ်မးလၢကဘၣ်ထဲၣ်လီၤခြၢ်လီၤဟီၣ်ခိၣ်လၢကသ့ၣ်လီၤအာ်လူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အပူၤကွဲာ်ပုၤလၢအသ့ၣ်အာ်လူန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအဖိခွါန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤအဖိခွါဘၣ်တၢ်ဒုးဃာ်အီၤလၢဃိာ်ပူၤ ဒီဖျိတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီတၢ်မူးတၢ်ရၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. ပုၤသးပုၤအံၤအသးပုၤလံအယိ လၢကဘၣ်ထဲၣ်လီၤခြၢ်လီၤတၢ်န့ၣ် အဂီၢ်တအိၣ်လၢအယိ အဝဲကွဲးဃုာ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအဖိခွါလၢဃိာ်ပူၤတကၤအအိၣ် လၢကဘၣ်မၤဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တနံၤဃီအတီၢ်ပူၤ အဖိခွါဒိကဒါက့ၢ်န့ၣ်အီၤလၢအချုးဒီးစံးဝဲ, “ဟဲၤ,လၢတက့ၢ်တဘၣ်ထဲၣ်ကဖိထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢကရၢၢ်ပူၤတဂ့ၤ. လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိလၢာ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ခူၣ်လီၤဘၢဃာ်တၢ်စုကဝဲဒီးဘျီအ့ၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. လၢခဲတနံၤဂီၢ် (FBI)ပုၤဆျါဒီးဟးကီၢ်တကယၢဘျီ ဟဲလီၤလီၤဆူပုၤသးပုၤတကၤအကရၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟဲတုၤတဘျီဃီခူၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဃုာ်တၢ်စုကဝဲန့ၣ်လီၤ. ခူၣ်ဝဲတုၤလၢမ့ၢ်ဟါ တထံၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤအယိဟ့ၣ်ဝဲအယာ်ဒီးက့ၢ်က့ၢ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်မးကဖျိလူၣ်ဒိကရၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟဲတကၤကွဲးကဒါလံာ်ဆူအဖိအအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ဝဲလၢဟးကီၢ်တဖၣ်ဃုာ်တၢ်စုကဝဲတဘၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဖိခွါဒိကဒါက့ၢ်န့ၣ်အပာ်အလီပျၢၢ်ဒီးစံးဝဲ, “ဟီၣ်ခိၣ်လၢဟးကီၢ်ခူၣ်ကဖျိထီၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်...သ့ၣ်လီၤက့ၢ်အာ်လူတက့ၢ်. ဟဲၤ,ဖိခွါမၤစၢၤန့ၣ်သ့ၣ်ပွဲၤအံၤလီၤ.” ပခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ် ပဟးမၤအိၣ်ပုၤဂၤသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

စုစုာ်စုစုာ်

ဖိသၣ်တကၤအိၣ်မ့ၢ်လၢစုစုာ်ဒီးကွဲးစ့ၢ်ကိးလံာ်လၢစုစုာ်န့ၣ်လီၤ. အမိၢ်ကျဲးစးသိၣ်လီၤအီၤသပျၢ်ပုၤဒ်သိးကသ့ၣ်အစုစုာ်ဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲတန့ၢ်ဘၣ်.

ဖိသၣ် - စုစုာ်စုစုာ်န့ၣ် မတၢ်ကိးန့ၢ်အမံၤလဲၣ်.

မိၢ် - သ့ၣ်ညါဘၣ်.

နံ့ကမ္ဘာသနာ

ဖိသုဉ် - နမ္မိတသုဉ်ညါဘဉ်န့ဉ် ကိးန့ဉ်ကုယစုလုယကွဲးလံာ် တခိဒီးယအိဉ်မုတခိန့ဉ်လုစုထွဲနီဉ်.

မိာ် - ဘဉ်လိာ်.

ဖိသုဉ် - ယအဲဉ်ဒီးကွဲးလံာ်ဒီးအိဉ်မုလုစုထွဲဒ်သိးမိမိပါဝါဒီး နိနီ, ကွီကွီစုာ်.....

ဆိဒံဉ်ဆဲးသိဒိဖျဉ်

သုးခိဉ် - ဟုး...စိကွီ, တဟါအံးကွီဉ်ဒုးအိဉ်ပုာ်ဆိဒံဉ်ကွီဉ်ဒိဖျဉ် နီဉ်.

သုး - မုာ်သုးခိဉ် တုာ်အိဉ်မုာ်အဆါကတီာ်တုာ်ယီဒီး သုးခိဉ်တကထံဉ်ဒဉ်ဆိဒံဉ်ဒိ ဖျဉ်လုစုာ်နီဉ်ခိဉ်အဖိခိဉ်လီာ် တထံဉ်ဆိဒံဉ်ဆဲးသိဘဉ်အဃိ,

သုးခိဉ် - ဟုး...စိကွီ, ဖဲလဲဉ်ဆိဒံဉ်ဆဲးသိဒိဖျဉ်

သုးဖိ - မုာ်သုးခိဉ်.. နမုာ်ယကွီဉ်ဒိဖျဉ်အဃိ ယကွီဉ်ဒိဖျဉ်ဒီး န့ဉ်လီာ်. ယတမုာ်သုဉ်ဖးအိးဒီး တအဲးလီာ်စုာ်ကိးအဘုဉ်ဘဉ်.

တၢ်မၤလၢအိဉ်ဒီးတၢ်အုဉ်ကီာ်

ကွီန့ဉ်တကလုာ်လုာ်လါအတီာ်ပူန့ဉ် ဘဉ်တၢ်ထုးထီဉ်ကွံာ်အိးလုာ် တၢ်မၤလၢလီာ်ယဲာ်ခါအပူန့ဉ်လီာ်. တယံာ်ဘဉ်ဒီး အဝဲဒီးန့ဉ်ဘဉ်တၢ် မၤအသီတခါလုာ်တၢ်ပာ်ကီာ်ယာ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်အလီာ် န့ဉ်လီာ်. တနံးန့ဉ် အဝဲနီဝဲသိလုဉ် တီတၢ်ဖိတၢ်လံာ်ဆဲးဆဲးဖိလုာ်တၢ်ပာ် ကီာ်အဒါပူဒီးကၢၤဝဲတန့ဉ်အဃိ အသိလုဉ်ဘျဉ်ဝဲဒီးတၢ်ဖိတၢ် လံာ်အါမးန့ဉ်လီာ်. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ဟးဂီဝဲအါမးလုာ်ကွီန့ဉ်မၤဟးဂီဝဲ အဃိ တၢ်မၤအကစၢ်တကသးဟးဂီဝဲဒီးဂံးဂုးမးအခိဉ်န့ဉ်လီာ်. အဝဲဒုးကွီဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံာ်ဟးဂီဝဲတဖဉ်ဒီးစံးဝဲလုာ်, တၢ်ကဘဉ် ဟံးကွံာ်ကွီန့ဉ်တၢ်မၤအလဲ(၁၀)မုးကယၤကိးလါန့ဉ်လီာ်. ကွီန့ဉ် သံကွီတၢ်မၤကစၢ်, “တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ဟးဂီဝဲလၢာ်န့ဉ်လီာ်. လၢာ် ဝဲဆဲးအါလဲဉ်.”

တၢ်မၤကစၢ်, “စုဒိလုဉ် ၅,၅၀၀ ” န့ဉ်လီာ်.

ကွီန့ဉ်တကလုာ်တၢ်သုဉ်ဖုးသးညီအပူတဲထီဉ်ဝဲချုသဒဲး, “ခဲအံး မး..ယသးခုဉ်လီာ်လီာ်. ဘဉ်မနုာ်လဲဉ်န့ဉ် ယဒီးန့ဉ်ဘဉ်တၢ်မၤလုာ် အိဉ်ဒီးတၢ်အုဉ်ကီာ်လုာ်အယံာ်အထီလံာ်န့ဉ်လီာ်.”

မါဒီးတၢ်

ပိာ်မုဉ်တကဒီးပိာ်ခွါတကမံဝဲလုာ်လီာ်မံကတဲဉ်တဖျဉ်ဃီအလီာ် န့ဉ်လီာ်. သုဉ်မံညီလုာ်တခိစိခိဉ်တဒု ဖုလီသိဉ်မးဖျဉ်ကလုာ်ဒီး ပိာ်မုဉ်တကလုာ်တၢ်ဖုးသံပျီာ်သီအပူ, “ဂဲထာ်...ဂဲထာ်...ပ ကဘဉ်တၢ်ကီလီာ်. ဘဉ်ဒိယဝဲဟဲကုာ်တုာ်လံာ်လီာ်. ဃုာ်မုာ်ချ့..” ပိာ် ခွါတကစုာ်ကိး လုာ်တၢ်ပျံတၢ်ဖုးအပူ ဂဲဆါထာ်အိးထီဉ်ပဲတြီ ဖိဒီးဖုလီဝဲလုာ်တၢ်ဖိလုာ်န့ဉ်လီာ်. အဝဲအိဉ်ခုသုဉ်လုာ်ဖိကရုာ်ပူ တစါဒီး လီာ်ကံလုာ်အသုဉ်နီဉ်ထီဉ်တၢ်တခါခါဒီးအဝဲလဲန့ဉ်က ဒါကုာ်ဆုပိာ်မုဉ်န့ဉ်အအိဉ် လုာ်ဟံဉ်မဲာ်ညါကျဲတကပူန့ဉ်လီာ်. အဝဲကိးပာ်ထီဉ်ပိာ်မုဉ်လုာ်အလီမံအသးန့ဉ်ဒီးစံးဝဲ, “တမုာ်ဘဉ် ယၤန့ဉ်ယမုာ်နုာ်လီာ်ဒါဒီး...ဘဉ်မနုာ်အဃိနမုာ်ယဃုာ်လဲဉ်.” ပိာ်

မုဉ်တကအိးထီဉ်ယဉ်ဒီးစံးဆါကုာ်ဝဲ, “အာ်ဒါဒီး...မုဉ်ဒိန့ဉ် ဘဉ် မနုာ်အဃိ ပုာ်တဲနုာ်လုာ်ဒီးန့ဉ်န့ဉ်လဲဉ်...”

မတကဟ့ဉ်တၢ်သုဒိဉ်လဲဉ်.

ကသံဉ်သရဉ်ဒီးအုဉ်ကွံာ်န့ဉ်ယာ်ဒိသကိးခံကလဲဉ်န့ဉ်ဝဲဆုစတီ ကျးဖးဒိဉ်တဖျဉ်အပူန့ဉ်လီာ်. တုာ်အဟဲကုာ်ထီဉ်ကုာ်ဝဲဒီးကသံဉ် သရဉ်တကတဲအသကိးအုဉ်ကွံာ်န့ဉ်ယာ်, “ဟုးခွါ..နကကွီကွီ လုာ်အဆုထာ်ဖိပူအံးအိဉ်ဒီးဒီးကလဲး(၃)လိာ်လီာ်. နဟ့ဉ်တၢ် ဒိယၤသုစုာ်ခါ. ဟဲဟဲ..” ဖဲန့ဉ် အုဉ်ကွံာ်န့ဉ်ယာ်တဲဆါအိး, “တၢ် ဟ့ဉ်အကျဲဂုးန့ဉ်အံးန့ဉ်အိဉ်ဝဲလီာ်. နအဲဉ်ဒီးထံဉ်ခါ. နမုာ်အဲဉ်ဒီး ထံဉ်ဟဲန့ဉ်ပိာ်ကဒါကုာ်ယခံဆုကျးပူန့ဉ်အံး..” ဖဲန့ဉ်အဝဲသုဉ်ခံ ကလုာ်လဲန့ဉ်ကဒါကုာ်ဆုကျးပူန့ဉ်လီာ်. အုဉ်ကွံာ်န့ဉ်ယာ်ကိး ဃီဝဲပုာ်ဆါတၢ်ဖိဖိဉ်စုတကဒီးစံးဝဲ, “ပုာ်ဒု...နအဲဉ်ဒီးထံဉ်ယမၤ တၢ်မၤကဒါမဲာ်ခါ.” ပုာ်သးစၢ်စံးဆါအိးလုာ်, “မုာ်..ယအဲဉ်ဒီးထံဉ် လီာ်.” အုဉ်ကွံာ်န့ဉ်ယာ်ဃုဝဲဒီးကလဲးတလိာ်ဒီး အဲးလီာ်ဝဲအဘုဉ် ဝဲအိဉ်ဝဲလီာ်ဃုဝဲပုာ်ထီဉ်သုာ်လိာ်, အိဉ်ဝဲဝဲသံကွီပုာ်သးစၢ်, “ဝဲ ခွါ..အိဉ်ဒီးကလဲးသုာ်လိာ်အံးလဲတုာ်ဖဲလဲဉ်နအဲဉ်ဒီးသုဉ်ညါ ခါ.” ပုာ်သးစၢ်စံးဆါဝဲလုာ်မုာ်တဘျီဃီအုဉ်ကွံာ်န့ဉ်ယာ်စံးဆါ ဝဲ ဒိအဖိလုာ်အသိးလီာ်. “ဒီးကလဲးသုာ်လိာ်န့ဉ်လဲအိဉ်လုာ်ဝဲခွါ အသကိးခွါတကအထာ်ပူန့ဉ်လီာ်.”

သုဉ်ခိဉ်တကုဉ်ခဲဒီးတၢ်သမံသမိးတကုဉ်ခဲ

သုဉ်ခိဉ်တကုဉ်ခဲ လုာ်ကမၤဒိဉ်ထီဉ်လဲာ်ထီဉ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂီာ် လိာ်ဘဉ်ဝဲပုာ်မၤတၢ်ဖိအသီန့ဉ်လီာ်. လုာ်ကတုာ်လိာ်ပုာ်မၤတၢ် ဖိအသီအဂီာ် ဘိးဘဉ်ရုာ်လီာ်တၢ်ဆါကတီာ်လုာ် ပုာ်ကဘဉ်ဟဲဒီး သမံထံပုာ်သးန့ဉ်လီာ်. သုဉ်ခိဉ်တကုဉ်ခဲ အိဉ်ဒီးအတၢ်ဂံာ်ဆဲးဘါ စါလုာ်အနုာ်တအိဉ်ဝဲဘဉ်န့ဉ်လီာ်.

တၢ်သံကွီအဆိကတၢ်တဖျဉ်မုဉ်ဝဲ, “တၢ်လုာ်နကဘဉ်မၤအိးခဲ အံးန့ဉ် မုဉ်တၢ်မၤလုာ်ကဘဉ်လီာ်တၢ်လီာ်ဆဲးဝဲန့ဉ်လီာ်. တချုး လုာ်ယတဲပုးနုာ်တၢ်ဂုာ်တဖဉ်ဒီးဘဉ်န့ဉ် ဒိနထံဉ်အသိး မုဉ်နုာ်တဲပုး ဖါတၢ်လုာ် ဖါတၢ်အတၢ်လီာ်ဆိအိဉ်တမံမံန့ဉ် ကသုဉ်ခါ.”

ပုာ်တၢ်တကစံးဆါဝဲလုာ်, “ဖါတၢ်န့ဉ်အနုာ်တအိဉ်ဘဉ်.” ဘဉ်တၢ် နီဟးထီဉ်ကွံာ်အိးတဘျီဃီလီာ်. ခံကတက, သုာ်ကတကစံးဆါ စုာ်ကိးဝဲဒိန့ဉ်ဒီး ဘဉ်တၢ်နီထီဉ်ကွံာ်အိးလဲလုာ်န့ဉ်လီာ်. အိဉ်တုာ် ကုာ်အကတၢ်တကလီာ်. ပုာ်လုာ်မဲာ်ညါတဖဉ်တဲတုာ်ဃာ်အိးတၢ် သံကွီဒိသိးအကသုဉ်ညါဆိဝဲဒဉ်န့ဉ်လီာ်. အဝဲလဲန့ဉ်လီာ်ဒီးတၢ် သံကွီအိး တၢ်သံကွီမုဉ်ဒိအပူကွံာ်တဖဉ်အသိးလီာ်. ဖဲန့ဉ်သး စၢ်အံးစံးဆါသုဉ်ခိဉ်, “မုဉ်..တၢ်လုာ်ယပာ်သုဉ်ပာ်သးတခါန့ဉ် မုဉ်ဝဲဝဲခွါအတၢ်ကုာ်ကုာ်ကဒိဉ်စဲသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီာ်.” ဖဲန့ဉ်သုဉ် ခိဉ်တက လုာ်တၢ်သုဉ်မံသးမုဉ်အပူ, “ပုာ်...နမုဉ်ပုာ်လုာ်အစဲာ်နီာ် တကလီာ်. လုာ်ဖါတၢ်အတၢ်ကုာ်ကဒိဉ်စဲသုဉ်တဖဉ်အဖိခိဉ် နထံဉ် နဲဒဉ်ဒိလဲဉ်.” ဖဲန့ဉ်သးစၢ်စံးဆါအိး, “မုဉ်...ယတၢ်ဆိကမိဉ်အါ တခါလုာ် နနုာ်တအိဉ်ဘဉ်ဒီးနဒိမဲာ်ဒီးသုဝဲဒဉ်ဒိလဲဉ်န့ဉ်လီာ်...”

ကျိကျၢ်ဖိအတၢ်တဲဖိ

ဟံးန့ၢ်လၢတၢ်တဲမုၢ်ဖျၢၣ်တဖၣ်အလံာ်ပူၤ

လၢတၢ်မံမုၢ်အပူၤ တၢ်နၢမူကဖိကဖိတခါဟံးယီၤဝဲဆူဆၢသးအနီၤဒုဖိအပူၤန့ၢ်လီၤ. အခိၣ်ထံးခါဆိကမိၣ်ဝဲလၢအမုၢ်တၢ်မံမိၢ်ဘၣ်ဆၣ် တုၤအဖုသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလီၤတၢ်လၢတမ့ၢ်တၢ်မံမိၢ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအ့ၢ်ဖျၢၣ်ကျိကျၢ်အတၢ်နၢမူလၢအပွဲၤမးလၢဆၢသးအမံၤဒၢပူၤန့ၢ်လီၤ. ဖိတအိၣ်လၢမံၤဒၢပူၤနီၣ်တဖိဒီး ကလံာ်ဟံးစိာ်န့ၢ်ဖိနၢမူအသဝံအံၤဒၢပူၤတသ့ခိဖျိဒၢဖိအတြၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ကးတံာ်ဃာ်အသးဃံးဃံးအဃိန့ၢ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ ဆၢသးသ့ၣ်ညါတၢ်ပနီၣ်အံၤတဘျီဃိလၢကျိကျၢ်ဖိအတၢ်နၢမူအိၣ်ဟံးဝဲအလီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဆၢသးဂဲၤဆၢထၢၣ်ပျၢ်မဲာ်, လဲကူလဲကတံၤ ဟးထီၣ်ဝဲလၢအဟံၣ်ထဲတဂၤလၢတပုၣ်ဃုာ်ဒီးအသကိးနီၣ်တဂၤဘၣ်န့ၢ်လီၤ. ဆၢသးထွဲထီၣ်အခိၣ်ဆူဂ့ၢ်ဃၢၤတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အိၣ်သ့ၣ်ညါသးအလီၢ်န့ၢ်လီၤ. တုၤအဝဲတုၤဃီၤဝဲန့ၢ် ထံာ်စိဃီၤဝဲကျိကျၢ်ဖိလၢအဖိဘိကပုးလုာ်ဒိတခိၣ်ဒီး နၢမူလၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဒိတကဝီၤန့ၢ်လီၤ. တုၤပုၤထံာ်ဃီၤကျိကျၢ်ဖိန့ၢ် ပုၤသ့ၣ်မံသးမုၢ်ဘၣ်ဆၣ် ဆၢသးအသးဘၣ်ဖျိတုၤအသးကတံာ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ကျိကျၢ်ထူၣ်လၢအဖိဘိဘိပုၤလုာ်ကွံာ်အခိၣ်ထံးအံၤအိၣ်ဒီးပုၤသံကျၢ်ဝါဝါလၢအကွဲးလီၤဃာ်အသး

စိကွၢ်စိ
၂၄န့ၢ်
မံမုၢ် - ၁၃. ၄. ၂၀၀၄န့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

အဝဲထွဲထီၣ်အခိၣ်တခါဘၣ်တခါ ဆူကျၢ်အံၤအိၣ်လၢအခိၣ်အဂံၢ်စိဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ် တပတုာ်ဝဲဘၣ်ဒီး လဲၣ်တုၤအတုၤန့ၢ်လီၤ. ကျိကျၢ်ဖိဘိဘိပုၤသလုာ်ဝဲလၢကျၢ်အံၤအဖိခိၣ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲထၢထီၣ်ဖိဘိဘိလၢကျၢ်ဖိခိၣ်တဖိ လၢအသးပူၤတ

ခိကိာ်အူကိာ်ကဲၤဒီး အနိးဖံးဖိတခိအိးထီၣ်အသးဒီးစံးဝဲ, “ကွၢ်စိဇၢ, တုၤခဲအံၤဒၣ်လဲာ်နတသးပုၤနီၣ်ယၤဒံးဘၣ်ဇၢ. ဒ်တၢ်ကလၢအသိးတဘၣ်ဖိဃာ်ယသးအံၤဒီးဖိကျိကျၢ်လၢတဂ့ၤ ဟးထီၣ်ဒီးလဲၣ်ကွံာ်ဆူတၢ်အိၣ်မူလၢအပွဲၤဒီးတၢ်သဘျီအပူၤတက့ၢ်မိာ်.” တဲဝဲတခိခိ မဲာ်ထံဖျၢၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လီၤစိၤဝဲတခိခိ ပုၤအမဲာ်သ့ၣ်အလီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤလဲၣ်တၢ်ဖိလၢကျဲသ့ၣ်တဖၣ်ထံာ်စိဃီၤဆၢသးလၢအပွဲၤဒီးမဲာ်ထံမဲာ်နီၣ်အံၤဒီး သးကညီၤဘၣ်ဝဲဆၢသးဒိၣ်မးန့ၢ်လီၤ. “ဆၢသးတဂၤအံၤ အတၢ်အဲၣ်ကွၢ်စိတလၢာ်ကွံာ်နီၣ်တဘျီဘၣ်, ကွၢ်စိသံအိၣ်လံန့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဆၣ် ဆၢသးတဂၤအမဲာ်ထံတဃုထီၣ်ဒီးဝဲနီၣ်တဘျီဘၣ်, ဆၢသးတဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ်လၢအတီလီၤ. လၢတၢ်အဲၣ်ဘၣ်ကွၢ်စိအဃိ တုၤခဲအံၤတဆိဟံာ်ဆိဃီၤဒံးဘၣ်” ကိးန့ၢ်ဒီး ဖဲကျိကျၢ်ဖိထီၣ်သီအဆၢကတီၢ် ဆၢသးဟံးအိၣ်ဖဲတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အံၤပုၤဂ့ၢ်ဖိကိးဂၤဃုာ်ဃုာ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၢ် မ့ၢ်ဝဲဖဲအပူၤကွံာ်န့ၢ်န့ၢ် ကွၢ်စိသံဝဲဖဲကျိကျၢ်ဖိထီၣ်ဝဲအဆၢကတီၢ်အံၤအဃိန့ၢ်လီၤ.

ဖဲန့ၢ်အဆၢကတီၢ် မ့ၢ်ဝဲဖဲဆၢသးဖျိထီၣ်ဖျၢၣ်စိမိၤသီသီဒီး ဟံးကုၤမၤတၢ်လၢစုတၢ်ဆံးဆံးဖိတဖျၢၣ်လၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒ်အမုၢ်ပုၤဒိၣ်ထီၣ်သီဒီးပျၢ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံာ်အသိး ထုးန့ၢ်ပိာ်ခွါဖိအါဂၤအသးန့ၢ်လီၤ. ပိာ်ခွါဖိအါဂၤဃုာ်အဲၣ်ဒီးကွဲးန့ၢ်အလံာ်ဘၣ်ဆၣ် တဟ့ၣ်ဆၢကုၤဝဲတၢ်အဲၣ်ဘၣ်. လၢပိာ်ခွါတဖၣ်အကျါ ကွၢ်စိ, မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပုၤလၢအဂုာ်ကျဲးစးဃုာ်အဲၣ်အိၣ်အဂုၤကတၢ်တဂၤန့ၢ်လီၤ. အဝဲအဲၣ်ကွၢ်စိသ့ဒၣ်ဒိတံၤသကိးတဂၤအသိးလီၤ. အါန့ၢ်တၢ်အံၤအဝဲဟ့ၣ်တၢ်အဲၣ်တသ့လၢမနုၤအဃိ တသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးဝဲဘၣ်. ဘၣ်မုၢ်တဂီၤ ဖဲလၢအ့ၢ်ဖျၢၣ် ကျိကျၢ်ဖိဖးထီၣ်အ

တၢ်ကွဲးမုၢ်န့ၢ်သန့ကၢၣ်

ဆၢကတီၢ် အဝဲလဲၤဆူအတၢ်မၤလၢကျဲအခါ ထံၣ်ဃီဝဲကျိကျၢၣ် ဖီန့ၣ်ဒီး ဒ်ပိာ်မုၢ်သးစၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်အသိးဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲဒီးသးလီ ဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ ဆၢထၢၣ်ကွၢ်ထီၣ်ကျိကျၢၣ်ဖီ ဖဲကျိကျၢၣ်ထူၣ်ခိၣ် ထံးအဆၢကတီၢ် လုၣ်ဃီဝဲမဲးပတုာ်ဃီဖဲအခိၣ်ထံးတခိၣ်ဒီး မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖီန့ၣ်လီၤ ကွၢ်ဖီသံကွၢ်ဆၢသးလၢ မ့ၢ်အလိၣ်ဘၣ်မနုၤ လဲၣ်န့ၣ်လီၤ ဆၢသးတစံးဆၢအိၣ်တမံၤဘၣ်ဆၢ သ့ၣ်ညါဝဲလၢ မ့ၢ်ဒ်ဆၢသးလိၣ်ဘၣ်ကျိကျၢၣ်ဖီအဃိ လၢတၢ်အဲၣ်တၢ်သးအိၣ် ဘၣ်ဆၢသးအပူၤ အဝဲပတုာ်အလုၣ်ဃီဝဲမဲးန့ၣ်ဒီး စံၣ်လီၤလဲၤထီၣ် ဝဲဆူကျိကျၢၣ်အထူၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ အဝဲစံးဝဲ, “ဆၢသးဧၤ,ယၤန့ၣ်ယ ထီၣ်သ့ၣ်တသ့ဘၣ်. ဘၣ်ဆၢၣ် ယသ့ၣ်ညါလၢန့ၣ်လိၣ်ဘၣ်နီၢ်နီၢ်အ ဃိ လၢတၢ်အဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်အပူၤထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.” အဝဲအခိၣ်တထီ ကံၣ်ဆိးစ့ၢ်ကိးဘၣ်. ထီၣ်ဒ့ဝဲကျိကျၢၣ်ဖီတုၤတုၤတုၤတုၤဒီးတုၢ် လီၤန့ၣ်ဆၢသးလၢ သ့ၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.တုၢ်လီၤဝဲအါမးလံအဃိ ဆၢသးစံးအိၣ်, “ကွၢ်ဖီထံးန့ၣ်ဘၣ်လံ.ဟဲက့ၤလီၤတခါ.” ဖဲန့ၣ်တၢ် လီၤတဲာ်သီၣ်ဖျၢၣ်ကလၢ မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖီလီၤတဲာ်ဝဲ ခိဖျိအခိၣ်တပျၢၣ် လၢသ့ၣ်ခိၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ အဝဲလီၤတဲာ်ဒီးအခိၣ်ဘၣ်လၢလၢၢ် အ သ့ၣ်လီၤအါမးဒီးသးပူၤနီၣ်အသးန့ၣ်လီၤ ဆၢသးကိးအိၣ်,တရူၤ အိၣ်ဘၣ်ဆၢၣ် အဝဲန့ၢ်တဟူဝဲလၢဘၣ်. သိလုၣ်ဟဲဟံးန့ၢ်ဆၢအိၣ် ဆူတၢ်ဆါဟံၣ်တဘျီဃီဘၣ်ဆၢၣ် မ့ၢ်လၢအခိၣ်ဘၣ်ဒီးန့ၣ်အဃိလဲၤ လၢကျဲတက့ၢ်ဒီးအသးသမူဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဖီတ ဂၤတချးအသးသမူဟးထီၣ်အကတီၢ်ဖဲအနီၣ်သးတထံၣ် သးပူၤ နီၣ်သးတထံၣ်အကတီၢ်,ကိးထီၣ်ဝဲကျိကျၢၣ်ဖီ...ကျိကျၢၣ်ဖီ...တုၤ အသးသမူဟးထီၣ်ကွံာ်တစုၤလီၤ.တၢ်မၤအသးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပုၤ ဝုၢ်ဖီတဖၣ်ဟံပနီၣ်ဝဲလၢ ဆၢသးဒီးကွၢ်ဖီ မ့ၢ်ပုၤဒီးတၢ်အဲၣ်တီၢ်န့ၣ် လီၤ. ပုၤကိးဂၤစံးသကိးဝဲလၢ ကွၢ်ဖီထီၣ်န့ၢ်အတၢ်အဲၣ်တီၢ်အဖီဒီး လီၤတဲာ်သံလၢသ့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခါ အဝဲသ့ၣ်ခိၣ်ဂၤ တမ့ၢ်ဒီး ပုၤဒီးတၢ်အဲၣ်တီၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်ဆၢၣ် ခိဖျိကွၢ်ဖီထီၣ်န့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကဲ ထီၣ်ဒ်အံၤအဃိ ဖဲပုၤကဆိကမိၣ်န့ၣ် အဝဲတတဲလၢၤဝဲနီၣ်တမံၤ ဘၣ်. အနီၢ်ကစၢ်စ့ၢ်ကိး ဆိးက့အိၣ်လၢလီၢ်မံခိၣ်ဒိတလၢ ခိဖျိ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဃိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲဆိးက့ဒီးအိၣ်လၢလီၢ်မံခိၣ်အဆၢကတီၢ် ကွၢ်ဖီ ဟဲတဲတၢ်ဒီးအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်မံမိၢ်အပူၤဒီး မၤဆၢသးလဲၤလုၣ် လီၤန့ၢ်အိၣ်ကျိကျၢၣ်ထူၣ်တထူၣ်ဖဲအသ့ၣ်ခိၣ်အကျၢၣ်ဝါဝါအကပၤ န့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပၢၢ်ထီၣ်လၢအတၢ်မံမိၢ်အံၤန့ၣ် အဆူၣ်ကံၣ်ထီၣ် ထီၣ်ဘိဒီးဟီၣ်ဟ့ၣ်မးဝဲန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးခါဆိကမိၣ်ဝဲလၢ အ ဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအါအဃိ ပျီၢ်သိက့ၤဝဲဘၣ်ဆၢၣ် တမ့ၢ်တဘျီ ဘၣ်. မံမိၢ်ဝဲခဲအံၤခဲအံၤအဃိ လၢခဲအဝဲလဲၤဃုၤန့ၢ်အခွဲးလၢကွၢ် ဖီအမိၢ်အပၢၢ်ဒီးလဲၤလုၣ်လီၤဝဲကျိကျၢၣ်ဒုဖးဒိၣ်တထူၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်လီၤဝဲဝဲတမံမိၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်. သ့ၣ်လီၤဝဲခဲနီၣ်ဝဲၤ အလီၢ်ခဲ သ့ၣ်အံၤစးထီၣ်ဖီထီၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤဆိအဂၤက ဒီးတခါန့ၣ် ဖဲဖီအံၤထီၣ်ကိးဘျီဒီးန့ၣ် ဟဲစိာ်ဆိအတၢ်န့ၣ်မူဆူ ဆၢသးအမံၤပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲဘၣ်အဟံၣ်ဖီဃီဖီဘၣ်ဆၢၣ် အ တၢ်စံးဒ်အိၣ်လၢအဆိကမိၣ်ဝဲအါတလၢအဃိ ဟဲကဲထီၣ်အသး ဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤန့ၣ် တမ့ၢ်ထဲတနီၣ်ဧၤဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲ

ကိးန့ၣ်ဒီး ဖဲလၢအုၣ်ဖျၢၣ် ကျိကျၢၣ်ဖီထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ပုၤဝုၢ်ဖီတဖၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ ဆၢသးဒီးကွၢ်ဖီမ့ၢ်ပုၤဒီး တၢ်အဲၣ်တီၢ်အသိးန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဒ်တၢ်အဲၣ်တီၢ်ပၤလၢကွၢ်ဖီ အအိၣ်န့ၣ် ပုၤလၢသ့ၣ်ညါမ့ၢ်ဒ်ထဲဆၢသးတဂၤဧၤန့ၣ်လီၤ. ကျိ ကျၢၣ်ဖီအတၢ်ဟဲန့ၢ်မူဃီအံၤ ဒုးသ့ၣ်ညါဆၢသးလၢ ကွၢ်ဖီမ့ၢ်လီၤ တဲာ်သံလၢအဃိဒ်လဲာ် ကွၢ်ဖီသးတလၢာ်ဒီးအိၣ်တဘျီဒီးအဲၣ် ခိတၢ်ဒီးအိၣ်တုၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဖီတဂၤ တပူၤ ဖျဲးထီၣ်ဒီးလၢအတၢ်အိၣ်မူတဃာ်အံၤအပူၤနီၣ်တဘျီဒီးဘၣ်. အဝဲ အတၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ဒ်လၢကွၢ်ဖီအံၤသံလၢအဃိ, အဃိသတး ဒီး တုၤခဲအံၤပုၤမ့ၢ်ဃုၤအဲၣ်အိၣ်ဖဲလဲာ်ဂုၤဖဲလဲာ်ဂုၤဘၣ်ဆၢၣ် တဟ့ၣ် ဆၢက့ၤဝဲအတၢ်အဲၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီအခါ ကျိကျၢၣ်ဖီ လၢအအဲၣ်ဝဲဒိၣ်မးအံၤ ခဲအံၤ တဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်သ့ၣ်မုၢ်သးပံၤလၢ ဘၣ်. တဘျီလၢလီၤဖဲအထံၣ်ဃီကျိကျၢၣ်ဖီန့ၣ် အသးကိာ်အူ, အ သးကတံာ်ဒီးအသးအမဲာ်ထံဟဲလီၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. သးဟ့ၣ်ဝဲဒိၣ်မး ဘၣ်ဆၢၣ်လဲၤပူၤဝဲတသ့ဘၣ်. အဲၣ်ဒီးလဲၤပူၤဝဲဘၣ်ဆၢၣ် တုၤအဆၢ ကတီၢ်တုၤဃီလၢဖီအံၤထီၣ်န့ၣ် ဒ်မူဒါတခါအသိးအဝဲလဲၤတုၤ ဆူတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ကိးဘျီဒီးန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်လၢတၢ်မုၢ်ဘၣ်အိၣ်ဒိးမး အဃိ ဟဲဝဲဖဲတၢ်လီၢ်အံၤဘၣ်. အဝဲအဲၣ်ဒီးပူၤဖျဲးထီၣ်ဒီးတၢ်မံမိၢ် လၢအအါ,တၢ်ဟဲဝဲလၢအအါအံၤဘၣ်ဆၢၣ် တုၤမ့ၢ်မဆါတန့ၢ်အံၤ ပူၤဖျဲးထီၣ်ဝဲတသ့နီၣ်တဘျီလၢဘၣ်. အဝဲအဲၣ်ဒီးဟးယံၤအဝုၢ်ဒီး ကျဲးစးဒ်သိးကပူၤဖျဲးထီၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်လၢကျိကျၢၣ်ဖီအိၣ်အလီၢ် အံၤဘၣ်ဆၢၣ် တုၤခဲအံၤဘၣ်မနုၤအဃိ ပူၤဖျဲးထီၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်လဲာ်. မ့ၢ်တၢ်လီၤသးဖျိၣ်အလီၢ်လၢအထုးဖးအသးတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဝုၢ်ဖီတဖျၢၣ်အဃါ န့ၣ်ထံၣ်ပိာ်မုၢ်သးစၢ်ဆုၣ်နီၢ်ဟီၣ်သတ ကုာ်လၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်, ကျိကျၢၣ်ထူၣ်အဖီလၢ ဖဲလၢအုၣ်ဖျၢၣ် ကျိကျၢၣ်ဖီထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် နဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢမ့ၢ်ဝဲနီၢ်ဆၢသး န့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤ အဝဲတပူၤဖျဲးထီၣ်ဒီးလၢတၢ်မံမိၢ်အအါ, ကျိ ကျၢၣ်တဲၤပြီၢ်အတၢ်လိာ်အိၣ်ဒီးဘၣ်. န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကုာ်ဟ့ၣ် ဖးလၢအဂ့ၤဒီးဟ့ၣ်ကုာ်ဘၣ်အိၣ် ဒ်သိးအဝဲပူၤဖျဲးထီၣ်ကွံာ်ဝဲကသ့ ချူချူန့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲအဝဲသိၣ်လိတၢ်လၢကညီပိာ်မုၢ်သးစၢ်ခိၣ်န့ၢ်တၢ်မၤ လိကွၢ်အဆၢကတီၢ် အဝဲကတီၢ်တၢ်ဒီးပုၤကွၢ်ဖီတဖၣ်ဒီးစံးဝဲ, “ လၢခဲကတၢ်န့ၣ် သရၣ်မုၢ်အဲၣ်ဒီးမၢ်လိာ်သ့ဒ်အံၤလီၤ. အဲၣ်သုပုၤ ကလုာ်တက့ၢ်. ပပုၤကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ကုာ်ဘၣ်ကုာ်သ့ တကပၤန့ၣ်အဂံၢ်စၢ်ဝဲဒ်ဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်ကုာ်ဘၣ်ကုာ်သ့မ့ၢ်တ အိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ဆိကမိၣ်ကုာ်ထီၣ်ဖးလီၤတၢ်တလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဘၣ်.လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ အဲၣ်သုပုၤကလုာ်ထံဖီကိာ်ဖီဒီးဟ့ၣ်လီၤသ့ သးလၢအဂီၢ်တက့ၢ်.သးကညီအဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်.ဖဲသုတုၤအလီၢ် န့ၣ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်.အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါပတီၢ်မ့ၢ်လဲၤ ထီၣ်လဲၤထီၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲၤလုၢ်ပုၤဒိၣ်လၢသ့ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပ မ့ၢ်အဲၣ်ပထံပကီၢ်ဒီးပပုၤကလုာ်ဒီးမၤတၢ်လၢအဂီၢ်န့ၣ် ကစၢ်ယုၤ စ့ၢ်ကိးအဲၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. မၤတၢ်လၢသ့ထံကိာ်ပုၤကလုာ်ဂီၢ်တုၤအ ကတၢ်တက့ၢ်. အဝဲအံၤမ့ၢ်ယတၢ်ကတီၢ်လၢသ့ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

Democracy

ဒီမိုကရေစီ

ထံရှုကိတ်သုံးဝိသြ
(ကျိတ်တိတ်ရလီလိတ်တိတ်မ)

ဒီမိုကရေစီအိပ်ပညိယိယိဖိနု မှီထံဖိကိတ်ဖိကဲပ ဒိတ်နုနုလီ၊ မှီနုသကုဒ်နုဒ်ဒီး မှီလုပုကိတ်မဒီးကမသကိတ် လုတ်ဆါလုတ်ကတိတ်နုတသုဘုတ်အပိ တိတ်ညိနုတဲအိပ်ပညိ လု ခါးစးလုထံဖိကိတ်ဖိယုထုတဖုကဲပဒိတ်နုနုလီ။

ဒီမိုကရေစီအိပ်ပညိအံ၊ တိတ်ဆိကမိတ်တုတ်အိတ်လုအနုတ် တဘျူးကယလံနုနုလီ။ လုတိတ်စိတ်အပူ တိတ်တဲဖျါထိတ်ဒိတ် မိတ်နုနုအိပ်ပညိအိတ်ဝဲအကလုတ်ကလုတ်လီ။ တိတ်ဂုတ်လုအဒုး ကမုတ်ပုထုထိတ်ဒိတ်မိတ်နုနုအိပ်ပညိမှီဝဲ...

- ပုတဖုအကုတ်အဂိမနုတဖုမှီအိတ်မးကအိတ်ဒီးတိတ်ခွဲးတိတ် ယတ်လုကပုလီအသးလဲတ်.
- ထံရှုကိတ်သုံးတိတ်မသကိတ်အပတိတ်မနုမှီအိတ်မးတိတ်ကိတ် လုဒိတ်မိတ်နုနုကသုလဲတ်.
- ထံဖိကိတ်ဖိအတိတ်ဘုတ်သးနုနု တိတ်ဘုတ်စုတ်အိတ်ထိတ်ခါ.
- ထံဖိကိတ်ဖိတနီနုနု တိတ်မှီထံပုတိတ်ပုအိတ်တနုနုဘုတ်ဒီး ဒ်သိးတိတ်ပုအိတ်ကသုအဂိတ် ဒိတ်မိတ်နုနုပဒိတ်တဖုသုကု လုတဖိးဒိတ်မိတ်နုနုအကျိတ်ဘုတ်နုနုသုခါ.(ဂုတ်ဂီအူတိတ်စိတ် တိတ်ကမိတ်)

မှီလုတိတ်ဂုတ်တဖုအံအပိတ်တိတ်နီဖးလီဒိတ်မိတ်က ရုတ်စိတ်သုကလုတ်လီ။

၁. တိတ်ကဲပဒိတ်လီလီ ထံဖိကိတ်ဖိမပဒိတ်တိတ်မလီလီ၊ စိတ်ညိတ် ဆါတဲတ်တိတ်ဒ်ပဒိတ်တဖုအသိး

၂. ခါးစးဒိတ်မိတ်နုနု (Parliamentary democracy) ထံဖိကိတ် ဖိယုထုထိတ်ခိတ်နုလုကပတ်ဖျါနုနုခဲးအတိတ်ထံပုလုပဒိတ်အပူ ဒ်လုတိတ်ဘျုအကူပူ

၃. တပုတ်တံဒိတ်မိတ်နုနုခါးစးတဖုမှီပုတပုတ်တံပုသိတ်နု ကုထံဖိကိတ်ဖိတဖု ယုထုထိတ်အခါးစးသဘျုသု

ထံဖိကိတ်ဖိလုအအိတ်တဖု အတိတ်ဘုတ်သးမှီဖျါလုပ ဒိတ်တဖုအပူနုနု ပစံးလုဒိတ်မိတ်နုနုပဒိတ်သုလီ။ ပဒိတ်တဖုမှီ ပုတိတ်ဖိဒ်အသး တဟံးနုထံဖိကိတ်ဖိတဖုအတိတ်ဘုတ်သးဘုတ် နုနု ပစံးလုတမုတ်ဒိတ်မိတ်နုနုဘုတ် မှီပုဟံးစိတ်မးကမိတ် မုတ မှီမိတ်ရီနုနုလီ။ ပုအါကဂုတ်လိတ်ဝဲလု တိတ်တပုတ်တံအကျိတ်နုနု ပစံးလုဒိတ်မိတ်နုနုတသုနီတဘျုဘုတ်. ပုတ်တံတဖုနုနု တဟုတ်

ကမုတ်အခွဲးအယတ်လုကယုထုထံရှုကိတ်သုံးသနုအကဘုတ်. တိတ်မအကျိတ်ခဲလုတ် မှီဒ်ဒိတ်မိတ်နုနုအကျိတ်ကပူဒ်လဲတ် တိတ် ဘုတ်ယိတ်အိတ်ထိတ်ဘိတ်ဒ်တိတ်လု ပုအအါကဟုတ်တိတ်ဖးအကျိတ်သနု ပူနုနု ပုနီနုဂိတ်စုတ်တဖုအခါးစးတအိတ်ဝဲဘုတ်နုနုလီ။

ဒိတ်မိတ်နုနုနု ပုဘုတ်အသးအါထိတ်အိတ်ဒ်အနုတ်ခဲ ကယလုဘျု ဖဲဖျိတ်စုတ်တိတ်ပုအါအစိတ်ဒီး အမဲရကနုတိတ်သဘျု အခါနုနုလီ။ ဖဲအပူကွတ်အနုတ်တကယအခါမးတိတ်သုညိတ်ပတ် ကဲပုခဲလုတ်အတိတ်ခွဲးတိတ်ယတ်, ဒ်ပစံးတိတ်အသိး ပိတ်ခွါဂုတ်ပိတ် မုတ်ဂုတ်, ပုမတိတ်ဖိဂုတ်, ဟိတ်ခိတ်ကစိတ်မှီဂုတ်ဒီးကလုတ်ခွဲးခဲလုတ်နုနု လီ။

ဒိတ်မိတ်နုနုအိတ်ဝဲခဲကလုတ်လီ။ တကလုတ်နုနုမှီဝဲ ဖါ လမဲဒိတ်မိတ်နုနုဒ်ကိတ်အဲကလံးမပဝဲအသိးဒီး အကတကလုတ် နုနု မှီဝဲဒ်အမဲရကမပဝဲအသိးနုနုလီ။ အမဲရကကိတ်စုတ်အ ပူကိတ်ခိတ်နုနုတိတ်ပတ်ဖးအိတ်ဒီးခိတ်ကရဲးလီ။ မှီမှီလုကိတ်အဲကလံး တခိတ် ကိတ်တိတ်ခိတ်ကျိတ်ဒီးခဲဘဲနုနု အိတ်ဖျိတ်သကိတ်လုဖါလမဲအပူ နုနုလီ။ ကိတ်အဲကလံးအသနုပူနုနုတိတ်စိတ်ညိတ်ဆါတဲတ်တဖုအါ တကုတ် တိတ်မအိတ်လုခဲဘဲနုနုလီ။ ဘုတ်ဆုတ် ပုတ်တံတဖုအပုမှီ အိတ်အါလုခဲဘဲနုနုအပူနုနု ဖါလမဲကဆိတ်တဲတ်တမံမံအ ဂိတ်ကိတ်မးလီ။

လုအမဲရကတခိတ် တိတ်စိတ်ကမိတ်လုတိတ်ကပတ်လီ။ တိတ်သိတ်တိတ်သိတ်နုနုအိတ်ဝဲလုကိတ်ခိတ်ယုတ်ဒီးခိတ်ကရဲးအပူနုနုလီ။ လုခိတ်ကရဲးအပူပုလုအအါတဖု မုတမှီ တပုတ်တံပုဒိတ်ဒီး ကိတ်ခိတ်ဘုတ်ဒီး ကပတ်လီတိတ်သိတ်တိတ်သိတ်အသိတ်တခါအဂိတ် ကယံတ်ဝဲဖးယံတ်သုတ်သုတ်လီ။ မှီနုသကုဒ်နုနုဒီး တိတ်အဝဲအံ မှီဒ်လုကဒိတ်သဒါယတ်မိတ်ရီအသုတအိတ်ထိတ်တဂုတ်အဂိတ် လီ။ ထံဖိကိတ်ဖိဘုတ်သးဂုတ်တဘုတ်သးဂုတ် ထံကိတ်ပဒိတ်စိတ်ညိတ်ဆါ တဲတ်ဒ်ဝဲလီ။ တိတ်သုဂုတ်ဂီအူတိတ်စိတ်ကမိတ်ဒ်အံတကလုတ်နုနု တိတ်ကဘုတ်ပတ်ပနီနုအိတ်လုထံကိတ်တိတ်ဘျုသဲးစးခိတ်သုတ်နုနုလီ။ လုဒိတ်မိတ်နုနုသနုပူ တိတ်သုဂုတ်ဂီအူတိတ်စိတ်ကမိတ်ဒ်အံတ ကလုတ်နုနု ညိတ်နုထံကိတ်တိတ်ဘျုသဲးစးပတ်ပနီနုဝဲလုကဘုတ်မှီဒ် လုတိတ်ဆါကတိတ်ပုတ်ကိတ်အပူနုနုလီ။

တၢ်ခဲကွၢ်မိၤကွၢ်က့ၤဒိတၢ်

မိၤန့ၣ်ဒိ(ဖဲၣ်ရၤဖိၣ်)

အဲၣ်ဒီးတဲယဲသုတၢ်ဟ့ၣ်ဒိဖိတခါဖိဒဲးအံၤ.....ဒီး
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤသးနီၢ်ကီၢ်ဒီးတဆိတၢ်ဒဲးဘၣ်ဒီး ကမၤ
ဒဲးသးခါဆူညါ...ဒီးတၢ်တဲဒိဖိတခါဟဲဝဲဒဲအံၤ...တဘျီန့ၣ် ထီၣ်
ဖိလံာ်ဖိအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်သ့ၣ်ဖဲသးညီဝဲလၢတၢ်လီၢ်တတီၤ
ဃီအပူၤန့ၣ်လီၤအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝဲတပူၤဃီလၢတၢ်ဆၢက
တီၢ်ယံာ်ဝဲန့ၣ်လၢလၢအဆဲအယၤန့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်
ယံာ်ထီၣ်ဒီးလၢာ်ဝဲလီၤဒ်သိးထီၣ်ဖိလံာ်ဖိတဖၣ်ကအိၣ်ဘၣ်အိ
ဘၣ်အဂီၢ် ဃုကျဲဒီးလဲအိၣ်ဆိးလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတနီၤဆူကစၢ်
ခိၣ်ကလိကျါ,တနီၤဆူပၢ်ခိၣ်ဘုလၢာ်,တနီၤဆူမ့ၢ်ထီၣ်မ့ၢ်န့ၣ်က
လံာ်ထံးကလံာ်စိးဒီးတၢ်လီၢ်အဂၤအဂၤတနီၤလီၤဘၣ်ဆၢအ
ကျါထီၣ်ခဲကလုာ်လၢအမ့ၢ်ဝဲထီၣ်သ့,ထီၣ်လၢလဲအိၣ်ဆိးတုၤလၢ
တၢ်လီၢ်ဘၣ်သးဒီးဖဲအိၣ်မၤအိၣ်ဝဲလီၤ

တၢ်စံးဝဲထီၣ်သ့အဖိအလံာ်တဖၣ် မ့ၢ်ထီၣ်ဖိလၢအသး
လီၤသးကွဲးဝဲထီၣ်လၢတဖၣ်အလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိး.....ထီၣ်လၢအလီၢ်
အိၣ်လီၢ်ဆိးပွဲဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လုာ်ဒိၣ်ပွဲဒိၣ်အယိလီၤ

လၢတၢ်ဒဲးအံၤဒဲးန့ၣ်အယိ တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၢ်အိၣ်ထီၣ်
လၢထီၣ်ခဲကလုာ်အံၤအဘၣ်စၢၤ(စုတတုၤခိၣ်တတုၤလီၤ)ဒီး
ယံာ်ဝဲဒၣ်အနီၣ်လၢအဆဲဒီး အဝဲသ့ၣ်ခဲဖုအံၤ လၢခဲမိၢ်ဝဲလၢက
အိၣ်ဃုအိၣ်ဖိးဝဲအဂီၢ်ဒီးတဲကျါ လိာ်သးဒီးတဲသကိးတၢ်ဃုဖိး
မ့ၢ်ရုၣ်အကျဲလီၤ(ဒီးယုၢ်န့ၣ်ဝဲတၢ်ပြၢဝဲအံၤအမံၤလၢထီၣ်ဒဲးဘိ
တၢ်ဃုၢ်ပြၢ)ထီၣ်ခဲကလုာ်အံၤ ပြၢသကိးဝဲတၢ်ပြၢအံၤဒီးတၢ်စံးဝဲ
လဲအသးကနီၢ်န့ၣ်ကပၤပၤဒ်န့ၣ်ယၢ်ခီယၢ်ခီတူၢ်လဲအသးယံာ်
ဝဲအါန့ၣ်အါလၢဒီးထီၣ်သ့ဖိလံာ်တဖၣ်လဲအိၣ်ဆိးဝဲလၢထီၣ်လၢ
သ့ၣ်တဖၣ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအါမးလီၤ

ထီၣ်လၢခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်တဲဝဲထီၣ်သ့ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်လၢ မ့ၢ်လီ
ကီၢ်တၢ်ဃုတၢ်ဖိးမ့ၢ်ရုၣ်ကျဲသၢပျၢဒီးကဘၣ်ကိးက့ၤအဖိအလံာ်
လၢဟဲအိၣ်လၢပတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်တဖၣ်ခဲလၢာ်လီၤဘၣ်
ဆၢထီၣ်သ့တဖၣ်တက့ၤလီၤအမဲာ်ညါဟဲအါထီၣ်ရူၢ်ရူၢ်လၢထီၣ်
လၢလီၢ်ကျဲလီၤ

ဒီးထီၣ်လၢခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်စံးဘၣ်ထီၣ်သ့ခိၣ်န့ၣ်ဒဲးအံၤ, “န
ဖိနလံာ်တဖၣ်မ့ၢ်တက့ၤလီၤလၢအလီၢ်အကျဲဒီး ပဝဲထီၣ်လၢတ
ဖၣ် ပကအိၣ်ပံာ်ကွဲးအတၢ်သၢထီၣ်သၢလီၤအကျဲလီၤ” တၢ်စံးဝဲ
ထီၣ်သ့ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟူထီၣ်လၢအတၢ်ကတိၤတဘိအံၤဒီး
ပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသးဒီး ဖိလံာ်တဖၣ်ဟဲက့ၤလီၤက့ၤလၢအတၢ်
အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်ချ့ချ့န့ၣ်လီၤ တုၤထီၣ်သ့ဖိလံာ်က့ၤလၢာ်ဒီး
ထီၣ်ခဲဖုအံၤအိၣ်ဃုအိၣ်ဖိးလီၤ ဘၣ်ဆၢ ထီၣ်သ့အသးလၢအအ
တဖျၢာ်အံၤတလီၤမၢ်ဟါမၢ်ဒဲးဘၣ်. က့ၣ်ထီၣ်ကျဲအကျဲသီလၢ
ထီၣ်လၢအဖိခိၣ်ထီၣ်လီၤ ဒီးတၢ်စံးဝဲထီၣ်သ့ကျဲအကျဲသီအံၤ
မၤန့ၣ်ကွဲးထီၣ်လၢတန့ၢ်နီတဘျီလၢဘၣ်. မ့ၢ်လၢထီၣ်သ့မ့ၢ်ထီၣ်
လၢအပုၢ်အယိလီၤ

အယိမိၢ်ပၢ်ပုၢ်ဝဲခိၣ်န့ၣ်သရဲသမၢ်လုာ်ဒိၣ်ပွဲဒိၣ်သ့ၣ်စၢၤ,
ထီၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်က့ၤတၢ်တဲတယုၢ်အံၤဒီးပတၢ်ပၢ်ဆၢအကျဲမ့ၢ်
ကဖိးမံလိာ်အသးဧါ.မ့ၢ်တဖိးမံလိာ်သးဘၣ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်လၢ ကြၢး
ဒီးတၢ်ယုးယီၢ်လၢကပီၤသ့ၣ်စၢၤထုးထီၣ်သ့တၢ်က့ၣ်သ့က့ၣ်ဘၣ်
လၢအလီၢ်ဒီးမၤလီၤပံာ်ကွဲးသကိးဒုၣ်ဒါအမ့ၢ်အူဒါလၢဟဲကပီၤ
ထီၣ်လၢပပူၤကလုာ်အကျဲတဖျၢာ်အံၤတက့ၢ်.

ဃုဃုဆူပတၢ်မၤန့ၣ်
ထံကီၢ်သဘျီအိၣ်ခိးပျၢ

(EQ)တၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤလၢ အကြး အိၣ်ဒီး ပုၤ

.....

ပုၤတၢ်ဒီးတၢ်ကနီၣ် (IQ)(standard intelligence) အမဲၣ်ညါ အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး(EQ) (Emotional intelligence) လၢအပူၤဒုၣ်စ့ၢ်စ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအိၣ်ဒီး(EQ) တၢ်ကနီၣ် လၢအဝဲအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်စ့ၢ်တၢ်တူၢ်ဘၣ်ပလၢၢ်ဘၣ်အမဲၣ်ညါ သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၣ် ပုၤကအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ပလၢၢ်ဘၣ်ဒီး အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အကံၢ်အစီၤလၢအပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤပုၤအကသ့စ့ၢ်ကိးဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤတၢ်ကအတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်မၤန့ၢ်အဂီၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲ (EQ) ဒိၣ်န့ၣ်ဒီး (IQ) တၢ်က့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး (EQ)အကံၢ်အစီၤဒိၣ်တၢ်က့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအလုၢ်အလၢ(၁၅)ထံၣ်မ့ၢ်ဒ်လၢအသိးအံၤန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး (EQ)လုၢ်လၢအဝဲအံၤဒီးနမ့ၢ်ပုၤလၢအပတီၢ်ထီၣ်ဝဲဒီးဒိၣ်လံတၢ်ကနီၣ်လီၤ.

(၁) ကတီၢ်တၢ်ဒုၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၢ်အတယၢ်လၢအယၢဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. (၂)သးစၢ်ဆၢစ့ၢ်ကိးဒီးပုၤလၢအတသ့ၣ်ညါဝဲနီၣ်တဘျီတဖၣ်အတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. (၃)တူၢ်လိာ်တၢ်ဆီတလဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲဒုၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. (၄)သ့ၣ်ညါအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်စ့ၢ်တၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါယုာ်အနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်စ့ၢ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်န့ၣ်လီၤ. (၅)န့ၢ်ဟံၣ်ပုၤကအတၢ်တူၢ်ဒိၣ်ပာ်သးဒီးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ပလၢၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (၆)တတူၢ်ကစုၤပုၤနီၣ်တကအတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်ဘၣ်. တဟံးယာ်တၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးဒီးတအိၣ်ဒီးသးထီၣ်ဒါတၢ်ယံာ်ယံာ်ဘၣ်. (၇)မ့ၢ်ပုၤလၢအပၤလီၤအနီၣ်ကစၢ်အသးသ့ၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. (၈)တဘၣ်ယိၣ်လၢကမၤကမၢ်တၢ်ဘၣ်. စူးကွံာ်တၢ်ထံၣ်လၢအအၢသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဒီးန့ၢ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. (၉)မၤစၢၤပုၤကလၢအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်စ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်အဘူးအလဲနီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. (၁၀)ဟးဆွဲးပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တၢ်ပာ်သးလၢအအၢတဖၣ်ယံာ်ယံာ်လီၤ. (၁၁)တူၢ်လိာ်ဟီၣ်ဒိၣ်တၢ်အိၣ်သးလၢအမ့ၢ်“တၢ်လၢတၢ်ပွဲၤတအိၣ်ဘၣ်”သ့ၣ်ဂ့ၢ်လီၤ. (၁၂)မ့ၢ်ပုၤလၢအပာ်ပနီၣ်ဒီးပာ်လုၢ်ပာ်ပုၤတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. (၁၃)ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ခိမ့ၢ်ဂ့ၢ်, နီၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒုၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. (၁၄)တူၢ်ဒိၣ်ပာ်သးလၢတၢ်မံၤဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်လီၤ. (၁၅)အနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်စ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖွံသးညီန့ၣ် တဟ့ၣ်ဝဲအခွဲးလၢပုၤကမၤဟးဂီၤနီၣ်တကဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်(၁၅)ထံၣ်အံၤလီၤကံာ်လိာ်အသးဒီးန့ၢ်ပွဲၤထံၣ်လဲၣ်. နမ့ၢ်ပုၤလၢအ(EQ)ဒိၣ်ဒီးအါဝဲတကလဲၣ်ခါ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီးတခီဂ့ၢ်ကျဲးစးမၤအါထီၣ်အိၣ်တက့ၢ်.

ဒ်သိး နသၢထၢၣ် ကံၢ်ကျၢၤ ဇဒီး အိၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ် ခုၣ်ခုၣ် ဖဲနသး အိၣ်(၅၀) န့ၣ်အဆၢကတီၢ်ကသ့အဂီၢ် တၢ်လၢ နက ဘၣ်မၤဆိအိၣ်ခဲအံၤတပာ်

.....

ဖဲနသးအိၣ်(၅၀)န့ၣ်အဆၢကတီၢ် နအဲၣ်ဒီးထံၣ်လီၤနနီၣ်ကစၢ်အသးဒ်လဲၣ်. ဒ်သိးနသ့တအိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်မူလၢနတဆၢအိၣ်အိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မၤလိဆိနသးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢလၢတဖၣ်အံၤ ဖဲဆၢကတီၢ်လၢအအိၣ်ဒီးန့ၢ်အံၤန့ၣ်တက့ၢ်.

(၁)တၢ်လၢနကဘၣ်မၤဝံၤအိၣ်တနံၤအံၤတဖၣ်သးကွံာ်ဆူခဲမ့ၢ်ဆူတဂ့ၢ်. (၂)ကတီၢ်နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တချူးလၢနဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဒီးဘၣ်အခါတက့ၢ်. (၃)သ့တၢ်အါန့ၢ်ဒီးတၢ်လၢနယုန့ၢ်အိၣ်တဂ့ၢ်. (၄)ဟးဆွဲးတၢ်တဲၤတြီဆၢဒိသဒါတဂ့ၢ်. (၅)တဘၣ်အိၣ်ကတံာ်ထီၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်လိာ်မ့ၢ်လိာ်လၢအတဘၣ်လိာ်သးဒီးန့ၢ်အပူၤတဂ့ၢ်. (၆)ပာ်လုၢ်ပာ်ပုၤဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လုၢ်ပုၤဒိၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. (၇)ပတုာ်ကွံာ်တၢ်ပာ်ဒုၣ်ပာ်ကမၢ်လီၤနနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်န့ၣ်အသးတက့ၢ်. (၈)သ့ၣ်ညါလၢတၢ်မၤပွဲၤပုၤကိးဂၤဒီးအတၢ်ဆၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအကြးဒီးအဂ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. (၉)ပတုာ်ကွံာ်တၢ်သ့တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဘူးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. (၁၀)သးပုၤနီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်တဂ့ၢ်. (၁၁)ထီၣ်သတြီၤနသးဒီးပုၤအဂ့ၢ်အဂီၢ်ထံၣ်ဆံးကွံာ်တလီၤလီၤနနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်န့ၣ်အသးတဂ့ၢ်. (၁၂)ကျဲးစးပုၤန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်တဂ့ၢ်. တမ့ၢ်တၢ်လၢပပုၤအိၣ်လၢကျိၣ်လၢစ့သ့ဝဲဒုၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်လၢပနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်လီၤ. (၁၃)တဘၣ်ကိာ်ဂီၤဒီးသးဟးဂီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တခါခါအယိဒိတကတီၢ်ညါတဂ့ၢ်. (၁၄)တဘၣ်ဆူၣ်နီၣ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးပုၤအကတၢ်ကမၤဖဲနလီၤဒုၣ်န့ၣ်တဂ့ၢ်. (၁၅)တဘၣ်ပိာ်ကျဲၤလၢအညီတဂ့ၢ်. (၁၆)တဘၣ်ပာ်ဒုၣ်ပာ်ကမၢ်လၢပုၤကအလိထီၣ်ဘိတဂ့ၢ်. (၁၇)တၢ်ဂ့ၢ်ကိမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဟးဆွဲးအိၣ်တဂ့ၢ်. ကျဲးစးဘျးဆွဲးအိၣ်တက့ၢ်. (၁၈)ပကစၢ်ဒုၣ်စ့ၢ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ် တဘၣ်ဒီးသန့ထီၣ်လၢပုၤကအလိတဂ့ၢ်. (၁၉)တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘျးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် ပတုာ်ကွံာ်အိၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်သးပုၤယုသ့ၣ်ညါတၢ်တနီၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. မၤကွၢ်ကွၢ်သကိးဒ်သိးတုၤပအိၣ်အန့ၣ်(၅၀)ဒီးပတၢ်အိၣ်မူကခုၣ်ဝဲ ဒ်ပဆၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်အသိးန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟံးတၢ်ကွဲး တၢ်ကမ့ၢ်လၢနသးပူၤ

တၢ်နံၤန့ၣ် ပုၤတၢ်ကဟံးဝဲဒီးတၢ်ထၢၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်ဒီး ဟံးန့ၣ်လီၤလၢဟံးပူၤလီၤ. ဟံးတုၤတၢ်ဘျီၣ်တဲတဲတၢ်နီၣ်တထံၣ်နီၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်ဒီးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤဝဲတၢ်ဖိတလံၤလၢထၢၣ်ဝဲန့ၣ်အပူၤဆူသၢၣ်လၢပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအဟံးတၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်မ့ၢ်မန့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်ဝဲထဲတၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဒီးနကမၤဒ်လဲၣ်. “ဟး. တၢ်အံၤနမၤမန့ၣ်လဲၣ်. ထၢထီၣ်က့ၤတၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်အံၤခဲလၢၣ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်တထၢက့ၤဘၣ်န့ၣ်ယကမၤသံနတၢ်ဘျီၣ်လီၤ” ဖဲန့ၣ် နလဲၣ်ဟံးဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ်ဃဲၣ်တမံၤမံၤဒီး ပုၤဝဲန့ၣ်ထၢထီၣ်ထၢန့ၣ်က့ၤတၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်လၢထၢၣ်ပူၤတဘျီၣ်လီၤ. အဝဲထၢထီၣ်က့ၤတၢ်ကမ့ၢ်လၢတအိၣ်တ့ၢ်နီၣ်တက့ၢ်နီၣ်တခိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်အမဲၣ်ညါ အဝဲထုးထီၣ်တၢ်ကံးညၢၣ်လၢအဖျိၣ်ခဲထၢၣ်ပူၤတဘျီၣ်ဒီး ထုးက့ၤဝဲတၢ်လီၤလၢအလူၤလီၤတၢ်န့ၣ်ပျီၣ်ပျီၣ်ဆ့ၣ်ဆ့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီး အဝဲတကတၢ်တၢ်နီၣ်တထံၣ်ဘၣ်ဒီး ဟံးထီၣ်အတၢ်ကမ့ၢ်ထၢၣ်န့ၣ်ဒီးက့ၤက့ၤဝဲလီၤ. တၢ်က့ၤတအိၣ်တ့ၢ်လၢသၢၣ်လၢပူၤနီၣ်တက့ၢ်. သၢၣ်လၢပူၤအိၣ်ပျီၣ်ဆ့ၣ်ဒ်အိၣ်ထံးအသိးလီၤ. နတၢ်ဟံးသးတၢ်ဆိကမိၣ်တမ့ၢ်ဒ်အပူၤကွဲၣ်အသိးကဒီးလၢဘၣ်. နက့ၤဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဝံၤက့ၤဝံၤက့ၤဒီးနကသးထီၣ်တၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်တနံၤ နကဟးတဲဘၣ်နသကိးလၢ ပုၤပျီၣ်တကဟံးန့ၣ်လီၤလၢနဟံးပူၤဒီးဟံးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤသးဒ်အံၤမၤအသးဒီးနတဘျီၣ်ဘျီၣ်ခါ. ပုၤမ့ၢ်သံကွဲၣ်ဒီးတၢ်စံးဆၢကမ့ၢ်တမၤအသးဒီးပုၤနီၣ်တဘျီၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လီၤ

ပုၤတဟံးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်လၢနဟံးပူၤနီၣ်တက့ၢ်ဘၣ်ဆၢ ပုၤဟံးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်လၢနသးပူၤထီၣ်ဘိန့ၣ် နနီၣ်ကစၢ်ဒ်န့ၣ်တဟံးသးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကမ့ၢ်မန့ၣ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်လဲၣ်. ပုၤကဟံးတဲနပုၤဂၤအဂ့ၢ်, တၢ်ကစီၣ်ကစဲးကစီၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်လၢအခိၣ်တအိၣ်အမၢ်တအိၣ်ဒီး အဘျူးတအိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. နကဖးလံာ်လၢအဘျူးတအိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. နကကွဲၣ်

တၢ်ဘၣ်အၢဘၣ်သီလၢနတကြၢးထံၣ်တကြၢးကွဲၣ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢသန့ၣ်က့ၤ တၢ်ဟံးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်လၢနသးပူၤဒီးနဟံးပူၤန့ၣ် တဒီးသိးလိာ်အသးဒီးဘၣ်. လၢနသးပူၤန့ၣ်အၢန့ၢ်ဒီးနဟံးပူၤတက့ၢ်လီၤ. တၢ်ကမ့ၢ်လၢဟံးပူၤန့ၣ် နမၤဆ့ၣ်မၤပျီၣ်အိၣ်တုၤအက့ၤအခိၣ်တအိၣ်, အလီၢ်အကျဲတအိၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ဆၢလၢနသးပူၤန့ၣ်နမၤအိၣ်ဒ်န့ၣ်အသိးတသ့ဘၣ်. လၢမန့ၣ်အသိးလဲၣ်.

ပုၤဟံးတဲအၢစၢနပုၤတက့ၤအဂ့ၢ်ဒီးပုၤက့ၤလီၤ. နဒိကန့ၣ်အိၣ်လီၤ. ပုၤတက့ၤတဲတၢ်ဝံၤက့ၤလီၤ. တၢ်ကမ့ၢ်လၢအဝဲလူၤလီၤဂံၢ်လီၤဝဲအံၤဖဲထီၣ်ဃာ်လၢနခိၣ်န့ၣ်ပူၤလီၤ. အိၣ်တ့ၢ်ဝဲဒ်လဲၣ်. နကအိၣ်တ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထွဲန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤလီၤ. ပုၤတက့ၤတဲတၢ်အံၤ ကမ့ၢ်ဝဲလီၤ. ကတဲစဲးဃာ်ဝဲလီၤ. ပုၤတက့ၤအံၤအၢဒိၣ်မးလီၤ. အဖိဒီးအမၤတဖျၢၣ်ကဘၣ်တၢ်ကီၤလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်အံၤကအိၣ်ထီၣ်ဃာ်လၢနတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤလီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒ်တဘျီၣ်လီၤ. မ့ၢ်မၤအသးကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးန့ၣ် နသးပူၤကပူၤထီၣ်ဝဲထဲတၢ်ကမ့ၢ်ပူၤဖးဒိၣ်လီၤ.

ပုၤတက့ၤလၢအသးပူၤပုၤလုာ်ဘၢကွဲၣ်ထဲတၢ်ကမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အသ့ၣ်ကကဆ့ၣ်သးကကဆ့ၣ်ကစီၣ်ဒါ. တၢ်ကူၣ်အသိတၢ်ထံၣ်အသိဟံးန့ၣ်လၢအသးပူၤကသ့ကစီၣ်ဒါ. လၢတၢ်မၤအပူၤဖျၢၣ်ကိးအမၤတၢ်အသ့ၣ်ကပုၤသးကညီၣ်ကစီၣ်ဒါ. အသးစၢၢ်ဆၢလၢတၢ်မၤလီၤလံာ်အပူၤကသ့ဖျၢၣ်ကိးဒါ. ဆၢကမိၣ်ထံကွဲၣ်တက့ၢ်မိၣ်.

နမ့ၢ်တအဲၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်အံၤဘၣ်န့ၣ် တဘၣ်ပျဲပုၤဟံးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်လၢနသးပူၤလုာ်တက့ၤတဂ့ၤ. ဟးဆ့ၣ်ပုၤဟးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်ယံၤယံၤတက့ၢ်. ပုၤလၢအဟံးန့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အပူၤလၢ (Facebook) အပူၤဒီးဟးကွဲးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဲၣ်ဒီးကွဲးန့ၣ်ဝဲ. ဟးတဲတၢ်လၢအဲၣ်ဒီးတဲဝဲသ့ၣ်တဖျၢၣ်ဖျၢၣ်ကိး မ့ၢ်ပုၤလၢအဟးလူၤလီၤဂံၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်လၢပုၤသးပူၤန့ၣ်သ့ၣ်ညါဟံးသ့ၣ်ဟံးသးဒီးဟးဆ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်တက့ၢ်.

မှိတ်တုတ်နေသော မီးအိမ်

အာကာမောင်မောင်

လူဖြောင့်တော့အမှားနည်း
လူကောက်တော့အမှန်နည်း
ဥာဏ်နှင့်ယှဉ်ပါကိိုယ်ချင်းစာ
တည့်တည့်သွားလည်း နည်းနည်းလွဲပြီး
အလွဲတန်းစီ ပန်းတိုင်ဆီတွင်
မပီကလာ အသံပြာနှင့်
မျက်နှာပုပ်သိုး လွန်ရုပ်ဆိုးပြီး
အဆိုးတွေထက် အပြုံးဆက်တော့
အခက်ထဲက အခက်ဖြစ်၊

အမှားကိုမြင် အမှန်ပြင်၍
ပြင်ဆင်မှုထဲ အမှန်နည်းပြီး
အားခဲသမျှ သဲရေကျလျက်
အမှားကိုသာ အလေးသာတော့
မှန်တာအနည်း ဒီကပွဲမှာ
ပွဲလည်းပြီးဆုံး အများမုန်းပြီး
အရှုံးဘဝ ရှုမလှဖြင့်
အခက်ထဲက အခက်ဖြစ်။

ဟုတ်ပါပြီ---
အမှားဖြန့်ကျ အမှန်နည်းတော့
အပွဲနှင့်သာ ငရဲရွာတွင်
ချမ်းသာမှုကင်း အမှောင်တွင်းမှ
အလင်းတန်းကို မျှော်လင့်ခြင်း။

မပြောင်းလဲသော အရာ ခိုင်ခံ့ရွှေမြင့်

ရေကြည်ရာ-မြက်နုရာ
 ခေတ်ကာလ-တံခါးများ
 ဖြတ်သွားခြင်းမှတစ်ဖန်
 ဇရာမှန်ထဲကထွက်ခဲ့တယ်
 ဇာတိရွာကိုရောက်ခဲ့တယ်
 ဖုန်တထောင်းထောင်း
 လှည်းလမ်းကြောင်းပျောက်ကွယ်
 ခုတ်မောင်းနေသောစက်ယာဉ်များ
 အထင်အရှား၊ ကူး၊ တို့ဆိပ်နား
 တံတားကြီးပေါ် ကမြင်ကွင်းကျင်း
 ခေတ်အမြင်-ခေတ်ယဉ်ကျေးမှု
 အတုအပ-လှချင်သမျှအားလုံး
 အပြုံးနဲ့ကြိုဆို-နဂိုသဘာဝ
 ဪ-သင်္ဂါရပဲပေါ့။
 ရွာထိပ်ကလက်ပံပင်ကြီး
 အပြီးပျောက်ကွယ်-ငယ်ရွယ်သောအပင်များ
 ရှင်သန်အုပ်မိုး-အရိပ်တိုးပွား
 အဘိုးလေးများ
 အဘွားလေးများ
 သူငယ်ချင်းအားလုံး
 တနင်္ဂနွေနံနက်ခင်း
 လေပြေလေညှင်းလေးနဲ့အတူ
 ရိုးစင်းတဲ့ဂီတသံ-စည်းချက်မှန်မှန်
 ဆန်းဒေးစကူးလ်ရဲ့သီချင်းသံ
 လူငယ်များရဲ့တေးသံ
 သမ္မာကျမ်းစာရွတ်ဆိုသံ
 အသင်းတော်ရဲ့ခေါင်းလောင်းသံ
 ဟန်ချက်မပျက်
 နားညောင်းလျက်ပါ
 ကပ်ကမ္ဘာမကုန်သ၍
 ယုံကြည်ခြင်းမြဲခိုင်၍
 မပြောင်းလဲသေးပါ။

မျိုးချစ်သားကောင်း ဒါမှတကယ့်အမေ့သား

တောင်ငူ - အဲဒီ

သာယာလှသော ရွာသာယာ
အမေမွေးဖွား အမိပြည်မှာ
သွန်သင်လမ်းပြ ယဉ်ကျေးပျူငှါ။

အရွယ်ရောက်ကာ အရပ်တနေရာ
အမေပေးတဲ့ မျိုးသိစိတ်ဖြာ
ကျရာတာဝန် ထမ်းရွက်စွာ။

အချိန်ဒီရေ ပြောင်းရွေ့လျား
ယိမ်းယိုင်မသွားတဲ့ စိတ်ဓာတ်က
အိုမင်းသွားလည်း မခွဲရပ်တည်မှာ။

နှစ်ရှည်ချွေးကျ တောတောင်မှာ
သုံးရာသီအား ကျင်လည်ရာ
ရေမြေလေ၊ အပင်တွေသက်သေပါ။

ကြိုးပမ်းခဲ့တဲ့ ငါးနှစ်တာ ငြိမ်းချမ်းရေးက
တည်တံ့ခိုင်မြဲ အစဉ်အလာများ
ညှိနှိုင်းယူမရ မူဝါဒတွေပါ။

ဤအကြောင်းဖြင့် ဇာတိမပြန်
ထာဝရအစစ်မှန်အဖြေမှန်မှ
ငြိမ်းချမ်းသာယာ အမေ့အိမ်သို့သာ။

အမေအပြုံးဖြင့် သားအောင်ပွဲကိုကြို
ကရင်ပြည်မှာ မွေးတဲ့အမေ့သားကောင်းဖို့
ဂုဏ်ယူဝင့်ကြား ဒါမှ တကယ့်အမေ့သား။

“ဖုန်းစိုးမြေမှပဲ့တင်သံ”

အက်ကလိုသိန်း

စားတော့နှမ်းငါးပိ
 ပြောရမှာကဝက်သားတအိအိ
 ဝတ်တာကအပေါက်အပြ
 ပြောတော့ကတိပါဖိုးဖဲ
 အာရုံဦး၏လင်းရောင်ခြည်အောက်မှာ
 ဝေဝါးသောဘဝတစ်ခုနဲ့
 မိုးချုပ်သည့်တိုင်အောင်
 အတူနေရောင်းရင်းတွေက
 မနားလဲမစိုပြေပါ
 အော် - ဘဝ ဘဝ
 လောဘတောက်လောင်
 ဤလူ့ဘောင်မှာ
 အမှောင်စွန်းကျ လမိုက်ညသို့
 ရင်မှယိုဖိတ် အသိစိတ်တွေ
 ဖိနှိပ်မှုအောက်ရောက်ရှိခဲ့တာ
 ကိုယ်ချင်းစာနာခဲ့ရပြီ

ကအတုနီကီသုလု

“ ဖြတ်ထိုးဉာဏ်ကောင်းတဲ့ကရင်မလေး ”

အဲ့မို့ (တောင်ငူ)

တူ၊တူမလေးတို့ရေ— ဦးဦးပုံပြင်တစ်ပုဒ်ပြောပြမယ် နော။နားထောင်ပြီးဗဟုသုတအနေနဲ့သင်ခန်းစာအဖြစ် မှတ်ယူကြမယ်မဟုတ်လား။ ဒီလိုကွဲ့—တူ၊တူမလေးတို့ရေ က ရင်မလေးတစ်ယောက် အရွယ်မရောက်မှီငယ်စဉ်ဘဝမှာတင် ဘဲ သူ့အမိုးအပါးနှစ်ဦးစလုံးဆုံးသွားကြရုံသာတော့။ တူ၊တူမ လေးတို့သိမြင်ကြတဲ့အတိုင်းပါ။ တောင်ပေါ်မှာဆိုတော့ ဟိုး ယခင်က သိပ်စည်စည်ကားကားစုံစုံလင်လင်မရှိဘူးပေါ့။ အဲ့ဒီ အချိန်မှာဆိုရင် ရွာတိုင်းလိုလိုမှာ အစိုးရမူလတန်းကျောင်းမ ရှိဘူးလေ။ ဒီလိုနဲ့ ကရင်မလေးရဲ့ဘဝဟာ အလွန်ပင်စိတ်မ ကောင်းစရာပါ။ ပညာမစုံမလင်နဲ့မို့ သူငယ်ချင်းတွေ၊ ညီအစ် ကိုတစ်ဝမ်းကွဲတွေရဲ့နှောက်ပြောင်ခြင်းကိုခံရတာပေါ့။

ကြာလာတော့ သူတောင်ပေါ်မှာနေချင်စိတ်မရှိ တော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူမရဲ့မောင်လေးကိုအရမ်းချစ်ရှာတယ်။ ဒီ လိုနဲ့ မိဘအသိမိတ်ဆွေတွေရဲ့အကူအညီနဲ့ အဝေးတစ်နေရာ မှာအလုပ်သွားလုပ်ဖို့သူဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ ရွာထဲမှထွက် ခင်မှာ သူမရဲ့မောင်လေးနဲ့ပွေ့ဖက်ပြီး နှစ်ဦးသားမျက်ရည်တွေ နဲ့ပေါ့။ ခွဲခွာရမယ်ဆိုတာသိရတော့ ဝမ်းနည်းနေကြတာပေါ့ လေ။ ဒါပေမဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်အခိုင်အမာချပြီး မောင်ငယ်လေး အားနှမ်းရှုတ်၍ နှုတ်ဆက်ထွက်ခွာသွားသတဲ့လေ။ အဲ့ဒီက ရင်မလေးက တောင်ငူမြို့ကနေ ရန်ကုန်မြို့သို့ဆင်းပြီးတော့ အိမ်အကူအလုပ်လုပ်ရတာပေါ့နော။ ဒါပေမဲ့ အဲ့ဒီကရင်မ လေးကို ဘုရားသခင်ကကူညီမစလို့လားမသိဘူး သဘော ကောင်းတဲ့အိမ်တစ်အိမ်မှာနေရတယ်လေ။ အဲ့ဒီအိမ်ကြီးမှာ သူ့လိုကလေးသူငယ်မရှိတာမို့ အိမ်ရှင်များက ကရင်မလေး အား ဖိုးမူ—ဖိုးမူဆိုပြီး တစ်အိမ်လုံးချစ်ခင်ကြတာပေါ့။ တူ၊ တူမလေးတို့ရေ—ကရင်လူမျိုးဆိုတာရိုးသားဖြူစင်တယ်။ အ လုပ်ကြိုးစားတယ်။သစ္စာရှိတယ်။ကတိတည်တယ်။ဒါကြောင့် အိမ်ရှင်တွေက လိုလေသေးမရှိပြုစုယုယုချစ်ခင်ကြတာပေါ့။ ဒါ ပေမဲ့ အဲ့ဒီကရင်မလေးက ရက်တွေလတွေကြာလာတော့ ရွာ မှာကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့အိမ်နဲ့ မောင်လေးကိုသတိယလွမ်းဆွတ်နေ တာပေါ့နော။ တူ၊တူမလေးတို့ဆိုရင်လည်း အဝေးမှာရောက် နေကြရင် ရွာနဲ့အိမ်ကညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေကို အရမ်းသ တိယတမ်းတနေကြမှာဘဲလေ။ တစ်နေ့ကရင်မလေးက မောင် လေးနေမကောင်းဘူးဆိုပြီး အိမ်ရှင်အားခွင့်တောင်းကာ နေ ရပ်ဇာတိဖြစ်တဲ့တောင်ပေါ်ဒေသသို့ပြန်လာသတဲ့။ ရန်ကုန်

မြို့ကြီးအထွက်မှာပေါ့ သူ့စိမ်းဆိုက်ကားသမားနဲ့ကားသမား တွေက ကရင်မလေးကိုလိမ်လည်ပြီး ပိုက်ဆံနဲ့ပစ္စည်းအထုပ် တွေကိုယူဖို့ကြံစည်နေကြတာပေါ့။ တူ၊တူမလေးတို့လည်း ရန် ကုန်မြို့ကြီးကိုကောင်းကောင်းသိကြမှာပါ။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ပထ မဆုံးမြို့တော်ကြီးပဲလေ။ အဲ့ဒီမှာရှိကြတဲ့ဗမာလူမျိုးတွေဟာလူ လည်တွေကြီးဘဲလေ။ ဒါကြောင့်မို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရန်ကုန် သားလူလည်အကြားလိုပဲခေါ်ကြတာပေါ့။ ရန်ကုန်မြို့နယ်လေး ဗ မာလူမျိုးတွေအရမ်းလူလည်ကျတယ်။ လည်မလည်ဘူးဆို တာဦးဦးပြောပြမယ်နော်။ဒီလိုကွဲ့—ဖူးဖူးကော်ခိုစောဘဦးကြီး ဦးစီးတဲ့(KNDO)အဖွဲ့က ကရင်တစ်ကျပ်၊ ဗမာတစ်ကျပ်ချက် ချင်းပြဆိုပြီး တန်းတူညီတူအခွင့်အရေးရဖို့ တော်လှန်တိုက် ခိုက်တာ ရန်ကုန်မြို့ကြီးရဲ့အင်းစိန်နှင့်တကွ အခြားမြို့များကို သိမ်းပိုက်နိုင်ဖို့လက်တစ်ကမ်းလောက်ဘဲကျန်ပါတော့တယ်။ ဒါပေမဲ့ မွန္တလေးမှရန်ကုန်သို့ဆင်းလာကြတဲ့ ဗမာတပ်မတော် ရဲ့ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းကျော်ဇောအပါအဝင် ကရင်လက်နက်ကိုင် တွေကိုစကားကမ်းလှမ်းပြီး အေးအေးဆေးဆေး ဆွေးနွေးညှိ နှိုင်းကြမယ်ဆိုပြီး တစ်ဖက်လှည့်လိမ်လည်မှုနဲ့ တိတ်တဆိတ် လူ့လက်နက်အင်အားစုပြီးပြန်လည်တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းတာပေါ့။ ဗမာလူမျိုးနဲ့ဗမာ့တပ်မတော်ရဲ့လိမ်လည်မှုတွေအများကြီးပါ ဘဲ။ ဦးဦးပြောမကုန်နိုင်ပါဘူး။ ဒီလိုနဲ့ကရင်မလေးဆီသို့ အဲ့ဒီ သူစိမ်းလူလည်တွေချဉ်းကပ်လာပြီး “ဘယ်သွားမှာလဲ။ဘယ် ကိုလိုက်ပို့ပေးရမလဲဆိုပြီး လိုက်ပြောကြတာပေါ့နော်။ ဒါပေမဲ့ ဉာဏ်ကောင်းတဲ့ကရင်မလေးက ကိစ္စမရှိပါဘူး။ မလိုပါဘူး။ ဟိုးရှေ့ဘူတာရုံ(ဂိတ်)မှာ ကျမအမေ၊ အဖေစောင့်နေကြတယ် ဆိုပြီး စကားလမ်းကြောင်းလွှဲလိုက်ရတာပေါ့နော်။ တောင်ငူ မြို့ဘူတာရုံနှင့်ကားဂိတ်ဆိုင်ကားဂိတ်တွေများဆိုရင်လည်း အဲ့ဒီလိုဘဲ အဆင်ပြေချောမွေ့အောင်ပြောရတာပေါ့နော်။ နောက်ဆုံးကရင်မလေးရဲ့ဖြတ်ထိုးဉာဏ်ကြောင့် လမ်းခရီးတစ် လျှောက်လုံးအခက်အခဲမရှိ၊ သေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာနဲ့ နေ အိမ်သို့ကောင်းမွန်စွာပြန်လည်ရောက်ရှိတာပေါ့လေ။ တူ၊တူမ လေးတို့ရေ—ဦးဦးဗဟုသုတအနေနဲ့အခုပြောပြမယ်နော်။ အ မေရိကန်လိုနိုင်ငံကြီးမှာတော့ ကလေးသူငယ်တွေရဲ့ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်မှုတွေ၊ လေ့လာသင်ယူမှု တွေကိုနှစ်သက်သဘောကျတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံမှာတော့ က လေးသူငယ်တွေ အခြေခံကျကျတတ်မြောက်အောင် ဆရာ

ကျနော့်ဘဝနှင့်သံလွင်မြစ်ဖြတ်သန်း စီးဆင်းအကြောင်းအရာများ

စောအဲ့မို့(တောင်ငူ)

သံလွင်မြစ်သည်မိုးရာသီကာလတွင်မြစ်ရေလျှံ၍ တဝုန်းဝုန်းမြည်ကာ ရေအနှောက်နှင့်အတူ သစ်ဝါး အမှိုက်မျိုးစုံ သစ်တိုဝါးစများစွာ တလိပ်လိပ်ဖြင့် ကြောက်လန့်ထိန့်လန့် ဖွယ်ဖြစ်သော်လည်း ဆောင်းရာသီကာလစတင်ရောက်ရှိ သည်နှင့် သံလွင်မြစ်သည် တဖြည်းဖြည်းချင်းရေများလျော့ နည်းလာကာ သဲသောင်ပြင်ကျောက်တုံးကျောက်ခဲကျောက် ဆောင်များပေါ်ထွန်းလျက် နွေရာသီကာလ ရောက်ရှိတော့ မည်မဟုတ်သလိုပင် လေညှင်းတစ်ဝါး၊ လှိုင်းထသာယာသံနှင့် အလွန်ပင်လှပသောသဘာဝဖန်ဆင်းမှုပန်းချီရှုမြင်ကောင်း တစ်မျိုးပါဘဲလေ။ ဤစာဆောင်အားရေးသားခြင်းမှာ သံလွင် မြစ်ရဲ့အလှအပတစ်စိတ်တစ်ဒေသ၏ခန့်မှန်းအလယ်ဗဟိုတစ် နေရာဖြစ်နိုင်ခြင်း၊ သံလွင်မြစ်၏မြစ်ဖျားနှင့်မြစ်ဝအထိအ ကြောင်းအရာများမပါဝင်ဘဲဖြစ်နေခြင်းကြောင့် နေရာဒေသ အသေးစိတ်တို့အားမဖော်ပြလိုတော့ပါ။ စစ်တော်စုံနှင့်ကျောပိုး အိတ်အပြည့်လွယ်ပြီးသံလွင်မြစ်ကမ်းအတိုင်းစုန်ဆင်းလာ သောအရိပ်တစ်ခုသည် အဝေးကမြင်တွေ့လျှင်ဟန်ပါမူယာအ ပြည့်အဝပါဘဲဟုဆိုရမည်။ အချိန်နှင့်လမ်းလျှောက်အမူ အယာအားသုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် မနီးမဝေးမှထွက်ခွာလာ သည်ဟုသုံးသပ်နိုင်ပါသည်။ ဟုတ်ပါသည်။ အမှန်တကယ် သူ စတင်ထွက်ခွာလာသည်မှာ ဟိုးတောင်ထိပ်အုံ့မှိုင်းမှိုင်းက(ပိ တောက်ကုန်း)စခန်းလေးပါဘဲ။ ဒီစခန်းကိုတစ်ချို့သိမြင်တွေ့ဖူး ကြမှာမဟုတ်ဘူး။ စခန်းကိုချစ်စနိုးနာမည်ပေးထားခြင်းမှာ သ ဘာဝဖန်ဆင်းထားတဲ့ရှုခင်းအတိုင်းပါဘဲ။ သံလွင်မြစ်ကမ်းနဖူး ဘေးတွင် ပိတောက်ပင်ကြီးများ စခန်းအားဝန်းရံထားတာမို့ ပိတောက်ကုန်းလုံခြုံရေးစခန်းဟုခေါ်ဝေါ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းစခန်းမှစတင်ထွက်ခွာလာသူမှာ ထိုစခန်းတွင်းအရာရှိနှင့် ရဲဘော်ရဲဘက်တွေက စုနာမိ(ခ)ကိုချစ် ထောက်ခံစာမှာတော့ (စောအယ်ကလူ)လို့ အများကခေါ်မည့်ကြတယ်။

ကျတော်စောအယ်ကလူကို ဘယ်လိုခေါ်ခေါ်ကြိုက်

နှစ်သက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နာမည်ရှေ့မှာ(စော)ထည့်ပေးရင်ပို ကောင်းမည်။ဘာအတွက်ကြောင့်မေးချင်ကြမှာပါ။ ကျတော် ကရင်ပြည်နယ်ထဲမှာမွေးဖွားပြီး ကရင်လူမျိုးဖြစ်တာကြောင့် ဘယ်နေရာရောက်ရောက် စော(စီ)ဆိုတဲ့ထိပ်ဆုံးကသင်္ကေ တကိုထည့်သွင်းခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြင့် ကြိုက်နှစ်သက်ပီတိဖြစ်လိုပါ။ ကျတော်စောအယ်ကလူ ခွင့်ရက်အနည်းငယ်ရရှိတာမို့ မိ သားစုရှိရာ စုစည်းရွာ၊ရပ်ကွက်(၆)သို့ ပိတောက်ကုန်းစခန်းမှ ခြေလှမ်းတစ်လှမ်းစီ ဖြည်းဖြည်းခြင်းလျှောက်လာခဲ့ရာ တာ ဝန်ကျစခန်းနှင့်ကျောက်ဆောင်ကျောက်ခဲလျှံမြောင်များ ကျ တော်၏နောက်ကျောပြင်တွင်ဝေး၍ကျန်ရစ်လေ၏။ ဒီလိုနှင့် ရှေ့သဲသောင်ပြင်အနည်းငယ်ဖြတ်ကျော်ပြီးနောက် (စဖကဟ) ရုံးသို့စတင်ဖြတ်လျှောက်လာစဉ် တာဝန်ခံနှင့်တကွ ရုံးလုပ် သားများ တူညီတက်စုံတာဝန်ကိုယ်စီလှုပ်ရှားဆောင်ရွက် လျက်ပေါ့။ ကျတော်ဦးစွာ “အတီး(ဂီၤလၢအဂ့ၤ)မဂီၤလာနံနက် ခင်းပါ။” စတင်နှုတ်ဆက်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မူဒါခိန်၊ “ ဂီၤလၢအဂ့ၤဖိဒိန်ခါ—မင်းတစ်ယောက်တည်းခြေလျှင်နဲ့ဘဲ လား။စက်လှေအကြံနဲ့လိုက်မစီးဘူးလား” ဟုပြန်လည်လှမ်း မေးလိုက်ပါသည်။ ကျတော်က “ဟုတ်ကဲ့အတီး ဟိုးအောက် မှာသွားစောင့်စီးကြည့်မယ်။ အဆင်မပြေရင်ဒီလိုဘဲလမ်းဆက် လျှောက်လိုက်တော့မယ်” လို့ဖြေကြားလိုက်သည်။ ဒီလိုနဲ့အ ချိန်မကုန်ဆုံးစေအောင် “ကျတော်သွားလိုက်အုံးမယ်အတီး” လို့ခေါင်းညိတ်ပြပြီးဆက်ထွက်ခဲ့သည်။ နေရောင်ခြည်သည်အ တော်လေးမြင့်နေပြီး လက်ပတ်နာရီအားကြည့်လိုက်တော့ကိုး နာရီတိတိဖြစ်နေပြီး ခြေလှမ်းအားအရှိန်မြင့်လိုက်ပြီးနောက် ပထမဦးဆုံးအတွေးများက ဒိုင်းကနဲ ဦးနှောက်ထဲစတင်အ သက်ဝင်လာပါတော့သည်။ ကျတော့်အတွေးလေးမှာတော့ အိမ်ကမိသားစုစားဝတ်နေရေး၊ ကလေးပညာရေးနှင့်ကျန်းမာ ရေးစသဖြင့်ပါဘဲ။ စစ်သားဆိုတော့ဒီလိုပါဘဲ။ ထုံးစံအတိုင်း သိမြင်ကြတဲ့အတိုင်းပေါ့။ နောက်ခံဘယ်လောက်တင်းတင်းအ

ခြေအနေအချိန်အခါဒီရေလိုက်ပြီးကုစားသွားရတာကြီးဘဲလေ။

အင်း—တော်လှန်ရေးထဲသို့ ၂၀၀၂ခုနှစ်မှာတောင် ဂူခရိုင်၊ သံတောင်မြို့နယ်၊ ရင်း(၅)မှာတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၍ ၂၀၀၆ခုနှစ် အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက် သမီးနဲ့သား ၂၀၀၁ခုနှစ်တွင် ဒီသံလွင်မြစ်ကမ်းခြေ စုစည်းရွာ၊ရပ်ကွက်(၆)သို့ရောက်ရှိလာပြီး ယခုလက်ရှိ၂၀၁၅ခုနှစ်မှာ သမီးနှစ်ဦးထပ်တိုးလာတော့ရှေ့ဆက်မည့်အနာဂတ်ရင်သွေးငယ်အတွက် အစီအစဉ်ချရေးဆွဲရမယ်လို့တွေးကြည့်တော့ ဟိုးရှေ့မလှမ်းမကမ်းမှစက်လှေကြီးငယ်များတစ်ဝိုက်ပေါ်တစ်ပေါ်တစ်ထွတ်ထွတ် မြည်သံကြားရလိုက်ခြင်းကြောင့် အတွေးများပျက်ပြယ်သွားခဲ့သည်။ မကြာပါဘူး၊ ရှေ့ရောက်တော့ ဈေးတန်းလျားကြီးမှ လူတွေဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နဲ့ အထူးသဖြင့်စက်လှေတွေပေါ့၊ ဒီနေရာကလည်း စုစည်းရွာသားတွေနှင့် သော်လဲထ၊ သူးမွဲထသို့ဆင်းမည့်လူသူတစ်ချို့ ခဲမဖြူ၊ ဖာဆောင်းတက်မည့်လူသူအစုံပါဘဲ။ အချက်အခြာကျတဲ့ဆုံရပ်ဂိတ်တစ်ခုလို့ပြောရမည်။ သံလွင်မြစ်ရဲ့အရှေ့ဘက်ကမ်းမှာတော့(ထိုင်း)ဂိတ်ပေါ့။ အနောက်ဘက်ခြမ်းမှာတော့စုစည်းရွာနှင့်ကျောင်းရုံးအမျိုးမျိုးပါဘဲ။ ဈေးနေ့လားတော့မပြောတတ်ဘူး။ လူတွေအဝင်အထွက်စုံလို့ ကျတော်အဲဒီဈေးဆိုင်တန်းလျားရည်ကြီးအားရှောင်ကွင်းပြီးဆက်ထွက်ခဲ့သည်။ မနားခိုချင်တဲ့သဘောမဟုတ်ပါ။ အချိန်သိပ်မရရှိတော့တာမို့ ခြေလှမ်းများဆက်လှမ်းလိုက်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံအချိန်များများရရှိတဲ့အခါမှာတော့ ပြောစရာမလိုဘဲဝင်ထွက်ခဲ့ပါသည်။ တကယ်တမ်းတော့လည်း ဒီဆိုင်တန်းလျားရည်ကြီးမှာရှိတဲ့ဆိုင်ရှင်ဦးလေးအဒေါ်မိသားစုများကဧည့်ဝတ်ကျေဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်ဖော်ရွေကြပါသည်။ အထူးသဖြင့်ကျတော်တို့လိုစစ်သားရဲဘော်ရဲဘက်တွေအပေါ် ကိုယ်ချင်းစာနားလည်ပြီး အပြည့်အဝဧည့်ခံကျွေးမွေးပါသည်။ ဒါကလည်း ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့စိတ်နေစိတ်ထားပါဘဲလေ။ ထို့နောက် ၎င်းဈေးတန်းလျားအား ရှောင်ကွင်းမည်လုပ်တုံး ကျတော်ဖြတ်လျှောက်နေသည့်ကမ်းခြေအပေါ်စီးတစ်နေရာတွင် ကျောင်းဆရာ၊ဆရာမဟုယူဆရပါသည်။ ဟုတ်ပါလိမ့်မည်။ ဒီအနီးအနားဝန်းကျင်တဝိုက်(KTTC,MTTC)ကျောင်းရှိသည်ဟုကြားဖူးပါသည်။ ကျတော်စိတ်ထဲတွင်အင်း—ဒီလိုကျောင်းမျိုးရှိသည့်အတွက်ဂုဏ်ယူမိပါသည်။ ကျတော်ရင်သွေးငယ်များသာမက ကရင်ပြည်သူလူထု၊ ကရင်ပြည်နယ်ကြီးရဲ့အနာဂတ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားမှုတစ်ခုများစွာအထောက်အကူပြုစေမဲ့ ကရင်ပြည်အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၊ ဒေသအသီးသီးက မြတ်ဆရာများဖြစ်ကြပေသည်။ ကျတော်သူတို့ကိုနှုတ်ဆက်တဲ့သဘောအနေဖြင့်လက်ယမ်းပြကာ ဆက်လျှောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကျတော်အသိစိတ်ထဲသို့ နောက်တစ်မျိုးပေါ်လာခဲ့သည်။ ဒါကတော့ ငါတောင်ကုန်းပေါ်တက်ပြီး အဒေါ်ဆီမှာဝင်လည်အနားယူအုံးမှာ မတွေ့မရောက်ဖြစ်တာကြာလှပြီမို့ စိတ်ထဲပြုန်းစားကြီးထွက်ပေါ်လာမှုကြောင့် အသိစိတ်နဲ့တစ်ထပ်တည်းခြေလှမ်းများစတင်ကာ တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်းရှိသမျှအား

ထုတ်ပြီးကြိုးစားတက်ခဲ့သည်။ဟော-မကြာပါဘူး(ကပက)ရုံးခွဲရှိသည့်အဖြူထည်သစ်သား၊ သွပ်မိုးအဆောက်အဦးတစ်လုံးနှင့် တိုက်ပုလေးနှစ်လုံးသုံးလုံးကို လှမ်းမြင်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အံ့ဩမှုနှင့်အတူ ကျတော်မျက်လုံးထဲမှာကြည့်မဝ၊ ရှုမဝတဲ့ဖြစ်နေ၍ မျက်စလွဲကာ အဒေါ်၏အိမ်ထဲဝင်လိုက်သည်။ သံလွင်မြစ်ကမ်းနွေရာသီအပူဒဏ်ကြောင့် ရေဆာလောင်မှုနှင့်အတူ ကိုယ်ပေါ်ရှိပစ္စည်းတန်ဆာပလာများချထားကာ အားရပါးရခေတ္တအနားယူလိုက်သည်။ အချိန်ကဆယ့်တစ်နာရီကျော်လွန်ခဲ့ပြီမို့ ကျတော်ဝမ်းဆာလောင်မှုကြောင့် အဒေါ်၏မီးဖိုခန်းထဲဝင်ပြီး ခွက်နှိုက်၊ အိုးနှိုက် အလျှင်စလိုပြုလုပ်ရတော့တာဘဲ။ အဒေါ်ကခွင့်ပြုမပြုတော့မသိ၊ ကျတော်အရင်ပုံမှန်အကျင့်လိုဖြစ်နေပြီလေ။ တစ်ကယ်တော့ အဒေါ်က အသားမဲသလောက်စိတ်ထားဖြူစင်ပါသည်။ ကျတော်အပေါ် တူရင်းပမာ မခြား ပြေပြေပြည့်ပြည့်ဆက်ဆံ၍ ဧည့်ခံကျွေးမွေးပြုစုပေးပါသည်။

ကျတော်စားပြီးသောက်ပြီး ဧည့်ကြိုခန်းတွင်အဒေါ်နှင့်မလှမ်းမကမ်း အပြင်ဘက်ရုံး(ကပက)၏အဆောက်အဦးအားစတင်စကားမြည်းစမ်းကာ “အဒေါ်—ကျတော်ပြီးခဲ့တဲ့လလာတုန်းက ဒီရုံးတစ်လုံးနှစ်လုံးမတွေ့မိပါဘူး” ဟုလှမ်းမေးလိုက်သည်။ အဒေါ်က “အေး—သိပ်မကြာခင်ရက်ပိုင်းက အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးဗဟိုက လူများများနဲ့အနီးအနားတဝိုက်လာရောက်လုပ်အားပေးကြတော့ ဒီလိုမြန်မြန်ပြီးတာပေါ့” လို့ပြန်ဖြေကြားခဲ့သည်။ ကျတော်စိတ်ထဲကရေရွတ်လိုက်သည်။ အင်း—ဒီလောက်တော့ရှိမှာပေါ့၊ လှုပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုးနဲ့ အမျိုးသားတွေနဲ့အတူရင်ဘောင်တန်း၊ တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိချင်တာဖြစ်သင့်ပါတယ်။ သို့ပေမဲ့ နှုတ်ဖျားကလေးထွက် မထုတ်ဖော်ရဲပါမို့(ကပက)ဟောင်းအဒေါ်အားကြောက်ရသေးသည်။ ဟုတ်ပါသည်။ ကျတော်ဒီသံလွင်ကမ်းခြေမှာ တာဝန်ကျဖြတ်သွားဖြတ်လာတာ ဒီလိုအဆောက်အဦးလျှင်လျှင်မြန်မြန်နဲ့ပြီးတာ သိပ်မတွေ့ရသေးပါဘူး။ တစ်ချို့ရုံး၊ စခန်းတွေတောင် ဂျပန်ခေတ်ကရုံးတွေ၊စခန်းတွေဟုထင်ရလောက်ပါသည်။ ဤရုံးမှာတော့၄၅နှစ်အတွင်း တစ်စပြုပြင်ပြီးစီးမှုကြောင့် သံလွင်မြစ်ရဲ့ကမ်းခြေတွင် အသာယာအလှပဆုံးဖြစ်နေလေသည်။ သို့သော် ဤရုံးသည် အဆောက်အဦးများသလောက် လူအင်အားနဲ့မလိုက်ဖက်ညီပါ။ ဟိုးယခင် ၂၀၀၁ခုနှစ်၊ ၂၀၀၂ခုနှစ်ပိုင်းတွေဆို ကျတော်တစ်ယောက်တည်းဖြတ်လျှောက်လာလျှင် စစ်သားကြီးတန်မဲ့ခြေလှမ်းများတွန့်ဆုတ်မိပါသည်။ ဘာရယ်ကြောင့်တော့မမေးနဲ့၊ အုပ်စုလိုက်(မာန်)အပြည့်ရှိ သတ္တိရှင်ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးမိန်းမတွေမို့လေ။ ယခင်ဝယ်ဒီခိုနှင့်လူဟောင်းတွေတောင် ဒီရုံးအသစ်အား မတွေ့မမြင်ဘူးရှိနေပေမည်။ ကျတော်ဟိုကြည့်ဒီကြည့်နှင့် အဒေါ်အားနှုတ်ဆက်ပြီးဆက်လက်ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ရုံး၏အရှေ့တောင်ဘက်အဆင့်လျှိုကွေ့အားဖြတ်ကျော်ပြီးနောက် “ဟေ့—ဖိုးဒိုလှေစောင့်မစီးဘူးလား။” ကျတော်သံလွင်မြစ်ထဲအာရုံရောက်နေတာမို့ အသံကြားရာလှမ်းကြည့်လိုက်တော့ အသက်၄၀၊ ၅၀

နှစ်ခန့်ရှိမည့်ဦးလေးတစ်ယောက်အား ဝါးရုံပင်အကွယ်တစ်နေရာတွင်တွေ့လိုက်ရသည်။ ကျနော်က, “ဟုတ်ကဲ့-ဒီနေ့ကျတော်ကံသိပ်မကောင်းဘူး၊ စက်လှေတွေအဆန်(အတက်)ကြီးဘဲဖြစ်နေတယ်” လို့ပြန်လည်ဖြေကြားလိုက်သည်။ ကျတော်အထင်တော့ ရုံး၊ ကျောင်းလုပ်သားတစ်ဦးဦးဖြစ်မည်ဟုသုံးသပ်ခန့်မှန်းပြီး လက်ယမ်းနှုတ်ဆက်ကာ ဆက်ထွက်ခွဲပြန်သည်။ ဟိုဦးလေးအားဖြေကြားလိုက်ခြင်းမှာ မုသားမပါစကားအမှန်ပါ။ ဒီရက်ပိုင်းအတွင်း စက်လှေများစွာအတက်(အဆန်)တွေသာဖြစ်နေလေသည်။ တစ်ကယ်တမ်း ကျတော်အတွက်တော့အခက်အခဲအထူးအဆန်းမဟုတ်ပါ။ ရန်ကင်း(၅)မှာတာဝန်ကျတုန်း တစ်တောင်ကျော်တစ်တောင်ဆင်း ဘယ်ညာဘယ်ခြေအစုံက ကျင့်သားရနေပါပြီ။ ပြန်လည်စဉ်းစားကြည့်တော့အဖိုးအခကြေးငွေ အခက်အခဲမဟုတ်ပါ။ ကျန်းမာရေးအတွက် များစွာအထောက်အကူပြုသည်မဟုတ်ပါလား။ တစ်ခါတရံ အဖွဲ့အစည်း(သို့မဟုတ်) ဌာနဆိုင်ရာဆိုင်ရာစက်လှေများကတားဆီးရန်မလိုဘဲ လိုက်ပါစီးနင်းရန်အမြဲခေါ်လျက်ရှိပါသည်။ ဒါကလည်း ကရင်အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်နှင့် မျိုးချစ်စိတ်အမှန်အား ဖော်ကျူးလိုက်တာပါ။ အေးအတူအမျှဆိုရိုးစကားလိုပေါ့။ ဘယ်လိုအကြောင်းအမျိုးမျိုးဘဲဖြစ်နေပါစေ၊ ကိုယ့်အသိစိတ်နဲ့ကိုယ်လုပ်ဆောင်တာအဆင်ပြေပါမည်။ စစ်သားဆိုတာအမိန့်အတိုင်းပါဘဲလေ။ ကိုယ်ဖြစ်စေချင်တိုင်းဖြစ်ချင်လို့မရပါ။ အဖွဲ့အစည်းရဲ့အမိန့်စာ၊ ဂုဏ်သိက္ခာတော့စောင့်စည်းရပါလိမ့်မည်။ ငါတစ်ကောင်အတွက်ကြောင့် တစ်လှေလုံးအပုပ်မခံပါစေနှင့်။ ကိုယ့်ဗိုက်နာတာလည်းသူများမသိ၊ သူများဗိုက်နာတာလည်းကိုယ်မသိ။ ဒါကြောင့် အလိုက်တသိနဲ့ သွားလာဆင်ခြင်ရမှာပေါ့။ ကျတော်လမ်းလျှောက်လာလိုက်တာ ခရီးရဲ့သုံးပုံတပုံကျော်လွန်ခဲ့ပြီလို့ထင်မိပါသည်။

လျှို့မြောင်အကွေ့တစ်ကွေ့အရောက် စက်လှေတစ်စီးနှစ်စီး ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် တစ်ဝီ၊တဝေါဝေါ မြည်သံကိုကြားလိုက်ရပါသည်။ ကျတော်မတ်တပ်ရပ်၍ လှေထဲသို့အာရုံစိုက်လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ အချိန်အဟုန်ဖြင့် မောင်းနှင်ပြေးဆွဲနေသောစက်လှေ၏အမိုးတိုင်တွင် တလူလူလွှင့်နေသည့်အလံအားလျှပ်တပြက်တွေ့လိုက်ရာ ကျတော်စိတ်ထဲတွင် တစ်မျိုးတမူထူးခံစားရသည်။ ဘာရယ်ကြောင့်လည်းဆိုတော့ သုံးရောင်ခြယ်သင်္ကေတအလံဖြစ်ပေမဲ့ ကျတော်တို့ကရင်အမျိုးသားအလံမဟုတ်ပါ။ ထိုင်းနိုင်ငံသုံးရောင်ခြယ်အလံများသာဖြစ်နေခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ကျတော်ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်တုန်းကပေါ့။ မိဘများ၏ပြောပြချက်အရသိရှိရသလောက် ၁၉၅၀နှောင်းပိုင်းအချိန်ကဆိုလျှင် သံလွင်မြစ်၊သူးခွေ၊သောင်ရင်းမြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက် စက်လှေမှန်သမျှသုံးရောင်ခြယ်ကရင်အမျိုးသားအလံတွေကြီးဘဲလွှင့်ထူတပ်ဆင်မောင်းနှင်ကြပါတယ်။ ယခုကျတော်ထင်သလိုမဟုတ်တော့ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ အဖွဲ့အစည်းစက်လှေမှသာ တပ်ဆင်အသုံးပြုတာကလွဲ၍ များသောအားဖြင့် တစ်ဖက်နိုင်ငံသုံးရောင်ခြယ်အလံတွေ

သာတွေ့ရ၏။ သံလွင်မြစ်၏အလယ်ဗဟိုတွင် သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့်မို့ ကျွန်ုပ်တို့ကရင်အလံတော်အား အသုံးပြုရန်သင့်တော်မည်ဟုထင်မြင်ယူဆပါသည်။ ကျတော်အမြင်အရ ကရင်အမျိုးသားအလံတော်အား မသင့်တော်သည့်နေရာများတွင်အသုံးပြုနေတာကိုတွေ့ရပါသည်။ (ဘယ်နေ့ဘယ်လိုတို့အားမဖော်ပြပေးချင်ပါ။) ထို့ကြောင့် ရှိသင့်ရှိထိုက်သည့်နေရာများတွင် ကရင်အမျိုးသားအလံတော်အား ထားရှိပါက ကျတော်နှင့်တကွ မည်သူမဆိုဂုဏ်ယူဝင့်ကြားမိကြမှာပါဘဲလေ။ ကျတော်လွန်စွာတွေးတောမိသည်ဟုထင်ရပါလိမ့်မည်။ ခရီးအတော်ပေါက်ကာ ချွေးစများတလိပ်လိပ်ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ သဲသောင်ပြင်နှင့် ကျောက်ဆောင်ပုံအားကျော်လွန်ပြီးရင် တောင်ငူခရိုင်အခြေစိုက်ရုံးကို ရောက်တော့မှာပါလားဟု အမြင်အာရုံထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။

နွေရာသီသံလွင်ကမ်းခြေရဲ့အပူရှိန်က ကျတော်တစ်ကိုယ်လုံးကိုပူလောင်စေလိမ့်မယ်လို့ထင်ရပေမဲ့ အတွေးများကဦးနှောက်အသိစိတ်ထဲတွင် ကိုယ်ခန္ဓာတစ်ခုလုံးအား ကောင်းစွာဟန့်တားကာကွယ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကျတော်ဘဝအားတွေ့မြင်စာနာတဲ့အေးမြတဲ့သံလွင်မြစ်၊ရေ၊လေ၊သဘာဝတောတောင်အတားအဆီးများပါဝင်နေခြင်းတို့ကြောင့်လည်းဖြစ်သည်။ ဒီတစ်ခါ ဒီရုံးမှာဆက်ပြီးခေတ္တဝင်နားဦးမယ်ဟုဆုံးဖြတ်လိုက်ပြန်သည်။ ခရီးလည်းနှစ်ပုံတစ်ပုံတွင်ခဲ့ပြီလေ။ ရုံးရဲ့ရှေ့မျက်နှာစာအားတစ်ချက်၊ သံလွင်မြစ်ဘက်ကမ်းသို့တစ်ချက် ဟိုဟိုဒီဒီဝေ့ဝက်ကြည့်လိုက်ချိန်မှာတော့ ယခင်သုံးလေးနှစ်တုန်းကအချိန်လေးတွေကိုသတိယတမ်းတမိခဲ့တယ်။ ဟုတ်ပါတယ်လေ။ လွန်လေပြီသောနှစ်၊လ၊ရက်တွေ လူစုံညီစွာဝိုင်းဖွဲ့၍ အတူတကွလုပ်ငန်းများအား မညည်းမညူဝမ်းရွက်ခဲ့တဲ့ အပြုံးပန်းလေးတွေကိုဘယ်မေ့လို့ရမှာလဲ။ အခုတော့ ကိုယ့်နေရာကိုယ့်ဒေသမှာတာဝန်ကိုယ်စီပြန်လည်ထမ်းဆောင်နေကြတာမို့ အတူရှိစဉ်အမှတ်ရစရာရှိခဲ့တာကြောင့် လွယ်လွယ်နဲ့မမေ့ပျောက်နိုင်ပါ။ အထူးသဖြင့် ကျတော်ဘဝအားလမ်းမှန်ရောက်အောင်ပို့ဆောင်ပေးခဲ့တဲ့အဖူးတောင်ငူခရိုင်၊တပ်မဟာမှူးဟောင်းG1ဟောင်း)ဘဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျတော်တော်လှန်ရေးလမ်းကြောင်းပေါ်မှာ လမ်းပြသွန်သင်ဆုံးမခဲ့တဲ့လက်ဦးဆရာအရာရှိကြီးဆိုတာမမှားနိုင်ပါ။ အခြေအနေတွေဘယ်လိုဘဲပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေပါစေ၊ စေတနာ၊ကရုဏာတရားများအား ကျတော်ဘယ်လိုမှမေ့ပျောက်ဖို့မလွယ်တာအမှန်ပါ။ ကျတော်ရုံးဝန်းကျင်တဝိုက်ငေးမောကြည့်နေတာမိနစ်အတော်ကြာသွားသည်ဟုခန့်မှန်းရပါသည်။ အတွေးများဖြတ်တောက်ကာ ရုံးရုံးထိုင်မှူးအားဟိုဟိုဒီဒီတိုက်ဆိုင်မှုအကြောင်းအရာများနှင့် မိတ်ဆွေဟောင်းတို့၏အကြောင်းများပြောကာလက်ဖက်ရည်သောက်ပြီး နှုတ်ဆက်ကာဆက်လက်ထွက်ခွဲခဲ့ပြန်သည်။

နေရောင်ခြည်သည်ဦးခေါင်းပေါ်တည့် တည့် ကျရောက်နေသောကြောင့် အချိန်မှာ၁၂နာရီလို့ခန့်မှန်းလိုက်ပါသည်။ ကျတော်လျှို့မြောင်များတကွေ့ပြီးတကွေ့ဖြတ်ကျော်လာရာမှသံလွင်မြစ်သည်မြွေပြေးလမ်းပမာကွေးကွေးကောက်

ကောက်ဖြတ်သန်းစီးဆင်းနေသည်ကို ယခုမှဘဲ မျက်မြင်ထင်ရှားစွာတွေ့မြင်ရပါပြီ။ ကျတော် တောင်တစ်တောင်ဆင့်အကွေ့အားဖြတ်ကျော်လာပြီးနောက် စမ်းချောင်းနံဘေးချောင်းအဆုံတဲတစ်လုံးရှေ့အရောက် ကျတော်စတင်ဦးစွာခေါ်လိုက်သည်။ “ဟေ့—ငါးရည်—ငါးရည်—” တစ်ခွန်းနှစ်ခွန်းခေါ်လိုက်ရာ အသံတစ်စုံတစ်ရာမှထွက်ပေါ်မလာခဲ့။ ကျတော်ကောင်းစွာသိရှိသဘောပေါက်ပါပြီ။ ဒီကမိတ်ဆွေဟောင်းကြီးလည်း သံလွင်မြစ်ထဲဆင်း၍ ငါးဟင်းစာရှာထွက်တာအသေအချာပင်။ ဒီလိုနဲ့စမ်းချောင်းကူး၍ဆက်ထွက်ခဲ့သည်။ အင်း—ဒီတစ်ချိန်မှာတော့ ကိုယ်ဟန်ချက်ညီညီဘယ်ညာဘယ်စတင်နင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဖြစ်ကဒီလိုပေါ့၊ တစ်လမ်းလုံးဘာမှမဖြစ်ဘဲ ဒီနေရာရောက်တော့ ကျောက်ဆောင်၊ကျောက်ကမ်းပါးရံ၊ ကျောက်တုံးတွေကြားထဲမှာ ခက်ခဲစွာဖြင့် ခြေမချော်အောင် ထိန်းထားရပါသည်။ အတွေးများလည်းဆက်မစဉ်းစားနိုင်ဘဲ ကိုယ်ပေါ်ရှိကျောပိုးအိတ်တောင်တန်းပြာမှာလည်း ဟိုယိမ်းဒီယိမ်းနဲ့အတော်ပင်လေနေလျက်ပေါ့။ ကျောက်ကမ်းပါးရံနှင့် ကျောက်တုံးတွေကြားဖြတ်ကျော်စဉ် ခဲလုံးများကျောပိုးအိတ်ထဲဝင်သွားသလားဟုတောင်ထင်ရသည်။ ဒီတစ်ခါ ဦးနှောက်နဲ့အသိစိတ်အတွေးများကိုဦးစားမပေးနိုင်ဘဲ မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင်တစ်စစီးဆင်းလာသည့် ချွေးလိပ်တို့အားသုတ်ရန်ပြင်လိုက်စဉ် မျက်လုံးအစုံမှ ရှေ့စူးစူးတောင်ကမူအချွန်စွန်းတွင် ဝါးရုံအုံ့မှိုင်းမှိုင်းအရိပ်တွေမြင်ရ၍ အားတက်သရောဖြစ်လာကာ ခြေလှမ်းများတစ်ဖြည်းဖြည်းဖြင့် လျှောက်လာခဲ့သည်။ ဒီတစ်ခါမှာတော့ သံပုရာသီးနှင့် သံလွင်မြစ်ရေအေးအေးဖျော်သောက်အမောဖြေရမည်။ ဟုတ်ပါသည်။ ၎င်းနေရာတွင် သစ်သီးစားပင်များမျိုးစုံရှိသည်။ ဒီလိုရာသီမှာဆိုလျှင် သံပုရာသီး၊ မာလကာသီး၊သင်္ဘောသီး၊ငှက်ပျောအမျိုးမျိုး၊အုန်းသီး၊မိုးရာသီတွင် ဒည်းးသရက်မျိုးစုံပိန္နဲစသည့်အပင်များစွာရှိပါသည်။ ဟိုးယခင်နှစ်များတွင် ကျောင်းအုပ်(ဆေး)ဆရာနှင့် ကျောင်းသူ/သား(ဆေး)တို့၏ တပိုင်တနိုင်ဝိုင်းဝန်းကူညီစိုက်ပျိုးပြုစုထားမှုကြောင့် ယခုလိုဘေးပတ်ဝန်းကျင်ပြည်သူလူထုနှင့်ဆေးရုံ၊ဆေးခန်းသို့လာရောက်ကုသမှုခံယူကြသည့်လူနာနှင့်တကွ ကျတော်လိုဖြတ်သန်းသွားလာသည့်လူတစ်ချို့ ပုံမှန်စားသုံးလျက်ပေါ့။ ၎င်းနေရာအား ယခင်ကာလတွင် ဆေးကျောင်းတော်ကြီးဆိုလည်းမမှားနိုင်ပါ။ ယခုဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းအသွင်အဖြစ်ပေါ့။ ဒီလိုအချက်အချာကျတဲ့နေရာလေးမှာ ကျတော်၏ရင်သွေးတတိယသမီးအား ဤနေရာတွင်ချက်ကျမွေးဖွားခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် ဖခင်တစ်ဦးအနေနဲ့ ဒီဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းကိုရှောင်ကွင်းဆက်ထွက်ခွာဖို့ဘယ်သင့်တော်ပါ့မလဲလေ။ အနည်းဆုံးတော့မျက်နှာပြင်သင့်တာမို့ တာဝန်ကျဆရာနှင့်တာဝန်ခံတို့အားစကားလက်ဆုံဖြင့် ၂၀၁၁-၂၀၁၂ခုနှစ်ဆေးအပတ်စဉ်ကျောင်းသူ/သားများအားသတိယကြောင်း၊ တွေ့မြင်လိုကြောင်းစသည့်အကြောင်းအရာများပြောဖြစ်၍ ခရီးအတွက်အချိန်မလစ်ဟင်းရလေအောင် နှုတ်ဆက်ကာဆက်ထွက်ခွဲခဲ့ပြန်သည်။ လမ်းခရီးလည်းအတော်လေးဖြတ်ကျော်

လာပြီမို့ ရှေ့မလှမ်းမကမ်းသံလွင်မြစ်ကမ်းနံဘေးတွင် ရွာသားများတောင်ယာခုတ်ထားသည်ကိုကြည့်ရင်းအတွေးတစ်ခုထပ်မံပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ အကြောင်းအရာကဒီလိုပါ။ ပြည်သူတွေဒီလိုအေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့လွတ်လပ်စွာတောင်ယာခုတ်စားခွင့်ရတာမို့ မိသားစုစားဝတ်နေရေးတစ်နှစ်စာပူလုံတော့စိတ်အေးချမ်းသာမှုအပြည့်အဝပါဘဲ။ ဒါကို သံလွင်လှိုင်းခတ်သံကလည်း ကျတော်အား တဝန်းဝန်းနဲ့အသံပေးပြောနေပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ ကရင်ပြည်သူတွေစစ်ခင်းစစ်ထိုးမှုတွေမရှိဘဲတည်ငြိမ်မှုရှိရင် ငါ့သံလွင်လိုအမြဲအေးချမ်းသာယာနေမှာပါ။ အခုတော့ငါ့သံလွင်အား ခုတုံးလုပ်အသုံးပြုစခန်းအခိုင်အမာချထိုးစစ်ဆင်ကာနေထိုင်မှတော့ ကျွန်ုပ်တို့ကရင်ပြည်သူလူထုများ အခက်အခဲဒုက္ခများနှင့်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရတာပေါ့။

ငါ့ပိုင်နက်ထဲမှာစစ်မထိုးဘဲ တကယ်လို့စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းတစ်လျှောက်စစ်ခင်းနေမယ်ဆိုရင် အဲဒီစစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းကမ်းနဖူးတစ်လျှောက်မှာရှိတဲ့ဗမာပြည်သူတွေမို့မိဒုက္ခရောက်၊ ဆင်းရဲတွင်းနက် အဖတ်မဆယ်နိုင်တာကိုကြုံတွေ့ရမှာအမှန်ပါ။ ကျနော်အတွေးမဆုံးခင်မှာဘဲ “ဟေ့—ဟေ့—ဖိုးဒိုခွါး—ဝင်နားပြီးကွမ်းယာစားလက်ဖက်ရည်ဝင်သောက်အုံး” ဟုခေါ်သံကြားလိုက်ရသည်။ ကျတော်တွေးနေသောအတွေးများထပ်မံပျက်ပြယ်ပျောက်ဆုံးရလေပြန်သည်။ သို့နှင့် ကျတော်က “ဟုတ်—ဟုတ်ကဲ့—ကျေးဇူးဘဲ” ဟုဖြေကြားလိုက်သည်။ ဒါကလည်းကရင်လူမျိုးရဲရိုးသားမှုဖော်ရွေကြည်ဖြူစွာဆက်ဆံတဲ့ခလေ့ပါဘဲလေ။ ကျတော်သည် ထိုဦးလေးတဲထိုးထားသည့်စက်လှေပြုပြင်တဲ့အားမော်ကြည့်ကာ “ဦးလေး—ကျတော်မနားတော့ဘူး” ဟုတဆက်တည်းဖြေလိုက်ပြန်သည်။ ယဉ်ကျေးမှုပြန်လည်တုန့်ပြန်တဲ့သဘောအနေနဲ့ဖြေဆိုပြီး မနားတမ်းဆက်ထွက်ခဲ့သည်။ ကျတော်ထိုစက်လှေပြုပြင်သည့်နေရာအားအတော်ကလေးလှမ်းလာပြီးနောက် အတွေးများပြတ်တောက်ထားသလားမသိ ခြေလှမ်းများကတဖုတ်ဖုတ်နဲ့ တောင်ကုန်းအားအချိန်များများမကုန်ဘဲ တောင်ထိပ်သို့ရောက်ရှိကာ အမှတ်မထင် ညီညာကျယ်ပြန့်သောနေရာသို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းဝန်းကျင်တစ်ဝိုက်တွင် သစ်ပင်ပန်းမန်စုံလင်စွာစိုက်ပျိုးထားသောကြောင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေး(သို့)လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးရုံးတစ်လုံးဆိုတာ ခန့်မှန်းလို့ရပါသည်။ ကျတော်၏တောင်တက်ဖိနပ်သံနှင့် အရိပ်အရောင်မြင်တွေ့ရလို့လားတော့မသိ တဲအိမ်အတွင်းမှ “ဟေ့—ဟေ့မင်းမနားတော့ဘူးလား” ဟုခေါ်သံကြားလိုက်ရသည်။ မြေပြင်ညီညာမှုကြောင့်ခြေအစုံများသွက်လက်မြန်ဆန်မှုနှင့်အတူနားအစုံမှာလည်း ထိုခေါ်သံအားကြားလိုက်ရပါသည်။ ကျတော်နားထဲမှာတော့ ဒီအသံမျိုးဘယ်မှာကြားဖူးပါလိမ့်ဆိုသည့်အာရုံက အင်း—ဒီအသံကတောင်ငူခရိုင်အသံမျိုးပါဘဲ။ ထင်မြင်ယူဆသည့်အတိုင်းပါ။ ယခင်တပ်မဟာတွင်အတူနေထိုင်ခဲ့သည့်မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်လေသည်။ ကျတော်သူ၏တဲခဲတန်းလျားပေါ်သို့ကျောပိုးအိတ်တောင်တန်းပြာအားပစ်ချကာ အနားယူပြင်ဆင်နေစဉ် မိတ်ဆွေက ဦးစွာ “ဟာ—အတော်

ဘဲ။ မင်းအတွက်အမောပြေသီချင်းဖွင့်ပေးမယ်” ဆိုသည်နှင့်တပြိုင်နက်စကားမဆုံးခင်မှာဘဲ သံစဉ်တီးလုံးများစတင်မြည်လာခဲ့သည်။ သီချင်းကဘာတဲ့(ရင်ခုန်သံတွေမြန်ကာ လှေလေးအထဲမှာ အဝေးပြေးစက်လှေထက်အတွေးကမြန် အို--စိမ်းလန်းတောတောင်သံလွင်အလှတရား--ငေးမောကြည့်ရင်းအတူကျော်ဖြတ်သွား ကုန်ဆုံးသွားတဲ့ရက်၊လတွေ ဟိုးအဝေးကငြိမ်းချမ်းတဲ့အိမ်ငယ်လေး---)

သီချင်းလေးတွေတောင်မဆုံးပါဘူး။ရေနွေးကြမ်းတစ်ခွက်အားမော့သောက်ပြီးကျတော်က, “သူငယ်ချင်း--- သိုင်းကျူးဘဲ” လို့ပြောကာ သူ့ပုခုံးအားပုတ်၍ကျောပိုးအိတ်လွယ်ကာဆက်ထွက်ခဲ့သည်။ မိတ်ဆွေက ကျတော့်နောက်ကျောပြင်အားငေးကြည့်ပြီး, “အေး--အေး--မင်းအိမ်ထွက်မပြေးပါဘူး” ဟုနောက်ပြောင်လိုက်ပါသေးသည်။ ကျတော်နားမကြားဟန်ဆောင်ဖြင့် လက်ယမ်းနှုတ်ဆက်ထွက်ခွာလာရာ သဲသောင်ပြင်အားအတော်ကလေးဖြတ်လျှောက်လာပြီးနောက် တောင်ကမူတော့စပ်အရောက် ကျတော်ထင်သလိုလမ်းမရှိတော့ပါ။ စုစည်းရွာသားများမွေးမြူထားသည့်ဆိတ်သွားလမ်းအတိုင်း ဟိုတိုးဒီတိုးနှင့်ချုံနှယ်ပိတ်ပေါင်းများကိုခက်ခဲစွာဖြတ်ကျော်ခဲ့ရသည်။ သံလွင်မြစ်ထဲမှ စက်လှေဖြင့် စီးနင်းလိုက်ပါသူများမြင်တွေ့ပါက ဒီစစ်သားရေလမ်းကြောင်းခရီးစက်လှေများရှိပါလျက်နှင့် ဘာကြောင့်ကုန်းကြောင်းခရီးအားခြေလျှင်လမ်းလျှောက်ရသနည်းဟုမေးချင်စရာပါ။ တကယ်တော့ ကျတော်က ဒီလိုလွတ်လွတ်လပ်လပ်လမ်းလျှောက်ရတာပိုမိုနှစ်သက်ပါသည်။ နအဖစစ်အာဏာရှင်တွေလမ်းဖောက်ပေးမယ်။ တံတားထိုးပေးမယ်။ အပန်းဖြေစခန်းတွေတည်ဆောက်ပေးမယ်စသဖြင့်အမြဲတစေပြောနေပါသည်။ ကျတော့်အမြင်မှာတော့မလိုအပ်သေးပါ။ အထူးသဖြင့် ဒီလိုနယ်ခြားမှာအခိုင်အမာရှိနေကြတဲ့စခန်းတွေဘဲလေ။ ကျွန်ုပ်တို့ကရင့်သမိုင်းအကြောင်းကိုပြန်လည်လေ့လာကြည့်မယ်ဆိုလျှင် ဟိုးယခင်နှင့်ယခုလက်ရှိ (အင်ဂျင်နီယာ)တွေ၊ ပညာရှင်တွေများပြားစွာရှိပါသည်။ ခပ်ညံ့ညံ့လူမျိုးစုတော့မဟုတ်ပါ။ အမိကပြည်နယ်အေးချမ်းဖို့လိုအပ်ပါသည်။ ဒါမှကျတော်တို့သွားလာရလွယ်ကူမည်။ လိုအပ်မည့်လမ်းကြောင်းတွေဖောက်လုပ်နိုင်မည်။ အခြေအနေတွေမတည်ငြိမ်သေးသမျှလက်ရှိအနေအထားဖြင့်ဖြတ်သန်းသွားလာပါကသင့်တော်ပါမည်ဟု ကျတော်တွေ့နေစဉ်မှာပင်, ဝန်း--ဝန်း--ဆိုတဲ့ အသံကြီးများနားထဲရောက်လာတော့ အာရုံစိုက်ကြည့်လိုက်ချိန်မှာ သံလွင်မြစ်၏ အလယ်ဗဟိုတွင် ကျောက်တုံးကြီး၊ ကျောက်ဆောင်ကြီးပေါ်ထွန်းမှုကြောင့် ရေလှိုင်းခတ်သံများမြည်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရေစီးလမ်းကြောင်းနှစ်ကြောင်းခွဲ၍ အလယ်ဗဟိုတည့်တည့်တွင်တည်ရှိသော သဘာဝကျောက်ဆောင်အလှကို တွေ့မြင်သူတိုင်းခံစားရှုမြင်နိုင်သည့်(မယ်ယယ်ထါ)နေရာပင်ဖြစ်ပေသည်။ ကျတော့်ခြေလှမ်းများသည် ပိတောက်ကုန်းစခန်းမှ တွန်းပို့သောထမင်းကြောင့်လားတော့မသိ၊ ဒါမှမဟုတ်မိသားစုအိမ်မှထမင်းဟင်းလျာဆွဲငင်အားကြောင့်လားတော့မပြော

တတ်။ ခြေလှမ်းများသွက်လက်မြန်ဆန်ကာ စုစည်းရွာ၊ ရပ်ကွက်(၆) ရွာထိပ်သို့ရောက်ရှိနေပါပြီ။ မြန်မာစံတော်ချိန် သံလွင်ကမ်းခြေအပူရှိန်ကြောင့် နောက်ဆုံးပစ်မှတ်အနားယူခြင်းသတ်မှတ်ကာ မြစ်ထဲမှလှိုင်းကြက်ခွပ်လေညှင်းနှင့်အတူ အမောပြေအနားယူလိုက်ပါသည်။

လှိုင်းတဖျတ်ဖျတ်နှင့်သာယာအေးမြသောသံလွင်လေညှင်းတို့က ကျတော့်စိတ်ကိုကြည်လင်အေးစက်စွာ ခွန်အားပြည့်စေပြီး နောက်ဆုံးအတွေးမှာတော့ ချစ်သံလွင်ရေ--မင်းကို ရေကာတာ၊ရေလှောင်တမံအဖြစ်သို့ တားဆီးပိတ်ပင်နေချင်ကြတဲ့သူတစ်ချို့၊ ပင်ကိုသဘာဝအတိုင်း ဆက်လက်ရင်သန်စီးဆင်းတည်မြဲစေချင်ကြတဲ့သူအများတစ်ချို့ အဲဒီနှစ်မျိုးစလုံးကို ပြောင်းလဲပိတ်ပင်တားဆီးပြုလုပ်နိုင်၊ လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်တာကလည်းလူသားတွေပါဘဲ။ ငါတို့လူသားတွေနဲ့ ဟောဒီကမ္ဘာလောကကြီးကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်တာကလည်းဘုရားရှင်ရဲ့အလိုတော်အတိုင်းပါဘဲလေ။ ဒါကြောင့် မင်းနဲ့ငါအပါအဝင် ကရင်ပြည်၊ ကရင်ပြည်သူလူထုနှင့်တကွ ဒုက္ခဆင်းရဲကျော်လွန်ပြီး အရာခပ်သိမ်းပျော်ရွှင်ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုအပေါင်းနဲ့ပြည့်စုံပါစေလို့ အဆုံးသတ်အတွေးဖြတ်တောက်ကာ ကျတော်စောအယ်ကလူတစ်ယောက် သံလွင်မြစ်အားကျောခိုင်း၍ လက်ယမ်းနှုတ်ဆက်ကာ ခြေလှမ်းတရွေ့ရွေ့ဖြင့်စုစည်းရွာ၊ရပ်ကွက်(၆)သို့တစ်ဖြည်းဖြည်းပျောက်ကွယ်သွားပါတော့သည်။

← ဟဲလောကဘျးဟ (၇၃)

တွေကလမ်းပြသွန်သင်ချပြတာကိုပိုမိုနှစ်သက်သဘောကျတယ်။ ဦးဦးတို့မြန်မာနိုင်ငံမှာဆိုရင် ကရင်တွေက ကရင်ပြည်နယ်ရရှိအောင်ကရင်ကံကြမ္မာကရင်ကိုယ်တိုင်ဖန်တီးရတယ်။ ဗမာတွေကအဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ ပြည်နယ်အားလုံးကိုအုပ်ချုပ်စိုးမိုးချင်လို့ အမြဲတမ်းလက်ဆင့်ကမ်းလေ့ကျင့်ပိတ်ပင်လုပ်ခိုင်းတယ်။ နောက်တစ်ခုက ဗမာဆိုက်ကားသမား၊ ကားသမားနဲ့ ဗမာရဲ့နောက်ဆုံးမိဖုရားဖြစ်တဲ့စုဖုရားလတ်တွေလို လိမ်လည်မကောက်ကျင့်ပါနဲ့။ ကရင်မလေးလို တော်လှန်ရေးမှာပါဝင်ကူညီအားဖြည့်ပေးတဲ့ဆေးဆရာမ ဖီးဖီး(နော်ခါရီစေး)တို့လို ရိုးသားဖြောင့်မတ်ပြီး အမျိုးဂုဏ်သိက္ခာရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပြီးအသက်ရှင်နေထိုင်ပါနော်။ နောက်ပြီး အများတကာအနိုင်မကျင့်နိုင်အောင်၊အစော်ကားမခံရအောင်၊အလိမ်မခံရအောင် စာကြိုးစား။ ထူးချွန်ထက်မြက်တဲ့ပညာရှင်တွေဖြစ်အောင်၊ ကရင်လူတော်လူမော်များဖြစ်နိုင်ကြပါစေလို့ ဦးဦးဆန္ဒပြပါတယ်။ တူ၊တူမလေးတို့ ရေ--ဦးဦးစာရေးပြောပြတာအတော်ကြာသွားပြီမို့ နောက်-အားမှဘဲဆက်ပြောပြတော့မယ်နော်။ ဘိုင့်ဘိုင့်-----

လိာ်ခာ်သးကညီဒိမ်မုဉ်ကရတၢ်ခိဉ်ဖိဉ်ဖးဒိဉ်ဒီကရဲး(၅) ဝၢ်တၢ်တၢ်မးနီဉ်မးပဒါတၢ်ဂီၤတဖဉ်

လိာ်ခာ်သးကညီပိင်မုင်ကရားကဲးကဲး(၇)ဘျီတဘျီ င်. သာကျိ ဖျဲဆိင်မုး ခြိုင် ဆိဒ်ကဲးင်: ၖ သ့ယံ ကဲင် ကရယ် (၇) ဇိုင် လို ဇိုင်

ကညီပိင်မုင်တၢ်ထံၣ်လိၣ်ခိၣ်သကး (၂) ဝၢ်တၢ်တၢ်တၢ်မၤနီၣ်မၤသိတၢ်ဂီၤတဖၣ်

လိာ်ခါးသးကညီဒိပ်မုန်ကရားတဂ်ခိပ်ဒိပ်ဖးခိပ်ခိကရဲး(၅) ဝါ်တဝါ်တဂ်မးနိပ်မးသိတဂ်ဂိးတဖပ်

လိာ်ခရၢ်သးကညီဒိဏ်မုဏ်ကရားကမ်ခိဏ်ဒိဏ်ဖးခိဏ်ဒိဏ်ကရဲး(၅) ဘၣ်တဘၣ်တကိမးနီဏ်မးပဒါတကိဏ်တဖဏ်

တၢ်စံးဘျူးစံးဖျိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤဆီ

စံးဘျူးဘၣ်ပှၤကွဲးလံာ်ဖိ(ထီၣ်ဒံးဘိကစၢ်)ကိးဂၤဖဲးလၢသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဘၣ်ကညီပိာ်မုာ်ကရၢဒီးဆၢဃီၤဘၣ်အတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်လၢမဲးကစံအဂီၢ်ထီၣ်ဘိအဃိန့ၣ်လီၤပအိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤဆီတခါလၢကညီပိာ်မုာ်ကရၢမဲးကစံလၢကဟးထီၣ်လၢခံသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကွဲးလၢအဘၣ်တၢ်ဃုထၢဒီးထၢန့ၣ်လီၤအီၤလၢမဲးကစံအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကနၢၤလၢအပတီၢ်ဒီးအပတီၢ်ဒုးဝဲစ့ၣ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်ကွဲးလၢစုန့ၣ် အစၢၤကတၢၢ်ကမ့ၢ်ဝဲ(၄)ကဘျူးပၤဒီး မ့မ့ၢ်ပှၤဒိဝဲလၢစဲးတခါအစၢၤကတၢၢ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ(၃)ကဘျူးပၤန့ၣ်လီၤ တၢ်ကွဲးလၢတၢ်ဆၢထီၣ်အီၤတဖၣ် ကဘၣ်ပာ်ဃုာ်ဒီး(နီၢ်ကစၢ်မံၤ,ထီၣ်ဒံးဘိမံၤ,အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲလီၤတၢ်,လီတဲစိနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်အိၣ်) ဒ်သိးအလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဆဲးကျိးအဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးကသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်တဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ကွဲးလၢအထီၣ်ဒါပိာ်မုာ်ခွဲးယာ်,ဖိသ့ၣ်ခွဲးယာ်ဒီးကလုာ်ဂ့ၢ်ဝိဘၣ်.

လၢတၢ်ဆဲးကျိး ကညီပိာ်မုာ်ကရၢမဲးကစံအဂီၢ်

(လီၤခၢၣ်သးဝဲၤဒၢ)

P.O.Box 19
Mae Sariang
Mae Hong Son Province
58110
Thailand

E-mail : kwocentral@gmail.com
: kwomagazine@gmail.com

(လီၤခၢၣ်သးဝဲၤလီၤခၢၣ်ဒုး (ဝ))

P.O. Box 53
Mae Sot
Tak Province
63110
Thailand
Mobile Phone : 0852687542
Email : kwomaesot@gmail.com

www.karenwomen.org